



Bank Polski

**RAPORT GRUPY KAPITAŁOWEJ  
PKO BANKU POLSKIEGO S.A.  
ZA III KWARTAŁ 2023 ROKU**

## WYBRANE SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE

WYBRANE DANE FINANSOWE	w mln PLN			w mln EUR		
	01.01-30.09.2023	01.01-30.09.2022 (dane przekształcone)	Zmiana % (A-B)/B	01.01-30.09.2023	01.01-30.09.2022 (dane przekształcone)	Zmiana % (D-E)/E
	A	B	C	D	E	F
Wynik z tytułu odsetek	13 241	7 343	80,3%	2 893	1 566	84,7%
Wynik z tytułu prowizji i opłat	3 390	3 386	0,1%	741	722	2,5%
Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe oraz wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	(841)	(1 190)	(29,3%)	(184)	(254)	(27,6%)
Koszty działania	(5 521)	(6 038)	(8,6%)	(1 206)	(1 288)	(6,4%)
Zysk brutto	6 836	2 410	183,7%	1 493	514	190,5%
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)	4 822	1 592	202,9%	1 053	340	209,8%
Zysk netto przypadający na jednostkę dominującą	4 822	1 594	202,5%	1 053	340	209,8%
Zysk na jedną akcję - podstawowy z zysku za okres (w PLN/EUR)	3,86	1,28	201,6%	0,84	0,27	208,9%
Zysk na jedną akcję - rozwodniony z zysku za okres (w PLN/EUR)	3,86	1,28	201,6%	0,84	0,27	208,9%
Dochody całkowite netto	9 700	(3 703)	(361,9%)	2 119	(790)	(368,3%)
Przepływy pieniężne netto	(1 620)	14 614	(111,1%)	(354)	3 117	(111,4%)

WYBRANE DANE FINANSOWE	w mln PLN			w mln EUR		
	30.09.2023	31.12.2022 (dane przekształcone)	Zmiana % (A-B)/B	30.09.2023	31.12.2022 (dane przekształcone)	Zmiana % (D-E)/E
	A	B	C	D	E	F
Suma aktywów	472 949	431 447	9,6%	102 025	91 995	10,9%
Kapitał własny ogółem	45 407	35 707	27,2%	9 795	7 614	28,6%
Kapitał zakładowy	1 250	1 250	-	270	267	1,1%
Liczba akcji (w mln)	1 250	1 250	-	1 250	1 250	-
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	36,33	28,57	27,2%	7,84	6,09	28,7%
Rozwodniona liczba akcji (w mln)	1 250	1 250	-	1 250	1 250	-
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	36,33	28,57	27,2%	7,84	6,09	28,7%
Łączny współczynnik kapitałowy (%)	20,25	19,07	6,2%	20,25	19,07	6,2%
Kapitał Tier 1	42 868	41 175	4,1%	9 248	8 780	5,3%
Kapitał Tier 2	2 216	2 584	(14,2%)	478	551	(13,2%)

## WYBRANE JEDNOSTKOWE DANE FINANSOWE

WYBRANE DANE FINANSOWE	w mln PLN			w mln EUR		
	01.01-30.09.2023	01.01-30.09.2022	Zmiana % (A-B)/B	01.01-30.09.2023	01.01-30.09.2022	Zmiana % (D-E)/E
	A	B	C	D	E	F
Wynik z tytułu odsetek	12 442	7 399	68,2%	2 718	1 578	72,2%
Wynik z tytułu prowizji i opłat	2 889	2 888	0,0%	631	616	2,5%
Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe oraz wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	(739)	(894)	(17,3%)	(161)	(191)	(15,3%)
Koszty działania	(4 812)	(5 417)	(11,2%)	(1 051)	(1 156)	(9,1%)
Zysk brutto	6 228	2 593	140,2%	1 361	553	146,1%
Zysk netto	4 444	1 769	151,2%	971	377	157,3%
Zysk na jedną akcję - podstawowy z zysku za okres (w PLN/EUR)	3,56	1,42	150,7%	0,78	0,30	160,0%
Zysk na jedną akcję - rozwodniony z zysku za okres (w PLN/EUR)	3,56	1,42	150,7%	0,78	0,30	160,0%
Dochody całkowite netto	9 125	(3 275)	(378,6%)	1 994	(699)	(385,3%)
Przepływy pieniężne netto	(397)	15 117	(102,6%)	(87)	3 225	(102,7%)

WYBRANE DANE FINANSOWE	w mln PLN			w mln EUR		
	30.09.2023	31.12.2022	Zmiana % (A-B)/B	30.09.2023	31.12.2022	Zmiana % (D-E)/E
	A	B	C	D	E	F
Suma aktywów	446 939	405 168	10,3%	96 414	86 392	11,6%
Kapitał własny ogółem	43 209	34 084	26,8%	9 321	7 268	28,3%
Kapitał zakładowy	1 250	1 250	-	270	267	1,1%
Liczba akcji (w mln)	1 250	1 250	-	1 250	1 250	-
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	34,57	27,27	26,8%	7,46	5,81	28,4%
Rozwodniona liczba akcji (w mln)	1 250	1 250	-	1 250	1 250	-
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	34,57	27,27	26,8%	7,46	5,81	28,4%
Łączny współczynnik kapitałowy (%)	22,52	20,49	9,9%	22,52	20,49	9,9%
Kapitał Tier 1	40 648	38 105	6,7%	8 769	8 125	7,9%
Kapitał Tier 2	2 216	2 584	(14,2%)	478	551	(13,2%)

WYBRANE POZYCJE SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO PRZELICZONO NA EUR WEDŁUG NASTĘPUJĄCYCH KURSÓW	01.01-30.09.2023	01.01-30.09.2022
średnia kursów NBP na koniec miesięcznych okresów (pozycje rachunku zysków i strat, sprawozdania z całkowitych dochodów i sprawozdania z przepływów pieniężnych)	4,5773	4,6880
	30.09.2023	31.12.2022
kurs średni NBP na dzień (pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej)	4,6356	4,6899



Bank Polski

Komentarz Zarządu do wyników  
Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A.  
za okres dziewięciu miesięcy zakończony  
30 września 2023 roku

## SPIS TREŚCI

<b>I. PODSUMOWANIE DZIAŁALNOŚCI W III KWARTALE 2023 ROKU .....</b>	<b>3</b>
<b>A. Najważniejsze zdarzenia, w tym o nietypowym charakterze .....</b>	<b>3</b>
1. Wsparcie kredytobiorców.....	3
2. Hipoteczne kredyty walutowe.....	4
3. Oferta depozytowa Banku .....	5
4. Uczestnictwo PKO Bank Polskiego S.A. w kolejnej edycji europejskich testów warunków skrajnych .....	5
5. Reforma wskaźników referencyjnych w Polsce.....	6
6. Wsparcie Ukrainy i sytuacja spółek ukraińskich z Grupy Kapitałowej Banku.....	6
<b>B. Zmiany w Zarządzie i Radzie Nadzorczej PKO Banku Polskiego S.A. ....</b>	<b>7</b>
<b>C. Warunki prowadzenia działalności .....</b>	<b>7</b>
<b>D. Rozwój działalności biznesowej i finansowanie .....</b>	<b>9</b>
<b>E. Zarządzanie ryzykiem.....</b>	<b>13</b>
<b>II. SYTUACJA FINANSOWA PO TRZECIM KWARTALE 2023 ROKU .....</b>	<b>14</b>
<b>III. CZYNNIKI, KTÓRE DETERMINUJĄ PRZYSZŁE WYNIKI.....</b>	<b>16</b>
<b>IV. ZDARZENIA, KTÓRE WYSTĄPIŁY PO DNIU NA KTÓRY SPORZĄDZONO KOMENTARZ     ZARZĄDU DO WYNIKÓW .....</b>	<b>17</b>

Grupa Kapitałowa Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej (**Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego S.A.** lub **Grupa Kapitałowa Banku** lub **Grupa Kapitałowa**) należy do największych grup finansowych w Polsce oraz w Europie Środkowo-Wschodniej.

Podmiotem dominującym w Grupie Kapitałowej jest Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna (**PKO Bank Polski S.A.** lub **Bank**). PKO Bank Polski S.A. jest największym bankiem komercyjnym w Polsce oraz liderem krajowego rynku pod względem skali działania, kapitałów własnych, kredytów, oszczędności, liczby klientów oraz wielkości sieci dystrybucji.

PKO Bank Polski S.A. jest bankiem uniwersalnym, który obsługuje osoby fizyczne, prawne oraz inne podmioty krajowe i zagraniczne.

## I. PODSUMOWANIE DZIAŁALNOŚCI W III KWARTALE 2023 ROKU

### A. NAJWAŻNIEJSZE ZDARZENIA, W TYM O NIETYPOWYM CHARAKTERZE

#### 1. WSPARCIE KREDYTOBIORCÓW

Bank, we współpracy z Bankiem Gospodarstwa Krajowego (BGK), oferuje rozwiązania w ramach Rządowego Programu Pierwsze Mieszkanie. Oferta obejmuje dwa produkty: Rządowy Program Bezpieczny Kredyt 2% oraz Konto Mieszkaniowe. Od 1 września 2022 roku w ofercie Banku dostępny jest kredyt hipoteczny w ramach Mieszkania Bez Wkładu Własnego. Bank umożliwia również skorzystanie z ustawowych wakacji kredytowych.

#### BEZPIECZNY KREDYT 2% W RAMACH RZĄDOWEGO PROGRAMU PIERWSZE MIESZKANIE

Od lipca 2023 roku Bank wprowadził do oferty Bezpieczny Kredyt 2%. W ramach Bezpiecznego Kredytu 2% możliwe jest otrzymanie dopłat do rat kredytu oraz finansowanie do 100% wydatków związanych z nabyciem lub budową pierwszej nieruchomości. Kredyt można przeznaczyć m.in. na zakup mieszkania albo domu, budowę i wykończenie domu, a nawet zakup działki wraz z budową na niej domu.

Zgodnie z programem, raty kredytu przez 10 lat będą pomniejszane o dopłaty rządowego Funduszu Mieszkaniowego. Dopłatami zostaną objęte kredyty w wysokości maksymalnie 500 tys. złotych (PLN) dla singla lub 600 tys. PLN dla małżeństwa oraz pary lub singla z dzieckiem. Maksymalna wysokość wkładu własnego nie może przekraczać 200 tys. PLN, chyba że wkładem własnym jest wyłącznie niezabudowana działka gruntu. W okresie obowiązywania dopłat do rat, kredyt oprocentowany będzie według stałej stopy procentowej, którą Bank ustala raz na 5 lat. W programie nie obowiązuje limit ceny za 1 m<sup>2</sup>. O kredyt mogą starać się osoby, które nie miały dotąd mieszkania lub domu, nie ukończyły 45 lat oraz posiadają zdolność kredytową. Część finansowanej kwoty może być objęta gwarancją BGK. Program potrwa do końca 2027 roku.

Liczba wniosków złożonych w III kwartale 2023 roku wyniosła 30 tys., a liczba zawartych umów – 6 tys.

#### KONTO MIESZKANIOWE W RAMACH RZĄDOWEGO PROGRAMU PIERWSZE MIESZKANIE

Konto przeznaczone jest dla osób od 13 do 45 roku życia, które nie posiadają prawa własności do nieruchomości. Jedna osoba może mieć jedno Konto. Maksymalny okres prowadzenia rachunku to 10 lat<sup>1</sup>. Prowadzenie Konta jest bezpłatne, wymaga jednak regularnych wpłat w wysokości od 500 do 2000 PLN miesięcznie. Jeden miesiąc w roku klient może wykorzystać na „wakacje od oszczędzania” bez konsekwencji - nadal będą mu przysługiwać premia i zwolnienie od podatku. Do 31 grudnia 2023 roku na Koncie obowiązuje promocyjne oprocentowanie – 5,35% w skali roku.

Jeśli Konto będzie prowadzone min. 3 pełne lata kalendarzowe, a klient nie spełni warunku regularnych wpłat lub wypłaci część zgromadzonych środków, albo gdy upłynie maksymalny okres prowadzenia Konta, to przekształci się ono w Lokatę mieszkaniową. Lokata będzie oprocentowana nie niżej niż 75% stopy oprocentowania rachunku terminowej lokaty oszczędnościowej na 12 miesięcy, a jeśli Bank nie będzie miał takiej oferty, nie niżej niż 50% wskaźnika WIRON. Warunkiem prawa do premii mieszkaniowej i zwolnienia z podatku dochodowego jest prowadzenie Konta przez min. 3 lata oraz przeznaczenie zgromadzonych na nim środków na cel mieszkaniowy. Środki można również przeznaczyć na dowolny cel, ale wiąże się to z utratą korzyści. W okresie od 10 sierpnia do 30 września 2023 roku założono 1363 Kont, na które klienci Banku wpłacili łącznie ponad 3 mln PLN.

---

<sup>1</sup> Konto może być prowadzone nie dłużej niż do 31 marca roku następującego po upływie 10 lat liczonych od 31 grudnia roku, w którym zawarto umowę prowadzenia konta.

### KREDYT MIESZKANIOWY W RAMACH PROGRAMU MIESZKANIE BEZ WKŁADU WŁASNEGO

PKO Bank Polski S.A. od września 2022 roku oferuje kredyt mieszkaniowy ze spłatą rodzinną. Jeżeli w trakcie spłaty kredytu rodzina powiększy się o drugie lub kolejne dziecko to BGK wypłaci kwotę 20 tys. PLN (na drugie dziecko) lub 60 tys. PLN (na trzecie i kolejne dziecko) na poczet spłaty kredytu. Kredyt udzielany na warunkach programu Mieszkanie Bez Wkładu Własnego umożliwia finansowanie do 100% wydatków związanych z nabyciem lub budową nieruchomości. O kredyt mogą starać się osoby, które mają zdolność kredytową, ale nie posiadają wystarczających oszczędności na wkład własny. Część finansowanej kwoty jest objęta gwarancją BGK.

Od początku programu z oferty skorzystało 282 klientów Banku, a łączna wartość kredytów mieszkaniowych ze spłatą rodzinną udzielonych osobom fizycznym według stanu na 30 września 2023 roku wyniosła 93 mln PLN, natomiast w samym III kwartale 2023 roku – 17,4 mln PLN.

### WAKACJE KREDYTOWE

Grupa Kapitałowa Banku kontynuuje udzielanie ustawowych wakacji kredytowych, czyli umożliwia zawieszenie spłaty kredytu lub pożyczki hipotecznej wykorzystanej na zaspokojenie własnych potrzeb mieszkaniowych, których umowy były zawarte przed 1 lipca 2022 roku w walucie polskiej, a okres kredytowania kończy się po 31 grudnia 2022 roku - jedna umowa dla danego klienta.

Ustawa o finansowaniu społecznościami dla przedsiębiorstw gospodarczych i pomocy kredytobiorcom z 7 lipca 2022 roku, w 2023 roku umożliwia zawieszenie kredytu w wymiarze jednego miesiąca na kwartał.

Z możliwości zawieszenia spłaty mogą również korzystać klienci, którzy zawarli ugody dla kredytów we frankach szwajcarskich (CHF) i obecną walutą kredytu jest PLN.

Klienci PKO Banku Polskiego S.A. i PKO Banku Hipotecznego S.A. mogą złożyć wniosek w serwisie internetowym iPKO, oddziałach Banku lub korespondencyjnie.

Do końca września 2023 roku 297,5 tys. klientów Grupy Kapitałowej złożyło wniosek o zawieszenie spłaty kredytu lub pożyczki hipotecznej, a łączna liczba zawieszonych rat wyniosła 2 091 tys.

Grupa Kapitałowa Banku na 30 września 2023 roku oszacowała poziom straty z tytułu wakacji kredytowych w ujęciu wartościowym. Łączny efekt ujęty w księgach Grupy Kapitałowej wyniósł 3 111 mln PLN i nie uległ zmianie względem efektu rozpoznanego na 31 grudnia 2022 roku.

Szczegółowe informacje dotyczące poziomu straty z tytułu wakacji kredytowych w III kwartale 2023 roku zostały przedstawione w skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. za okres dziewięciu miesięcy zakończony 30 września 2023 roku (Sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku za III kwartał 2023 roku) – nota 25 „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”.

## 2. HIPOTECZNE KREDYTY WALUTOWE

### PROGRAM UGÓD

PKO Bank Polski S.A. w III kwartale 2023 roku kontynuował oferowanie ugód dla klientów indywidualnych posiadających czynne kredyty zabezpieczone hipotecznie w CHF. Ugoda polega na konwersji kredytu w CHF na kredyt w PLN, tak jakby od początku kredyt był kredytem złotowym oprocentowanym według stawki referencyjnej WIBOR powiększonej o stosowaną historycznie dla takich kredytów marżę. Ugody są proponowane w toku postępowań mediacyjnych prowadzonych przez Centrum Mediacji Sądu Polubownego przy Komisji Nadzoru Finansowego (KNF). Bank na szeroką skalę proponuje też ugody w odniesieniu do kredytów objętych postępowaniami sądowymi.

Program ugód PKO Banku Polskiego S.A nadal spełnia swoje założenia, czyli jest realną pomocą dla osób spłacających kredyty hipoteczne w CHF. Formuła mediacji jest darmowa. Klient może się porozumieć z Bankiem lub bez konsekwencji zakończyć postępowanie mediacyjne bez porozumienia. Program całkowicie eliminuje zmaterializowane oraz przyszłe ryzyko walutowe klientów oraz jest wygodną i pewną alternatywą dla długotrwałej i kosztownej drogi sądowej. Zgodnie z założeniami Bank ponosi wszystkie skutki finansowe przywrócenia po stronie klienta stanu faktycznego i prawnego, w jakim klient znalazłby się, gdyby nie zawarł z Bankiem umowy kredytu frankowego.

Bank chcąc ograniczyć ryzyko stopy procentowej ponoszone przez klienta od początku uruchomienia programu oferuje kredytobiorcom możliwość oprocentowania z wykorzystaniem stałej stopy procentowej przez 5 lat. W przypadku, gdy pozostały okres spłaty kredytu po zawarciu ugody będzie krótszy niż 5 lat, stała stopa procentowa będzie obowiązywała do końca obowiązywania umowy. Kredyt ze stałą stopą cieszy nadal popularnością - w procesie ugodowym od początku 2023 roku opcję tę wybrało 86% klientów, którzy po podpisaniu ugody

kontynuują spłatę kredytu, a łącznie od początku oferowania ugód 78% klientów, zawierających ugodę przewidującą kontynuację kredytu.

W III kwartale 2023 roku Bank kontynuował działania zachęcające klientów do przystąpienia do programu poprzez kontakt telefoniczny z klientem lub informację w systemach transakcyjnych Banku.

Do 30 września 2023 roku zarejestrowano 55 tys. wniosków o mediację, 34 819 mediacji zakończyło się pozytywnie, 12 397 mediacji zakończyło się negatywnie. Łączna liczba ugód zawartych do 30 września 2023 roku wyniosła 34 253, z czego 32 897 ugód zawarto w postępowaniu mediacyjnym oraz 1 356 ugód w toku postępowań sądowych.

#### KOSZT RYZYKA PRAWNEGO

W III kwartale 2023 roku Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego S.A. nie zwiększyła odpisu na koszt ryzyka prawnego związanego z kredytami hipotecznymi denominowanymi i indeksowanymi do CHF.

Szczegółowe informacje dotyczące odpisu na koszt ryzyka prawnego w III kwartale 2023 zostały przedstawione w Sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku za III kwartał 2023 roku) – nota 19 „Koszt ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych”.

### 3. OFERTA DEPOZYTOWA BANKU

PKO Bank Polski S.A., uwzględniając obniżenie stóp procentowych przez Radę Polityki Pieniężnej (RPP) oraz zmiany w ofercie konkurencji, zmienił warunki oprocentowania depozytów.

W III kwartale 2023 roku dla klientów indywidualnych (osób prywatnych):

- ✓ przywrócił Lokatę mobilną, która umożliwia lokowanie środków na 3 miesiące z oprocentowaniem 6%, a następnie obniżył jej oprocentowanie do 5,5% w skali roku,
- ✓ ujednotocił oprocentowanie Lokaty na nowe środki niezależnie od segmentu klienta - 6% w skali roku w obu okresach umownych (3 i 12 miesięcy),
- ✓ obniżył oprocentowanie WPI Autolokacja III do 7% w skali roku,
- ✓ wprowadził do oferty Lokaty strukturyzowane 24-miesięczne, nieodnawialne, oparte o koszyki akcji: spółek dywidendowych II, finansowych, brytyjskich, motoryzacyjnych.

Bank w III kwartale 2023 roku uruchomił trzy edycje promocji na nowe środki dla Rachunku Oszczędnościowego Plus:

- ✓ 7,5% w skali roku łącznie z oprocentowaniem standardowym do 100 tys. PLN na 60 dni,
- ✓ 7% w skali roku łącznie z oprocentowaniem standardowym do 100 tys. PLN na 60 dni,
- ✓ 6,5% w skali roku łącznie z oprocentowaniem standardowym do 250 tys. PLN na 90 dni,

Ponadto Bank przedłużył do końca kwietnia 2024 roku promocję na Pierwszym Koncie Oszczędnościowym (rachunek dla osób do 18 roku życia) z oprocentowaniem do 8% w skali roku przy systematycznym oszczędzaniu do 10 tys. PLN.

Średnie oprocentowanie nowych depozytów terminowych w PLN (dla klientów indywidualnych i przedsiębiorstw) w III kwartale 2023 roku wyniosło 5,02%. Średnie oprocentowanie wszystkich depozytów terminowych w PLN ulokowanych w PKO Banku Polskim S.A. wyniosło w III kwartale 2023 roku 5,3%, wobec 5,18% w II kwartale 2023 roku i 3,62 % w III kwartale 2022 roku.

### 4. UCZESTNICTWO PKO BANK POLSKIEGO S.A. W KOLEJNEJ EDYCJI EUROPEJSKICH TESTÓW WARUNKÓW SKRAJNYCH

PKO Bank Polski S.A. uczestniczył w kolejnej edycji europejskich testów warunków skrajnych przeprowadzonych w 2023 roku przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego przy udziale Komisji Nadzoru Finansowego oraz Europejskiego Banku Centralnego i Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego. W teście wzięło udział 70 banków z 16 krajów Unii Europejskiej (UE) i Europejskiego Obszaru Gospodarczego, obejmujących 75% aktywów sektora bankowego UE.

Ogólnoeuropejskie testy warunków skrajnych zrealizowane w 2023 roku nie posiadają prognozy określającej ich zaliczenie, mogą jednak służyć jako ważne źródło informacji do celów procesu przeglądu i oceny nadzorczej (BION) oraz mogą pomóc właściwym organom w ocenie zdolności Banku do spełnienia wymogów ostrożnościowych w ramach scenariuszy warunków skrajnych.



Zgodnie z wynikami ogólnoeuropejskich testów warunków skrajnych w 2023 roku, skonsolidowany współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 (CET1) Banku byłyby w 2025 roku na poziomie 22,27% w scenariuszu bazowym oraz 13,26% w scenariuszu skrajnym (skonsolidowany CET 1 na koniec 2022 roku wyniósłby 17,67%). Bez stosowania okresów przejściowych, skonsolidowany współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 (CET1) Banku na koniec 2025 roku pozostałby bez zmian (na koniec 2022 roku wyniósłby 16,48%). Wyniki przeprowadzonych testów odzwierciedlają ostrożnościowe podejście Banku do symulacji przeprowadzanych na potrzeby nadzoru europejskiego i krajowego.

Najistotniejszym czynnikiem wpływającym na obniżenie skonsolidowanych współczynników kapitałowych na koniec 2025 roku w scenariuszu skrajnym było ujęcie wpływu kosztów ryzyka prawnego związanego z kredytami hipotecznymi denominowanymi i indeksowanymi do CHF na prognozowane wyniki Banku w latach 2023-2025.

## 5. REFORMA WSKAŹNIKÓW REFERENCYJNYCH W POLSCE

Prace w zakresie reformy wskaźników referencyjnych prowadzone są przez Narodową Grupę Roboczą ds. reformy wskaźników referencyjnych (NGR), powołaną przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego. W ramach NGR trwają prace nad rekomendacją w zakresie zasad i sposobów zamiany wskaźników referencyjnych WIBOR/WIBID na wskaźnik referencyjny WIRON. W III kwartale 2023 roku NGR przyjął rekomendację w zakresie zasad i sposobów konwersji istniejących emisji papierów dłużnych w których stosowany jest WIBOR.

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego S.A. od III kwartału 2020 roku, poczynając od reformy wskaźników referencyjnych LIBOR, prowadzi międzydyscyplinarny projekt nadzorowany przez członków Zarządu Banku z udziałem spółek zależnych przedstawicieli PKO Banku Hipotecznego, PKO Leasing S.A i PKO Faktoring S.A., związany z dostosowaniem Banku oraz spółek zależnych do zmian wprowadzanych w ramach reformy wskaźników referencyjnych.

25 października 2023 roku Komitet Sterujący NGR podjął decyzję o zmianie maksymalnych terminów realizacji Mapy Drogowej procesu zastąpienia wskaźników referencyjnych WIBOR i WIBID i wskazał finalny moment konwersji na koniec 2027 roku. Komitet Sterujący NGR poinformował, że ani kierunki reformy wskaźników referencyjnych w Polsce, ani zakresy planowanych dotychczas w Mapie Drogowej działań nie zmieniają się.

## 6. WSPARCIE UKRAINY I SYTUACJA SPÓŁEK UKRAIŃSKICH Z GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU

PKO Bank Polski S.A. nadal wspierał akcje pomocowe i oferował pakiet usług finansowych dla obywateli Ukrainy, w tym w szczególności uchodźców. Bank na bieżąco monitorował zmiany w sankcjach międzynarodowych nałożonych w szczególności na Rosję i Białoruś oraz podejmował odpowiednie działania.

### DZIAŁALNOŚĆ SPÓŁEK UKRAIŃSKICH

W Ukrainie kontynuują działalność spółki z Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A., w tym KREDOBANK S.A. z siedzibą we Lwowie oraz spółki windykacyjne i finansowe z siedzibą w Kijowie i we Lwowie.

KREDOBANK S.A. jest bankiem uniwersalnym, który obsługuje klientów głównie w zachodniej części Ukrainy i w Kijowie. Spółka na koniec września 2023 roku posiadała centralę we Lwowie oraz 67 oddziałów, w tym 13 zlokalizowanych w rejonach najbardziej dotkniętych działaniami wojennymi.

Spółka przestrzega wszelkich ograniczeń nałożonych przez Narodowy Bank Ukrainy (NBU) w stanie wojennym.

KREDOBANK S.A. wpisany jest na listę banków o znaczeniu systemowym, która obejmuje 15 największych banków ukraińskich. Status banku potwierdza ważną rolę banku dla działalności sektora bankowego Ukrainy. Spółka prowadzi stabilną i rentowną działalność. W III kwartale 2023 roku KREDOBANK S.A. otrzymał za swoją aktywność liczne nagrody i wyróżnienia w rankingach banków ukraińskich.

KREDOBANK S.A. udziela kredytów dla klientów korporacyjnych i SME w ramach programów państwowych oraz we współpracy z bankami zagranicznymi.

KREDOBANK S.A. podpisał umowę z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju (EBOR) umożliwiającą uruchomienie finansowania dla ukraińskich przedsiębiorców na łączną kwotę 125 mln EUR. Współpraca dotyczy trzech rozwiązań tj. gwarancji kredytowych pozwalających udzielić kredytów do 100 mln EUR, zachęt inwestycyjnych w formie dotacji od EBOR dla małego i średniego biznesu oraz otwarcia przez EBOR limitu w wysokości 25 mln EUR na finansowanie inwestycji wspierających handel zagraniczny. Zgodnie z porozumieniem o podziale ryzyka EBOR zabezpiecza 50% ryzyka kredytowego w zakresie nowego finansowania do 100 mln EUR, udzielonego przez KREDOBANK S.A. W III kwartale 2023 roku uruchomiono pierwszą transzę kredytową (50 mln EUR), która do 30 września 2023 roku została wykorzystana w 78%. Równolegle wyczerpano przyznany limit dla pierwszej z dwóch transz na finansowanie inwestycyjne w wysokości 7,5 mln EUR wraz z jednocześnie asygnowaną dotacją

w wysokości 1,5 mln EUR (z przeznaczeniem na dowolny cel). Z programu skorzystało 54 klientów, w tym 70% z nich – w formie leasingu.

Sytuacja finansowa oraz organizacyjna pozostałych spółek ukraińskich z Grupy Kapitałowej na koniec września 2023 roku była stabilna.

## B. ZMIANY W ZARZĄDZIE I RADZIE NADZORCZEJ PKO BANKU POLSKIEGO S.A.

### ZMIANY W SKŁADZIE ZARZĄDU BANKU

#### Zmiany w III kwartale 2023 roku

- Komisja Nadzoru Finansowego wyraziła jednogłośnie zgodę na powołanie Pana Dariusza Szweda na stanowisko Prezesa Zarządu Banku z dniem 31 sierpnia 2023 roku,
- Rada Nadzorcza Banku zatwierdziła zmianę wewnętrznego podziału kompetencji w Zarządzie Banku związaną ze zmianą zakresu odpowiedzialności między obszarami, która weszła w życie 1 września 2023 roku.

W związku z wyżej wymienioną zmianą, Komitet ds. Nominacji i Wynagrodzeń Rady Nadzorczej Banku dokonał indywidualnej oceny odpowiedniości, w wyniku której potwierdzono odpowiedniość indywidualną Wiceprezesa Andrzeja Kopyrskiego, którego dotyczyła zmiana. Ocena odpowiedniości została zatwierdzona przez Radę Nadzorczą Banku.

Skład Zarządu Banku i podział kompetencji według stanu na 30 września 2023 roku:

1. Dariusz Szwed - Prezes Zarządu nadzorujący Obszar Prezesa Zarządu,
2. Maciej Brzozowski - Wiceprezes Zarządu nadzorujący Obszar Bankowości Detalicznej i Firm,
3. Marcin Eckert - Wiceprezes Zarządu nadzorujący Obszar Finansów i Rachunkowości,
4. Paweł Gruza - Wiceprezes Zarządu nadzorujący Obszar Operacji i Bankowości Międzynarodowej,
5. Wojciech Iwanicki - Wiceprezes Zarządu nadzorujący Obszar Administracji,
6. Andrzej Kopyrski - Wiceprezes Zarządu nadzorujący Obszar Bankowości Korporacyjnej i Przedsiębiorstw,
7. Artur Kurcweil - Wiceprezes Zarządu nadzorujący Obszar Technologii,
8. Piotr Mazur - Wiceprezes Zarządu nadzorujący Obszar Zarządzania Ryzykiem.

#### Zmiany po okresie sprawozdawczym

4 października 2023 roku Rada Nadzorcza Banku zatwierdziła zmiany wewnętrznego podziału kompetencji w Zarządzie Banku.

Komitet ds. Nominacji i Wynagrodzeń Rady Nadzorczej Banku dokonał ocen odpowiedniości indywidualnej członków Zarządu Banku wobec których nastąpiła zmiana zakresu dotychczasowej odpowiedzialności. W wyniku oceny potwierdzono odpowiedniość indywidualną Prezesa Zarządu i Wiceprezesa Andrzeja Kopyrskiego.

Zmiana podziału kompetencji nie wpłynęła na skład Zarządu Banku i nazwy Obszarów.

### ZMIANY W SKŁADZIE RADY NADZORCZEJ BANKU

W III kwartale 2023 roku skład Rady Nadzorczej Banku nie zmienił się.

## C. WARUNKI PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI

### OTOCZENIE MAKROEKONOMICZNE

W III kwartale odnotowano lekkie ożywienie aktywności gospodarczej - obserwowano hamowanie spadków sprzedaży detalicznej, utrzymanie ujemnej dynamiki produkcji przemysłowej oraz przyspieszenie wzrostu produkcji budowlanej. Spadek inflacji i utrzymujący się dwucyfrowy nominalny wzrost wynagrodzeń zaowocowały ponownym wzrostem dochodów w ujęciu realnym. To z kolei umożliwia odbudowę wydatków konsumpcyjnych, których spadek w ujęciu r/r zauważalnie wyhamował. Aktywność inwestycyjna zaskoczyła pozytywnie, co wiąże się z kończeniem projektów z dotychczasowej wieloletniej perspektywy finansowej UE. Pomimo pogorszenia koniunktury, sytuacja na rynku pracy pozostaje dobra. Stopa bezrobocia rejestrowanego ustabilizowała się w okolicy historycznego minimum (5,0%), a słabsza aktywność gospodarcza skutkuje jedynie mniejszą liczbą wakatów, a nie redukcją zatrudnienia. Liczba osób, które utraciły zatrudnienie z przyczyn dotyczących zakładów pracy, pozostaje niska, a obawy o wzrost bezrobocia w badaniach koniunktury konsumenckiej maleją. Płace nadal rosną w dwucyfrowym tempie, ale nieco słabiej niż na początku 2023 roku.

Proces dezinflacji postępuje, a w okresie kwiecień-wrzesień poziom cen w gospodarce nie wzrastał. We wrześniu inflacja CPI obniżyła się do 8,2% r/r i była o ponad 10pp niższa niż w szczycie z lutego br. Przyczyny spadku inflacji

są różnorodne. Obejmują zarówno czynniki egzogeniczne, takie jak spadek cen paliw, hamowanie wzrostu cen żywności oraz energii, jak i fundamentalne. Inflacja bazowa, po wyłączeniu cen żywności i energii również znacząco spada – we wrześniu do 8,4% r/r, przy znaczącym wyhamowaniu tempa wzrostu cen w kategoriach bazowych.

W odpowiedzi na wyraźny spadek inflacji, RPP rozpoczęła cykl obniżek stóp procentowych. We wrześniu podstawowe stopy procentowe Narodowego Banku Polskiego (NBP) obniżono o 75pb, mocniej od oczekiwań, co wywołało istotne dostosowanie notowań rynkowych. RPP uzasadniła ten zaskakujący ruch wzrostem realnych stóp procentowych, znacznym pogorszeniem koniunktury w kraju i za granicą, połączonym z silnym spadkiem bieżącej inflacji oraz perspektywą jej dalszego obniżania się. W październiku stopy procentowe zostały ponownie obniżone, ale bardziej ostrożnie, o 25bp. RPP nie wyklucza kolejnych obniżek stóp, ale uzależnia je od napływających danych i średnioterminowych perspektyw inflacji.

#### Stopy procentowe NBP na koniec III kwartału 2023 roku (w %)

• referencyjna	6,00
• dyskontowa weksli	6,10
• redyskontowa weksli	6,05
• lombardowa	6,50
• depozytowa	5,50

#### SYTUACJA NA RYNKU FINANSOWYM

Rynki finansowe w trzecim kwartale 2023 roku charakteryzowała duża zmienność. Część banków centralnych, w tym NBP, zdecydowała się na rozpoczęcie procesu luzowania polityki pieniężnej na podstawie postępującej dezinflacji, ale dwa największe ośrodki monetarne – Rezerwa Federalna i Europejski Bank Centralny – zaskoczyły jastrzębim podejściem. W konsekwencji, na globalnym rynku stopy procentowej rosły rentowności amerykańskich papierów skarbowych, zbliżając się do poziomu 5%. Bessa na rynku obligacji w USA wpłynęła negatywnie na inne rynki, w tym europejski. W Polsce obniżka stóp aż o 75pb. spowodowała spadek dochodowości papierów o krótkim terminie zapadalności, jednak sytuacja na międzynarodowych rynkach dłużnych w połączeniu z niepewnością odnośnie długoterminowych perspektyw inflacji i skali podaży nowych obligacji w kolejnych latach, wywołała wzrost rentowności dłużnych papierów.

Na rynku walutowym jastrzębia retoryka amerykańskiego banku centralnego i relatywna siła tamtejszej gospodarki sprzyjały wzmocnieniu dolara amerykańskiego (USD). Złoty pozostawał stabilny aż do decyzji Rady Polityki Pieniężnej o zaskakująco silnej redukcji kosztu pieniądza. Polska waluta osłabiła się wówczas w stosunku do euro o kilkanaście groszy z poziomu ok. 4,50 do ok. 4,65, następnie się ustabilizowała i rozpoczęła odrabianie strat. Na giełdach panowała słaba koniunktura. Połączenie restrykcyjnej polityki monetarnej głównych banków centralnych z wciąż słabą aktywnością gospodarczą nie sprzyjało inwestycjom w akcje. Indeks WIG spadł w trzecim kwartale o 3%.

#### SYTUACJA GOSPODARCZA NA RYNKU UKRAIŃSKIM

W II kwartale 2023 roku PKB Ukrainy wzrósł o 19,5% r/r i o 0,8% q/q. Wysoka dynamika roczna wynika z efektu niskiej bazy (pierwszy pełny kwartał od inwazji). Gospodarka Ukrainy stopniowo adaptuje się do ekstremalnych warunków, rośnie aktywność w rolnictwie, obserwujemy stopniowy wzrost produkcji w przemyśle, budownictwie i żywności po stronie konsumpcji. Narodowy Bank Ukrainy oczekuje, że wzrost PKB w 2023 roku wyniesie 2,9%, a w 2024 roku przyspieszy do 3,5%. Otoczenie makroekonomiczne poprawia się m.in. dzięki systematycznie spadającej inflacji (7,1% r/r we wrześniu 2023 roku), która jest już niższa od nominalnego tempa wzrostu płac. Proces dezinflacji umożliwił poluzowanie polityki pieniężnej (obniżenie stopy dyskontowej NBU do 20% z 25% w czerwcu 2023 roku) oraz wdrożenie od 3 października 2023 roku płynnego kursu hrywny (płynny kurs walutowy z regularnymi interwencjami NBU stabilizującym rynek) w miejsce wcześniejszego sztywnego kursu wobec USD. Równowaga zewnętrzna jest zapewniana w dużej mierze dzięki napływowi zagranicznych grantów oraz dzięki przychodom z eksportu kluczowych towarów. W konsekwencji rezerwy walutowe wzrosły do 39,7 mld USD we wrześniu 2023 roku z 23,9 mld USD rok wcześniej. Wyzwaniem pozostaje strona fiskalna, obciążona finansowaniem wydatków zbrojeniowych, chociaż powstały deficyt jest ograniczany m.in. napływem międzynarodowej pomocy.

#### UKRAIŃSKI SEKTOR BANKOWY

Zgodnie z danymi NBU, liczba banków, które prowadziły działalność operacyjną w Ukrainie na koniec sierpnia 2023 roku spadła do 64 wobec 67 na koniec sierpnia 2022 roku. Wartość aktywów sektora na koniec sierpnia 2023 roku wzrosła o 21,5% r/r, do 2,62 bln hrywien ukraińskich (UAH), a kapitałów własnych o 21,9% r/r, do 0,30 bln UAH. Relacja kapitałów własnych do aktywów we wrześniu 2023 roku wyniosła 11,3% i wzrosła trzeci kwartał z rzędu względem lokalnego minimum na poziomie 9,8%, które odnotowano w grudniu 2022 roku.

Trwa okres systematycznej poprawy miar stabilności sektora bankowego w Ukrainie. Współczynnik adekwatności kapitałowej R2 na początku października wzrósł do 25,0% z 19,7% na początku 2023 roku i 18,0% na początku stycznia 2022 roku (wymóg na poziomie 10%). W sierpniu 2023 roku relacja kredytów do depozytów wśród

rezydentów wzrosła po raz pierwszy od sierpnia 2022 roku i wyniosła 45,1% wobec 72,2% w styczniu 2022 roku, co wskazuje na wysoką płynność sektora. Depozyty ogółem wzrosły w sierpniu o 29,3% r/r do 2,18 bln UAH, z czego depozyty rezydentów stanowiły 98,7%. Dynamika depozytów walutowych systematycznie słabnie (w sierpniu 29,3% r/r wobec rekordowych 52,4% r/r w kwietniu 2023 roku), a ich wolumen wyniósł 0,73 bln UAH. W lipcu i sierpniu 2023 roku, po wielomiesięcznym okresie spadków, wolumen kredytów ogółem powrócił do wzrostów w ujęciu miesięcznym (+0,2% m/m w lipcu i +1,0% m/m w sierpniu do 1,01 bln UAH). Dynamika kredytów pozostawała jednak ujemna i wyniosła w sierpniu dla kredytów ogółem -9,6% r/r, dla gospodarstw domowych -7,2% r/r i dla przedsiębiorstw -10,8% r/r. Najsilniejsze odbicie widać w segmencie kredytów dla gospodarstw domowych (0,23 bln UAH), których wolumen wzrósł w sierpniu czwarty raz z rzędu, głównie po stronie kredytów konsumpcyjnych. Poprawa widoczna jest również w przypadku wolumenu kredytów dla przedsiębiorstw.

Na koniec sierpnia 2023 roku zwrot z aktywów (ROA) wyniósł 6,57%, a zwrot z kapitału (ROE) wyniósł 64,72%. Dla porównania na koniec sierpnia 2022 roku miary te wynosiły odpowiednio 0,62% i 5,50%.

## D. ROZWÓJ DZIAŁALNOŚCI BIZNESOWEJ I FINANSOWANIE

### ROZWÓJ USŁUG, PRODUKTÓW I NARZĘDZI

#### Dokonania PKO Banku Polskiego S.A.

Rozwój produktów bankowości detalicznej, firm i rynku mieszkaniowego	
Bankowość hipoteczna	<p>Sprzedaż kredytów mieszkaniowych osobom fizycznym, wsparta ofertą Bezpiecznego Kredytu 2%, wyniosła w III kwartale 2023 roku 4,4 mld PLN, z 28,5% udziałem w rynku, w porównaniu do 1,6 mld PLN w III kwartale 2022.</p> <p>Wzrost udziału kredytów ze stałą stopą procentową.</p> <p>W III kwartale 2023 roku udział kredytów ze stałą stopą w nowej sprzedaży (udzielonych przez PKO Bank Polski S.A. i PKO Bank Hipoteczny S.A.) osiągnął poziom 75,4%, a ich łączny udział w portfelu złotych kredytów hipotecznych na 30 września 2023 roku zwiększył się do 21,7% (z 17,9% na koniec 2022 roku).</p>
Finansowanie	<p>Udostępnienie kredytu EKO dla wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych. Klienci realizujący inwestycje ekologiczne korzystają z finansowania bez prowizji za udzielenie kredytu Inwestorskiego Nasz Remont. Inwestycje te obejmują między innymi: ocieplenia budynków, zakup i montaż paneli fotowoltaicznych i pomp ciepła, budowa miejsc parkingowych z dostępem do ładowarki do pojazdów elektrycznych/hybrydowych.</p>
Rozwój bankowości korporacyjnej i usług Biura Maklerskiego	
Bankowość korporacyjna	<p>Zawarcie 8 umów kredytów konsorcjalnych oraz 5 aneksów zwiększających bądź wydłużających zaangażowanie Banku w ramach funkcjonujących kredytów konsorcjalnych na łączną kwotę blisko 6,5 mld PLN i ponad 3,6 mld EUR, gdzie udział Banku wyniósł odpowiednio ponad 2,3 mld PLN i 384 mln EUR.</p> <p>Zawarcie 60 umów emisji obligacji komunalnych na łączną kwotę blisko 687mln PLN.</p> <p>Przeprowadzenie 1 emisji zielonych obligacji w ramach konsorcjum o łącznej wartości 340 mln PLN, gdzie udział Banku wyniósł 85 mln PLN.</p> <p>Udzielenie 4 kredytów konsorcjalnych dla Gminy Wrocław w łącznej kwocie 500 mln PLN, gdzie udział Banku wyniósł 275 mln PLN.</p> <p>Podpisanie umowy kompleksowej na wykonywanie obsługi bankowej budżetu Gminy Miasto Elbląg i jej jednostek organizacyjnych.</p> <p>Wprowadzenie możliwości udzielania gwarancji de minimis na zabezpieczenie kredytów w EUR (tj. kredyt w rachunku bieżącym, kredyt inwestycyjny, kredyt obrotowy nieodnawialny i kredyt obrotowy odnawiany), co pozwoli klientom korporacyjnym zabezpieczenie kredytów walutowych gwarancją BGK w większym stopniu niż dotychczas.</p>
	<p>Przeprowadzenie, jako Globalny Współkoordynator i Menedżer, oferty akcji ATAL S.A., w trybie budowania przyspieszonej księgi popytu, o wartości 262 mln PLN.</p>

KOMENTARZ ZARZĄDU DO WYNIKÓW GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO S.A.  
ZA OKRES DZIEWIĘCIU MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 WRZEŚNIA 2023 ROKU

Usługi Biura Maklerskiego PKO Banku Polskiego	<p>Osiągnięcie w III kwartale 2023 roku 13,3 mld PLN wartości obrotów na rynku wtórnym akcji, co stanowi 9,88% obrotów rynku i plasuje Biuro Maklerskie PKO Banku Polskiego na 2. pozycji w rankingu biur maklerskich.</p> <p>Prowadzenie na koniec III kwartału 2023 roku 151,2 tys. rachunków papierów wartościowych i rachunków pieniężnych oraz 539,7 tys. rachunków rejestrowych.</p> <p>Prowadzenie na koniec III kwartału 2023 roku obsługi jednostek uczestnictwa w 398 funduszach i subfunduszach zarządzanych przez 10 Towarzystw Funduszy Inwestycyjnych.</p>
<b>Rozwój produktów ubezpieczeniowych</b>	
Ubezpieczenie mieszkaniowe PKO Dom	Wzrost wartości składki przypisanej brutto w pierwszych trzech kwartałach 2023 roku do 88 mln PLN, co oznacza zwiększenie o 66% w stosunku do analogicznego okresu 2022 roku. Od wprowadzenia produktu zostało sprzedanych 650 tys. polis. Ponad 70% polis odnowiło się.
Ubezpieczenie komunikacyjne PKO Moto	<p>Zakończenie procesu zmiany modelu dystrybucji ubezpieczeń komunikacyjnych – z modelu Panelu opartego o porównywarke ofert pięciu zewnętrznych ubezpieczycieli na samodzielną ofertę pod własną marką PKO Moto.</p> <p>Od uruchomienia PKO Moto w marcu 2023 roku zostało sprzedanych ponad 80 tys. polis na łączną składkę 70 mln PLN.</p>
<b>Rozwój projektów informatycznych i pozostałych usług</b>	
PKO Płacę później	Na koniec września aktywną usługę posiadało około 130 tys. klientów, a łączna kwota przyznanых limitów wyniosła 100 mln PLN. Klienci wykonali do tej pory ponad 1 mln transakcji na kwotę ok 148 mln PLN. 98% transakcji zrealizowano kodem BLIK.
Cyfrowa Hipoteka	<p>Udostępnienie klientom nowego kalkulatora umożliwiającego policzenie szacunkowej raty oraz zdolności kredytowej dla Własnego Kąta hipotecznego.</p> <p>Udostępnienie w serwisie iPKO i aplikacji mobilnej IKO usługi Certyfikat najemcy. „Kod do usług Simpl.rent dla wynajmującego” to rozwiązanie dla właścicieli mieszkań, które pozwala zweryfikować najemcę przed podpisaniem umowy najmu. Certyfikat najemcy to pierwsza usługa w ramach ekosystemu projektu Cyfrowa Hipoteka.</p>
Voiceboty	<p>Uruchomienie nowego bota dla przelewów wysokokwotowych.</p> <p>Przeprowadzenie ponad 3,5 mln rozmów przez wszystkie boty.</p> <p>Wykonanie ponad 1,5 mln dialogów wirtualnego asystenta z klientami w ruchu przychodzącym na Infolinii.</p> <p>Zrealizowanie ponad 383 tys. dialogów Voicebota z klientami w ruchu wychodzącym.</p>
Automatyzacja i robotyzacja	<p>Wdrożenie zrobotyzowanych procesów wspierających obsługę sprzedaży kredytów 2% w kanale pośrednika oraz procesów posprzedażowych.</p> <p>Liczba zadań zrealizowanych przez roboty, przekroczyła na koniec września 2023 roku 231 mln.</p>
Bank w Metaverse	Przeprowadzenie pierwszych Wirtualnych Targów Pracy w innowacyjnej na skalę Polski formie, w dynamicznie rozwijającej się technologii Metaverse. W targach udział wzięło ponad 600 uczestników, rozpoczęto ponad 30 procesów rekrutacyjnych.
Poland ClimAccelerator	Wdrożenie 4 kalkulatorów do liczenia śladu węglowego. Testy są planowane w najbliższych miesiącach. 100 klientów otrzyma po 2 kalkulatory wraz z roczną subskrypcją, onboardingiem oraz pełnym wsparciem doradczym.
<b>Rozwój funkcjonalności kanałów bankowości elektronicznej i mobilnej</b>	
Aplikacja mobilna IKO	<p>Wdrożenie nowych funkcjonalności:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• korespondencji z Bankiem po zalogowaniu poprzez Skrzynkę wiadomości,</li> <li>• obsługi mDowodu,</li> </ul>

KOMENTARZ ZARZĄDU DO WYNIKÓW GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO S.A.  
ZA OKRES DZIEWIĘCIU MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 WRZEŚNIA 2023 ROKU

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• prezentacji zajęć egzekucyjnych w szczegółach rachunków,</li> <li>• prezentacji okresów zawieszenia wakacji kredytowych,</li> <li>• prezentacji informacji o ubezpieczeniu podróżnym do karty kredytowej.</li> </ul> <p>Wdrożenie zmian do istniejących funkcji:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• przebudowy listy kredytów i pożyczek,</li> <li>• przebudowy szczegółów kart debetowych, kart kredytowych i kredytów,</li> <li>• usprawnień zgodnie z wytycznymi dotyczącymi dostępności treści internetowych (Web Content Accessibility Guidelines - WCAG).</li> </ul> <p>Przeprowadzenie w III kwartale 2023 roku ponad 400 tys. rozmów przez asystenta głosowego. Łącznie na koniec września blisko 4 mln rozmów z 1,3 mln klientów.</p>
Serwis bankowości elektronicznej iPKO	<p>Wdrożenie nowych funkcji:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• wieloosobowego dostępu, dzięki któremu klienci mogą m.in. nadać swoim pracownikom uprawnienia do zarządzania rachunkiem w bankowości elektronicznej, zarządzać finansami firmy wspólnie z jej reprezentantami oraz wybierać osoby, które będą zlecać i akceptować przelewy oraz inne operacje,</li> <li>• nowego serwisu reklamacyjnego z przyjaznym i uproszczonym interfejsem, powiązanego z klasyfikacją opartą o sztuczną inteligencję,</li> <li>• wniosku o ROR,</li> <li>• dostosowania serwisu iPKO do obsługi mDowodów,</li> <li>• nowej wersji kantoru internetowego iPKO dealer dla firm,</li> </ul> <p>Wdrożenie zmian:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• informacji o kosztach związanych z inwestycją w fundusze inwestycyjne,</li> <li>• wygodniejszej obsługi poleceń zapłaty,</li> <li>• nowej edycji wniosku o 300+ (Dobry start),</li> <li>• optymalizacji procesu zmiany numeru telefonu ograniczającej konieczność potwierdzenia zmiany przez konsultantów infolinii Banku.</li> </ul>
Serwis bankowości elektronicznej iPKO biznes	<p>Uruchomienie nowych funkcjonalności:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• nowego serwisu reklamacyjnego z przyjaznym i uproszczonym interfejsem, powiązanego z klasyfikacją opartą o sztuczną inteligencję,</li> <li>• bezpośredniego przejścia do Portalu Klienta PKO Leasing bez konieczności dodatkowego logowania (działanie wynikało z celu strategicznego Rozbudowa multiplatformy produktowej),</li> <li>• anulowania/żądania zwrotu przelewu zagranicznego na każdym etapie - w tym transakcji zrealizowanej z możliwością wskazania przyczyny: płatność odwołana przez zleceniodawcę lub wskazanie błędnego konta odbiorcy,</li> <li>• szybkiego wystawienia komunikatów informacyjnych lub sprzedażowych dla wybranej listy klientów,</li> <li>• nowej wersji kantoru internetowego iPKO dealer.</li> </ul>
Aplikacja mobilna PKO Junior	<p>Wdrożenie nowej wersji aplikacji mobilnej PKO Junior, która umożliwi wygodne logowanie za pomocą biometrii lub numeru PIN. Odświeżony wygląd zwiększa wygodę i satysfakcję z korzystania z aplikacji. Wprowadzone zostały dodatkowe zabezpieczenia.</p>

**Dokonania Grupy Kapitałowej PKO Leasing S.A. (Grupa PKO Leasing)**

Leasing 2.0	Wdrożenie do sprzedaży trzech nowych produktów służących finansowaniu samochodów osobowych, transportu ciężkiego jak i maszyn i urządzeń. Nowe produkty zostały tak skonstruowane, aby umożliwić zarówno klientowi jak i doradcy natychmiastową, transparentną informację o możliwych parametrach transakcji, wymaganych dokumentach i etapie procesu.
Darmowa rejestracja	Zorganizowanie kolejnej edycji oferty promocyjnej Darmowa Rejestracja z ubezpieczeniem od utraty wartości pojazdu w czasie (GAP). Oferta skierowana jest

KOMENTARZ ZARZĄDU DO WYNIKÓW GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO S.A.  
ZA OKRES DZIEWIĘCIU MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 WRZEŚNIA 2023 ROKU

	do wszystkich klientów PKO Leasing oraz klientów Banku oraz w procesie iPKO wspieranym przez doradców bankowych.
Lato z Leasingiem	Udostępnienie dla małych i średnich przedsiębiorstw z kanału bankowego karty paliwowej o wartości 500 PLN (dla umów o wartości powyżej 100 tys. PLN).
PKO Leasing Online w Media Expert	Rozszerzenie współpracy z Media Expert o kanał online (stronę <a href="http://www.mediaexpert.pl">www.mediaexpert.pl</a> ) umożliwiając klientom sklepu skorzystanie z szybkiego, w pełni automatycznego i zdalnego procesu leasingu dostępnego 24/7 bez wychodzenia z biura.
Rozwój procesów cyfrowych i kanałów zdalnych	<ul style="list-style-type: none"> <li>przygotowanie procesów i systemów spółki do akceptacji MDowodu jako dopuszczalnej formy identyfikacji tożsamości klienta,</li> <li>udostępnienie klientom przejścia z IPKO Biznes do Portalu Klienta PKO Leasing,</li> <li>wdrożenie kolejnych etapów rozwoju narzędzi procesu cyfrowego (PKO Leasing Online) dostawcom z segmentu maszyn i urządzeń, które umożliwiają uzyskanie finansowania leasingiem w sklepach stacjonarnych i u internetowych dostawców.</li> </ul>

### Dokonania PKO Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych S.A.

Czołowe miejsca na rynku funduszy inwestycyjnych	Wartość aktywów netto funduszy zarządzanych przez spółkę wyniosła na koniec września 2023 roku 37,3 mld PLN, w tym wartość aktywów netto funduszy detalicznych 35,4 mld PLN, co pozwoliło spółce utrzymać odpowiednio 2. miejsce (z udziałem 12,28%) na rynku funduszy inwestycyjnych ogółem i 1. miejsce (z udziałem 20,11%) w zarządzanych aktywach funduszy z wyłączeniem wybranych inwestorów.*
Lider rynku PPK	Utrzymanie pozycji lidera na rynku Pracowniczych Planów Kapitałowych (PPK) z udziałem 31,2% w rynku* i ofertą ponad 60 różnorodnych typów funduszy i programów. Na rachunkach PPK zarządzanych przez spółkę na koniec września 2023 roku zgromadzone były aktywa w wysokości 5,7 mld PLN.
Oferta zrównoważonych inwestycji	Wprowadzenie do oferty nowego subfunduszu, który uwzględni cele zrównoważonego rozwoju. Subfundusz PKO Obligacji Globalny, wydzielony w ramach PKO Parasolowy – fio, lokuje część swoich aktywów (min. 50%) w instrumenty dłużne służące finansowaniu zrównoważonego rozwoju, w tym m.in. w zielone obligacje. Subfundusz spełnia wymogi art. 8 SFDR: inwestycje promujące aspekty środowiskowe i/lub społeczne, nieposiadające inwestycji zrównoważonych jako celu, ale dokonujące takich inwestycji w pewnym zakresie (jasnozielony plus). Informacje o subfunduszu wynikające z art. 10 rozporządzenia SFDR zostały opublikowane na stronie PKO TFI S.A. w nowoutworzonej zakładce <a href="#">Zielone Inwestycje (ESG)</a> .

\* Źródło: Analizy Online

### DZIAŁANIA PROEKOLOGICZNE

Bank poprawiał efektywność wykorzystywanych zasobów i kontynuował: wymianę okien, wymianę oświetlenia na energooszczędne oraz instalowanie automatycznego załączania oświetlenia, montaż wentylacji z rekuperacją, montaż wyłączników czasowych w elektrycznych podgrzewaczach wody, docieplanie budynków.

Bank w III kwartale br. wymienił 40 pojazdów z silnikiem benzynowym na samochody z napędem hybrydowym oraz zamontował mikroinstalacje fotowoltaiczne w dwóch kolejnych lokalizacjach.

Bank wprowadził kryteria ESG do oceny dostawców. Oferenci zobowiązani są do złożenia oświadczeń – pytania zostały zebrane w formie ankiety, a liczba odpowiedzi pozytywnych (potwierdzających spełnianie określonych wymogów) jest przeliczana odpowiednio na punkty służące do oceny oferty.

### RATINGI ESG

W III kwartale 2023 roku wartości ratingów ESG nie zmieniły się i na koniec września 2023 roku wynosiły: 3,3 (FTSE Russell), A (MSCI), 23,5 (Sustainalytics) oraz 46 (V.E).

## E. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM

Celem systemu zarządzania jest zapewnienie rentowności działalności biznesowej, przy jednoczesnej kontroli poziomu ryzyka i jego utrzymaniu w ramach systemu limitów i przyjętej przez Bank i Grupę Kapitałową tolerancji na ryzyko w zmieniającym się otoczeniu makroekonomicznym i prawnym. Priorytetem jest zapewnienie odpowiedniego zarządzania wszystkimi rodzajami ryzyka związanymi z prowadzoną działalnością.

Bank przygotowuje Grupę Kapitałową Banku do pełnego wdrożenia i raportowania Taksonomii UE. Obowiązkowym i kluczowym wskaźnikiem wyników jest wskaźnik zielonych aktywów (GAR), który określa udział procentowy w aktywach ogółem ekspozycji Grupy Kapitałowej Banku wobec działalności zgodnej z Taksonomią.

Wskaźnik zielonych aktywów (GAR) odnosi się do głównej działalności kredytowej i inwestycyjnej Grupy Kapitałowej Banku, która obejmuje kredyty, pożyczki i dłużne papiery wartościowe, a także instrumenty kapitałowe, aby odzwierciedlić zakres, w jakim Grupa Kapitałowa Banku finansuje działalność zgodną z Taksonomią. Wymaga to oceny według stanu na 31 grudnia 2023 roku zgodności z Taksonomią portfela kredytowego Banku wobec przedsiębiorstw podlegających pod unijną dyrektywę dotyczącą raportowania niefinansowego (NFRD), gospodarstw domowych i jednostek samorządu terytorialnego.

Grupa Kapitałowa Banku stale rozbudowuje systemy informatyczne służące do gromadzenia, agregowania i zarządzania danymi z obszaru zrównoważonego rozwoju.

Bank systematycznie pozyskuje informacje dotyczące efektywności energetycznej budynków oraz emisyjności z Centralnego Rejestru Charakterystyki Energetycznej Budynków, co pozwala na efektywne raportowanie według Taksonomii i ITS w oparciu o rzeczywiste dane EP<sup>2</sup>.

W zakresie ryzyka stopy procentowej wyzwaniem dla sektora bankowego jest reforma wskaźników referencyjnych, w tym w szczególności zaproponowana przez Narodową Grupę Roboczą „mapa drogowa” zastąpienia wskaźników WIBID/WIBOR indeksem WIRON. Reforma może mieć istotny wpływ na wycenę instrumentów finansowych oraz efektywność posiadanych powiązań zabezpieczających w ramach zarządzania ryzykiem stopy procentowej. Reforma będzie miała także istotny wpływ na produkty oferowane klientom oraz na strukturę przeszacowania aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych Banku, determinującą poziom ryzyka stopy procentowej, na jakie narażona jest Grupa Kapitałowa. Jednocześnie, ze względu na rozpoczęty cykl obniżek stóp procentowych, przy istotnym i rosnącym udziale kredytów hipotecznych o okresowo stałej stopie, możliwy jest wzrost przedpłat ww. kredytów.

Grupa Kapitałowa utrzymuje bezpieczny poziom płynności, który umożliwia szybką i skuteczną reakcję na potencjalne zagrożenia. W III kwartale 2023 roku Bank odpowiednio kształtował swoje źródła finansowania poprzez dostosowywanie oferty depozytowej (w szczególności oprocentowania depozytów) do bieżących potrzeb. Sytuacja płynnościowa KREDOBANK S.A., pomimo trwającej wojny w Ukrainie, utrzymywała się na stabilnym, bezpiecznym poziomie. Spółka nie odnotowała spadku miar płynności i odpływu depozytów.

Szczegółowy opis zasad zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej został zawarty w Skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. za rok zakończony 31 grudnia 2022 rok oraz w raporcie Adekwatność kapitałowa oraz inne informacje Grupy Kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej podlegające ogłaszaniu według stanu na 31 grudnia 2022 roku.

W III kwartale 2023 roku główne cele, zasady i organizacja procesu zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej nie zmieniły się.

---

<sup>2</sup> EP - wskaźnik zapotrzebowania na nieodnawialną energię pierwotną



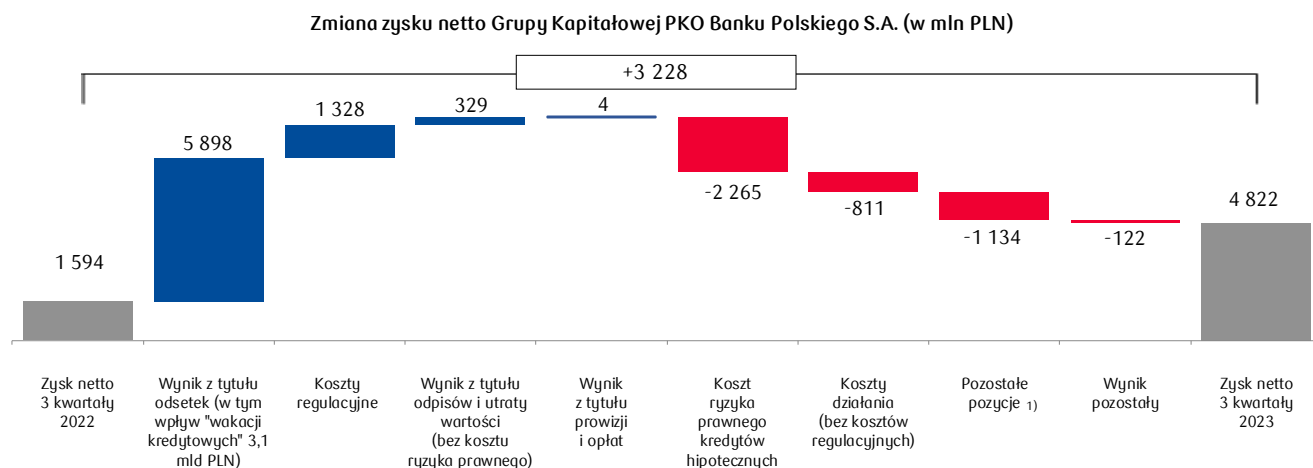
## II. SYTUACJA FINANSOWA PO TRZECIM KWARTALE 2023 ROKU

Dane finansowe prezentowane są w ujęciu zarządczym. Dane uwzględniają wpływ wdrożenia Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej nr 17 „Umowy ubezpieczeniowe”.

Skonsolidowany zysk netto Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. za 9 miesięcy 2023 roku wyniósł 4 822 mln PLN i był o 3 228 mln PLN wyższy niż w analogicznym okresie 2022 roku.

Zmiana zysku netto była determinowana przez:

- 1) poprawę wyniku na działalności biznesowej, który osiągnął poziom 17 505 mln PLN (wzrost o 5 780 mln PLN r/r), głównie w efekcie wzrostu wyniku z tytułu odsetek o 5 898 mln PLN, przy spadku wyniku pozostałego o 122 mln PLN oraz przy stabilnym wyniku z tytułu prowizji i opłat (wzrost o 4 mln PLN r/r),
- 2) pogorszenie o 1 936 mln PLN wyniku z tytułu odpisów i utraty wartości<sup>3</sup> głównie w efekcie wyższego o 2 265 mln PLN kosztu ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymiernalnych,
- 3) niższe o 517 mln PLN koszty działania, w efekcie niższych kosztów regulacyjnych o 1 328 mln PLN, przy wzroście kosztów świadczeń pracowniczych o 470 mln PLN, kosztów rzeczowych o 296 mln PLN oraz amortyzacji o 45 mln PLN.



<sup>1)</sup> Pozycja obejmuje podatek od niektórych instytucji finansowych, udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach, podatek dochodowy oraz zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli.

Wyniki osiągnięte przez Grupę Kapitałową PKO Banku Polskiego S.A. w ciągu 9 miesięcy 2023 roku pozwoliły na poprawę głównych wskaźników efektywności finansowej, ryzyka oraz adekwatności kapitałowej:

- rentowność kapitału mierzona wskaźnikiem ROE w ujęciu rocznym ukształtowała się na poziomie 16,9% (+9,1 p.p. r/r),
- marża odsetkowa liczona w ujęciu rocznym (z wyłączeniem wpływu „wakacji kredytowych”) wyniosła 4,28% (+0,84 p.p. r/r),
- efektywność działania mierzona wskaźnikiem C/I w ujęciu rocznym ukształtowała się na poziomie 31,5% (-17,0 p.p. r/r),
- koszt ryzyka kredytowego na koniec września 2023 roku wyniósł (-)0,47% i był niższy o 0,11 p.p. od uzyskanego w analogicznym okresie roku poprzedniego,
- łączny współczynnik kapitałowy ukształtował się na poziomie 20,2% i w porównaniu do końca września 2022 roku wzrósł o 3,0 p.p., a współczynnik kapitału podstawowego T1 wyniósł 19,3% i wzrósł o 3,3 p.p.

<sup>3</sup> Wynik z tytułu odpisów i utraty wartości: wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe, wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych, wynik na kredytach wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz koszt ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymiernalnych.

Zdarzenia, które miały istotny wpływ na poziom zysku netto Grupy Kapitałowej Banku osiągnięty w ciągu 9 miesięcy 2023 roku w relacji do analogicznego okresu 2022 roku:

#### WYNIK NA DZIAŁALNOŚCI BIZNESOWEJ

- wzrost wyniku z tytułu odsetek determinowany:
  - ✓ wzrostem przychodów odsetkowych związanym głównie z wyższym poziomem rynkowych stóp procentowych oraz wzrostem portfela papierów wartościowych i portfela kredytowego, przy jednoczesnym wzroście kosztów finansowania, głównie depozytów klientów (w efekcie dostosowania oferty depozytowej do sytuacji rynkowej, konwersji środków na rachunki terminowe i wzrostu średniego wolumenu depozytów) oraz przy wyższych kosztach odsetkowych od pochodnych instrumentów zabezpieczających,
  - ✓ ujęciem w III kwartale 2022 roku:
    - skutków ustawy o finansowaniu społecznym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom (tzw. „wakacje kredytowe”) w wysokości 3 111 mln PLN,
    - kosztu rezerwy na zwrot klientom kosztów z tytułu podwyższonej marży do momentu wpisu hipoteki w wysokości 48 mln PLN (wobec 14 mln PLN dotworzonych w 2023 roku).
- nieznaczny wzrost wyniku z tytułu prowizji i opłat dzięki wzrostowi wyników na działalności kredytowej, leasingowej, kartowej i z rachunków pomimo niższych marż na transakcjach wymiany walut oraz spadku prowizji z funduszy inwestycyjnych, emerytalnych, ubezpieczeń i działalności maklerskiej,
- spadek wyniku pozostałego, głównie w efekcie spadku wyniku z operacji finansowych<sup>4</sup>, wyniku z ubezpieczeń i wyniku z pozostałej działalności operacyjnej, przy wzroście wyniku z pozycji wymiany.

#### KOSZTY DZIAŁANIA

- spadek kosztów regulacyjnych o 1 328 mln PLN, głównie w efekcie ujęcia w analogicznym okresie ubiegłego roku kosztów dotyczących wpłaty początkowej na fundusz pomocowy w spółce System Ochrony Banków Komercyjnych S.A. w wysokości 956 mln PLN oraz składki na Fundusz Wsparcia Kredytobiorców w wysokości 300 mln PLN, przy niższym koszcie składek na Bankowy Fundusz Gwarancyjny o 127 mln PLN, przy jednoczesnym wzroście pozostałych podatków i opłat o 54 mln PLN (głównie w efekcie wzrostu kosztów opłat sądowych z powództwa klientów przeciwko Bankowi dotyczących kredytów CHF),
- wzrost kosztów świadczeń pracowniczych o 470 mln PLN, głównie w efekcie przeprowadzonych regulacji płacowych oraz wzrost kosztów rzeczowych o 296 mln PLN, spowodowany wzrostem przede wszystkim kosztów utrzymania i wynajmu majątku trwałego (brak tarczy inflacyjnej w 2023 roku, co przełożyło się na wzrost kosztów energii elektrycznej i ciepłej), kosztów promocji i reklamy, kosztów dotyczących obsługi kredytów CHF (doradztwo prawne oraz opłaty sądowe) oraz kosztów IT.

#### WYNIK Z TYTUŁU ODPISÓW I UTRATY WARTOŚCI

- wzrost kosztu ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych o 2 265 mln PLN w efekcie aktualizacji parametrów modelu oceny ryzyka prawnego, uwzględniającej między innymi oczekiwany wpływ wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 15 czerwca 2023 roku w sprawie C-520/21 na przyszłe orzecznictwo polskich sądów oraz na możliwą zmianę zachowania klientów,
- poprawa wyniku z odpisów na ryzyko kredytowe o 365 mln PLN, głównie w efekcie rozwiązania odpisów na walutowych kredytach mieszkaniowych, w wyniku pomniejszenia wartości bilansowej brutto na skutek wzrostu korekty z tytułu ryzyka prawnego oraz korzystniejszego wyniku na korporacyjnych zobowiązaniach pozabilansowych.

W efekcie działań podejmowanych w 2023 roku nastąpił wzrost skali działania zarówno w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego jak i do końca 2022 roku:

- suma aktywów osiągnęła poziom około 473 mld PLN, co oznacza wzrost o 34 mld PLN w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego oraz o 42 mld PLN w porównaniu do końca 2022 roku,
- depozyty klientów<sup>5</sup> wyniosły 376 mld PLN, tj. wzrosły o 37 mld PLN w porównaniu do stanu na koniec września 2022 roku (w efekcie wzrostu depozytów bankowości detalicznej i prywatnej) oraz o 38 mld PLN w odniesieniu do stanu na koniec grudnia 2022 roku,

---

<sup>4</sup> Wynik z operacji finansowych: wynik na operacjach finansowych oraz zyski lub straty z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych pomniejszony o wynik na kredytach wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

<sup>5</sup> Depozyty klientów – zobowiązania wobec klientów.

- finansowanie udzielone klientom<sup>6</sup> wyniosło około 256 mld PLN i wzrosło o ponad 7 mld PLN w ujęciu rocznym (głównie w efekcie wzrostu finansowania udzielonego podmiotom gospodarczym zarówno w formie kredytu jak również emisji obligacji i leasingu, przy spadku kredytów bankowości hipotecznej m.in. w efekcie spłacalności, zawartych uгод i zwiększenia rezerw na ryzyko prawne, co wpłynęło na obniżenie wartości bilansowej brutto tych kredytów) oraz wzrosło o blisko 8 mld PLN w stosunku do końca grudnia 2022 roku (na co wpływ miał również wzrost finansowania udzielonego w segmencie podmiotów gospodarczych przy spadku w segmencie kredytów bankowości detalicznej i prywatnej),
- portfel bankowy papierów wartościowych<sup>7</sup> wyniósł około 160 mld PLN, tj. wzrósł o 43 mld PLN w odniesieniu do końca września 2022 roku oraz o 39 mld PLN w stosunku do końca grudnia 2022 roku.

Na strukturę bilansu Grupy Kapitałowej, szczególnie w relacji do analogicznego okresu roku ubiegłego, miały wpływ również: wzrost wartości godziwej portfela papierów wartościowych oraz spadek wycen instrumentów pochodnych, co przełożyło się na spadek poziomu pozostałych aktywów i zobowiązań oraz wzrost kapitałów własnych.

W okresie trzech kwartałów 2023 roku Grupa Kapitałowa Banku odnotowała dalszy wzrost skali działania, w szczególności zwiększając od początku roku:

- liczbę klientów o blisko 186 tys. do poziomu niespełna 11,9 mln, głównie w segmencie klientów detalicznych,
- liczbę obsługiwanych rachunków bieżących o 186 tys. sztuk do poziomu ponad 9,2 mln szt.,
- sprzedaż kredytów mieszkaniowych, która wyniosła ponad 10 mld PLN, co stanowiło 30,7% udziału w rynku nowej sprzedaży,
- sprzedaż kredytów konsumpcyjnych, która przekroczyła 13 mld PLN.

Na 30 września 2023 roku Grupa Kapitałowa posiadała wysoki udział w rynku kredytów i oszczędności (na poziomie odpowiednio 17,5% i 20,4%) i zajmowała pozycję lidera rynku funduszy inwestycyjnych osób fizycznych z udziałem w rynku w wysokości 20,1%.

### III. CZYNNIKI, KTÓRE DETERMINUJĄ PRZYSZŁE WYNIKI

PKO Bank Polski S.A. identyfikuje istotne ryzyko wynikające z trendów makroekonomicznych oraz zmian regulacyjnych. Poniżej przedstawiamy uwarunkowania zewnętrzne, które mogą mieć wpływ na działalność i przyszłe wyniki Grupy Kapitałowej Banku.

W gospodarce światowej:

- wojna w Ukrainie i jej konsekwencje gospodarcze,
- eskalacja konfliktu izraelsko-palestyńskiego, w tym głównie jego wpływ na ceny surowców energetycznych i ich dostępność,
- ryzyko eskalacji innych konfliktów, m.in. na Bliskim Wschodzie, na linii Korea Północna – Południowa, wokół Tajwanu lub w Afryce,
- reakcja globalnej gospodarki i systemu finansowego na dokonane już istotne zacieśnienie polityki pieniężnej, w tym kondycja globalnego sektora bankowego oraz zdolność państw i podmiotów gospodarczych do refinansowania zadłużenia,
- spowolnienie tempa globalnego wzrostu gospodarczego, w szczególności recesja w Niemczech,
- wpływ spowolnienia gospodarczego i problemów strukturalnych w Chinach na dynamikę globalnych procesów gospodarczych,
- potencjalne ograniczenie popytu na finansowanie dłużne w przypadku pojawienia się potrzeby emisji ze strony Banku, w związku ze zwiększoną podażą obligacji skarbowych w USA, zwiększoną podażą obligacji emitowanych przez banki europejskie w celu wypełnienia wymogów regulacyjnych dotyczących minimalnego wymogu funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych oraz z wyższymi potrzebami pożyczkowymi rządu,

---

<sup>6</sup> Finansowanie udzielone klientom – kredyty i pożyczki udzielone klientom (w tym należności z tytułu leasingu finansowego) oraz obligacje komunalne i korporacyjne (z wyłączeniem obligacji międzynarodowych organizacji finansowych) prezentowane w papierach wartościowych z wyłączeniem papierów przeznaczonych do obrotu.

<sup>7</sup> Papiery wartościowe (portfel bankowy) – papiery wartościowe pomniejszone o obligacje komunalne i korporacyjne (z wyłączeniem przeznaczonych do obrotu) oraz obligacje międzynarodowych organizacji finansowych.

- zmiany w globalnych łańcuchach dostaw, związane z reshoringiem, tj. przenoszeniem produkcji bliżej rynków zbytu (nearshoring) i przenoszeniem produkcji do państw w ramach szeroko rozumianych bloków sojuszniczych (friendshoring),
- zmiany w polityce klimatycznej, w tym przyspieszająca transformacja energetyczna oraz wzrost restrykcyjności i znaczenia wymogów środowiskowych.

W gospodarce polskiej:

- ścieżka dalszych zmian stóp procentowych NBP oraz poziomu i oprocentowania rezerwy obowiązkowej,
- natężenie i trwałość zewnętrznych czynników wpływających na inflację oraz działania regulacyjne nakierowane na ograniczanie skali wzrostu cen,
- tempo dezinflacji i jego wpływ na ożywienie popytu konsumpcyjnego,
- skala odbicia gospodarczego na przełomie 2023 i 2024 roku,
- sytuacja na rynkach finansowych, która może odzwierciedlać wzrost ryzyka geopolitycznego w związku z ewentualną eskalacją konfliktu zbrojnego w Ukrainie oraz Izraelu,
- przepływy migracyjne, w tym ich wpływ na podaż pracowników i zagregowany popyt w gospodarce,
- obciążenia dla sektora finansów publicznych związane z kosztami działań ochronnych w obliczu kryzysu energetycznego oraz z nakładami na obronność i transformację energetyczną, przy niepewności dotyczącej napływu środków z Unii Europejskiej w ramach Krajowego Programu Odbudowy,
- kształt polityki gospodarczej po wyborach parlamentarnych w 2023 roku,
- tempo odbudowy popytu konsumpcyjnego, popytu na kredyt w obliczu obniżek stóp procentowych, jak również zdolność do obsługi już zaciągniętych zobowiązań w kontekście wciąż relatywnie wysokiego poziomu stóp procentowych,
- wpływ Rządowego Programu Bezpieczny Kredyt 2% na popyt i podaż na rynku kredytów mieszkaniowych,
- ryzyko poniesienia dodatkowego obciążenia fiskalnego w razie wprowadzenia przepisów o dodatkowej daninie od zysków nadzwyczajnych, która mogłaby zostać nałożona na przedsiębiorstwa, w tym banki,
- obowiązujące i planowane regulacje powodujące konieczność pozyskiwania dodatkowego kapitału własnego lub finansowania długoterminowego przez banki w tym:
  - ✓ wymóg MREL,
  - ✓ wskaźnik finansowania długoterminowego,
- ryzyko wszczęcia przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) postępowania wobec Banku w sprawie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w zakresie rozpatrywania reklamacji dotyczących tzw. „nieautoryzowanych transakcji”, jak również ryzyko nałożenia kary przez Prezesa UOKiK w toczącym się postępowaniu dotyczącym stosowanych przez Bank klauzul modyfikacyjnych we wzorcach umownych,
- ryzyko uznania przez TSUE, na skutek pytań prejudycjalnych skierowanych do Trybunału, że nie jest możliwe pobieranie odsetek od tzw. kredytowanych kosztów kredytu konsumenckiego, a w konsekwencji zmianę trendu w orzecznictwie umożliwiającego korzystanie przez kredytobiorców z sankcji kredytu darmowego,
- roszczenia związane z występującymi opóźnieniami w wydawaniu decyzji kredytowych (hipotecyjnych, w tym Bezpiecznego Kredytu 2%), z przekroczeniem ustawowego terminu 21 dni,
- potencjalne uchwalenie wakacji kredytowych 2.0 i przyjęte kryteria dochodowe.

## IV. ZDARZENIA, KTÓRE WYSTĄPIŁY PO DNIU NA KTÓRY SPORZĄDZONO KOMENTARZ ZARZĄDU DO WYNIKÓW

31 października 2023 roku, PKO Bank Polski S.A. podjął decyzję o odstąpieniu od realizacji procesu inwestycyjnego dotyczącego ewentualnego nabycia przez Bank od Poczty Polskiej S.A. pakietu akcji Banku Poczтового S.A. będących własnością Poczty Polskiej S.A., tj. 75%-10 akcji Banku Poczтового S.A. („Transakcja”) i postanowił zakończyć wszelkie prace związane z Transakcją ([Raport bieżący nr 22/2023](#)).



Bank Polski

**Skrócone śródroczne skonsolidowane  
sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej  
PKO Banku Polskiego S.A.  
za okres dziewięciu miesięcy zakończony  
30 września 2023 roku**

SPIS TREŚCI	
SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT .....	3
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW .....	4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ .....	5
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM .....	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH .....	8
INFORMACJE OGÓLNE O GRUPIE KAPITAŁOWEJ BANKU .....	10
1. DZIAŁALNOŚĆ GRUPY KAPITAŁOWEJ .....	10
2. ZMIANY W SPÓŁKACH WCHODZĄCYCH W SKŁAD GRUPY KAPITAŁOWEJ .....	13
3. INFORMACJE DOTYCZĄCE SKŁADU OSOBOWEGO RADY NADZORCZEJ ORAZ ZARZĄDU .....	13
4. ZATWIERDZENIE SKRÓCONEGO ŚRÓDROCZNEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO .....	15
5. OŚWIADCZENIE ZARZĄDU .....	15
6. PODSTAWA SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO I OŚWIADCZENIE O ZGODNOŚCI .....	15
7. KONTYNUACJA DZIAŁALNOŚCI .....	16
8. MSSF 17 „UMOWY UBEZPIECZENIOWE” .....	16
8.1. WYCENA I PREZENTACJA PRODUKTÓW UBEZPIECZENIOWYCH .....	16
8.2. OSZACOWANIE WPŁYWU – KLASYFIKACJA I WYCENA .....	22
8.3. WPŁYW MSSF 17 NA FUNDUSZE WŁASNE I MIERNIKI ADEKWATNOŚCI KAPITAŁOWEJ .....	26
9. ZMIANY ZASAD RACHUNKOWOŚCI OBOWIĄZUJĄCE OD 1 STYCZNIA 2023 ROKU I OBJAŚNIENIE RÓŻNIC MIĘDZY WCZEŚNIEJ PUBLIKOWANYMI SPRAWOZDANIAMI A NINIEJSZYM SPRAWOZDANIEM FINANSOWYM .....	26
10. NOWE STANDARDY I INTERPRETACJE ORAZ ZMIANY DO NICH .....	28
NOTY UZUPEŁNIAJĄCE DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT .....	30
11. INFORMACJE DOTYCZĄCE SEGMENTÓW DZIAŁALNOŚCI .....	30
12. PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK .....	35
13. PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT .....	36
14. WYNIK NA OPERACJACH FINANSOWYCH .....	37
15. ZYSKI LUB STRATY Z TYTUŁU ZAPRZESTANIA UJMOWANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH .....	37
16. POZOSTAŁE PRZYCHODY I KOSZTY OPERACYJNE .....	38
17. WYNIK Z TYTUŁU ODPISÓW NA OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE .....	39
18. WYNIK Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH .....	41
19. KOSZT RYZYKA PRAWNEGO KREDYTÓW HIPOTECZNYCH W WALUTACH WYMIENIALNYCH .....	42
20. KOSZTY DZIAŁANIA .....	45
21. PODATEK DOCHODOWY .....	46
NOTY UZUPEŁNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ – INSTRUMENTY FINANSOWE .....	48
22. NALEŻNOŚCI OD BANKÓW .....	48
23. RACHUNKOWOŚĆ ZABEZPIECZEŃ I POZOSTAŁE INSTRUMENTY POCHODNE .....	48
24. PAPIERY WARTOŚCIOWE .....	51
25. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM .....	53
26. ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW .....	55
27. ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW .....	56
28. OTRZYMANE FINANSOWANIE .....	57
29. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ ORAZ WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ .....	59
30. REZERWY .....	60
31. ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE ORAZ POZABILANSOWE ZOBOWIĄZANIA OTRZYMANE I UDZIELONE .....	62
32. SPRAWY SPORNE .....	64
33. AKCJONARIAT BANKU .....	69
WARTOŚĆ GODZIWA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH .....	70
34. HIERARCHIA WARTOŚCI GODZIWEJ .....	70
35. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE, KTÓRE W SKONSOLIDOWANYM SPRAWOZDANIU Z SYTUACJI FINANSOWEJ NIE SĄ PREZENTOWANE W WARTOŚCI GODZIWEJ .....	73
ZARZĄDZANIE RYZYKIEM W GRUPIE KAPITAŁOWEJ .....	75
36. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM W GRUPIE KAPITAŁOWEJ .....	75
37. RYZYKO KREDYTOWE – INFORMACJE FINANSOWE .....	76
38. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM WALUTOWYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH DLA OSÓB PRYWATNYCH .....	83
39. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM STOPY PROCENTOWEJ, WALUTOWYM I PŁYNNOŚCI .....	85
ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM GRUPY KAPITAŁOWEJ .....	87
40. ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA .....	87
41. WSKAŹNIK DŹWIGNI .....	89
42. DYWIDENDY I PODZIAŁ ZYSKU .....	90
POZOSTAŁE NOTY .....	91
43. TRANSAKCJE ZE SKARBEM PAŃSTWA I JEDNOSTKAMI POWIĄZANYMI .....	91
44. WPŁYW SYTUACJI GEOPOLITYCZNEJ W UKRAINIE NA GRUPĘ KAPITAŁOWĄ PKO BANKU POLSKIEGO S.A. ....	93
45. REFORMA WSKAŹNIKÓW STÓP PROCENTOWYCH .....	95
46. POZOSTAŁE INFORMACJE .....	99
JEDNOSTKOWE DANE FINANSOWE .....	101
JEDNOSTKOWY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT .....	101
JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW .....	102
JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ .....	103
JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM .....	104
JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH .....	106
WYBRANE NOTY JEDNOSTKOWEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO .....	108
47. PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK .....	108
48. PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT .....	109
49. PAPIERY WARTOŚCIOWE .....	110
50. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM .....	111
51. ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW .....	112
52. INWESTYCJE W JEDNOSTKI ZALEŻNE, STOWARZYSZONE I WSPÓLNE PRZEDSIĘWZIĘCIA .....	113
53. TRANSAKCJE ZE JEDNOSTKAMI POWIĄZANYMI KAPITAŁOWO – JEDNOSTKI ZALEŻNE .....	114
54. ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA .....	116
55. ZDARZENIA, KTÓRE WYSTĄPIŁY PO DNIU, NA KTÓRY SPORZĄDZONO SPRAWOZDANIE FINANSOWE .....	117

## SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

	Nota	III kwartał okres od 01.07.2023 do 30.09.2023	3 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.09.2023	III kwartał okres od 01.07.2022 do 30.09.2022 (dane przekształcone)**	3 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.09.2022 (dane przekształcone)**
<b>Wynik z tytułu odsetek</b>		<b>4 662</b>	<b>13 241</b>	<b>709</b>	<b>7 343</b>
Przychody z tytułu odsetek i przychody o charakterze zbliżonym do odsetek	12	8 016	23 170	3 457	12 519
w tym obliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej		7 881	22 744	3 289	12 105
Koszty z tytułu odsetek	12	(3 354)	(9 929)	(2 748)	(5 176)
<b>Wynik z tytułu prowizji i opłat</b>		<b>1 176</b>	<b>3 390</b>	<b>1 168</b>	<b>3 386</b>
Przychody z tytułu prowizji i opłat	13	1 625	4 646	1 587	4 526
Koszty z tytułu prowizji i opłat	13	(449)	(1 256)	(419)	(1 140)
<b>Wynik pozostały</b>		<b>321</b>	<b>838</b>	<b>388</b>	<b>978</b>
Wynik z działalności ubezpieczeniowej, w tym:	29	173	526	183	577
Przychody z działalności ubezpieczeniowej (z wyłączeniem reasekuracji)	29	320	902	289	861
Koszty działalności ubezpieczeniowej (z wyłączeniem reasekuracji)	29	(106)	(275)	(87)	(234)
Przychody z tytułu dywidend		2	14	1	12
Wynik na operacjach finansowych	14	58	86	183	350
Wynik z pozycji wymiany		26	38	(22)	(88)
Zyski lub straty z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych		12	39	(12)	(30)
w tym wycenianych wg zamortyzowanego kosztu		5	14	2	10
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	15	50	135	55	157
<b>Wynik na działalności biznesowej</b>		<b>6 159</b>	<b>17 469</b>	<b>2 265</b>	<b>11 707</b>
<b>Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe</b>	16	<b>(238)</b>	<b>(781)</b>	<b>(449)</b>	<b>(1 166)</b>
Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	18	(38)	(60)	(11)	(24)
Koszt ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych	19	-	(3 441)	-	(1 176)
<b>Koszty działania,</b>	20	<b>(1 790)</b>	<b>(5 521)</b>	<b>(1 870)</b>	<b>(6 038)</b>
w tym wynik z tytułu obciążeń regulacyjnych		(51)	(480)	(419)	(1 808)
Podatek od niektórych instytucji finansowych		(302)	(912)	(328)	(954)
Udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć		46	82	33	61
<b>Zysk brutto</b>		<b>3 837</b>	<b>6 836</b>	<b>(360)</b>	<b>2 410</b>
Podatek dochodowy	21	(1 057)	(2 014)	106	(818)
<b>Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)</b>		<b>2 780</b>	<b>4 822</b>	<b>(254)</b>	<b>1 592</b>
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli		(1)	-	(1)	(2)
<b>Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej</b>		<b>2 781</b>	<b>4 822</b>	<b>(253)</b>	<b>1 594</b>
<b>Zysk na jedną akcję</b>					
- podstawowy z zysku za okres (PLN)		2,22	3,86	(0,20)	1,28
- rozwodniony z zysku za okres (PLN)*		2,22	3,86	(0,20)	1,28
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w mln) *		1 250	1 250	1 250	1 250

\* Zarówno w okresie dziewięciu miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku jak i w analogicznym okresie 2022 roku nie występowały instrumenty rozładujące zysk przypadający na jedną akcję. W związku z powyższym wartość rozwodnionego zysku przypadającego na jedną akcję pokrywa się z wartością podstawowego zysku przypadającego na jedną akcję.

\*\* Rachunek zysków i strat za okres dziewięciu miesięcy zakończony 30 września 2022 roku został przekształcony w związku z wdrożeniem MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe” (patrz nota 8 „MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe”)

## SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Nota	III kwartał okres od 01.07.2023 do 30.09.2023	3 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.09.2023	III kwartał okres od 01.07.2022 do 30.09.2022 (dane przekształcone)**	3 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.09.2022 (dane przekształcone)**
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)		2 780	4 822	(254)	1 592
Inne dochody całkowite		1 502	4 878	977	(5 295)
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat		1 502	4 878	977	(5 295)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, netto		1 077	3 131	838	(2 918)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, brutto	23	1 328	3 865	1 045	(3 584)
Podatek odroczoney	21	(251)	(734)	(207)	666
Zabezpieczenie aktywów netto w podmiotach zagranicznych		-	-	2	7
Wartość godziwa aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite, netto		411	1 829	175	(2 305)
Aktualizacja wartości godziwej, brutto		510	2 275	205	(2 885)
Zyski/straty przeniesione do rachunku zysków i strat (z tytułu zbycia)		(7)	(25)	14	40
Podatek odroczoney	21	(92)	(421)	(44)	540
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		37	(29)	(19)	(84)
Udział w innych dochodach całkowitych jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć		(15)	(30)	(11)	(17)
Przychody i koszty finansowe z działalności ubezpieczeniowej, netto		(8)	(23)	(8)	22
Przychody i koszty finansowe z działalności ubezpieczeniowej, brutto	29	(11)	(29)	(10)	27
Podatek odroczoney	21	3	6	2	(5)
<b>Dochody całkowite netto, razem przypadające na:</b>		<b>4 282</b>	<b>9 700</b>	<b>723</b>	<b>(3 703)</b>
akcjonariuszy jednostki dominującej		4 283	9 700	724	(3 701)
udziałowców niesprawujących kontroli		(1)	-	(1)	(2)

\* Sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres dziewięciu miesięcy zakończony 30 września 2022 roku zostało przekształcone w związku z wdrożeniem MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe” (patrz nota 8 „MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe”)



## SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Nota	30.09.2023	31.12.2022 (dane przekształcone)*	31.12.2022 (dane opublikowane)
<b>AKTYWA</b>		<b>472 949</b>	<b>431 447</b>	<b>430 683</b>
Kasa, środki w Banku Centralnym		16 469	15 917	15 917
Należności od banków	<a href="#">22</a>	15 152	16 101	16 101
Pochodne instrumenty zabezpieczające	<a href="#">23</a>	1 362	1 042	1 042
Pozostałe instrumenty pochodne	<a href="#">23</a>	8 619	13 162	13 162
Papiery wartościowe	<a href="#">24</a>	175 664	135 632	135 632
Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży		69	7	7
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	<a href="#">25</a>	239 743	232 959	231 721
Aktywa z tytułu działalności ubezpieczeniowej	<a href="#">29</a>	93	115	555
Rzeczowe aktywa trwałe oddane w leasing operacyjny		1 991	1 764	1 764
Rzeczowe aktywa trwałe		3 125	2 917	2 917
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży		13	10	10
Wartości niematerialne		3 717	3 512	3 527
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia		283	285	285
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		39	52	52
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		4 153	5 187	5 187
Inne aktywa		2 457	2 785	2 804

		30.09.2023	31.12.2022 (dane przekształcone)*	31.12.2022 (dane opublikowane)
<b>ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY</b>		<b>472 949</b>	<b>431 447</b>	<b>430 683</b>
<b>Zobowiązania</b>		<b>427 542</b>	<b>395 740</b>	<b>395 248</b>
Zobowiązania wobec Banku Centralnego		10	9	9
Zobowiązania wobec banków	<a href="#">26</a>	3 572	3 011	3 011
Pochodne instrumenty zabezpieczające	<a href="#">23</a>	3 198	7 469	7 469
Pozostałe instrumenty pochodne	<a href="#">23</a>	8 266	12 978	12 978
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu		5		
Zobowiązania wobec klientów	<a href="#">27</a>	376 498	338 868	339 582
Zobowiązania z tytułu działalności ubezpieczeniowej	<a href="#">29</a>	2 879	2 878	1 732
Otrzymane kredyty i pożyczki	<a href="#">28</a>	1 798	2 294	2 294
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	<a href="#">28</a>	17 437	15 510	15 510
Zobowiązania podporządkowane	<a href="#">28</a>	2 719	2 781	2 781
Pozostałe zobowiązania		7 279	7 010	7 014
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		512	765	765
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego		671	77	13
Rezerwy	<a href="#">30</a>	2 698	2 090	2 090
<b>KAPITAŁ WŁASNY</b>		<b>45 407</b>	<b>35 707</b>	<b>35 435</b>
Kapitał zakładowy		1 250	1 250	1 250
Kapitały rezerwowe i skumulowane inne dochody całkowite		28 569	22 239	22 215
Niepodzielony wynik finansowy		10 780	8 920	8 651
Wynik roku bieżącego		4 822	3 312	3 333
Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej		45 421	35 721	35 449
Udziały niekontrolujące		(14)	(14)	(14)

\* Sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2022 roku zostało przekształcone w związku z wdrożeniem MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe” (patrz nota 8 „MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe”)

## SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

ZA OKRES 9 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 WRZEŚNIA 2023 ROKU	Kapitały rezerwowe i skumulowane inne dochody całkowite						Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej, razem	Udziały niekontrolujące, razem	Kapitał własny ogółem
	Kapitał zakładowy	Kapitały rezerwowe			Skumulowane inne dochody całkowite	Kapitały rezerwowe i skumulowane inne dochody całkowite					
		Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe							
Wartość na początek okresu po zmianach zasad rachunkowości	1 250	23 085	1 070	7 091	(9 007)	22 239	8 920	3 312	35 721	(14)	35 707
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	3 312	(3 312)	-	-	-
Podział zysku z przeznaczeniem na wypłatę dywidendy, w tym dywidendy zaliczkowej	-	-	-	1 629	-	1 629	(1 629)	-	-	-	-
<b>Dochody całkowite</b>	-	-	-	-	4 878	4 878	-	4 822	9 700	-	9 700
Pokrycie straty z lat ubiegłych	-	(340)	-	-	-	(340)	340	-	-	-	-
Transfer zysku z przeznaczeniem na kapitał	-	115	-	48	-	163	(163)	-	-	-	-
<b>Wartość na koniec okresu</b>	<b>1 250</b>	<b>22 860</b>	<b>1 070</b>	<b>8 768</b>	<b>(4 129)</b>	<b>28 569</b>	<b>10 780</b>	<b>4 822</b>	<b>45 421</b>	<b>(14)</b>	<b>45 407</b>

ZA OKRES 9 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 WRZEŚNIA 2023 ROKU	Skumulowane inne dochody całkowite								
	Udział w innych dochodach całkowitych jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsiębiorstw	Wartość godziwa aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Zabezpieczenie udziałów w aktywach netto podmiotu zagranicznego	Przychody i koszty finansowe z działalności ubezpieczeniowej	Zyski i straty aktuarialne	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Razem	
Wartość na początek okresu po zmianach zasad rachunkowości	(35)	(3 461)	(5 218)	-	24	(21)	(296)	(9 007)	
Dochody całkowite	(30)	1 829	3 131	-	(23)	-	(29)	4 878	
<b>Wartość na koniec okresu</b>	<b>(65)</b>	<b>(1 632)</b>	<b>(2 087)</b>	<b>-</b>	<b>1</b>	<b>(21)</b>	<b>(325)</b>	<b>(4 129)</b>	

ZA OKRES 9 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 WRZEŚNIA 2022 ROKU	Kapitały rezerwowe i skumulowane inne dochody całkowite						Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej, razem	Udziały niekontrolujące, razem	Kapitał własny ogółem
	Kapitał zakładowy	Kapitały rezerwowe			Skumulowane inne dochody całkowite	Kapitały rezerwowe i skumulowane inne dochody całkowite					
		Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe							
Wartość na początek okresu	1 250	23 003	1 070	6 968	(5 728)	25 313	6 270	4 874	37 707	(14)	37 693
Zmiany zasad rachunkowości*	-	-	-	-	17	17	269	-	286	-	286
Wartość na początek okresu po zmianach zasad	1 250	23 003	1 070	6 968	(5 711)	25 330	6 539	4 874	37 993	(14)	37 979
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	4 874	(4 874)	-	-	-
Dywidenda	-	-	-	-	-	-	(2 288)	-	(2 288)	-	(2 288)
Dochody całkowite	-	-	-	-	(5 295)	(5 295)	-	1 594	(3 701)	(2)	(3 703)
Transfer zysku z przeznaczeniem na kapitał	-	82	-	122	-	204	(204)	-	-	-	-
Inne zmiany	-	-	-	2	-	2	-	-	2	-	2
<b>Wartość na koniec okresu</b>	<b>1 250</b>	<b>23 085</b>	<b>1 070</b>	<b>7 092</b>	<b>(11 006)</b>	<b>20 241</b>	<b>8 921</b>	<b>1 594</b>	<b>32 006</b>	<b>(16)</b>	<b>31 990</b>

\* Szczegóły dotyczące wpływu wdrożenia MSSF 17 na kapitały własne Grupy Kapitałowej zaprezentowane zostały w nocie 8 „MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe”

ZA OKRES 9 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 WRZEŚNIA 2022 ROKU	Skumulowane inne dochody całkowite							
	Udział w innych dochodach całkowitych jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsiębiorstw	Wartość godziwa aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Zabezpieczenie udziałów w aktywach netto podmiotu zagranicznego	Przychody i koszty finansowe z działalności ubezpieczeniowej	Zyski i straty aktuarialne	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Razem
Wartość na początek okresu	(17)	(1 785)	(3 699)	(4)	-	(14)	(209)	(5 728)
Zmiany zasad rachunkowości*	-	-	-	-	17	-	-	17
Wartość na początek okresu po zmianach zasad	(17)	(1 785)	(3 699)	(4)	17	(14)	(209)	(5 711)
Dochody całkowite	(17)	(2 305)	(2 918)	7	22	-	(84)	(5 295)
<b>Wartość na koniec okresu</b>	<b>(34)</b>	<b>(4 090)</b>	<b>(6 617)</b>	<b>3</b>	<b>39</b>	<b>(14)</b>	<b>(293)</b>	<b>(11 006)</b>

\* Szczegóły dotyczące wpływu wdrożenia MSSF 17 na kapitały własne Grupy Kapitałowej zaprezentowane zostały w nocie 8 „MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe”

## SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPIŹYWÓW PIENIĘŻNYCH

	01.01- 30.09.2023	01.01- 30.09.2022 (dane przekształcone)*
<b>Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej</b>		
Zysk brutto	6 836	2 410
Zapłacony podatek dochodowy	(1 398)	(1 032)
<b>Korekty razem:</b>	<b>21 919</b>	<b>15 523</b>
Amortyzacja	1 010	936
(Zysk) strata z działalności inwestycyjnej	(64)	(3)
Odsetki i dywidendy otrzymane	(3 993)	(1 882)
Odsetki zapłacone	639	448
<b>Zmiana stanu:</b>		
należności od banków	(1 228)	(442)
pochodnych instrumentów zabezpieczających	(4 591)	3 787
pozostałych instrumentów pochodnych	(169)	(192)
papierów wartościowych	(5 312)	(3 657)
kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(7 178)	(1 612)
transakcji z przyrzeczeniem sprzedaży	(62)	(23)
aktywa z tytułu działalności ubezpieczeniowej	22	20
rzeczowych aktywów trwałych oddanych w leasing operacyjny	(227)	(301)
aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	(3)	11
innych aktywów	322	(149)
skumulowanych odpisów na oczekiwane straty kredytowe	265	1 148
skumulowanych odpisów na aktywa niefinansowe i innych rezerw	764	150
zobowiązań wobec Banku Centralnego	1	2
zobowiązań wobec banków	561	979
zobowiązań wobec klientów	37 630	18 413
transakcji z przeznaczeniem odkupu	5	-
zobowiązań z tytułu działalności ubezpieczeniowej	1	(409)
otrzymanych kredytów i pożyczek	(13)	(39)
zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych	57	1 058
zobowiązań podporządkowanych	(62)	(27)
pozostałych zobowiązań	470	1 147
Inne korekty	3 074	(3 840)
<b>Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej</b>	<b>27 357</b>	<b>16 901</b>

\* Sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres dziewięciu miesięcy zakończony 30 września 2022 roku zostało przekształcone głównie w związku z wdrożeniem MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe” (patrz nota 8 „MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe”)

	01.01- 30.09.2023	01.01- 30.09.2022 (dane przekształcone)*
<b>Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej</b>		
<b>Wpływy z działalności inwestycyjnej</b>	<b>520 554</b>	<b>76 444</b>
Wykup papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	512 578	67 815
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	2 831	999
Wykup papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	3 809	6 664
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	1 148	833
Zbycie wartości niematerialnych, rzeczowych aktywów trwałych oraz aktywów do zbycia	96	83
Inne wpływy inwestycyjne, w tym dywidendy	92	50
<b>Wydatki z działalności inwestycyjnej</b>	<b>(550 079)</b>	<b>(68 057)</b>
Nabycie papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	(534 478)	(65 888)
Nabycie papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	(14 459)	(944)
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	(1 142)	(522)
Inne wydatki inwestycyjne	-	(703)
<b>Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej</b>	<b>(29 525)</b>	<b>8 387</b>

	01.01- 30.09.2023	01.01- 30.09.2022 (dane przekształcone)*
<b>Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej</b>		
Wypłata dywidendy	-	(2 288)
Wpływy z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	10 136	6 242
Wykup/umorzenie dłużnych papierów wartościowych	(8 267)	(14 012)
Zaciągnięcie kredytów i pożyczek	-	637
Splata kredytów i pożyczek	(482)	(614)
Płatności zobowiązań z tytułu leasingu	(200)	(191)
Splata odsetek od zobowiązań długoterminowych	(639)	(448)
<b>Środki pieniężne netto z działalności finansowej</b>	<b>548</b>	<b>(10 674)</b>
<b>Przepływy pieniężne netto</b>	<b>(1 620)</b>	<b>14 614</b>
w tym z tytułu różnic kursowych od środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(116)	285
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu	31 995	20 775
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	30 375	35 389

\* Sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres dziewięciu miesięcy zakończony 30 września 2022 roku zostało przekształcone głównie w związku z wdrożeniem MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe” (patrz nota 8 „MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe”)

## INFORMACJE OGÓLNE O GRUPIE KAPITAŁOWEJ BANKU

### 1. DZIAŁALNOŚĆ GRUPY KAPITAŁOWEJ

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna (**PKO BANK POLSKI S.A.** albo **BANK**) został utworzony dekretem podpisanym 7 lutego 1919 roku przez Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego, Premiera Ignacego Paderewskiego oraz Ministra poczt i telegrafów i jednocześnie pierwszego prezesa Huberta Lindego jako Poczta Kasa Oszczędnościowa. W 1950 roku Bank rozpoczął działalność jako Powszechna Kasa Oszczędności bank państwowy. Rozporządzeniem Rady Ministrów z 18 stycznia 2000 roku przekształcono Powszechną Kasę Oszczędności bank państwowy w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa pod nazwą Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna.

12 kwietnia 2000 roku zarejestrowano Powszechną Kasę Oszczędności Bank Polski Spółkę Akcyjną i wpisano do Rejestru Handlowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawa, Sąd Gospodarczy XVI Wydział Rejestrowy. Obecnie właściwym sądem jest Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Bank został zarejestrowany pod numerem KRS 000026438 oraz nadano mu numer statystyczny REGON 016298263.

Państwo rejestracji	Polska
Siedziba jednostki	Warszawa
Adres zarejestrowanego biura jednostki	ul. Puławska 15, 02-515 Warszawa

Zgodnie z Cedulą Giełdową Bank zaklasyfikowany jest do makrosektora „Finanse”, sektor „Banki”.

Grupa Kapitałowa Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej (**GRUPA KAPITAŁOWA PKO BANKU POLSKIEGO S.A.**, **GRUPA KAPITAŁOWA BANKU** lub **GRUPA KAPITAŁOWA**) prowadzi działalność operacyjną na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz poprzez podmioty zależne: na terytorium Ukrainy, Szwecji i Irlandii, a także w formie Oddziału w Republice Federalnej Niemiec (Oddział w Niemczech), Republice Czeskiej (Oddział w Czechach) i Republice Słowackiej (Oddział w Słowacji).

PKO Bank Polski S.A. jako jednostka dominująca jest uniwersalnym bankiem depozytowo-kredytowym obsługującym osoby fizyczne, prawne oraz inne podmioty będące osobami krajowymi i zagranicznymi. Bank może posiadać wartości dewizowe i dokonywać obrotu tymi wartościami, jak również wykonywać operacje walutowe i dewizowe oraz otwierać i posiadać rachunki bankowe w bankach za granicą, a także lokować środki dewizowe na tych rachunkach.

Poprzez podmioty zależne Grupa Kapitałowa oferuje kredyty hipoteczne, świadczy specjalistyczne usługi finansowe w zakresie leasingu, faktoringu, windykacji, funduszy inwestycyjnych, funduszy emerytalnych i ubezpieczeń oraz świadczy usługi zarządzania flotą pojazdów, agenta transferowego, dostarczania rozwiązań technologicznych, outsourcingu specjalistów IT i wsparcia w zakresie prowadzenia działalności przez inne podmioty, zarządza nieruchomościami.

**PKO BANK POLSKI S.A. – jednostka dominująca**



W skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. wchodzi następujące jednostki zależne:

Lp.	NAZWA JEDNOSTKI JEDNOSTKI ZALEŻNE BEZPOŚREDNIO	SIEDZIBA	DZIAŁALNOŚĆ	% UDZIAŁ W KAPITALE	
				30.09.2023	31.12.2022
1	PKO Bank Hipoteczny S.A.	Warszawa	działalność bankowa	100	100
2	PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.	Warszawa	zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	100	100
3	PKO Leasing S.A.	Łódź	działalność leasingowa i udzielanie pożyczek	100	100
4	PKO BP BANKOWY PTE S.A.	Warszawa	zarządzanie funduszami emerytalnymi	100	100
5	PKO BP Finat sp. z o.o.	Warszawa	działalność usługowa, w tym usługi agenta transferowego oraz outsourcing specjalistów IT	100	100
6	PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń S.A.	Warszawa	ubezpieczenia na życie	100	100
7	PKO Towarzystwo Ubezpieczeń S.A.	Warszawa	pozostałe ubezpieczenia osobowe i ubezpieczenia majątkowe	100	100
8	PKO Finance AB	Sollentuna, Szwecja	usługi finansowe	100	100
9	KREDOBANK S.A.	Lwów, Ukraina	działalność bankowa	100	100
10	Merkury - fizan <sup>1</sup>	Warszawa	lokowanie środków	100	100
11	NEPTUN - fizan <sup>1</sup>	Warszawa	zebranych od uczestników funduszu	100	100
12	PKO VC - fizan <sup>1</sup>	Warszawa		100	100

<sup>1</sup> PKO Bank Polski S.A. posiada certyfikaty inwestycyjne funduszu; w pozycji udział w kapitale prezentowany jest procent posiadanych certyfikatów inwestycyjnych funduszu.

Lp.	NAZWA JEDNOSTKI JEDNOSTKI ZALEŻNE POŚREDNIO	SIEDZIBA	DZIAŁALNOŚĆ	% UDZIAŁ W KAPITAŁE *	
				30.09.2023	31.12.2022
<b>GRUPA PKO Leasing S.A.</b>					
1	PKO Agencja Ubezpieczeniowa sp. z o.o.	Warszawa	działalność agencyjna w zakresie zawierania umów ubezpieczenia	100	100
	1.1 PKO Leasing Finanse sp. z o.o.	Warszawa	sprzedaż przedmiotów poleasingowych	100	100
2	PKO Leasing Sverige AB	Sztokholm, Szwecja	działalność leasingowa	100	100
3	Prime Car Management S.A.	Gdańsk	działalność leasingowa oraz usługi zarządzania flotą	100	100
	3.1 Futura Leasing S.A.	Gdańsk	działalność leasingowa oraz sprzedaż przedmiotów poleasingowych	100	100
	3.2 Masterlease sp. z o.o.	Gdańsk	działalność leasingowa	100	100
	3.3 MasterRent24 sp. z o.o.	Gdańsk	wynajem krótkoterminowy pojazdów	100	100
4	PKO Faktoring S.A.	Warszawa	działalność faktoringowa	100	100
5	Polish Lease Prime 1 DAC <sup>1</sup>	Dublin, Irlandia	spółka celowa utworzona na potrzeby sekurytyzacji wierzytelności leasingowych	-	-
<b>GRUPA PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń S.A.</b>					
6	Ubezpieczeniowe Usługi Finansowe sp. z o.o.	Warszawa	działalność usługowa	100	100
<b>GRUPA KREDOBANK S.A.</b>					
7	„KREDOLEASING” sp. z o.o.	Lwów, Ukraina	działalność leasingowa	100	100
<b>Mercury - fiz an</b>					
8	„Zarząd Majątkiem Górczewska” sp. z o.o.	Warszawa	zarządzanie nieruchomościami	100	100
9	Molina sp. z o.o.	Warszawa	komplementariusz w spółkach komandytowo-akcyjnych funduszu	100	100
10	Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 1 S.K.A.	Warszawa		100	100
11	Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 2 S.K.A. w likwidacji	Warszawa	kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek, zarządzanie nieruchomościami	100	100
12	Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 4 S.K.A. w likwidacji	Warszawa		100	100
13	Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 6 S.K.A. w likwidacji	Warszawa		100	100
<b>NEPTUN - fiz an</b>					
14	Qualia sp. z o.o.	Warszawa	obsługa posprzedażowa produktów deweloperskich	100	100
15	Sarnia Dolina sp. z o.o.	Warszawa	działalność deweloperska	100	100
16	Bankowe Towarzystwo Kapitałowe S.A.	Warszawa	działalność usługowa	100	100
	16.1 „Inter-Risk Ukraina” spółka z dodatkową odpowiedzialnością <sup>2</sup>	Kijów, Ukraina	działalność windykacyjna	99,90	99,90
	16.2 Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” sp. z o.o. <sup>3</sup>	Kijów, Ukraina	usługi finansowe	95,4676	95,4676
	16.2.1 Finansowa Kompania „Idea Kapitał” sp. z o.o.	Lwów, Ukraina	działalność usługowa	100	100
17	„Sopot Zdrój” sp. z o.o.	Sopot	zarządzanie nieruchomościami	72,9769	72,9769

\* udział podmiotu bezpośrednio dominującego w kapitale jednostki

- 1) PKO Leasing S.A., zgodnie z MSSF 10, sprawuje kontrolę nad spółką, mimo że nie posiada w spółce zaangażowania kapitałowego.
- 2) Drugim udziałowcem spółki jest Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” sp. z o.o.
- 3) Drugim udziałowcem spółki jest „Inter-Risk Ukraina” spółka z dodatkową odpowiedzialnością.



Grupa Kapitałowa posiada następujące jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia:

Lp.	NAZWA JEDNOSTKI	SIEDZIBA	DZIAŁALNOŚĆ	% UDZIAŁ W KAPITAŁE*	
				30.09.2023	31.12.2022
<b>Wspólne przedsięwzięcia PKO Banku Polskiego S.A.</b>					
1	Operator Chmury Krajowej sp. z o.o.	Warszawa	usługi chmury obliczeniowej	50	50
2	Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService sp. z o.o.	Warszawa	działalność wspomagająca usługi finansowe, w tym obsługa transakcji dokonywanych przy użyciu instrumentów płatniczych	34	34
1	EVO Payments International s.r.o.	Praga, Czechy	działalność wspomagająca usługi finansowe	100	100
<b>Wspólne przedsięwzięcie NEPTUN - fizan</b>					
2	„Centrum Obsługi Biznesu” sp. z o.o.	Poznań	zarządzanie nieruchomością	41,45	41,45
<b>Wspólne przedsięwzięcie PKO VC - fizan</b>					
3	BSafer sp. z o.o.	Stalowa Wola	zarządzanie zgodami marketingowymi	35,06	35,06
<b>Jednostki stowarzyszone PKO Banku Polskiego S.A.</b>					
1	Bank Pocztowy S.A.	Bydgoszcz	działalność bankowa	25,0001	25,0001
2	Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o.o.	Poznań	poręczenia	33,33	33,33
3	System Ochrony Banków Komercyjnych S.A.	Warszawa	jednostka zarządzająca systemem ochrony, o której mowa w art. 130e prawa bankowego	21,11	21,11

\*udział podmiotu sprawującego współkontrolę/mającego znaczący wpływ/bezpośrednio dominującego w kapitale jednostki.

## 2. ZMIANY W SPÓŁKACH WCHODZĄCYCH W SKŁAD GRUPY KAPITAŁOWEJ

W okresie dziewięciu miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku w strukturze Grupy Kapitałowej nie nastąpiły istotne zmiany. We wrześniu 2023 roku Zarząd Banku wyraził zgodę na połączenie funduszy inwestycyjnych NEPTUN - fizan (fundusz przejmujący) i Merkury - fiz an (fundusz przejmowany) przez przeniesienie majątku funduszu przejmowanego do istniejącego funduszu przejmującego oraz przydzielenie uczestnikowi funduszu przejmowanego certyfikatów inwestycyjnych funduszu przejmującego w zamian za certyfikaty inwestycyjne funduszu przejmowanego. Merkury - fiz an dotychczas ujmowany w sprawozdaniu finansowym Banku jako jednostka zależna, został zakwalifikowany do kategorii został zakwalifikowany jako aktywne przeznaczone do sprzedaży.

## 3. INFORMACJE DOTYCZĄCE SKŁADU OSOBOWEGO RADY NADZORCZEJ ORAZ ZARZĄDU

Skład Rady Nadzorczej Banku na 30 września 2023 roku:

- Robert Pietryszyn - Przewodniczący Rady Nadzorczej
- Wojciech Jasiński - Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
- Dominik Kaczmarski - Sekretarz Rady Nadzorczej
- Mariusz Andrzejewski - Członek Rady Nadzorczej
- Andrzej Kisielewicz - Członek Rady Nadzorczej
- Rafał Kos - Członek Rady Nadzorczej
- Tomasz Kuczur - Członek Rady Nadzorczej
- Maciej Łopiński - Członek Rady Nadzorczej
- Krzysztof Michalski - Członek Rady Nadzorczej
- Bogdan Szafrąński - Członek Rady Nadzorczej
- Agnieszka Winnik-Kalemba - Członek Rady Nadzorczej.

Z dniem 24 marca 2023 roku Pan Maciej Łopiński złożył rezygnację z pełnienia funkcji Przewodniczącego Rady Nadzorczej Banku, pozostając członkiem Rady Nadzorczej Banku. Minister Aktywów Państwowych działając jako Uprawniony Akcjonariusz w rozumieniu § 11 ust. 2 Statutu Banku, mając na uwadze § 35 ust. 1 Statutu Banku, zgodnie z § 12 ust. 1 Statutu Banku wyznaczył z dniem 24 marca 2023 roku Pana Roberta Pietryszyna do pełnienia funkcji Przewodniczącego Rady Nadzorczej Banku.

#### Skład Zarządu Banku na 30 września 2023 roku:

- Dariusz Szwed - Prezes Zarządu
- Maciej Brzozowski - Wiceprezes Zarządu
- Marcin Eckert - Wiceprezes Zarządu
- Paweł Gruza - Wiceprezes Zarządu
- Wojciech Iwanicki - Wiceprezes Zarządu
- Andrzej Kopyrski - Wiceprezes Zarządu
- Artur Kurcweil - Wiceprezes Zarządu
- Piotr Mazur - Wiceprezes Zarządu.

6 kwietnia 2023 roku Pan Paweł Gruza zrezygnował ze skutkiem na koniec dnia 12 kwietnia 2023 roku z kierowania pracami Zarządu Banku oraz z ubiegania się o pełnienie funkcji Prezesa Zarządu Banku. Jednocześnie Pan Paweł Gruza nie zrezygnował z uczestnictwa w składzie Zarządu Banku ani z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Banku.

Z dniem 13 kwietnia 2023 roku Pan Mieczysław Król złożył rezygnację z funkcji członka Zarządu Banku.

Rada Nadzorcza Banku odwołała Pana Maksa Krackowskiego z Zarządu Banku z dniem 13 kwietnia 2023 roku.

Rada Nadzorcza Banku zdecydowała o powołaniu z dniem 14 kwietnia 2023 roku w skład Zarządu Banku Pana Dariusza Szweda na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Banku, na bieżącą wspólną kadencję Zarządu Banku, która rozpoczęła się z dniem 3 lipca 2020 roku i jednocześnie powołała Pana Dariusza Szweda na stanowisko Prezesa Zarządu Banku pod warunkiem wyrażenia zgody przez Komisję Nadzoru Finansowego oraz z dniem wydania tejże zgody. Do czasu wydania zgody Komisji Nadzoru Finansowego (dalej „KNF”) Rada Nadzorcza powierzyła Panu Dariuszowi Szwedowi kierowanie pracami Zarządu.

31 sierpnia 2023 roku KNF jednogłośnie wyraziła zgodę na powołanie Dariusza Szweda na stanowisko Prezesa Zarządu PKO Banku Polskiego.

#### ZMIANY W STANIE POSIADANIA AKCJI PKO BANKU POLSKIEGO S.A. I UPRAWNIEŃ DO NICH PRZEZ OSOBY ZARZĄDZAJĄCE I NADZORUJĄCE

Lp.	Imię i nazwisko	Liczba akcji na dzień publikacji raportu	Liczba akcji na 30.09.2023	Nabycie	Zbycie	Liczba akcji na 31.12.2022
<b>Zarząd Banku</b>						
1	Dariusz Szwed, Prezes Zarządu	-	-	-	-	-
2	Maciej Brzozowski, Wiceprezes Zarządu	-	-	-	-	-
3	Marcin Eckert, Wiceprezes Zarządu	-	-	-	-	-
4	Paweł Gruza, Wiceprezes Zarządu	-	-	-	-	-
5	Wojciech Iwanicki, Wiceprezes Zarządu	-	-	-	-	-
6	Andrzej Kopyrski, Wiceprezes Zarządu	496	496	-	-	-
7	Artur Kurcweil, Wiceprezes Zarządu	-	-	-	-	-
8	Piotr Mazur, Wiceprezes Zarządu	8 000	8 000	-	-	8 000

Według stanu na 30 września 2023 roku oraz na dzień publikacji członkowie Rady Nadzorczej nie posiadali akcji PKO Banku Polskiego S.A.

#### 4. ZATWIERDZENIE SKRÓCONEGO ŚRÓDROCZNEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Niniejsze skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. (**SPRAWOZDANIE FINANSOWE**), poddane przeglądowi Komitetu Audytu Rady Nadzorczej oraz przeglądowi Rady Nadzorczej 8 listopada 2023 roku, zostało przyjęte do publikacji przez Zarząd Banku 8 listopada 2023 roku.

#### 5. OŚWIADCZENIE ZARZĄDU

Zarząd oświadcza, że wedle jego najlepszej wiedzy, sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej i dane porównawcze zostały sporządzone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości oraz że odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową Grupy Kapitałowej oraz jego wynik finansowy.

#### 6. PODSTAWA SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO I OŚWIADCZENIE O ZGODNOŚCI

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) przyjętymi przez Unię Europejską (UE) według stanu na 30 września 2023 roku, a w zakresie nieuregulowanym powyższymi standardami zgodnie z wymogami ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości i wydanymi na jej podstawie przepisami wykonawczymi, jak również wymogami odnoszącymi się do emitentów papierów wartościowych dopuszczonych lub będących przedmiotem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na rynku oficjalnych notowań giełdowych.

Grupa Kapitałowa sporządziła sprawozdanie finansowe zgodnie z wymogami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości nr 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa” zatwierdzonego przez Unię Europejską.

Prezentowane skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej za okres dziewięciu miesięcy zakończony 30 września 2023 roku nie obejmuje wszystkich informacji oraz ujawnień wymaganych w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym i należy je czytać łącznie z rocznym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku sporządzonym zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. obejmuje okres dziewięciu miesięcy zakończony 30 września 2023 roku oraz zawiera dane porównawcze

- za okres dziewięciu miesięcy zakończony 30 września 2022 roku w zakresie skonsolidowanego rachunku zysków i strat, skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów, skonsolidowanego sprawozdania ze zmian w kapitale własnym oraz skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych,
- na 31 grudnia 2022 roku w zakresie skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej.

Dane finansowe prezentowane są w milionach złotych polskich (PLN), chyba że wskazano inaczej.

Do sporządzenia sprawozdania finansowego Grupa Kapitałowa zastosowała zasady rachunkowości oraz metody obliczeniowe spójne z zasadami obowiązującymi w roku obrotowym zakończonym 31 grudnia 2022 roku z zastrzeżeniem zmian opisanych w nocie „[MSSF 17 UMOWY UBEZPIECZENIOWE](#)” dotyczących wdrożenia z dniem 1 stycznia 2023 roku nowego MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe” oraz nocie „[ZMIANY ZASAD RACHUNKOWOŚCI OBOWIĄZUJĄCE OD 1 STYCZNIA 2023 ROKU I OBJAŚNIENIE RÓŻNIC MIĘDZY WCZEŚNIEJ PUBLIKOWANYMI SPRAWOZDANIAMI A NINIEJSZYM SPRAWOZDANIEM FINANSOWYM](#)”. Dodatkowo Grupa Kapitałowa uwzględniła zasadę ujmowania obciążeń wyniku finansowego z tytułu podatku dochodowego na podstawie możliwie najlepszego szacunku średniej ważonej rocznej stawki podatku dochodowego, jakiej Grupa Kapitałowa oczekuje w pełnym roku obrotowym (patrz nota „[Podatek dochodowy](#)”).

## 7. KONTYNUACJA DZIAŁALNOŚCI

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę Kapitałową Banku w okresie co najmniej 12 miesięcy od daty zaakceptowania przez Zarząd do publikacji, czyli od 8 listopada 2023 roku. Zarząd Banku nie stwierdza na dzień podpisania sprawozdania finansowego istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez Grupę Kapitałową Banku w okresie 12 miesięcy od daty publikacji na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia przez Grupę Kapitałową Banku dotychczasowej działalności.

Zarząd Banku rozważył wpływ: obecnej sytuacji na Ukrainie, ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych oraz wakacji kredytowych wprowadzonych ustawą z dnia 7 lipca 2022 roku o finansowaniu społecznym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom i ocenił, że czynniki te nie powodują istotnej niepewności w zakresie zdolności Grupy Kapitałowej do kontynuacji działalności.

Ujawnienia dotyczące: sytuacji w Ukrainie zaprezentowane zostały w nocie „[Wpływ sytuacji geopolitycznej w Ukrainie na Grupę Kapitałową PKO Banku Polskiego S.A.](#)”, ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych w notach „[Koszt ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych](#)” oraz wakacji kredytowych w nocie „[Kredyty i pożyczki udzielone klientom](#)”.

## 8. MSSF 17 „UMOWY UBEZPIECZENIOWE”

Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 17 Umowy ubezpieczeniowe (dalej: „MSSF 17”) został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w maju 2017 roku i zmieniony przez nią w czerwcu 2020 roku oraz w grudniu 2021 roku<sup>1</sup>. MSSF 17 został zatwierdzony do stosowania w krajach Unii Europejskiej 19 listopada 2021 roku Rozporządzeniem Unii Europejskiej 2021/2036.

Celem nowego standardu jest wprowadzenie nowych, jednolitych zasad wyceny umów ubezpieczenia oraz reasekuracji, zapewniających większą porównywalność sprawozdań pomiędzy podmiotami oferującymi produkty ubezpieczeniowe, a także dostarczenie szeregu nowych ujawnień na użytek odbiorców sprawozdań finansowych.

Standard ten ma obligatoryjne zastosowanie od dnia 1 stycznia 2023 roku. MSSF 17 zastąpił dotychczasowy Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 4 „Umowy ubezpieczeniowe”, umożliwiając ujmowanie umów ubezpieczeniowych według zasad rachunkowości obowiązujących w krajowych standardach.

MSSF 17 zmienił sposób ujmowania, wyceny, prezentacji i ujawniania umów ubezpieczenia dystrybuowanych przez spółki Grupy Kapitałowej, zarówno jako produkty powiązane między innymi z udzielanymi kredytami hipotecznymi, gotówkowymi oraz produktami leasingowymi, jak również jako produkty samodzielne.

Grupa wdrożyła standard w podejściu retrospektywnym pełnym oraz zmodyfikowanym dla części portfela.

Wdrożenie MSSF 17 na datę 1 stycznia 2022 roku spowodowało zwiększenie aktywów Grupy Kapitałowej o 582 milionów PLN, zobowiązań o 296 milionów PLN oraz kapitałów własnych o 286 milionów PLN. Szczegółowy opis wpływu korekt z tytułu wdrożenia MSSF 17 został w opisany w pkt. [8.2. OSZACOWANIE WPŁYWU – KLASYFIKACJA I WYCENA](#).

### 8.1. WYCENA I PREZENTACJA PRODUKTÓW UBEZPIECZENIOWYCH

Poniżej zaprezentowano kluczowe różnice w wycenie i prezentacji produktów ubezpieczeniowych, które mają zastosowanie do Grupy Kapitałowej, a które weszły w życie po wdrożeniu MSSF 17.

#### 8.1.1. MSSF 17 GŁÓWNE ZAŁOŻENIA

MSSF 17, jako nowy standard rachunkowości, zmienił sposób ujmowania, wyceny, prezentacji i ujawniania umów ubezpieczenia. Standard ma zastosowanie do umów ubezpieczenia, umów reasekuracji oraz umów inwestycyjnych z uznaniowym udziałem w zyskach.

Nowy standard definiuje umowę ubezpieczenia jako umowę, w której jedna strona przyjmuje znaczące ryzyko ubezpieczeniowe od posiadacza polisy i zobowiązuje się do zrekompensowania ubezpieczonemu niekorzystnego efektu wynikającego z niepewnego przyszłego zdarzenia. Definicja ta jest co do zasady spójna z definicją obowiązującą w MSSF 4.

<sup>1</sup> Zmiana przepisów przejściowych MSSF 17 umożliwia przedsiębiorstwom, przy pierwszym zastosowaniu MSSF 17 i MSSF 9 Instrumenty finansowe, rozwiązanie problemu jednorazowych różnic w klasyfikacji w odniesieniu do informacji porównawczych za poprzedni okres sprawozdawczy.

Poza zakresem standardu pozostają m.in. umowy inwestycyjne, gwarancje na produkt wydane przez producenta, gwarancje kredytowe, obligacje katastroficzne i tzw. pogodowe instrumenty pochodne (umowy, które wymagają płatności w oparciu o czynnik klimatyczny, geologiczny lub inną zmienną fizyczną, która nie jest specyficzna dla strony umowy).

Najistotniejszy wpływ na wystąpienie różnic względem dotychczas obowiązującego MSSF 4 mają:

- wycena zobowiązań i aktywów z tytułu umów ubezpieczenia, która:
  - jest oparta o wartość najlepszego oszacowania przyszłych przepływów pieniężnych;
  - uwzględnia wartość pieniądza w czasie;
  - obejmuje korektę ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego;
  - uwzględnia oczekiwaną wartość przyszłych zysków;
- rozpoznawanie spodziewanych zysków dla grupy umów ubezpieczenia w czasie, proporcjonalnie do tzw. jednostek świadczonych usług, odpowiadających poziomowi świadczonych usług przez zakład ubezpieczeń w poszczególnych okresach sprawozdawczych;
- rozpoznanie całej spodziewanej straty z tytułu umów ubezpieczenia w momencie, w którym jednostka oceni, że zawarta umowa rodzi obciążenie, co może mieć miejsce na dzień początkowego ujęcia tej umowy lub przy późniejszej wycenie;
- odrębna (od umów z działalności bezpośredniej) wycena zobowiązań i aktywów z tytułu reasekuracji biernej.

Dla celów wyceny umowy ubezpieczeniowe agreguje się w grupy umów. Grupy umów są określane poprzez zidentyfikowanie w pierwszej kolejności portfeli obejmujących umowy podlegające podobnym rodzajom ryzyka ubezpieczeniowego i zarządzane wspólnie. Każdy portfel jest następnie dzielony na kwartalne kohorty (tj. według daty rozpoznania polisy), a każda kwartalna kohorta na następujące trzy grupy:

- grupę umów rodzących obciążenia w momencie początkowego ujęcia;
- grupę umów, w przypadku których w momencie początkowego ujęcia nie istnieje znaczące prawdopodobieństwo, że w późniejszym okresie staną się one umowami rodzącymi obciążenia, oraz
- grupę pozostałych umów należących do portfela, o ile takie umowy występują (w ramach kwartalnej kohorty).

Przepływami pieniężnymi w granicach umowy ubezpieczenia są przepływy pieniężne Grupy Kapitałowej, które są bezpośrednio związane z wykonaniem umowy, w tym przepływy pieniężne, w odniesieniu do których jednostka ma swobodę uznania co do kwoty lub terminu.

Przepływy pieniężne w granicach umowy obejmują m.in.:

- składki (łącznie z korektami składek i składkami ratalnymi) od ubezpieczonego oraz wszelkie dodatkowe przepływy pieniężne wynikające z tych składek;
- płatności na rzecz (lub w imieniu) ubezpieczonego, łącznie z roszczeniami, które zostały już zgłoszone, ale nie zostały jeszcze wypłacone (tj. roszczeniami zgłoszonymi), szkodami, które wystąpiły, ale w odniesieniu do których roszczenia nie zostały jeszcze zgłoszone oraz wszystkimi przyszłymi, w odniesieniu do których jednostka ma istotny obowiązek;
- alokację przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji umów ubezpieczenia do portfela, do którego należy umowa;
- koszty likwidacji szkód;
- koszty, które jednostka poniesie w związku z realizacją świadczeń rzeczowych wynikających z umowy;
- koszty administrowania polisami ubezpieczeniowymi i obsługi polis;
- podatki od transakcji.

W ramach nowego standardu wymagana jest odrębna prezentacja umów reasekuracji biernej oraz umów ubezpieczenia i reasekuracji czynnej.

W ramach każdej z tych dwóch grup wymagana jest odrębna prezentacja po stronie aktywów i zobowiązań portfeli w zależności od tego czy suma pozycji bilansowych składających się na wycenę portfela ubezpieczeń jest aktywem bądź zobowiązaniem netto.

### 8.1.2. MODEL WYCENY I UJĘCIA PRODUKTÓW UBEZPIECZENIOWYCH, W TYM POWIĄZANYCH Z KREDYTAMI I POŻYCZKAMI STOSOWANY DO 31 GRUDNIA 2022 ROKU

Do momentu wdrożenia nowego standardu Grupa Kapitałowa ujmowała wynik na działalności ubezpieczeniowej w pozycji przychody z tytułu prowizji linia „oferowanie produktów ubezpieczeniowych”, który obejmował przychody z tytułu składki, koszty działalności ubezpieczeniowej, odszkodowania wraz ze zmianą rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz wpływ udziału reasekuratora w przedmiotowych pozycjach.

Z uwagi na fakt, iż Grupa Kapitałowa oferuje produkty ubezpieczeniowe wraz z kredytami i pożyczkami oraz produktami leasingowymi i brak jest możliwości zakupu w Grupie Kapitałowej identycznego co do formy prawnej, warunków i treści ekonomicznej produktu ubezpieczeniowego bez zakupu kredytu, pożyczki czy produktu leasingowego, opłaty uzyskiwane przez Grupę Kapitałową z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych traktowane były jako integralna część wynagrodzenia z tytułu oferowanych instrumentów finansowych. Cała składka otrzymana przez Grupę dzielona była zgodnie z Rekomendacją U na podstawie modelu względnej wartości godziwej na część dotyczącą:

- produktu ubezpieczeniowego – wycenianą modelem aktuarialnym zgodnie z wymogami MSSF 4 (rozpoznawanego w przychodach z tytułu prowizji, linia „oferowanie produktów ubezpieczeniowych”)
- produktu kredytowego – rozliczaną metodą efektywnej stopy procentowej i ujmowaną w przychodzie odsetkowym oraz, w części odpowiadającej za wykonanie usługi pośrednictwa, jeżeli ubezpieczycielem jest spółka z Grupy Kapitałowej, rozliczaną liniowo w okresie trwania produktu ubezpieczeniowego i ujmowaną w przychodzie prowizyjnym (linia: oferowanie produktów ubezpieczeniowych).

Koszty bezpośrednio związane ze sprzedażą produktów ubezpieczeniowych były rozliczane jako element zamortyzowanego kosztu instrumentu finansowego lub jednorazowo. Rezerwa na przyszłe zwroty alokowana była do instrumentu finansowego oraz do usługi ubezpieczeniowej zgodnie z modelem względnej wartości godziwej.

Grupa Kapitałowa prezentowała działalność ubezpieczeniową w następujących pozycjach sprawozdania z sytuacji finansowej:

- **AKTYWA Z TYTUŁU DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ** - należności z tytułu reasekuracji i udział reasekuratora w rezerwach techniczno – ubezpieczeniowych.
- **ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ** - rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe na pokrycie bieżących i przyszłych roszczeń oraz kosztów, jakie mogą wynikać z zawartych umów ubezpieczenia, tj.: z tytułu składek, na ryzyka niewygaśnię, na niewypłacone odszkodowania lub świadczenia, na premie i rabaty dla ubezpieczonych, ubezpieczeń na życie oraz inne, a także odroczone prowizje reasekuracyjne oraz zobowiązania z tytułu reasekuracji.
- **ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW – „ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU PRODUKTÓW UBEZPIECZENIOWYCH”**: zobowiązania z tytułu produktów unit-linked, produktu „bezpieczny kapitał”, produktów strukturyzowanych oraz polisolokat.

### 8.1.3. WYCENA I UJĘCIA PRODUKTÓW UBEZPIECZENIOWYCH OFEROWANYCH PRZEZ GRUPĘ KAPITAŁOWĄ, W TYM POWIĄZANYCH Z KREDYTAMI I POŻYCZKAMI ZGODNIE Z MSSF 17

Zgodnie z MSSF 17, wszystkie produkty ubezpieczeniowe oferowane przez Grupę Kapitałową są ujmowane i wyceniane zgodnie z tym standardem jako produkty ubezpieczeniowe. Na poziomie skonsolidowanym Grupy Kapitałowej, składka otrzymana przez Grupę nie jest już dzielona zgodnie z Rekomendacją U na podstawie modelu względnej wartości godziwej (ten model został utrzymany dla jednostkowych sprawozdań finansowych Banku).

Składniki wyniku ubezpieczeniowego, łącznie z częścią stanowiącą dotychczas część przychodów odsetkowych, prowizyjnych lub kosztów działania Grupy Kapitałowej, dotyczące w bezpośredni sposób umów ubezpieczeniowych wyceniane są zgodnie z modelem aktuarialnym i prezentowane w „Wyniku z działalności ubezpieczeniowej” i odpowiednio w liniach „Przychody z działalności ubezpieczeniowej (z wyłączeniem reasekuracji)” i „Koszty działalności ubezpieczeniowej (z wyłączeniem reasekuracji)”.

Wdrożenie MSSF 17 na poziomie skonsolidowanym wpłynęło również na wartość bilansową kredytów i pożyczek udzielonych klientom. Element składki rozpoznawanej zgodnie z modelem względnej wartości godziwej, korygujący wartość bilansową brutto kredytów na poziomie Banku, na poziomie skonsolidowanym stanowi element aktywów i zobowiązań z działalności ubezpieczeniowej, wycenianych zgodnie z zasadami MSSF 17.

Począwszy od 1 stycznia 2023 roku produkty tj. zobowiązania z tytułu produktów unit-linked, „bezpieczny kapitał”, wcześniej ujmowane zgodnie z MSSF 9, są wyceniane zgodnie z MSSF 17 jako element zobowiązań z działalności ubezpieczeniowej (dotyczy pozycji „Zobowiązania wobec klientów” - „Zobowiązania z tytułu produktów ubezpieczeniowych”). Produkty strukturyzowane i polisolokaty zaś, jako produkty o charakterze inwestycyjnym, w dalszym ciągu są ujmowane zgodnie z MSSF 9 w linii „Zobowiązania wobec klientów”.

#### 8.1.4. ZASADY WYCENY UMÓW UBEZPIECZENIOWYCH

Zgodnie z MSSF 17 umowy mogą być wyceniane zgodnie z poniższymi metodami:

- 1) **GMM – Model ogólny (ang. general measurement model)** – podstawowy model wyceny, gdzie łączną wartość zobowiązania ubezpieczeniowego kalkuluje się jako sumę:
  - a) zdyskontowanej wartości najlepszego oszacowania przyszłych przepływów pieniężnych – oczekiwanych (ważonych prawdopodobieństwem) przepływów pieniężnych ze składek, roszczeń, świadczeń, wydatków i kosztów akwizycji;
  - b) korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego (ang. risk adjustment for non-financial risk – „RA”) – indywidualnego oszacowania wartości finansowej kompensaty z tytułu niepewności związanej z wartością oraz czasem przyszłych przepływów pieniężnych oraz
  - c) marży kontraktowej (ang. contractual service margin – „CSM”) – reprezentującej oszacowanie przyszłych zysków rozpoznawanych w czasie trwania polisy. Wartość CSM jest wrażliwa na zmiany oszacowań przepływów pieniężnych, wynikających np. ze zmian założeń nieekonomicznych. CSM nie może być wartością ujemną – wszelkie straty z umowy rozpoznaje się natychmiast w rachunku zysków i strat (wyjątek stanowią umowy reasekuracji biernej, dla których CSM może przyjmować wartości ujemne);
- 2) **PAA - Metoda wyceny oparta na alokacji składki (ang. premium allocation approach)**

Podejście oparte na alokacji składki jest podejściem uproszczonym, gdzie wycena zobowiązania z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług (ang. liability for remaining coverage – „LRC”) jest analogiczna do mechanizmu wyznaczania rezerwy składki w ramach MSSF 4 (bez oddzielnej prezentacji RA i CSM). Metodę PAA stosuje się dla umów krótkoterminowych do 1 roku oraz dłuższych, o ile spełnione są odpowiednie kryteria kwalifikacyjne pozwalające na stosowanie uproszczenia, określone w pkt. 53 lub 69 MSSF 17. Wycenę zobowiązania z tytułu zaistniałych szkód (ang. liability for incurred claims – „LIC”) przeprowadza się za pomocą modelu GMM (bez kalkulacji CSM). Na moment wdrożenia MSSF 17 metoda PAA nie jest wykorzystywana przez Grupę Kapitałową do wyceny zobowiązań/aktywów ubezpieczeniowych;

- 3) **VFA - Metoda zmiennej opłaty (ang. variable fee approach)**

Metoda wyceny zobowiązań stosowana na potrzeby raportowania wg MSSF 17 umów ubezpieczenia z bezpośrednim udziałem w zysku, gdzie wycena zobowiązań dokonywana jest analogicznie jak w podejściu GMM z tą różnicą, że zmiany składnika marży kontraktowej CSM w kolejnych okresach obejmują również wpływ zmian czynników ekonomicznych, a nie tylko ubezpieczeniowych.

Z uwagi na specyficzny charakter umów ubezpieczenia i reasekuracji w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych oferowanych w ramach Grupy Kapitałowej (ubezpieczenia kilkuletnie), na dzień przejścia nie były spełnione kryteria zastosowania uproszczonej metody wyceny opartej na alokacji składki – PAA. W związku z powyższym, zarówno umowy ubezpieczeń na życie, jak również umowy ubezpieczeń majątkowych oraz reasekuracji są wyceniane modelem ogólnym – GMM. Wyjątek stanowią umowy ubezpieczenia z bezpośrednim udziałem w zysku, dla których Grupa Kapitałowa stosuje model VFA.

#### 8.1.5. IDENTYFIKACJA ORAZ AGREGACJA UMÓW UBEZPIECZENIA

W celu identyfikacji umów ubezpieczenia będących w zakresie MSSF 17, Grupa weryfikuje, czy w ramach danej umowy jednostka przyjmuje znaczące ryzyko ubezpieczeniowe od posiadacza polisy i zobowiązuje się do zrekompensowania posiadaczowi polisy niekorzystnego efektu określonego jako niepewne przyszłe zdarzenie ubezpieczeniowe.

Na potrzeby wyceny, umowy ubezpieczenia powinny być agregowane do tzw. grup umów ubezpieczenia opisanych w pkt. **8.1.1 MSSF 17 GŁÓWNE ZAŁOŻENIA**. Grupowanie umów powinno być dokonywane z uwzględnieniem następujących trzech wymiarów:

- wymiar portfela – umowy o podobnej charakterystyce ryzyka i zarządzane wspólnie;
- wymiar rentowności – umowy przynależące do tej samej grupy rentowności (jednej z trzech zdefiniowanych przez standard);
- wymiar kohorty – umowy wystawione w odstępie nie dłuższym niż jeden rok.

Celem tej agregacji jest zapewnienie, aby zyski z poszczególnych portfeli były rozpoznawane w czasie proporcjonalnie do świadczonych usług ubezpieczeniowych, a straty były ujmowane niezwłocznie w momencie, w którym jednostka oceni, że zawarta umowa rodzi obciążenie.

Powyższa agregacja uniemożliwia jednocześnie kompensowanie zysków i strat pomiędzy zidentyfikowanymi grupami umów ubezpieczenia, nawet w ramach pojedynczego portfela.

Grupowanie umów ubezpieczenia następuje w momencie początkowego ujęcia i Grupa Kapitałowa nie będzie dokonywać ponownej oceny grup w kolejnych okresach, chyba że zajdą przesłanki do zaprzestania ujmowania umów określone w MSSF 17.

W Grupie podział portfela na grupy umów ubezpieczenia ustalony został z uwzględnieniem powyższych wymiarów:

- wymiar portfela – na podstawie charakterystyki ryzyka poszczególnych umów ubezpieczenia oraz na podstawie istniejących procesów zarządzania portfelem ubezpieczeniowym;
- wymiar rentowności:
  - dla ubezpieczeń życiowych – na poziomie pojedynczej umowy poprzez dokonanie wyceny danej umowy ubezpieczenia;
  - dla ubezpieczeń majątkowych i osobowych – wszystkie umowy są traktowane jako zyskowe, chyba że zaistnieją fakty lub okoliczności, które wskazywały na ich nierentowność. Ocena rentowności jest dokonywana na poziomie portfela MSSF 17, przy czym dopuszczane jest przeniesienie oceny na poziom kohort z danego kwartału lub roku;
- wymiar kohorty – Grupa podjęła decyzję o zastosowaniu kohort kwartalnych zarówno dla ubezpieczeń życiowych jak i ubezpieczeń majątkowych oraz reasekuracji. Grupa nie przewiduje stosowania zwolnienia z obowiązku raportowania zgodnie z wymogiem odnośnie kohort rocznych.

#### **8.1.6. GŁÓWNE ELEMENTY WYCENY WG MSSF 17**

Poniżej przedstawiono najistotniejsze elementy wyceny zgodnej z MSSF 17 oraz główne decyzje metodologiczne podjęte przez Grupę.

##### **8.1.6.1. GRANICE UMOWY**

Na potrzeby wyceny zobowiązań szacuje się wartość przepływów finansowych w granicach umów. Granice umowy obejmują okres, w którym Grupa zobowiązana jest do świadczenia usług objętych umową ubezpieczenia. Okres ten może wynikać ze składek już opłaconych lub składek, w zakresie których istnieje możliwość zobowiązania ubezpieczonego do ich zapłaty. Przepływy pieniężne traktowane są jako przepływy w ramach granic kontraktu jeżeli wynikają one z ochrony ubezpieczeniowej świadczonej w powyższym okresie, nawet jeżeli fizyczna płatność wykracza poza granice kontraktu.

Obowiązek świadczenia usług określający granice umowy wygasa w momencie gdy istnieje realna możliwość ponownej oceny ryzyka oraz zmiany taryfy. Jeśli nie istnieje taka praktyczna możliwość, to w wycenie zobowiązań uwzględnione są wszystkie przyszłe spodziewane składki.



W Grupie podejście do granicy umowy jest w znacznej mierze spójne z dotychczas stosowanym do wyceny wg Wypłacalności II. Wyjątkiem są granice umowy zastosowane w produktach typu unit-linked, gdzie do wyceny na potrzeby Wypłacalności II stosowane są wytyczne dotyczące przyszłych przepływów wynikające ze „Stanowiska UKNF dotyczącego granicy umowy dla celów wyznaczania zobowiązań ubezpieczeniowych lub reasekuracyjnych”. Natomiast na potrzeby MSSF 17 w produktach typu unit-linked ze składką regularną przyszła składka modelowana jest zgodnie ze zobowiązaniami ubezpieczającego opisanymi w ogólnych warunkach ubezpieczenia oraz w polisie.

#### 8.1.6.2. DYSKONTOWANIE I KOREKTA Z TYTUŁU RYZYKA NIEFINANSOWEGO

Grupa używa krzywych stóp dyskontowych wyznaczonych w podejściu oddolnym (MSSF 17 pkt B80), które zakłada, że krzywe dyskontowe są wyznaczane jako płynne krzywe stóp wolnych od ryzyka.

Bazowe krzywe dyskontowe są ustalane na poziomie stóp dyskontowych wolnych od ryzyka publikowanych przez EIOPA. W ramach przyjętego uproszczenia, nie została zastosowana premia za niepłynność.

Grupa uwzględnia w wycenie umów ubezpieczenia korektę ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego. Ze względu na różne charakterystyki ryzyka dla portfela ubezpieczeń życiowych i majątkowych, a także dla przyszłych przepływów wynikających z zobowiązań z tytułu należnych odszkodowań oraz zobowiązań wynikających z pozostałego okresu ubezpieczeniowego, korekta z tytułu ryzyka niefinansowego dla tych portfeli i zobowiązań szacowana jest niezależnie.

Dla ubezpieczeń majątkowych i osobowych korekta dla przyszłej ochrony wyznaczana jest przy zastosowaniu metody wartości narażonej na ryzyko (VaR), przy wykorzystaniu zmodyfikowanego wyliczenia kapitałowego wymogu płynności (ang. Solvency Capital Requirement, SCR) wg formuły standardowej Wypłacalność II. Na cele wyznaczenie korekty dla rezerwy szkodowej stosowane są dwa podejścia: metoda VaR analogiczna do podejścia dla przyszłej ochrony oraz metoda bootstrap.

Dla ubezpieczeń życiowych, w zakresie zobowiązań wynikających z pozostałego okresu ubezpieczeniowego korekta wyznaczana jest przy zastosowaniu metody kosztu kapitału (CoC), a w zakresie zobowiązań z tytułu należnych odszkodowań przy zastosowaniu metody bootstrap. Korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego na poziomie jednostki jest wyznaczana jako prosta suma korekt wyznaczonych na poziomie pojedynczych grup umów lub linii biznesowych, a dywersyfikacja jest uwzględniana przy wyznaczaniu poziomu istotności na poziomie jednostki (podejście bottom-up). Na poziomie Grupy korekta z tytułu ryzyka niefinansowego jest wyznaczana jako suma prosta korekt dla poszczególnych jednostek, a dywersyfikacja pomiędzy jednostkami nie jest uwzględniana.

#### 8.1.6.3. MARŻA KONTRAKTOWA

Marża kontraktowa stanowi część zobowiązań (lub aktywów) z tytułu umów ubezpieczenia oraz umów reasekuracji. Marża kontraktowa odzwierciedla nierozliczony zysk dla grupy umów ubezpieczenia i z tego powodu jest uwalniana w kolejnych okresach jako przychód w rachunku zysków i strat. Kwota uwolnienia marży w danym okresie sprawozdawczym jest wyznaczana jako wartość nierozpoznanego oczekiwanego przyszłego zysku, przypadająca na dany okres zgodnie ze schematem tzw. jednostek świadczonych usług (ang. coverage units), które określają wielkość świadczonej usługi ubezpieczeniowej w poszczególnych okresach.

Schemat jednostek świadczonych usług został oszacowany na podstawie sum ubezpieczenia (ubezpieczenia życiowe) lub składki zarobionej przy założeniu podejścia pro rata (ubezpieczenia majątkowe).

#### 8.1.6.4. PRZYCHODY I KOSZTY FINANSOWE DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ

Zgodnie z MSSF 17 Grupa ma możliwość dokonania podziału przychodów i kosztów finansowych działalności ubezpieczeniowej na części ujmowane w rachunku zysków i strat oraz innych całkowitych dochodach. Grupa skorzystała z tej możliwości dla wszystkich portfeli MSSF 17.

#### 8.1.6.5. DZIEŃ PRZEJŚCIA

Grupa zastosowała MSSF 17 po raz pierwszy w okresie zaczynającym się 1 stycznia 2023 roku. Ze względu na konieczność przygotowania danych porównawczych, przyjmuje się jako dzień przejścia na nowy standard 1 stycznia 2022 roku.

Standard umożliwia zastosowanie 3 metod na potrzeby dokonania wycen pozycji finansowych na dzień przejścia:

- pełne podejście retrospektywne (ang. full retrospective approach – „FRA”) – metoda, w której jednostka dokonuje wyceny grup umów ubezpieczenia tak, jakby standard był stosowany od początku dla tych umów;
- zmodyfikowane podejście retrospektywne (ang. modified retrospective approach – „MRA”) – metoda, która pozwala stosować uproszczenia w metodzie FRA, jeśli pełne jej zastosowanie jest niewykonalne w praktyce;
- podejście oparte na wartości godziwej (ang. fair value approach) – metoda, która jest dozwolona, jeśli niewykonalna w praktyce jest metoda MRA lub gdy jednostka podjęła decyzję, że nie będzie stosowała metody MRA.

Zgodnie z zapisami MSSF17 pkt C3, o ile nie jest to niewykonalne w praktyce, stosuje się do wyceny umów ubezpieczeniowych pełne podejście retrospektywne. W przypadkach, gdy zastosowanie pełnego podejścia retrospektywnego zostało ocenione jako niewykonalne w praktyce, wykorzystuje się zmodyfikowane podejście retrospektywne lub podejście oparte na wartości godziwej, a wybór podejścia dokonywany jest indywidualnie dla każdej grupy umów. Przy wyborze brane pod uwagę są takie czynniki jak charakterystyka grupy, dostępność danych historycznych, materialność oraz to czy grupa umów należy do portfela oferowanego w sprzedaży na dzień przejścia.

Grupa dla większości grup umów wykorzystwała pełne podejście retrospektywne, a w nielicznych przypadkach metodę MRA. Przy wycenie nie zastosowano natomiast podejścia opartego na wartości godziwej.

## 8.2. OSZACOWANIE WPŁYWU – KLASYFIKACJA I WYCENA

W poniższych tabelach zaprezentowany został łączny wpływ korekt z tytułu wdrożenia MSSF 17 na:

- aktywa i zobowiązania oraz kapitały własne Grupy na daty 1 stycznia 2022, 30 września 2022 oraz 31 grudnia 2022 roku
- pozycje całkowitych dochodów w tym rachunku zysków i strat za okres dziewięciu miesięcy zakończony 30 września 2022 roku.

	31.12.2021 (przy zastosowaniu MSSF 4)	Korekty z tyt. wdrożenia MSSF 17	01.01.2022 (przy zastosowaniu MSSF 17)
<b>SUMA AKTYWÓW, w tym:</b>	<b>418 086</b>	<b>582</b>	<b>418 668</b>
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	234 300	1 395	235 695
Aktywa z tytułu działalności ubezpieczeniowej	911	(783)	128
Wartości niematerialne	3 463	(20)	3 443
Inne aktywa	2 605	(10)	2 595

	31.12.2021 (przy zastosowaniu MSSF 4)	Korekty z tyt. wdrożenia MSSF 17	01.01.2022 (przy zastosowaniu MSSF 17)
<b>SUMA ZOBOWIĄZAŃ I KAPITAŁU WŁASNEGO</b>	<b>418 086</b>	<b>582</b>	<b>418 668</b>
<b>SUMA ZOBOWIĄZAŃ, w tym:</b>	<b>380 393</b>	<b>296</b>	<b>380 689</b>
Zobowiązania wobec klientów	322 296	(1 030)	321 266
Zobowiązania z tytułu działalności ubezpieczeniowej	2 008	1 309	3 317
Pozostałe zobowiązania	5 366	(6)	5 360
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	356	23	379
<b>KAPITAŁ WŁASNY, w tym:</b>	<b>37 693</b>	<b>286</b>	<b>37 979</b>
Kapitały rezerwowe i skumulowane inne dochody całkowite	25 313	17	25 330
Niepodzielony wynik finansowy (z uwzględnieniem wyniku za rok 2021)	11 144	269	11 413
Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej	37 707	286	37 993

- Wzrost wartości kapitałów własnych o 286 milionów PLN, z czego 269 milionów PLN na niepodzielony wynik finansowy, wynika z retrospektywnej zmiany rozpoznawania historycznie pobranej składki ubezpieczeniowej oraz zmiany metodyki wyceny zobowiązań ubezpieczeniowych. Do momentu wdrożenia MSSF 17, jak opisano w pkt 8.1.2. **MODEL WYCENY I UJĘCIA PRODUKTÓW UBEZPIECZENIOWYCH, W TYM POWIĄZANYCH Z KREDYTAMI I POŻYCZKAMI STOSOWANY DO 31 GRUDNIA 2022 ROKU**, cała składka otrzymana przez Grupę dzielona była zgodnie z Rekomendacją U na podstawie modelu względnej wartości godziwej na część dotyczącą produktu ubezpieczeniowego – wycenianą modelem aktuarialnym zgodnie z wymogami MSSF 4 oraz część dotyczącą produktu kredytowego – rozliczaną metodą efektywnej stopy procentowej. Wraz z wdrożeniem MSSF 17 składka ubezpieczeniowa w całości rozpoznana została jako element ubezpieczeniowy wyceniany modelem GMM. W konsekwencji zmieniło się tempo rozpoznawania przychodów, a tym samym historycznie rozpoznanego zysku ujętego w niepodzielonym wyniku finansowym. Wartość składki ubezpieczeniowej, ujmowana dotychczas jako składnik wartości bilansowej brutto kredytów i pożyczek udzielonych klientom i rozliczana w trakcie życia produktu kredytowego, stanowiąc obecnie element działalności ubezpieczeniowej wycenianej wg nowej metodologii zgodnie z MSSF 17 rozpoznawana jest w okresie trwania produktu ubezpieczeniowego, co przełożyło się na dodatni wzrost kapitałów własnych.
- Wzrost pozostałych kapitałów o 17 milionów PLN dotyczył z ujęcia w innych dochodach całkowitych części przychodów i kosztów finansowych działalności ubezpieczeniowej (nowy element wprowadzony przez MSSF 17). Zgodnie z MSSF 17 Grupa skorzystała z opcji możliwość podziału przychodów i kosztów finansowych działalności ubezpieczeniowej na części ujmowaną w rachunku zysków i strat oraz w innych całkowitych dochodach. Wykorzystanie tej opcji pozwala Grupie zmniejszyć zmienność rachunku zysków i strat wynikającą z wahań struktury stóp procentowych. Zmiana wartości CSM jest obliczana przy użyciu stałej struktury stóp dyskonta locked-in odpowiadającej strukturze z momentu rozpoznania danej kohorty. Różnica pomiędzy wyliczeniem opartym na krzywych locked-in oraz aktualnych na moment wyliczenia jest prezentowana w innych dochodach całkowitych. Podejście takie zapewnia również spójność prezentacji pozycji rachunku zysków i strat wynikających ze zmiany zobowiązań i wydzielonych aktywów.
- Wartość kredytów i pożyczek udzielonych klientom wzrosła o 1 395 milionów PLN, co wynika z zaprzestania ujmowania elementu składki rozliczanej metodą efektywnej stopy procentowej i korygującej wartość bilansową brutto kredytów. Wartość tej składki ujmowana dotychczas jako składnik wartości bilansowej brutto kredytów i pożyczek udzielonych klientom stanowi obecnie element działalności ubezpieczeniowej wycenianej wg nowej metodologii zgodnie z MSSF 17, tym samym przekładając się na wzrost salda zobowiązań z tytułu działalności ubezpieczeniowej.
- Zgodnie z MSSF 17 wartość zobowiązań z działalności ubezpieczeniowej na dzień 1 stycznia 2022 wzrosła o 1 309 milionów PLN i wynosi 3 317 milionów z czego z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług (ang. Liability for remaining coverage – „LRC”) 3 143 miliony PLN a z tytułu zaistniałych szkód (ang. Liability for incurred claims – „LIC”) 174 miliony PLN.
- Zmniejszenie o 783 miliony PLN uległa również pozycja aktywów z działalności, co przede wszystkim jest wynikiem przyjęcia innej metody wyznaczania aktywów i zobowiązań ubezpieczeniowych na udziale reasekuratora. Zgodnie z MSSF 17 wartość aktywów z działalności ubezpieczeniowej na dzień 1 stycznia 2022 roku wynosi 128 milionów z czego z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług 107 milionów PLN a z tytułu zaistniałych szkód 21 milionów PLN.
- W wartościach niematerialnych Grupa Kapitałowa rozpoznała przyszłe zyski z zawartych umów ubezpieczenia (dalej: Value in force, VIF) będące efektem rozliczenia nabycia 1 kwietnia 2014 roku spółki „Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie” SA (obecnie PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń S.A). W wyniku wdrożenia MSSF 17, wartość VIF na 1 stycznia 2022 wynosi 2 miliony PLN (wartość korekty in minus 20 milionów PLN). Zmiana wyceny wynika z faktu, że istotna część produktów, dla których został rozpoznany VIF, podlega pod wymogi MSSF 17, w związku czym VIF dla tej części portfela jest zastąpiony przez marżę kontraktową (CSM). Wysokość marży kontraktowej z przejętego portfela podlegającego pod wycenę zgodnie z MSSF 17 jest wyższa niż wartość rozpoznanego VIF-a, ze względu na ostrożnościową wycenę, która była przyjęta na cele wyceny zobowiązań przy transakcji. Nowa wartość VIF ograniczona została do polis podlegających pod wycenę zgodnie z MSSF 9 i skalkulowana została zgodnie z oryginalnym ujęciem wartości VIF (tj. wycena VIF na moment transakcji i przyjęcie schematu amortyzacji w oparciu o rozkład prognozowanych przyszłych zysków).

- W związku z wdrożeniem MSSF 17 znaczna część produktów tj. zobowiązania z tytułu większości produktów unit-linked oraz produktu „bezpieczny kapitał” jest wyceniana zgodnie jako element zobowiązań z tytułu działalności ubezpieczeniowej (dotyczy pozycji „Zobowiązania wobec klientów” – „Zobowiązania z tytułu produktów ubezpieczeniowych”). Pozostała część wyceniana jest zgodnie z MSSF 9. Wartość korekty pozycji „Zobowiązań wobec klientów” wyniosła in minus 1 030 milionów PLN. Wartość bilansowa zobowiązań z tytułu produktów ubezpieczeniowych prezentowana w pozycji „Zobowiązania wobec klientów” po korektach wynosi 175 milionów PLN.

	30.09.2022 (dane opublikowane)	Korekty z tyt. Wdrożenia MSSF 17	30.09.2022 (dane przekształcone)
<b>AKTYWA, w tym:</b>	<b>438 503</b>	<b>740</b>	<b>439 243</b>
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	234 957	1 287	236 244
Aktywa z tytułu działalności ubezpieczeniowej	624	(516)	108
Wartości niematerialne	3 425	(17)	3 408
Inne aktywa	2 732	(14)	2 718

	30.09.2022 (dane opublikowane)	Korekty z tyt. Wdrożenia MSSF 17	30.09.2022 (dane przekształcone)
<b>ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY</b>	<b>438 503</b>	<b>740</b>	<b>439 243</b>
<b>Zobowiązania, w tym:</b>	<b>406 814</b>	<b>439</b>	<b>407 253</b>
Zobowiązania wobec klientów	340 402	(723)	339 679
Zobowiązania z tytułu działalności ubezpieczeniowej	1 776	1132	2 908
Pozostałe zobowiązania	6 319	(4)	6 315
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	13	34	47
<b>KAPITAŁ WŁASNY, w tym:</b>	<b>31 689</b>	<b>301</b>	<b>31 990</b>
Kapitały rezerwowe i skumulowane inne dochody całkowite	20 202	39	20 241
Niepodzielony wynik finansowy	8 652	269	8 921
Wynik roku bieżącego	1 601	(7)	1 594
Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej	31 705	301	32 006

	31.12.2022 (dane opublikowane)	Korekty z tyt. Wdrożenia MSSF 17	31.12.2022 (dane przekształcone)
<b>AKTYWA, w tym:</b>	<b>430 683</b>	<b>764</b>	<b>431 447</b>
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	231 721	1 238	232 959
Aktywa z tytułu działalności ubezpieczeniowej	555	(440)	115
Wartości niematerialne	3 527	(15)	3 512
Inne aktywa	2 804	(19)	2 785

	31.12.2022 (dane opublikowane)	Korekty z tyt. Wdrożenia MSSF 17	31.12.2022 (dane przekształcone)
<b>ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY</b>	<b>430 683</b>	<b>764</b>	<b>431 447</b>
<b>Zobowiązania, w tym:</b>	<b>395 248</b>	<b>492</b>	<b>395 740</b>
Zobowiązania wobec klientów	339 582	(714)	338 868
Zobowiązania z tytułu działalności ubezpieczeniowej	1 732	1 146	2 878
Pozostałe zobowiązania	7 014	(4)	7 010
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	13	64	77
<b>KAPITAŁ WŁASNY, w tym:</b>	<b>35 435</b>	<b>272</b>	<b>35 707</b>
Kapitały rezerwowe i skumulowane inne dochody całkowite	22 215	24	22 239
Niepodzielony wynik finansowy	8 651	269	8 920
Wynik roku bieżącego	3 333	(21)	3 312
<b>Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej</b>	<b>35 449</b>	<b>272</b>	<b>35 721</b>

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT (wybrane pozycje)	1.01- 30.09.2022 (dane opublikowane)	Korekty z tyt. Wdrożenia MSSF 17	01.01- 30.09.2022 (dane przekształcone)
<b>Wynik z tytułu odsetek</b>	<b>7 655</b>	<b>(312)</b>	<b>7 343</b>
Przychody z tytułu odsetek i przychody o charakterze zbliżonym do odsetek	12 831	(312)	12 519
w tym obliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej	12 413	(308)	12 105
<b>Wynik z tytułu prowizji i opłat</b>	<b>3 710</b>	<b>(324)</b>	<b>3 386</b>
Przychody z tytułu prowizji i opłat	4 852	(326)	4 526
Koszty z tytułu prowizji i opłat	(1 142)	2	(1 140)
<b>Wynik pozostały</b>	<b>401</b>	<b>577</b>	<b>978</b>
Wynik z działalności ubezpieczeniowej, w tym:	-	577	577
Przychody z działalności ubezpieczeniowej (z wyłączeniem reasekuracji)	-	861	861
Koszty działalności ubezpieczeniowej (z wyłączeniem reasekuracji)	-	(234)	(234)
<b>Wynik na działalności biznesowej</b>	<b>11 766</b>	<b>(59)</b>	<b>11 707</b>
Koszty działania	(6 096)	58	(6 038)
w tym z tytułu obciążeń regulacyjnych	(1 810)	2	(1 808)
<b>Zysk brutto</b>	<b>2 411</b>	<b>(1)</b>	<b>2 410</b>
Podatek dochodowy	(812)	(6)	(818)
<b>Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)</b>	<b>1 599</b>	<b>(7)</b>	<b>1 592</b>
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)	(2)	-	(2)
<b>Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej</b>	<b>1 601</b>	<b>(7)</b>	<b>1 594</b>

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW (wybrane pozycje)	1.01-30.09.2022 (dane opublikowane)	Korekty z tyt. Wdrożenia MSSF 17	01.01-30.09.2022 (dane przekształcone)
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)	1 599	(7)	1 592
Inne dochody całkowite	(5 317)	22	(5 295)
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat	(5 317)	22	(5 295)
Przychody i koszty finansowe z działalności ubezpieczeniowej, brutto	-	27	27
Podatek odroczony	-	(5)	(5)
Przychody i koszty finansowe z działalności ubezpieczeniowej, netto	-	22	22
<b>Dochody całkowite netto, razem</b>	<b>(3 718)</b>	<b>15</b>	<b>(3 703)</b>
Dochody całkowite netto, razem przypadające na:	(3 718)	15	(3 703)
akcjonariuszy jednostki dominującej	(3 716)	15	(3 701)
udziałowców niesprawujących kontroli	(2)	-	(2)

Przekształcenie skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych zaprezentowane zostało w nocy [„ZMIANY ZASAD RACHUNKOWOŚCI OBOWIĄZUJĄCE OD 1 STYCZNIA 2023 ROKU I OBJAŚNIENIE RÓŻNIC MIĘDZY WCZEŚNIEJ PUBLIKOWANYMI SPRAWOZDANIAMI A NINIEJSZYM SPRAWOZDANIEM FINANSOWYM”](#).

### 8.3. WPŁYW MSSF 17 NA FUNDUSZE WŁASNE I MIERNIKI ADEKWATNOŚCI KAPITAŁOWEJ

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR, na potrzeby adekwatności kapitałowej stosuje się konsolidację ostrożnościową, która, w odróżnieniu od konsolidacji zgodnej z MSSF, obejmuje tylko podmioty zależne spełniające definicję instytucji, instytucji finansowej lub przedsiębiorstwa usług pomocniczych. W związku z powyższym z konsolidacji ostrożnościowej wyłączone są spółki ubezpieczeniowe Grupy Kapitałowej: PKO Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. i PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. Spółki ubezpieczeniowe wyceniane są metodą praw własności.

Tym samym wdrożenie MSSF 17 na datę bilansu otwarcia wpływa na wartość ujmowanych inwestycji kapitałowych (wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego) oraz na niepodzielony wynik finansowy i skumulowane inne dochody całkowite z tytułu zmiany wyceny spółek ubezpieczeniowych wycenianych metodą praw własności.

Łączny wpływ korekt na łączny współczynnik kapitałowy wynosi in plus 0,01 p.b na 31 grudnia 2022 roku.

## 9. ZMIANY ZASAD RACHUNKOWOŚCI OBOWIĄZUJĄCE OD 1 STYCZNIA 2023 ROKU I OBJAŚNIENIE RÓŻNIC MIĘDZY WCZEŚNIEJ PUBLIKOWANYMI SPRAWOZDANIAMI A NINIEJSZYM SPRAWOZDANIEM FINANSOWYM

Począwszy od 1 stycznia 2023 roku Grupa Kapitałowa wdrożyła nowy MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe”. Wpływ wdrożenia oraz objaśnienie różnic pomiędzy wcześniej publikowanymi sprawozdaniami a niniejszym sprawozdaniem finansowym w zakresie skonsolidowanego rachunku zysków i strat, skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów, skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej zaprezentowane zostało w nocy [„MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe”](#). Objasnienie różnic w zakresie skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych zaprezentowano poniżej.

Dodatkowo począwszy od sprawozdań finansowych za rok 2022 Grupa Kapitałowa, w celu lepszego odzwierciedlenia swej działalności i zapewnienia porównywalności z sektorem bankowym, dokonała następujących zmian w zakresie:

- w części przepływów środków pieniężnych z działalności operacyjnej pozycję „odsetki i dywidendy” podzielono na „odsetki i dywidendy otrzymane” oraz „odsetki zapłacone”. Dodatkowo w działalności inwestycyjnej odrębnie zaprezentowano wykupy papierów wartościowych i odsetki otrzymane od papierów wartościowych (1).
- przepływy z aktywów rzeczowych oddanych w leasing operacyjny zostały przeklasyfikowane z działalności inwestycyjnej do działalności operacyjnej (2).

PRZEPIŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH – WYBRANE DANE SKONSOLIDOWANE	01.01-30.09.2022 przed przekształceniem	MSSF 17	(1)	(2)	01.01- 30.09.2022 przekształcone
<b>Zysk brutto</b>	2 411	(1)	-	-	2 410
<b>Korekty razem</b>	15 959	1	-	(437)	15 523
Amortyzacja	944	(8)	-	-	936
Zysk strata z działalności inwestycyjnej	(61)	-	-	58	(3)
Odsetki i dywidendy (stara pozycja)	(1 434)	-	1 434	-	-
Odsetki i dywidendy otrzymane (nowa pozycja)	-	-	(1 882)	-	(1 882)
Odsetki zapłacone (nowa pozycja)	-	-	448	-	448
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(1 720)	108	-	-	(1 612)
Zmiana stanu aktywów z tytułu działalności ubezpieczeniowej	287	(267)	-	-	20
Rzeczowych aktywów trwałych oddanych w leasing operacyjny (nowa pozycja)	-	-	-	(301)	(301)
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	18 106	307	-	-	18 413
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu działalności ubezpieczeniowej	(232)	(177)	-	-	(409)
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań	1 145	2	-	-	1 147
Inne korekty	(3 682)	36	-	(194)	(3 840)
<b>Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej</b>	<b>17 338</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>(437)</b>	<b>16 901</b>
<b>Wpływ z działalności inwestycyjnej</b>	<b>76 679</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>(235)</b>	<b>76 444</b>
Wykup i odsetki od papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite (stara pozycja)	68 814	-	(68 814)	-	-
Wykup i odsetki od papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu (stara pozycja)	7 497	-	(7 497)	-	-
Wykup papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite (nowa pozycja)	-	-	67 815	-	67 815
Wykup papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu (nowa pozycja)	-	-	6 664	-	6 664
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite (nowa pozycja)	-	-	999	-	999
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu (nowa pozycja)	-	-	833	-	833
Zbycie wartości niematerialnych, rzeczowych aktywów trwałych oraz aktywów do zbycia	318	-	-	(235)	83
<b>Wydatki z działalności inwestycyjnej</b>	<b>(68 729)</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>672</b>	<b>(68 057)</b>
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	(1 194)	-	-	672	(522)
<b>Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej</b>	<b>7 950</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>437</b>	<b>8 387</b>

PRZEPIŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH – WYBRANE DANE JEDNOSTKOWE	01.01-30.09.2022 przed przekształceniem	(1)	01.01- 30.09.2022 przekształcone
<b>Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej</b>	<b>15 012</b>	<b>-</b>	<b>15 012</b>
Odsetki i dywidendy (stara pozycja)	(1 990)	1 990	-
Odsetki i dywidendy otrzymane (nowa pozycja)	-	(2 320)	(2 320)
Odsetki zapłacone (nowa pozycja)	-	330	330
<b>Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej</b>	<b>8 123</b>	<b>-</b>	<b>8 123</b>
Wykup i odsetki od papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite (stara pozycja)	57 881	(57 881)	-
Wykup i odsetki od papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu (stara pozycja)	7 453	(7 453)	-
Wykup papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite (nowa pozycja)	-	56 966	56 966
Wykup papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu (nowa pozycja)	-	6 620	6 620
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite (nowa pozycja)	-	915	915
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu (nowa pozycja)	-	833	833

## 10. NOWE STANDARDY I INTERPRETACJE ORAZ ZMIANY DO NICH

### • STANDARDY I INTERPRETACJE ORAZ ZMIANY DO NICH OBOWIĄZUJĄCE OD 1 STYCZNIA 2023 ROKU

STANDARDY I INTERPRETACJE*	OPIS ZMIAN I WPLYWU
MSSF 17 UMOWY UBEZPIECZENIOWE (1.01.2023/ 19.11. 2021) ORAZ ZMIANY DO MSSF 17 (1.01.2023/ 8.09.2022)	Szczegóły patrz nota nr 8 „ <a href="#">MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe</a> ”
ZMIANY DO MSR 1 „PREZENTACJA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH” ORAZ MSR 8 „ZASADY (POLITYKA) RACHUNKOWOŚCI, ZMIANY WARTOŚCI SZACUNKOWYCH I KORYGOWANIE BŁĘDÓW” (1.01.2023/2.03.2022)	<p>Zmiany do MSR 1 zawierają wytyczne dotyczące stosowania pojęcia istotności w zakresie ujawnień dotyczących zasad rachunkowości. Zamiast znaczących zasad rachunkowości zmiany wprowadzają wymóg ujawniania istotnych informacji o polityce rachunkowości, wraz z wyjaśnieniami i przykładami w jaki sposób jednostka może zidentyfikować istotne informacje dotyczące zasad rachunkowości.</p> <p>Zmiany do MSR 8 wprowadzają nową definicję szacunków księgowych. Zgodnie z nową definicją szacunki księgowe to kwoty pieniężne w sprawozdaniach finansowych, które są objęte niepewnością wyceny. Wprowadzenie definicji szacunków księgowych oraz innych poprawek do MSR 8 ma na celu pomóc jednostkom odróżnić zmiany zasad rachunkowości od zmian w szacunkach księgowych.</p> <p>Zmiany te będą miały wpływ na zakres informacji prezentowanych w rocznych sprawozdaniach finansowych Banku oraz Grupy Kapitałowej za rok 2023.</p>
ZMIANY DO MSR 12 „PODATEK DOCHODOWY” (1.01.2023/11.08.2022)	<p>Zmiany do MSR 12 wprowadzają wymóg ujęcia w sprawozdaniu finansowym aktywów i zobowiązań z tytułu różnic przejściowych także w przypadku transakcji innych niż połączenia jednostek gospodarczych, które w momencie początkowego ujęcia generują dodatnie i ujemne różnice przejściowe o identycznej wartości.</p> <p>Zmiana ma charakter prezentacyjny.</p>

\* W nawiasie data wejścia w życie w UE /data zatwierdzenia przez UE



• **NOWE STANDARDY I INTERPRETACJE ORAZ ZMIANY DO NICH, KTÓRE ZOSTAŁY OPUBLIKOWANE I NIE SĄ ZATWIERDZONE PRZEZ UNIĘ EUROPEJSKĄ**

STANDARDY I INTERPRETACJE*	OPIS ZMIAN I WPLYWU
<p>ZMIANY DO MSR 1 – KLASYFIKACJA ZOBOWIĄZAŃ (1.01.2024/ BRAK DANYCH)</p>	<p>Zmiany dotyczą klasyfikacji zobowiązań w sprawozdaniu z sytuacji finansowej do krótkoterminowych lub długoterminowych. Doprecyzowują one, że klasyfikacja zobowiązań jako krótkoterminowe lub długoterminowe powinna uwzględniać na datę klasyfikacji istnienie prolongaty zobowiązania bez względu na intencję podmiotu do skorzystania z niej na okres dłuższy niż 12 miesięcy oraz powinna uwzględniać spełnienie na dzień przeprowadzenia oceny warunków takiej prolongaty, jeżeli jest ona warunkowa.</p> <p>Zmiana będzie mieć charakter prezentacyjny.</p>
<p>ZMIANY DO MSSF 16 „LEASING” (1.01.2024/ BRAK DANYCH)</p>	<p>Zmiany objaśniają, w jaki sposób sprzedawca-leasingobiorca powinien wyceniać transakcje sprzedaży i leasingu zwrotnego, które spełniają wymogi MSSF 15 dotyczące ujęcia składnika aktywów jako sprzedaż. W szczególności wycena zobowiązania leasingowego nie powinna uwzględniać zysków i strat związanych z zachowanym prawem do użytkowania. Sprzedawca-leasingodawca nadal może ujmować w wyniku finansowym zyski i straty związane z częściowym albo całkowitym wypowiedzeniem leasingu. Do zmian obowiązywać będzie podejście retrospektywne.</p> <p>Grupa Kapitałowa jest w trakcie szacowania wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.</p>
<p>ZMIANY DO MSR 7 „SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH” ORAZ ZMIANY DO MSSF 7 „INSTRUMENTY FINANSOWE: UJAWNIANIE INFORMACJI” (1.01.2024/ BRAK DANYCH)</p>	<p>Zmiany wprowadzają obowiązek dodatkowych ujawnień w zakresie umów faktoringu odwrotnego. Jednostki będą zobowiązane ujawniać w sprawozdaniach finansowych informacje umożliwiające użytkownikom sprawozdań finansowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• ocenę, w jaki sposób powyższe umowy wpływają na zobowiązania i przepływy pieniężne jednostki oraz</li> <li>• zrozumienie wpływu powyższych umów na ekspozycję jednostki na ryzyko płynności oraz wpływu, w przypadku gdy umowy przestaną obowiązywać.</li> </ul> <p>Ponadto, zmiany uzupełniają obecne wymogi MSSF poprzez dodanie do MSR 7 dodatkowych wymogów informacyjnych dotyczących m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• warunków umów faktoringu odwrotnego;</li> <li>• ujawnień na początek i koniec okresu sprawozdawczego wartości bilansowej powyższych zobowiązań, wartości zobowiązań zapłaconych, terminów płatności.</li> </ul> <p>RMSR zdecydowała, że w większości przypadków jednostki mogą prezentować zagregowane informacje dotyczące powyższych kwestii.</p> <p>Zmiana będzie mieć charakter prezentacyjny.</p>
<p>ZMIANY DO MSR 12 „PODATEK DOCHODOWY” (1.01.2023/ BRAK DANYCH)</p>	<p>Zmiany dotyczą jednostek, dla których zastosowanie mają regulacje podatkowe drugiego filaru OECD, tj. wprowadzenia globalnego minimalnego opodatkowania dla największych grup kapitałowych osiągających zyski w różnych jurysdykcjach podatkowych (dalej „Filar”). Zmiany wprowadzają m.in. wyjątek od wymogów MSR 12, zgodnie z którym jednostki nie ujmuje i nie ujawniają informacji na temat aktywów i rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego, związanych Filarem. Zastosowanie wyjątku musi zostać ujawnione przez jednostki. Ponadto, zmiany wprowadzają również m.in. wymóg odrębnego ujawniania bieżących obciążeń podatkowych związanych z Filarem.</p> <p>Grupa Kapitałowa jest w trakcie szacowania wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.</p>

\* W nawiasie oczekiwana data wejścia w życie w UE /data zatwierdzenia przez UE

## NOTY UZUPEŁNIAJĄCE DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT

### 11. INFORMACJE DOTYCZĄCE SEGMENTÓW DZIAŁALNOŚCI

Grupa Kapitałowa prowadzi działalność biznesową w ramach segmentów oferujących określone produkty i usługi adresowane do określonych grup klientów. Sposób podziału segmentów działalności zapewnia spójność z modelem zarządzania sprzedażą i oferowania klientom kompleksowej oferty produktowej, która obejmuje zarówno tradycyjne produkty bankowe, jak również bardziej złożone produkty o charakterze inwestycyjnym oraz usługi świadczone przez spółki Grupy Kapitałowej. Informacje o segmentach zostały opisane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej za rok 2022.

Dane za 2022 rok uwzględniają wpływ wdrożenia Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej nr 17 „Umowy ubezpieczeniowe”.

#### INFORMACJE FINANSOWE

Rachunek zysków i strat wg segmentów	Działalność kontynuowana			
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny i inwestycyjny	Centrum transferowe i pozostały	Działalność ogółem Grupy Kapitałowej
<b>ZA OKRES 9 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 WRZEŚNIA 2023 ROKU</b>				
Wynik z tytułu odsetek	11 228	4 669	(2 656)	13 241
Wynik z tytułu prowizji i opłat	2 610	818	(38)	3 390
Wynik pozostały	745	112	(19)	838
Wynik z działalności ubezpieczeniowej	515	11	-	526
Przychody z tytułu dywidend	-	14	-	14
Wynik na operacjach finansowych	26	51	9	86
Wynik z pozycji wymiany	83	(35)	(10)	38
Zyski lub straty z tytułu zaprzestania instrumentów finansowych	16	18	5	39
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	89	69	(23)	135
Przychody/koszty na rzecz klientów wewnętrznych	16	(16)	-	-
<b>Wynik na działalności biznesowej</b>	<b>14 583</b>	<b>5 599</b>	<b>(2 713)</b>	<b>17 469</b>
Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe	(626)	(155)	-	(781)
Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	(4)	(15)	(41)	(60)
Koszt ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych	(3 441)	-	-	(3 441)
Koszty działania, w tym:	(4 511)	(1 008)	(2)	(5 521)
amortyzacja	(690)	(110)	-	(800)
z tytułu obciążeń regulacyjnych	(311)	(167)	(2)	(480)
Podatek od niektórych instytucji finansowych	(560)	(326)	(26)	(912)
Udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	-	-	-	82
<b>Wynik segmentu (brutto)</b>	<b>5 441</b>	<b>4 095</b>	<b>(2 782)</b>	<b>6 836</b>
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)				(2 014)
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)				4 822
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli				-
<b>Zysk/(strata) netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej</b>				<b>4 822</b>

Rachunek zysków i strat wg segmentów	Działalność kontynuowana			
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny i inwestycyjny	Centrum transferowe i pozostały	Działalność ogółem Grupy Kapitałowej (dane przekształcone)
<b>ZA OKRES 9 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 WRZEŚNIA 2022 ROKU</b>				
Wynik z tytułu odsetek	4 499	2 568	276	7 343
Wynik z tytułu prowizji i opłat	2 590	801	(5)	3 386
Wynik pozostały	868	351	(241)	978
Wynik z działalności ubezpieczeniowej	572	5	-	577
Przychody z tytułu dywidend	-	12	-	12
Wynik na operacjach finansowych	157	191	2	350
Wynik z pozycji wymiany	50	116	(254)	(88)
Zyski lub straty z tytułu zaprzestania instrumentów finansowych	(3)	(25)	(2)	(30)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	72	72	13	157
Przychody/koszty na rzecz klientów wewnętrznych	20	(20)	-	-
<b>Wynik na działalności biznesowej</b>	<b>7 957</b>	<b>3 720</b>	<b>30</b>	<b>11 707</b>
Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe	(706)	(460)	-	(1 166)
Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	(13)	(1)	(10)	(24)
Koszt ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych	(1 176)	-	-	(1 176)
Koszty działania, w tym:	(5 036)	(970)	(32)	(6 038)
amortyzacja	(657)	(98)	-	(755)
z tytułu obciążeń regulacyjnych	(1 406)	(370)	(32)	(1 808)
Podatek od niektórych instytucji finansowych	(556)	(286)	(112)	(954)
Udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	-	-	-	61
<b>Wynik segmentu (brutto)</b>	<b>470</b>	<b>2 003</b>	<b>(124)</b>	<b>2 410</b>
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)				(818)
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)				1 592
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli				(2)
<b>Zysk/(strata) netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej</b>				<b>1 594</b>

Aktywa i zobowiązania wg segmentów	Segment detaliczny	Segment korporacyjny i inwestycyjny	Centrum transferowe i pozostały	Działalność ogółem Grupy Kapitałowej
<b>30.09.2023</b>				
Aktywa	176 305	187 922	104 247	468 474
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	-	-	-	283
Aktywa niealokowane	-	-	-	4 192
<b>Suma aktywów</b>	<b>176 305</b>	<b>187 922</b>	<b>104 247</b>	<b>472 949</b>
Zobowiązania	324 476	77 360	24 523	426 359
Zobowiązania niealokowane	-	-	-	1 183
<b>Suma zobowiązań</b>	<b>324 477</b>	<b>77 360</b>	<b>24 523</b>	<b>427 542</b>

Aktywa i zobowiązania wg segmentów				
31.12.2022	Segment detałiczny	Segment korporacyjny i inwestycyjny	Centrum transferowe i pozostały	Działalność ogółem Grupy Kapitałowej
Aktywa	176 655	157 849	91 419	425 923
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	-	-	-	285
Aktywa niealokowane	-	-	-	5 239
<b>Suma aktywów</b>	<b>176 655</b>	<b>157 849</b>	<b>91 419</b>	<b>431 447</b>
Zobowiązania	288 718	79 423	26 757	394 898
Zobowiązania niealokowane	-	-	-	842
<b>Suma zobowiązań</b>	<b>288 718</b>	<b>79 423</b>	<b>26 757</b>	<b>395 740</b>

#### INFORMACJA O OBSZARACH GEOGRAFICZNYCH

Jako uzupełniający, Grupa PKO Banku Polskiego S.A. stosuje podział na obszary geograficzne. Działalność Grupy Kapitałowej prowadzona jest na terenie Rzeczypospolitej Polskiej oraz na terenie Ukrainy przez Grupę Kapitałową KREDOBANK SA, „Inter-Risk Ukraina” spółkę z dodatkową odpowiedzialnością, Finansową Kompanię „Prywatne Inwestycje” sp. z o.o. i Finansową Kompanię „Idea Kapitał” sp. z o.o., jak również na terenie Szwecji przez PKO Finance AB oraz PKO Leasing Sverige AB, na terenie Irlandii przez Polish Lease Prime 1 DAC1. Dodatkowo PKO Bank Polski S.A. posiada zagraniczne oddziały korporacyjne w Republice Federalnej Niemiec, w Republice Czeskiej i w Republice Słowackiej. W I półroczu 2023 roku został otwarty Oddział w Rumunii, który rozpoczął działalność marketingową i reprezentacyjną. Operacyjne uruchomienie oddziału w Bukareszcie planowane jest na 2024 rok.

Dla celów prezentacyjnych wyniki spółek prowadzących działalność na terenie Szwecji i Irlandii oraz wyniki oddziałów Banku działających na terenie Niemiec, Czech i Słowacji, ze względu na ich mało istotny wpływ na skalę działalności Grupy Kapitałowej, ujęto w segmencie „Polska”.

Wyniki spółek ujętych w obszarze „Ukraina” uwzględniają transakcje wzajemne realizowane z innymi spółkami Grupy Kapitałowej działającymi na terenie Ukrainy. Transakcje wzajemne z pozostałymi spółkami Grupy Kapitałowej oraz korekty konsolidacyjne zaprezentowane zostały w wynikach obszaru „Polska”.

ZA OKRES 9 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 WRZEŚNIA 2023 ROKU	Polska	Ukraina	Razem
Wynik z tytułu odsetek	12 966	275	13 241
Wynik z tytułu prowizji i opłat	3 307	83	3 390
Wynik pozostały	836	2	838
Wynik z działalności ubezpieczeniowej	526	-	526
Przychody z tytułu dywidend	14	-	14
Wynik na operacjach finansowych	86	-	86
Wynik z pozycji wymiany	37	1	38
Zyski lub straty z tytułu zaprzestania instrumentów finansowych	38	1	39
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	135	-	135
Przychody/koszty na rzecz klientów wewnętrznych	-	-	-
<b>Wynik na działalności biznesowej</b>	<b>17 109</b>	<b>360</b>	<b>17 469</b>
Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe	(785)	4	(781)
Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	(58)	(2)	(60)
Koszt ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych	(3 441)	-	(3 441)
Koszty działania, w tym:	(5 379)	(142)	(5 521)
amortyzacja	(774)	(26)	(800)
z tytułu obciążeń regulacyjnych	(469)	(11)	(480)
Podatek od niektórych instytucji finansowych	(912)	-	(912)
Udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	82	-	82
<b>Wynik segmentu (brutto)</b>	<b>6 616</b>	<b>220</b>	<b>6 836</b>
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)			(2 014)
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)			4 822
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli			-
<b>Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej</b>			<b>4 822</b>

30.09.2023	Polska	Ukraina	Razem
Aktywa, w tym:	462 758	5 716	468 474
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	238 268	1 475	239 743
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	283	-	283
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	4 162	30	4 192
<b>Suma aktywów</b>	<b>467 203</b>	<b>5 746</b>	<b>472 949</b>
Zobowiązania, w tym:	421 360	4 999	426 359
Zobowiązania wobec klientów	371 617	4 881	376 498
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1 144	39	1 183
<b>Suma zobowiązań</b>	<b>422 504</b>	<b>5 038</b>	<b>427 542</b>

ZA OKRES 9 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 WRZEŚNIA 2022 ROKU	Polska	Ukraina	Razem
<b>Wynik z tytułu odsetek</b>	7 151	192	7 343
<b>Wynik z tytułu prowizji i opłat</b>	3 284	102	3 386
<b>Wynik pozostały</b>	969	9	978
Wynik z działalności ubezpieczeniowej	577	-	577
Przychody z tytułu dywidend	12	-	12
Wynik na operacjach finansowych	350	-	350
Wynik z pozycji wymiany	(94)	6	(88)
Zyski lub straty z tytułu zaprzestania instrumentów finansowych	(29)	(1)	(30)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	153	4	157
<b>Wynik na działalności biznesowej</b>	11 404	303	11 707
Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe	(951)	(215)	(1 166)
Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	(24)	-	(24)
Koszt ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych	(1 176)	-	(1 176)
Koszty działania, w tym:	(5 904)	(134)	(6 038)
amortyzacja	(724)	(31)	(755)
z tytułu obciążeń regulacyjnych	(1 799)	(9)	(1 808)
Podatek od niektórych instytucji finansowych	(954)	-	(954)
Udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	61	-	61
<b>Wynik segmentu (brutto)</b>	2 456	(46)	2 410
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)			(818)
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)			1 592
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli			(2)
<b>Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej</b>			<b>1 594</b>

31.12.2022	Polska	Ukraina	Razem
Aktywa, w tym:	421 052	4 871	425 923
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	231 382	1 577	232 959
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	285	-	285
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	5 231	8	5 239
<b>Suma aktywów</b>	<b>426 568</b>	<b>4 879</b>	<b>431 447</b>
Zobowiązania, w tym:	390 533	4 365	394 898
Zobowiązania wobec klientów	334 729	4 139	338 868
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	841	1	842
<b>Suma zobowiązań</b>	<b>391 374</b>	<b>4 366</b>	<b>395 740</b>

## 12. PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK

PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK I PRZYCHODY O CHARAKTERZE ZBLIŻONYM DO ODSETEK	III kwartał okres od 01.07.2023 do 30.09.2023	3 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.09.2023	III kwartał okres od 01.07.2022 do 30.09.2022 (dane przekształcone)**	3 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.09.2022 (dane przekształcone)**
Kredyty i inne należności od banków i Banku Centralnego <sup>1</sup>	480	1 330	358	696
Dłużne papiery wartościowe <sup>2</sup>	1 796	4 948	1 150	2 608
wyceniane według zamortyzowanego kosztu	576	1 561	418	1 046
wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	1 209	3 355	717	1 533
wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	11	32	15	29
Kredyty i pożyczki udzielone klientom <sup>2,3</sup>	5 336	15 704	1 578	8 287
wyceniane według zamortyzowanego kosztu	5 212	15 310	1 425	7 902
wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	124	394	153	385
Należności z tytułu leasingu finansowego <sup>3</sup>	404	1 188	365	903
Zobowiązania wobec klientów	-	-	6	25
<b>Razem</b>	<b>8 016</b>	<b>23 170</b>	<b>3 457</b>	<b>12 519</b>
w tym: przychody z tytułu odsetek od instrumentów finansowych z utratą wartości	156	434	110	267
Przychody z tytułu odsetek obliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej od instrumentów finansowych wycenianych	7 881	22 744	3 289	12 105
według zamortyzowanego kosztu	6 672	19 389	2 572	10 572
do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	1 209	3 355	717	1 533
Przychody o charakterze zbliżonym do odsetek od instrumentów wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	135	426	168	414
<b>Razem</b>	<b>8 016</b>	<b>23 170</b>	<b>3 457</b>	<b>12 519</b>

<sup>1</sup> W tej pozycji Grupa w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku ujęła przychody z tytułu odsetek od środków na rachunkach typu call (centralne rozliczenia za pośrednictwem clearing brokera) w wysokości 181 milionów PLN (w okresie porównywalnym 201 milionów PLN) oraz przychody odsetkowe od środków na rachunku bieżącym w NBP w wysokości 583 miliony PLN (w okresie porównywalnym 363 miliony PLN).

<sup>2</sup> Wzrost przychodów odsetkowych związany jest głównie z wyższym poziomem rynkowych stóp procentowych oraz wzrostem portfela papierów wartościowych i kredytów. W pozycji przychodów odsetkowych z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2022 roku ujęto efekt ustawy o finansowaniu społecznościowym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom (tzw. „wakacje kredytowe”) w wysokości 3 111 milionów PLN.

<sup>3</sup> Przychody odsetkowe z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom oraz należności z tytułu leasingu finansowego za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2022 roku zostały skorygowane z tytułu wdrożenia MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe” (patrz nota 8 „MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe”). Dodatkowo w

KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK	III kwartał okres od 01.07.2023 do 30.09.2023	3 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.09.2023	III kwartał okres od 01.07.2022 do 30.09.2022 (dane przekształcone)**	3 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.09.2022 (dane przekształcone)**
Zobowiązania wobec banków	(26)	(72)	(51)	(111)
Pochodne instrumenty zabezpieczające <sup>1</sup>	(926)	(3 159)	(1 218)	(2 342)
Lokaty międzybankowe	-	-	(1)	(6)
Kredyty i pożyczki otrzymane	(27)	(78)	(18)	(58)
Leasing	(9)	(25)	(4)	(11)
Zobowiązania wobec klientów <sup>2</sup>	(2 117)	(5 870)	(1 210)	(2 071)
Emisja papierów wartościowych	(192)	(553)	(200)	(473)
Zobowiązania podporządkowane	(57)	(172)	(46)	(104)
<b>Razem</b>	<b>(3 354)</b>	<b>(9 929)</b>	<b>(2 748)</b>	<b>(5 176)</b>

<sup>1</sup> Wzrost kosztów odsetkowych związanych z pochodnymi instrumentami zabezpieczającymi o 817 milionów PLN dotyczy głównie transakcji IRS (płatności realizowane po zmiennej stopie przewyższają otrzymywane po stałej stopie)

<sup>2</sup> Wzrost kosztów o 3 799 miliony PLN wynika z podwyżek stóp procentowych prowadzących do dostosowania oferty depozytowej do sytuacji rynkowej i konwersji środków na rachunki terminowe, przy jednoczesnym wzroście średniego wolumenu depozytów o 36 miliardów PLN w porównaniu do analogicznego okresu 2022 roku

### 13. PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT

PRZYCHODY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT	III kwartał okres od 01.07.2023 do 30.09.2023	3 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.09.2023	III kwartał okres od 01.07.2022 do 30.09.2022 (dane przekształcone)**	3 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.09.2022 (dane przekształcone)**
<b>Kredyty, ubezpieczenia, leasing operacyjny i zarządzanie flotą</b>	<b>317</b>	<b>924</b>	<b>288</b>	<b>851</b>
udzielanie kredytów i pożyczek	235	680	215	644
oferowanie produktów ubezpieczeniowych <sup>1</sup>	24	80	30	90
leasing operacyjny i zarządzanie flotą	58	164	43	117
<b>Fundusze inwestycyjne, emerytalne i działalność maklerska</b>	<b>185</b>	<b>540</b>	<b>194</b>	<b>616</b>
obsługa funduszy inwestycyjnych oraz OFE (w tym opłaty za zarządzanie)	97	280	90	297
obsługa i sprzedaż produktów inwestycyjno-ubezpieczeniowych <sup>1</sup>	1	3	-	-
prowadzenie działalności maklerskiej	87	257	104	319
<b>Karty</b>	<b>592</b>	<b>1 598</b>	<b>559</b>	<b>1 467</b>
<b>Marże na transakcjach wymiany walut</b>	<b>185</b>	<b>557</b>	<b>211</b>	<b>605</b>
<b>Rachunki bankowe i pozostałe</b>	<b>346</b>	<b>1 027</b>	<b>335</b>	<b>987</b>
obsługa rachunków bankowych	238	712	238	710
operacje kasowe	29	74	22	62
obsługa masowych operacji zagranicznych	33	93	27	74
zlecenia klientowskie	13	40	16	47
usługi powiernicze	2	7	2	7
inne	31	101	30	87
<b>Razem, w tym:</b>	<b>1 625</b>	<b>4 646</b>	<b>1 587</b>	<b>4 526</b>
z tytułu przychodów od instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	1 509	4 310	1 485	4 186

<sup>1</sup> Przychody z tytułu prowizji i opłat w zakresie oferowania produktów ubezpieczeniowych oraz obsługi i sprzedaży produktów inwestycyjno-ubezpieczeniowych za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2022 roku zostały skorygowane z tytułu wdrożenia MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe” (patrz nota 8 „MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe”).

KOSZTY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT	III kwartał okres od 01.07.2023 do 30.09.2023	3 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.09.2023	III kwartał okres od 01.07.2022 do 30.09.2022 (dane przekształcone)**	3 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.09.2022 (dane przekształcone)**
<b>Kredyty i ubezpieczenia</b>	<b>(30)</b>	<b>(80)</b>	<b>(25)</b>	<b>(75)</b>
prowinzje poniesione na rzecz podmiotów zewnętrznych za sprzedaż produktów	(7)	(19)	(4)	(15)
kontrola inwestycji budowlanych i wycena nieruchomości	(12)	(27)	(6)	(21)
opłaty na rzecz Biura Informacji Kredytowej	(6)	(17)	(6)	(16)
obsługa kredytów	(5)	(17)	(9)	(23)
<b>Fundusze inwestycyjne, emerytalne i działalność maklerska</b>	<b>(12)</b>	<b>(35)</b>	<b>(9)</b>	<b>(32)</b>
<b>Karty</b>	<b>(348)</b>	<b>(982)</b>	<b>(347)</b>	<b>(916)</b>
<b>Rachunki bankowe i pozostałe</b>	<b>(59)</b>	<b>(159)</b>	<b>(38)</b>	<b>(117)</b>
usługi rozliczeniowe	(15)	(46)	(14)	(41)
prowinzje za usługi operacyjne banków	(4)	(10)	(4)	(11)
wysyłka SMS	(14)	(41)	(13)	(38)
sprzedaż produktów bankowych	(1)	(1)	(1)	(1)
obsługa masowych operacji zagranicznych	(5)	(16)	(6)	(16)
inne	(20)	(45)	-	(10)
<b>Razem</b>	<b>(449)</b>	<b>(1 256)</b>	<b>(419)</b>	<b>(1 140)</b>



WYNIK Z TYTUŁU LEASINGU OPERACYJNEGO ORAZ ZARZĄDZANIA FLOTĄ	III kwartał okres od 01.07.2023 do 30.09.2023	3 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.09.2023	III kwartał okres od 01.07.2022 do 30.09.2022 (dane przekształcone)**	3 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.09.2022 (dane przekształcone)**
Przychody z tytułu leasingu operacyjnego oraz zarządzania flotą	147	425	132	369
Koszty z tytułu leasingu operacyjnego oraz zarządzania flotą	(18)	(51)	(24)	(71)
Koszty amortyzacji rzeczowego majątku trwałego oddanego w leasing operacyjny	(71)	(210)	(65)	(181)
<b>Wynik z tytułu leasingu operacyjnego oraz zarządzania flotą</b>	<b>58</b>	<b>164</b>	<b>43</b>	<b>117</b>

#### 14. WYNIK NA OPERACJACH FINANSOWYCH

WYNIK NA OPERACJACH FINANSOWYCH	III kwartał okres od 01.07.2023 do 30.09.2023	3 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.09.2023	III kwartał okres od 01.07.2022 do 30.09.2022 (dane przekształcone)**	3 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.09.2022 (dane przekształcone)**
<b>Instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:</b>	<b>64</b>	<b>85</b>	<b>80</b>	<b>311</b>
Instrumenty pochodne	60	70	104	318
Instrumenty kapitałowe	(2)	1	(5)	(8)
Dłużne papiery wartościowe	6	14	(19)	1
<b>Instrumenty finansowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:</b>	<b>1</b>	<b>19</b>	<b>103</b>	<b>38</b>
Instrumenty kapitałowe	8	53	98	60
Dłużne papiery wartościowe	3	4	15	(4)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(10)	(38)	(10)	(18)
Rachunkowość zabezpieczeń	(7)	(18)	-	1
<b>Razem</b>	<b>58</b>	<b>86</b>	<b>183</b>	<b>350</b>

#### 15. ZYSKI LUB STRATY Z TYTUŁU ZAPRZESTANIA UJMOWANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

ZYSKI LUB STRATY Z TYTUŁU ZAPRZESTANIA UJMOWANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH	III kwartał okres od 01.07.2023 do 30.09.2023	3 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.09.2023	III kwartał okres od 01.07.2022 do 30.09.2022	3 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.09.2022
Wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	7	25	(14)	(40)
Wycenianych według zamortyzowanego kosztu	5	14	2	10
<b>Razem</b>	<b>12</b>	<b>39</b>	<b>(12)</b>	<b>(30)</b>

## 16. POZOSTAŁE PRZYCHODY I KOSZTY OPERACYJNE

POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE	III kwartał okres od 01.07.2023 do 30.09.2023	3 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.09.2023	III kwartał okres od 01.07.2022 do 30.09.2022 (dane przekształcone)**	3 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.09.2022 (dane przekształcone)**
Przychody netto ze sprzedaży produktów i usług	45	112	35	88
Zyski ze sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	20	69	23	69
Otrzymane odszkodowania, kary i grzywny	15	38	11	35
Przychody uboczne	4	8	3	9
Odzyskane należności przedawnione, umorzone, nieściągalne	1	3	-	1
Rozwiązanie rezerwy na sprawy sporne z wyłączeniem spraw spornych dotyczących kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych	-	2	-	3
Przychody z tytułu sprzedaży uprawnień do emisji CO <sub>2</sub>	-	12	-	14
Inne	15	60	21	67
<b>Razem</b>	<b>100</b>	<b>304</b>	<b>93</b>	<b>286</b>

POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE	III kwartał okres od 01.07.2023 do 30.09.2023	3 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.09.2023	III kwartał okres od 01.07.2022 do 30.09.2022 (dane przekształcone)**	3 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.09.2022 (dane przekształcone)**
Straty na sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	(1)	(5)	(3)	(10)
Przekazane odszkodowania, kary i grzywny	-	(7)	-	-
Koszty przekazanych darowizn	(1)	(2)	(1)	(16)
Koszty uboczne	(4)	(13)	(3)	(11)
Utworzenie rezerwy na potencjalny zwrot klientom prowizji i opłat	-	-	-	(13)
Utworzenie rezerwy na przyszłe płatności	-	(1)	(2)	(2)
Utworzenie rezerwy na sprawy sporne z wyłączeniem spraw spornych dotyczących sfałszowanych kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych	(4)	(10)	(3)	(6)
Koszt z tytułu sprzedaży uprawnień do emisji CO <sub>2</sub>	(3)	(29)	(1)	(8)
Inne	(37)	(102)	(25)	(63)
<b>Razem</b>	<b>(50)</b>	<b>(169)</b>	<b>(38)</b>	<b>(129)</b>

## 17. WYNIK Z TYTUŁU ODPISÓW NA OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE

WYNIK Z TYTUŁU ODPISÓW NA OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE	III kwartał okres od 01.07.2023 do 30.09.2023	3 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.09.2023	III kwartał okres od 01.07.2022 do 30.09.2022 (dane przekształcone)**	3 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.09.2022 (dane przekształcone)**
Należności od banków	(3)	(8)	(2)	(3)
Dłużne papiery wartościowe wyceniane:	(14)	(23)	(19)	38
do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	(11)	(23)	(13)	42
według zamortyzowanego kosztu	(3)	-	(6)	(4)
<b>Kredyty i pożyczki udzielone klientom</b>	<b>(215)</b>	<b>(869)</b>	<b>(363)</b>	<b>(1 085)</b>
wyceniane według zamortyzowanego kosztu	(215)	(869)	(363)	(1 085)
kredyty na nieruchomości	(16)	(13)	(32)	(145)
kredyty gospodarcze	(54)	(332)	(152)	(304)
kredyty konsumpcyjne	(131)	(463)	(141)	(523)
należności z tytułu faktoringu	-	(5)	(2)	(3)
należności z tytułu leasingu finansowego	(14)	(56)	(36)	(110)
Inne aktywa finansowe	1	(2)	-	(13)
Rezerwa na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancje	(7)	121	(65)	(103)
<b>Razem</b>	<b>(238)</b>	<b>(781)</b>	<b>(449)</b>	<b>(1 166)</b>

ZMIANY STANU SKUMULOWANYCH ODPISÓW NA OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE	Stan na początek okresu	Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe	Zmiana stanu odpisów w związku ze spisaniem i inne korekty	Stan na koniec okresu
<b>ZA OKRES 9 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 WRZEŚNIA 2023 ROKU</b>				
Należności od banków	(2)	(8)	-	(10)
Dłużne papiery wartościowe	(68)	(23)	21	(70)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(9 748)	(869)	478	(10 139)
Inne aktywa finansowe	(147)	(2)	17	(132)
Udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	(833)	121	1	(711)
<b>Razem</b>	<b>(10 798)</b>	<b>(781)</b>	<b>517</b>	<b>(11 062)</b>

ZMIANY STANU SKUMULOWANYCH ODPISÓW NA OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE	Stan na początek okresu	Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe	Zmiana stanu odpisów w związku ze spisaniem i inne korekty	Stan na koniec okresu
<b>ZA OKRES 9 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 WRZEŚNIA 2022 ROKU</b>				
Należności od banków	-	(3)	-	(3)
Dłużne papiery wartościowe	(108)	38	13	(57)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(8 688)	(1 085)	17	(9 756)
Inne aktywa finansowe	(136)	(13)	(2)	(151)
Udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	(675)	(103)	(6)	(784)
<b>Razem</b>	<b>(9 607)</b>	<b>(1 166)</b>	<b>22</b>	<b>(10 751)</b>

Poniższe tabele prezentują przyjęte prognozy głównych wskaźników makroekonomicznych wraz z przyjętymi dla nich prawdopodobieństwami realizacji.

scenariusz na 30.09.2023	Bazowy			optymistyczny			pesymistyczny		
prawdopodobieństwo	75%			5%			20%		
	2023	2024	2025	2023	2024	2025	2023	2024	2025
Dynamika PKB r/r	0,6	3,2	3,4	3,4	8,7	8,3	(2,1)	(2,3)	(1,4)
Stopa bezrobocia	3,0	3,2	3,0	2,8	2,8	2,5	3,3	4,9	5,4
Indeks cen nieruchomości	101,3	107,4	112,7	103,3	116,9	127,5	99,5	98,6	99,5
WIBOR 3M (%)	6,4	4,8	3,7	6,6	7,2	6,3	6,2	3,2	2,0
CHF/PLN	4,7	4,5	4,2	4,6	4,3	4,0	4,8	5,2	4,8

scenariusz na 31.12.2022	Bazowy			optymistyczny			pesymistyczny		
prawdopodobieństwo	75%			5%			20%		
	2023	2024	2025	2023	2024	2025	2023	2024	2025
Dynamika PKB r/r	(0,3)	2,8	2,9	5,2	8,2	6,2	(5,8)	(2,5)	(0,4)
Stopa bezrobocia	3,9	4,7	3,9	2,9	3,4	3,1	4,3	5,3	4,3
Indeks cen nieruchomości	97,0	96,1	98,2	103,9	110,8	114,9	90,6	83,1	83,6
WIBOR 3M (%)	6,8	5,8	4,6	7,3	6,1	4,7	6,2	4,6	3,8
CHF/PLN	4,6	4,2	4,1	4,4	4,1	4,0	5,1	5,3	4,9

## 18. WYNIK Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH

WYNIK Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH	III kwartał okres od 01.07.2023 do 30.09.2023	3 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.09.2023	III kwartał okres od 01.07.2022 do 30.09.2022 (dane przekształcone)**	3 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.09.2022 (dane przekształcone)**
Rzeczowe aktywa trwałe	(4)	(4)	-	-
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	(1)	(1)	-	-
Wartości niematerialne	-	(1)	-	-
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	(11)	(11)	-	-
Inne aktywa niefinansowe, w tym zapasy	(22)	(43)	(11)	(24)
<b>Razem</b>	<b>(38)</b>	<b>(60)</b>	<b>(11)</b>	<b>(24)</b>

ZMIANY STANU SKUMULOWANYCH ODPISÓW Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH	Stan na początek okresu	Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	Inne	Stan na koniec okresu
<b>ZA OKRES 9 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 WRZEŚNIA 2023 ROKU</b>				
Rzeczowe aktywa trwałe oddane w leasing operacyjny	(4)	-	1	(3)
Rzeczowe aktywa trwałe	(102)	(4)	3	(103)
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	(1)	(1)	1	(1)
Wartości niematerialne	(382)	(1)	1	(382)
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	(264)	(11)	-	(275)
Inne aktywa niefinansowe	(337)	(43)	22	(358)
<b>Razem</b>	<b>(1 090)</b>	<b>(60)</b>	<b>28</b>	<b>(1 122)</b>

ZMIANY STANU SKUMULOWANYCH ODPISÓW Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH	Stan na początek okresu	Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	Inne	Stan na koniec okresu
<b>ZA OKRES 9 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 WRZEŚNIA 2022 ROKU</b>				
Rzeczowe aktywa trwałe oddane w leasing operacyjny	(3)	-	-	(3)
Rzeczowe aktywa trwałe	(99)	-	1	(98)
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	(1)	-	-	(1)
Wartości niematerialne	(396)	-	11	(385)
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	(264)	-	1	(263)
Inne aktywa niefinansowe, w tym zapasy	(354)	(24)	16	(362)
<b>Razem</b>	<b>(1 117)</b>	<b>(24)</b>	<b>29</b>	<b>(1 112)</b>

## 19. KOSZT RYZYKA PRAWNEGO KREDYTÓW HIPOTECZNYCH W WALUTACH WYMIENIALNYCH

### ZASADY RACHUNKOWOŚCI ORAZ SZACUNKI I OSĄDY:

Koszty ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych, zostały oszacowane przy zastosowaniu metody statystycznej, uwzględniającej wpływ charakterystyk klientów, jako suma iloczynów:

- prawdopodobieństw wystąpienia określonych rozstrzygnięć sporów sądowych i kwoty straty dla różnych scenariuszy rozstrzygnięć sporów przy uwzględnieniu aktualnej oraz oczekiwanej liczby spraw sądowych w horyzoncie dożywotnym, w którym Grupa narażona jest na takie ryzyko, oraz
- prawdopodobieństwa zawarcia ugody przez klienta i kwoty straty z tytułu ugody.

Z uwagi na wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) w sprawie C-520/21 z 15 czerwca 2023 roku dotyczący możliwości dochodzenia przez konsumentów i banki roszczeń wykraczających poza świadczenia spełnione na podstawie umowy kredytu, której nieważność została stwierdzona przez Sąd (szczegóły patrz nota „[SPRAWY SPORNE](#)”) oraz związaną z tym faktem dodatkową niepewność co do wyboru sposobu postępowania przez klientów banku, oczekiwana przyszła liczba sporów została wymodelowana statystycznie przy wprowadzeniu elementów eksperckich odzwierciedlających fakt, że wpływ powyższego zdarzenia jednorazowego będzie obserwowany dopiero w kolejnych okresach.

Grupa Kapitałowa szacuje również prawdopodobieństwa negatywnych rozstrzygnięć dla zgłoszonych i potencjalnych roszczeń. Przy ocenie tych prawdopodobieństw Grupa korzysta ze wsparcia zewnętrznych kancelarii prawnych. W opinii Grupy na poziom szacowanych kosztów ryzyka prawnego mają wpływ również takie czynniki jak: czas prowadzenia postępowań sądowych oraz wysokie koszty niezbędne dla rozpoczęcia postępowania sądowego i wsparcia procesowego.

Grupa Kapitałowa wzięła także pod uwagę, jako wpływ na prawdopodobieństwo zawierania ugód, preferencje podatkowe klientów objętych zakresem Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 marca 2022 roku w sprawie zaniechania poboru podatku dochodowego od niektórych dochodów (przychodów) związanych z kredytem hipotecznym udzielonym na cele mieszkaniowe, zmienionego Rozporządzeniem z dnia 20 grudnia 2022 roku, które obowiązuje do 31 grudnia 2024 roku.

Z uwagi na istotną niepewność w odniesieniu do przyjętych założeń metodyka szacowania strat z tytułu ryzyka prawnego, podlega okresowej weryfikacji w kolejnych okresach sprawozdawczych. Niepewność szacunków dotyczy zarówno liczby przyszłych pozwów, rozstrzygnięć sądów w tym zakresie, jak i spodziewanej liczby ugód, na co wpływ mogą mieć w szczególności zmiany w linii orzeczniczej w zakresie kredytów hipotecznych denominowanych lub indeksowanych do walut obcych, zmiana bazowych stóp procentowych lub też zmiana kursu PLN/CHF.

W wyroku wydanym w sprawie C-520/21, TSUE wskazał m.in., że przepisy unijne stoją na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą instytucja kredytowa ma prawo żądać od konsumenta rekompensaty wykraczającej poza zwrot kapitału wypłaconego z tytułu wykonania tej umowy oraz poza zapłatę ustawowych odsetek za zwłokę od dnia wezwania do zapłaty. W tym zakresie parametry modelu zostały dostosowane odpowiednio do wyroku.

TSUE we wskazanym wyżej wyroku wskazał również, że w odniesieniu do analogicznych roszczeń konsumentów w stosunku do banków, przepisy Dyrektywy nie stoją na przeszkodzie, aby konsumenci występowali z takimi roszczeniami do banków, pod warunkiem poszanowania celów dyrektywy 93/13 i zasady proporcjonalności. Zdaniem Grupy, na gruncie przepisów krajowych i zasady proporcjonalności, klientom nie przysługują dodatkowe roszczenia wobec Grupy, przede wszystkim dlatego, że nie świadczyli oni na rzecz Grupy usługi finansowej polegającej na udostępnianiu kapitału. Nie jest też uzasadnione stwierdzenie, że Grupa wzbogaciła się kosztem klienta, a konsument został zubożony. Dzięki uzyskanym środkom klient zaspokoił swoje potrzeby mieszkaniowe, a Grupa przez lata ponosiła koszty pozyskania tych środków, ich udostępnienia i obsługi technicznej kredytu. Grupa ocenia, że na obecnym etapie prawdopodobieństwo korzystnych dla konsumentów rozstrzygnięć uwzględniających roszczenie o dodatkową rekompensatę, generujących istotne negatywne skutki finansowe jest trudne do oszacowania i poza tym istnieją wątpliwości co do sposobu obliczenia poziomu takiej rekompensaty dla klienta. Podejście to wspiera fakt braku negatywnych dla Grupy rozstrzygnięć sądowych, dotyczących tego zagadnienia.

Natomiast w wyroku tym TSUE nie odniósł się jednoznacznie i wprost do dopuszczalności dochodzenia przez banki roszczeń waloryzacyjnych. Zdaniem Grupy, wyrok TSUE, nie pozbawia Grupy prawa domagania się zwrotu od kredytobiorcy aktualnej równowartości wypłaconej kwoty kredytu. Roszczenie takie nie stanowi żądania od kredytobiorcy dodatkowej rekompensaty, ale jest żądaniem zwrotu tego kapitału w jego aktualnej wartości. Mając na uwadze, że orzecznictwo polskich sądów w odniesieniu do tego zagadnienia jeszcze się nie ukształtowało, a także zważywszy na to, że zasadzenie waloryzacji zależy od uznania sądu, który na etapie orzekania bierze pod uwagę nie tylko fakty, ale także odwołuje się do zasad współżycia społecznego, Grupa, mimo prowadzonych analiz prawnych zagadnienia, przyjęła w modelu dla scenariusza sądowego orzekającego nieważność umowy kredytowej brak indeksacji wypłacanego kapitału wartości pieniądza w czasie.

W okresach kwartalnych Grupa prowadzi regularny monitoring adekwatności modelu, porównując rzeczywistą realizację kluczowych parametrów modelu z wartościami kalkulowanymi. Dodatkowo, wraz z pozyskiwaniem kolejnych danych empirycznych, bardziej aktualnych lub wydłużających okres obserwacji, modyfikują one lub zastępują wcześniejsze założenia. Model jest dostosowywany do bieżącej oferty zawieranych uгод i wprowadzanych w tym zakresie zmian. W trakcie dziewięciu miesięcy zakończonych 30 września 2023 roku Grupa zaktualizowała, w oparciu o dane empiryczne, prawdopodobieństwa podpisania ugody oraz złożenia pozwu.

W okresie dziewięciu miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku Grupa ujęła koszt ryzyka prawnego w wysokości 3 441 milionów złotych.

Poziom kosztów z tytułu ryzyka prawnego, będzie zależał w głównej mierze od zachowań klientów. Wyrok TSUE może skutkować negatywnymi tendencjami wpływającymi na poziom szacowanego ryzyka, wynikającego ze zwiększonej skłonności klientów do pozwów sądowych i zmniejszonej skłonności do zawierania uгод.

W opinii Zarządu Banku, posiadane informacje na 30 września 2023 roku nie wskazują na ryzyko naruszenia wymaganych przepisami prawa minimalnych poziomów adekwatności kapitałowej, ani na zagrożenie co do przyjętego w niniejszym sprawozdaniu finansowym założenia o kontynuacji działalności.

#### INFORMACJE FINANSOWE

Począwszy od 4 października 2021 roku, po decyzji z 23 kwietnia 2021 roku Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKO Banku Polskiego S.A., Bank zawiera ugody z konsumentami, którzy zawarli z Bankiem umowy kredytu lub pożyczki zabezpieczone hipotecznie indeksowane do walut obcych lub denominowane w walutach obcych (dalej: ugody z konsumentami).

Na 30 września 2023 roku zostało zarejestrowanych 55 tys. wniosków o mediacje (na 31 grudnia 2022 - ponad 37,5 tys. wniosków). Łączna liczba uгод zawartych na 30 września 2023 roku wyniosła 34 253, z czego 32 897 zawartych w postępowaniu mediacyjnym a 1 356 zawartych w toku postępowań sądowych. Na 31 grudnia 2022 roku łączna liczba zawartych uгод wynosiła 20 396, z czego 19 786 zawartych w postępowaniu mediacyjnym oraz 610 zawartych w toku postępowań sądowych. W III kwartale 2023 roku Grupa Kapitałowa kontynuowała działania zachęcające klientów do przystąpienia do programu.

WPŁYW RYZYKA PRAWNEGO DOTYCZĄCEGO KREDYTÓW HIPOTECZNYCH W WALUTACH WYMIENIALNYCH	Wartość bilansowa brutto kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych przed uwzględnieniem kosztu ryzyka prawnego dotyczącego kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych	Skumulowany koszt ryzyka prawnego dotyczącego kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych	Wartość bilansowa brutto kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych uwzględniająca koszt ryzyka prawnego dotyczącego kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych
<b>na 30.09.2023</b>			
Kredyty i pożyczki udzielone klientom - korekta pomniejszająca wartość bilansową kredytów, w tym:	16 174	8 456	7 718
- dotycząca portfela kredytów hipotecznych w CHF	14 123	8 456	5 667
Rezerwy (nota 30)		1 614	
Korekta wartości brutto innych aktywów		-	
<b>Razem</b>		<b>10 070</b>	
<b>na 31.12.2022</b>			
Kredyty i pożyczki udzielone klientom - korekta pomniejszająca wartość bilansową kredytów, w tym:	19 012	7 378	11 637
- dotycząca portfela kredytów hipotecznych w CHF	16 731	7 378	9 353
Rezerwy (nota 30)		851	
Korekta wartości brutto innych aktywów		94	
<b>Razem</b>		<b>8 323</b>	

Zmiana w okresie skumulowanego kosztu ryzyka prawnego dotyczącego kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych	01.01-30.09.2023	01.01-30.09.2022
<b>Wartość bilansowa na początek okresu</b>	<b>(8 323)</b>	<b>(7 023)</b>
rewaluacja straty za okres	(108)	(1 596)
wykorzystanie straty na rozliczenie ugód oraz wyroków za okres*	1 802	1 137
zwiększenie korekty wartości bilansowej brutto kredytów i pożyczek udzielonych klientom oraz innych aktywów, zwiększenie rezerw z tytułu ryzyka prawnego	(3 441)	(1 176)
<b>Wartość bilansowa na koniec okresu</b>	<b>(10 070)</b>	<b>(8 658)</b>

\* Pozycja obejmuje również skutki realizacji prawomocnych wyroków unieważniających umowy kredytowe, które za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2022 roku wynoszą 548 milionów PLN, w tym 264 miliony PLN w związku ze spisaniem z bilansu należności z tytułu kosztu korzystania z kapitału (w okresie dziewięciu miesięcy zakończonym 30 września 2022 roku: 95 milionów PLN)

Rewaluacja straty z tytułu ryzyka prawnego związana jest z wpływem zmiany kursu walutowego na część straty, ujmowanej w walucie wymiennalnej jako korekta wartości bilansowej brutto kredytów.



## 20. KOSZTY DZIAŁANIA

KOSZTY DZIAŁANIA <sup>1</sup>	III kwartał okres od 01.07.2023 do 30.09.2023	3 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.09.2023	III kwartał okres od 01.07.2022 do 30.09.2022 (dane przekształcone)**	3 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.09.2022 (dane przekształcone)**
Świadczenia pracownicze	(1 008)	(2 939)	(839)	(2 469)
Koszty rzeczowe, w tym:	(451)	(1 302)	(355)	(1 006)
wynajmu	(27)	(85)	(25)	(71)
informatyczne	(106)	(316)	(99)	(280)
Amortyzacja	(280)	(800)	(257)	(755)
rzeczowe aktywa trwałe, w tym:	(135)	(398)	(131)	(393)
nieruchomości inwestycyjne	-	-	(1)	(1)
informatyczne	(32)	(93)	(29)	(87)
aktywa z tytułu prawa do użytkowania	(62)	(181)	(56)	(171)
wartości niematerialne, w tym:	(145)	(402)	(126)	(362)
informatyczne	(145)	(399)	(124)	(353)
Wynik z tytułu obciążeń regulacyjnych	(51)	(480)	(419)	(1 808)
<b>Razem</b>	<b>(1 790)</b>	<b>(5 521)</b>	<b>(1 870)</b>	<b>(6 038)</b>

<sup>1</sup> Koszty działania za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2022 roku zostały skorygowane z tytułu wdrożenia MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe” (patrz nota 8 „MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe”).

ŚWIADCZENIA PRACOWNICZE	III kwartał okres od 01.07.2023 do 30.09.2023	3 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.09.2023	III kwartał okres od 01.07.2022 do 30.09.2022 (dane przekształcone)**	3 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.09.2022 (dane przekształcone)**
Wynagrodzenia, w tym: <sup>1</sup>	(842)	(2 435)	(702)	(2 054)
koszty składek pracowniczego programu emerytalnego	(22)	(64)	(18)	(55)
Ubezpieczenia, w tym: <sup>1</sup>	(139)	(421)	(116)	(352)
składki na świadczenia emerytalne i rentowe	(119)	(366)	(98)	(310)
Inne świadczenia na rzecz pracowników	(27)	(83)	(21)	(63)
<b>Razem</b>	<b>(1 008)</b>	<b>(2 939)</b>	<b>(839)</b>	<b>(2 469)</b>

<sup>1</sup> Koszty świadczeń pracowniczych za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2022 roku zostały skorygowane z tytułu wdrożenia MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe” (patrz nota 8 „MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe”).

WYNIK Z TYTUŁU OBCIĄŻEŃ REGULACYJNYCH	III kwartał okres od 01.07.2023 do 30.09.2023	3 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.09.2023	III kwartał okres od 01.07.2022 do 30.09.2022 (dane przekształcone)**	3 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.09.2022 (dane przekształcone)**
Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny (BFG), w tym:	-	(280)	-	(407)
na fundusz przymusowej restrukturyzacji	-	(280)	-	(291)
na fundusz gwarancyjny banków	-	-	-	(116)
Opłaty na rzecz KNF <sup>1</sup>	(2)	(54)	(1)	(48)
Opłata na fundusz pomocowy prowadzony przez System Ochrony Banków Komercyjnych S.A.	-	-	(84)	(956)
Fundusz Wsparcia Kredytobiorców	-	-	(300)	(300)
Zryczałtowany podatek dochodowy	-	-	(2)	(5)
Pozostałe podatki i opłaty	(49)	(146)	(32)	(92)
<b>Razem</b>	<b>(51)</b>	<b>(480)</b>	<b>(419)</b>	<b>(1 808)</b>

<sup>1</sup> Koszty z tytułu opłat na rzecz KNF za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2022 roku zostały skorygowane z tytułu wdrożenia MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe” (patrz nota 8 „MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe”).

## 21. PODATEK DOCHODOWY

- OBCIĄŻENIE PODATKOWE

	III kwartał okres od 01.07.2023 do 30.09.2023	3 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.09.2023	III kwartał okres od 01.07.2022 do 30.09.2022 (dane przekształcone)**	3 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.09.2022 (dane przekształcone)**
<b>Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat</b>	<b>(1 057)</b>	<b>(2 014)</b>	<b>106</b>	<b>(818)</b>
Bieżące obciążenie podatkowe	(457)	(1 533)	(545)	(1 414)
Odroczony podatek dochodowy z tytułu różnic przejściowych	(600)	(481)	651	596
<b>Obciążenie podatkowe wykazane w innych dochodach całkowitych z tytułu różnic przejściowych</b>	<b>(340)</b>	<b>(1 149)</b>	<b>(249)</b>	<b>1 201</b>
<b>Razem</b>	<b>(1 397)</b>	<b>(3 163)</b>	<b>(143)</b>	<b>383</b>

- UZGODNIENIE EFEKTYWNEJ STOPY PODATKOWEJ

UZGODNIENIE EFEKTYWNEJ STOPY PODATKOWEJ	III kwartał okres od 01.07.2023 do 30.09.2023	3 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.09.2023	III kwartał okres od 01.07.2022 do 30.09.2022 (dane przekształcone)**	3 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.09.2022 (dane przekształcone)**
Wynik finansowy brutto przed opodatkowaniem	3 837	6 836	(360)	2 410
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce wynoszącej 19%	(729)	(1 299)	68	(458)
Efekt innych stawek podatkowych jednostek zagranicznych	1	2	-	-
<b>Wpływ trwałych różnic pomiędzy wynikiem finansowym brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym, w tym:</b>	<b>(329)</b>	<b>(717)</b>	<b>36</b>	<b>(362)</b>
koszt ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych	-	(680)	-	(307)
aktywo/rezerwa od uśrednionej stawki podatkowej	(268)	233	60	264
podatek od instytucji finansowych	(57)	(173)	(62)	(181)
składka i wpłaty na BFG	-	(53)	-	(77)
odpisy na oczekiwane straty kredytowe od ekspozycji kredytowych i papierów wartościowych niestanowiące kosztów uzyskania przychodów	(8)	(18)	19	(36)
wpłata na Fundusz Wsparcia Kredytobiorców	-	-	(57)	(57)
rozwiązanie aktywa z tytułu reklasyfikacji różnic przejściowych do różnic trwałych	-	(19)	14	(4)
podatek z tytułu różnic kursowych na terytorium Szwecji	-	-	50	18
odpisy aktualizujące wartość inwestycji w jednostki podporządkowane niestanowiące kosztów uzyskania przychodów	-	-	-	(10)
przychody z tytułu dywidend	-	2	1	3
pozostałe różnice trwałe	4	(9)	11	25
<b>Wpływ innych różnic pomiędzy wynikiem finansowym brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym, w tym darowizny</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>2</b>	<b>2</b>
<b>Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat</b>	<b>(1 057)</b>	<b>(2 014)</b>	<b>106</b>	<b>(818)</b>
<b>Efektywna stopa podatkowa (w %)</b>	<b>27,55</b>	<b>29,46</b>	<b>29,56</b>	<b>33,94</b>

Systemy podatkowe krajów, w których Bank i podmioty Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. mają siedzibę lub oddziały, podlegają częstym zmianom legislacyjnym, m.in. w związku z działaniami służącymi uszczelnieniu systemu podatkowego na poziomie zarówno krajowym, jak i międzynarodowym.

Ponadto, rozumienie niektórych przepisów prawa podatkowego, z uwagi na ich niejednoznaczny charakter, może skutkować w praktyce indywidualnymi, niejednolitymi interpretacjami organów podatkowych, różniącymi się od interpretacji dokonywanej przez podatników, a spory w tym zakresie mogą być rozstrzygane wyłącznie w drodze orzecznictwa krajowych lub europejskich sądów. W związku z powyższym nie można wykluczyć, iż organy podatkowe zastosują interpretację przepisów prawa podatkowego, która będzie odmienna od zaimplementowanej w praktyce przez Bank lub podmioty Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A., co może wywrzeć znaczący, niekorzystny wpływ na ich działalność i sytuację finansową, pomimo systematycznie podejmowanych przez nie różnorodnych, dopuszczalnych prawem, działań na rzecz zminimalizowania tego ryzyka.

23 grudnia 2021 roku, w związku z długoletnim sporem dotyczącym wątpliwości co do opodatkowania na terytorium Szwecji różnic kursowych od udzielonych Bankowi pożyczek oraz zobowiązań z tytułu emisji, PKO Finance AB (dalej: „Spółka”) otrzymało od szwedzkich władz skarbowych negatywną decyzję, na mocy której Spółka musiała zapłacić kwotę 160 726 808 SEK z tytułu dodatkowego podatku dochodowego i odsetek za rok podatkowy 2019. 13 lutego 2023 roku Spółka dokonała płatności podatku za rok 2022 w wysokości 446 665 741 SEK, postępując zgodnie z interpretacją szwedzkich organów podatkowych w celu uniknięcia potencjalnych odsetek karnych w kwocie 3.75 p.a.

Pomimo dokonania powyższych wpłat Spółka nie zgadza się z rozstrzygnięciami szwedzkiego urzędu skarbowego i zamierza wykorzystać dostępną jej drogę odwoławczą w celu odzyskania powyższych kwot.

W związku z przedawnieniem się potencjalnych zobowiązań podatkowych PKO Finance AB za lata 2015-2016, w 2022 roku Grupa Kapitałowa podjęła decyzję o rozwiązaniu rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego za lata 2015-2016 w wysokości 74 milionów PLN.

## NOTY UZUPEŁNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ – INSTRUMENTY FINANSOWE

### 22. NALEŻNOŚCI OD BANKÓW

Informacje w zakresie ekspozycji na ryzyko kredytowe zostały szerzej opisane w nocie „RYZYKO KREDYTOWE – INFORMACJE FINANSOWE”.

NALEŻNOŚCI OD BANKÓW	30.09.2023	31.12.2022
<b>Wyceniane według zamortyzowanego kosztu</b>	<b>15 162</b>	<b>16 103</b>
Lokaty w bankach	12 352	13 374
Rachunki bieżące	1 554	2 215
Udzielone kredyty i pożyczki	1 255	513
Środki pieniężne w drodze	1	1
<b>Wartość brutto</b>	<b>15 162</b>	<b>16 103</b>
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	(10)	(2)
<b>Wartość netto</b>	<b>15 152</b>	<b>16 101</b>

### 23. RACHUNKOWOŚĆ ZABEZPIECZEŃ I POZOSTAŁE INSTRUMENTY POCHODNE

#### RODZAJE STRATEGII ZABEZPIECZAJĄCYCH STOSOWANYCH PRZEZ GRUPĘ KAPITAŁOWĄ

Na 30 września 2023 roku Grupa Kapitałowa posiadała aktywne powiązania w ramach:

- 7 strategii zabezpieczających zmienność przepływów pieniężnych,
- 5 strategii zabezpieczających zmienność wartości godziwej.

W okresie dziewięciu miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku Grupa Kapitałowa rozwiązała powiązania zabezpieczające w ramach strategii zabezpieczającej „Zabezpieczenie zmienności wartości godziwej papieru wartościowego w walucie wymiennej o stałym oprocentowaniu, wycenianego do wartości godziwej przez inne dochody całkowite, wynikające z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS” na skutek braku spełnienia testu prospektywnego efektywności. Wpływ zaprzestania stosowania rachunkowości zabezpieczeń w ramach ww. powiązań na rachunek wyników wyniósł 5,9 mln PLN.

W okresie dziewięciu miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku Grupa Kapitałowa wdrożyła nową strategię zabezpieczającą - zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w PLN o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych oraz zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych zobowiązania finansowego w walucie wymiennej o stałym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka walutowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS.

W okresie dziewięciu miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku w odniesieniu do pozostałych aktywnych strategii zabezpieczających nie wprowadzono innych zmian.

W 2022 roku Grupa Kapitałowa wprowadziła dwie nowe strategije zabezpieczające stanowiące zabezpieczenie zmienności wartości godziwej.

WARTOŚĆ BILANSOWA INSTRUMENTÓW ZABEZPIECZAJĄCYCH	30.09.2023		31.12.2022	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
<b>Zabezpieczenie przepływów pieniężnych</b>	<b>687</b>	<b>3 108</b>	<b>888</b>	<b>7 336</b>
ryzyka stopy procentowej - IRS	142	2 518	31	6 507
ryzyka walutowego i ryzyka stopy procentowej - CIRS	545	590	857	829
<b>Zabezpieczenie wartości godziwej</b>	<b>675</b>	<b>90</b>	<b>154</b>	<b>133</b>
ryzyka stopy procentowej - IRS	675	90	154	133
<b>Razem</b>	<b>1 362</b>	<b>3 198</b>	<b>1 042</b>	<b>7 469</b>

• ZABEZPIECZENIE ZMIENNOŚCI PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

ZMIANA INNYCH DOCHODÓW CAŁKOWITYCH Z TYTUŁU ZABEZPIECZEŃ PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH ORAZ NIEEFEKTYWNA CZĘŚĆ ZABEZPIECZENIA PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	III kwartał okres od 01.07.2023 do 30.09.2023	3 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.09.2023	III kwartał okres od 01.07.2022 do 30.09.2022 (dane przekształcone)**	3 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.09.2022 (dane przekształcone)**
Inne dochody całkowite na początek okresu netto	(3 164)	(5 218)	(7 455)	(3 699)
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite brutto	1 328	3 865	1 045	(3 584)
Zyski/straty odniesione na inne dochody całkowite w okresie	735	427	(1 359)	(6 580)
Kwota przeniesiona z innych dochodów całkowitych do rachunku zysków i strat:	593	3 438	2 404	2 996
- wynik odsetkowy	904	3 112	1 222	2 343
- wynik z pozycji wymiany	(311)	326	1 182	653
Efekt podatkowy	(251)	(734)	(207)	666
<b>Inne dochody całkowite na koniec okresu netto</b>	<b>(2 087)</b>	<b>(2 087)</b>	<b>(6 617)</b>	<b>(6 617)</b>
Nieefektywna część zabezpieczenia przepływów pieniężnych rozpoznana w rachunku zysków i strat:	1	(3)	(3)	(2)
Wynik z pozycji wymiany	1	(2)	(3)	(2)
Wynik na operacjach finansowych	-	(1)	-	-

• ZABEZPIECZENIE ZMIENNOŚCI WARTOŚCI GODZIWEJ

ZABEZPIECZENIE RYZYKA STOPY PROCENTOWEJ I RYZYKA WALUTOWEGO	30.09.2023	31.12.2022
Wycena do wartości godziwej instrumentu pochodnego zabezpieczającego - Zabezpieczenie ryzyka stopy procentowej - IRS fixed - float	586	20
Korekta do wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego z tytułu zabezpieczanego ryzyka - Zabezpieczenie ryzyka stopy procentowej	(381)	(51)
Papiery wartościowe	(30)	(30)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(4)	(8)
Korekta wartości godziwej ujęta w innych dochodach całkowitych	(39)	(69)
Zobowiązania wobec klientów	(308)	56

• POZOSTAŁE INSTRUMENTY POCHODNE

POZOSTAŁE INSTRUMENTY POCHODNE - RODZAJ KONTRAKTU	30.09.2023		31.12.2022	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
IRS	4 852	4 727	8 275	8 101
CIRS	56	79	408	350
FX Swap	1 354	1 372	1 245	1 039
Opcje	780	851	842	926
Commodity swap <sup>1</sup>	230	222	1 380	1 384
FRA	75	78	24	24
Forward	907	622	577	799
Commodity Forward <sup>2</sup>	360	315	404	355
Inne	5	-	7	-
<b>Razem</b>	<b>8 619</b>	<b>8 266</b>	<b>13 162</b>	<b>12 978</b>

<sup>1</sup> Pozycja obejmuje wycenę kontraktów dotyczących udziału w rynku paliw gazowych, aktywa w kwocie 136 milionów PLN (na 31 grudnia 2022 roku 1 229 milionów PLN) i zobowiązania w kwocie 134 miliony PLN (na 31 grudnia 2022 roku 1 237 milionów PLN).

<sup>2</sup> Pozycja obejmuje wycenę kontraktów z tytułu uprawnień do emisji CO<sub>2</sub>.

WARTOŚCI NOMINALNE INSTRUMENTÓW BAZOWYCH (RAZEM KUPNO I SPRZEDAŻ) instrumenty zabezpieczające i pozostałe instrumenty pochodne	30.09.2023	31.12.2022
<b>IRS</b>	<b>507 180</b>	<b>578 650</b>
<b>zabezpieczające</b>	<b>147 316</b>	<b>177 294</b>
zakup	73 658	88 647
sprzedaż	73 658	88 647
<b>pozostałe</b>	<b>359 864</b>	<b>401 356</b>
zakup	179 932	200 678
sprzedaż	179 932	200 678
<b>CIRS</b>	<b>30 444</b>	<b>76 704</b>
<b>zabezpieczające</b>	<b>21 232</b>	<b>26 522</b>
zakup	10 652	13 426
sprzedaż	10 580	13 096
<b>pozostałe</b>	<b>9 212</b>	<b>50 182</b>
zakup	4 600	24 906
sprzedaż	4 612	25 276
<b>FX Swap</b>	<b>107 059</b>	<b>132 805</b>
zakup walut	53 450	66 532
sprzedaż walut	53 609	66 273
<b>Opcje</b>	<b>115 080</b>	<b>162 159</b>
zakup	57 468	80 923
sprzedaż	57 612	81 236
<b>FRA</b>	<b>38 293</b>	<b>40 823</b>
zakup	19 819	20 948
sprzedaż	18 474	19 875
<b>Forward</b>	<b>61 430</b>	<b>69 996</b>
zakup walut	30 919	34 913
sprzedaż walut	30 511	35 083
<b>Inne, w tym commodity swap, commodity forward i futures</b>	<b>12 053</b>	<b>10 390</b>
zakup	6 055	5 211
sprzedaż	5 998	5 179
<b>Razem</b>	<b>871 539</b>	<b>1 071 527</b>

## 24. PAPIERY WARTOŚCIOWE

Informacje w zakresie ekspozycji na ryzyko kredytowe zostały szerzej opisane w nocie „[RYZYKO KREDYTOWE – INFORMACJE FINANSOWE](#)”.

PAPIERY WARTOŚCIOWE 30.09.2023	przeznaczone do obrotu	nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Razem
<b>Dłużne papiery wartościowe</b>	<b>460</b>	<b>610</b>	<b>92 883</b>	<b>80 696</b>	<b>174 649</b>
bony pieniężne NBP	-	-	16 483	-	16 483
obligacje skarbowe PLN	365	234	50 972	56 366	107 937
obligacje skarbowe walutowe	2	308	4 540	1 044	5 894
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	5	-	10 054	12 083	22 142
obligacje komunalne PLN	14	-	5 334	7 038	12 386
obligacje korporacyjne PLN <sup>1</sup>	74	68	2 561	2 425	5 128
obligacje korporacyjne walutowe <sup>2</sup>	-	-	2 939	1 740	4 679
<b>Kapitałowe papiery wartościowe</b>	<b>36</b>	<b>1 009</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>1 045</b>
udziały i akcje w innych jednostkach - nienotowane na giełdach	-	324	-	-	324
akcje w innych jednostkach - notowane na giełdach	33	111	-	-	144
jednostki uczestnictwa w fundusze inwestycyjne oraz certyfikaty inwestycyjne, prawa do akcji, prawa poboru	3	574	-	-	577
<b>Razem (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)</b>	<b>496</b>	<b>1 619</b>	<b>92 883</b>	<b>80 696</b>	<b>175 694</b>
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej (nota „ <a href="#">Rachunkowość zabezpieczeń i pozostałe instrumenty pochodne</a> ”)	-	-	-	(30)	(30)
<b>Razem</b>	<b>496</b>	<b>1 619</b>	<b>92 883</b>	<b>80 666</b>	<b>175 664</b>

<sup>1,2</sup> Pozycja obejmuje obligacje międzynarodowych organizacji finansowych w kwocie 3 605 milionów PLN oraz 2 552 miliony PLN

PAPIERY WARTOŚCIOWE 31.12.2022	przeznaczone do obrotu	nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godzimej przez rachunek zysków i strat	wyceniane do wartości godzimej przez inne dochody całkowite	wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Razem
<b>Dłużne papiery wartościowe</b>	<b>164</b>	<b>578</b>	<b>65 211</b>	<b>68 556</b>	<b>134 509</b>
bony pieniężne NBP	-	-	80	-	80
obligacje skarbowe PLN	89	191	43 066	45 893	89 239
obligacje skarbowe walutowe	2	321	4 397	713	5 433
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	3	-	9 373	12 100	21 476
obligacje komunalne PLN	14	-	5 054	6 182	11 250
obligacje korporacyjne PLN <sup>1</sup>	56	66	2 852	1 989	4 963
obligacje korporacyjne walutowe	-	-	389	1 679	2 068
<b>Kapitałowe papiery wartościowe</b>	<b>29</b>	<b>1 124</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>1 153</b>
udziały i akcje w innych jednostkach - nienotowane na giełdach	-	358	-	-	358
akcje w innych jednostkach - notowane na giełdach	27	115	-	-	142
jednostki uczestnictwa w fundusze inwestycyjne oraz certyfikaty inwestycyjne, prawa do akcji, prawa poboru	2	651	-	-	653
<b>Razem (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godzimej)</b>	<b>193</b>	<b>1 702</b>	<b>65 211</b>	<b>68 556</b>	<b>135 662</b>
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godzimej (nota <a href="#">„Rachunkowość zabezpieczeń i pozostałe instrumenty pochodne”</a> )	-	-	-	(30)	(30)
<b>Razem</b>	<b>193</b>	<b>1 702</b>	<b>65 211</b>	<b>68 526</b>	<b>135 632</b>

<sup>1</sup> Pozycja obejmuje obligacje od międzynarodowych organizacji finansowych w kwocie 3 550 milionów PLN.

Obligacje skarbowe walutowe	30.09.2023	31.12.2022
- Skarbu Państwa Rzeczypospolitej Polskiej	1 402	2 209
- Skarbu Państwa Ukrainy	908	420
- Skarbu Państwa Stanów Zjednoczonych	3 359	2 804
- Skarbu Państwa Republiki Federalnej Niemiec	113	-
- Skarbu Państwa Francji	112	-
<b>Razem</b>	<b>5 894</b>	<b>5 433</b>



## 25. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

Grupa Kapitałowa koryguje wartość bilansową brutto kredytów mieszkaniowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu ujmując wpływ:

- ryzyka prawnego dotyczącego potencjalnych spraw spornych dla portfela kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych oraz istniejących spraw spornych dotyczących ekspozycji kredytowych ujętych na datę bilansową w sprawozdaniu z sytuacji finansowej (patrz [„Koszt ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych”](#));
- tzw. ustawowych wakacji kredytowych ujęty w drugiej połowie roku 2022.

**USTAWOWE WAKACJE KREDYTOWE** wprowadzone zostały ustawą z dnia 7 lipca 2022 roku o finansowaniu społecznościowym dla przedsiębiorstw gospodarczych i pomocy kredytobiorcom z dnia 14 lipca 2022 roku (dalej: „Ustawa”), zawierającą pakiet wsparcia dla kredytobiorców spłacających kredyty hipoteczne. Zgodnie z założeniami Ustawy ustawowe wakacje kredytowe dotyczą kredytów hipotecznych udzielonych w złotych polskich i dają możliwość zawieszenia spłaty kredytu na 8 miesięcy w latach 2022 – 2023 – po dwa miesiące w III i IV kwartale 2022 roku i po jednym miesiącu w każdym z czterech kwartałów 2023 roku. Z zawieszenia spłaty kredytu może skorzystać klient, jeśli umowa została zawarta przed 1 lipca 2022 roku, a okres kredytowania kończy się po 31 grudnia 2022 roku. Z wakacji kredytowych można skorzystać wyłącznie w przypadku jednego kredytu. Harmonogram spłaty rat kredytowych, w przypadku skorzystania przez klienta z tego udogodnienia, ulega wydłużeniu o liczbę wykorzystanych miesięcy wakacji kredytowych.

Grupa Kapitałowa uważa, iż uprawnienia klientów do skorzystania przez nich z zawieszenia spłat kredytu stanowią ustawową modyfikację przepływów pieniężnych, która nastąpiła w dniu podpisania Ustawy przez Prezydenta tj. 14 lipca 2022 roku.

W drugiej połowie 2022 roku Grupa Kapitałowa skorygowała wartość bilansową brutto kredytów hipotecznych dokonując pomniejszenia przychodu odsetkowego. Wartość korekty została ustalona jako różnica wartości bieżącej szacowanych przepływów pieniężnych, wynikających z umów kredytowych, uwzględniającej zawieszenie płatności rat oraz bieżącej wartości bilansowej brutto portfela kredytowego. Kalkulacja straty oparta jest na założeniu, że około 63% klientów posiadających kredyt hipoteczny udzielony w PLN zdecyduje się na skorzystanie z wakacji kredytowych (współczynnik partycypacji klientów).

Do końca września 2023 roku 297,5 tysiąca klientów Grupy Kapitałowej złożyło wniosek o zawieszenie spłaty kredytu hipotecznego, co stanowi 54% liczby kredytów oraz 65% wartości bilansowej brutto kredytów ogółem, które mogą być objęte wakacjami kredytowymi. Łączna liczba zawnioskowanych zawieszeń według stanu na 30 września 2023 roku wyniosła 2 094 tysiące (z czego 252,3 tysiąca dotyczy zawieszeń na 3-4 kwartał 2023 roku), co stanowi 48% maksymalnej liczby rat do zawieszenia dla wszystkich uprawnionych klientów.

Grupa Kapitałowa na 30 września 2023 roku oszacowała poziom straty z tytułu wakacji kredytowych w ujęciu wartościowym, przyjmując następujące założenia:

- 1) stopień partycypacji klientów w wakacjach kredytowych w 2023 roku będzie zbliżony do poziomu z 2022 roku - analiza ta oparta jest na podziale klientów na 4 grupy obrazujące ich dotychczasowy stopień aktywności, na podstawie którego określony został potencjalny stopień aktywności na 2023 roku;
- 2) dla grupy klientów, którzy wnioskowali o wakacje kredytowe w 2022 roku i w I półroczu 2023 roku, ale nie złożyli wniosków o zawieszenia rat kapitałowo-odsetkowych na II półroczu 2023 roku, uwzględniony został efekt przeszacowania stóp procentowych;
- 3) strata dotycząca wszystkich zrealizowanych w 2022 roku oraz do III kwartału 2023 roku oraz zawnioskowanych na IV kwartał 2023 roku zawieszeń rat kapitałowo-odsetkowych została obniżona o efekt przedpłat obserwowany na podstawie zachowania klientów od lipca 2022 roku oraz prognozowany na IV kwartał 2023 roku;
- 4) na podstawie danych miesięcznych o dotychczasowym napływie nowych wniosków w ustalony został trend wniosków jakie mogą pojawić się do końca programu, na podstawie którego oszacowana została potencjalna strata.

Łączny wpływ wakacji kredytowych ujęty w księgach Grupy Kapitałowej wyniósł 3 111 milionów PLN i nie uległ zmianie względem straty rozpoznanej w drugiej połowie 2022 roku.

Wrażliwość wysokości straty na zmianę współczynnika partycypacji klientów przedstawia poniższa tabela:

WPŁYW NA STRATĘ Z TYTUŁU USTAWOWYCH WAKACJI KREDYTOWYCH	wzrost współczynnika partycypacji klientów	spadek współczynnika partycypacji klientów
„+” wzrost; „()” spadek o 10 pp.	482	(482)
„+” wzrost; „()” spadek o 5 pp.	241	(241)
„+” wzrost; „()” spadek o 3 pp.	147	(147)

Dodatkowo Grupa Kapitałowa koryguje wartość bilansową brutto kredytów mieszkaniowych oraz konsumenckich wycenianych według zamortyzowanego kosztu ujmując wpływ potencjalnych zwrotów prowizji dla klientów z tytułu przewidywanej przedterminowej spłaty w przyszłości czynnych kredytów konsumenckich i hipotecznych.

#### INFORMACJE FINANSOWE

Informacje w zakresie ekspozycji na ryzyko kredytowe zostały szerzej opisane w nocie „[RYZYO KREDYTOWE – INFORMACJE FINANSOWE](#)”.

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM 30.09.2023	nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Razem
<b>bankowości detalicznej i prywatnej</b>	<b>2 895</b>	<b>131 158</b>	<b>134 053</b>
na nieruchomości	2	102 015	102 017
konsumpcyjne	2 893	29 052	31 945
należności z tytułu leasingu finansowego	-	91	91
<b>firm i przedsiębiorstw</b>	<b>53</b>	<b>31 610</b>	<b>31 663</b>
na nieruchomości	-	5 144	5 144
gospodarcze	53	14 064	14 117
należności z tytułu faktoringu	-	60	60
należności z tytułu leasingu finansowego	-	12 342	12 342
<b>korporacyjne</b>	<b>27</b>	<b>74 004</b>	<b>74 031</b>
na nieruchomości	-	146	146
gospodarcze	27	63 426	63 453
należności z tytułu faktoringu	-	3 816	3 816
należności z tytułu leasingu finansowego	-	6 616	6 616
<b>Kredyty i pożyczki udzielone klientom (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)</b>	<b>2 975</b>	<b>236 772</b>	<b>239 747</b>
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej (nota „ <a href="#">Rachunkowość zabezpieczeń i pozostałe instrumenty pochodne</a> ”)	-	(4)	(4)
<b>Razem</b>	<b>2 975</b>	<b>236 768</b>	<b>239 743</b>

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM 31.12.2022	nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Razem
<b>bankowości detalicznej i prywatnej</b>	<b>3 505</b>	<b>131 112</b>	<b>134 617</b>
na nieruchomości <sup>1</sup>	4	103 637	103 641
konsumpcyjne <sup>1</sup>	3 501	27 382	30 883
należności z tytułu leasingu finansowego <sup>1</sup>	-	93	93
<b>firm i przedsiębiorstw</b>	<b>44</b>	<b>31 316</b>	<b>31 360</b>
na nieruchomości	-	5 382	5 382
gospodarcze	44	13 496	13 540
należności z tytułu faktoringu	-	243	243
należności z tytułu leasingu finansowego <sup>1</sup>	-	12 195	12 195
<b>korporacyjne</b>	<b>41</b>	<b>66 949</b>	<b>66 990</b>
na nieruchomości	-	118	118
gospodarcze	41	57 607	57 648
należności z tytułu faktoringu	-	3 348	3 348
należności z tytułu leasingu finansowego <sup>1</sup>	-	5 876	5 876
<b>Kredyty i pożyczki udzielone klientom (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)</b>	<b>3 590</b>	<b>229 377</b>	<b>232 967</b>
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej (nota „ <a href="#">Rachunkowość zabezpieczeń i pozostałe instrumenty pochodne</a> ”)	-	(8)	(8)
<b>Razem</b>	<b>3 590</b>	<b>229 369</b>	<b>232 959</b>

<sup>1</sup> Kredyty i pożyczki udzielone klientom na dzień 31 grudnia 2022 roku zostały skorygowane z tytułu wdrożenia MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe” (patrz nota 8 „[MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe](#)”)

## 26. ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW

ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW	30.09.2023	31.12.2022
<b>Wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat:</b>	<b>1</b>	<b>2</b>
Zobowiązania z tytułu krótkiej pozycji w papierach wartościowych	1	2
<b>Wyceniane według zamortyzowanego kosztu</b>	<b>3 571</b>	<b>3 009</b>
Depozyty banków	1 569	1 936
Rachunki bieżące	1 983	1 057
Inne depozyty z rynku pieniężnego	19	16
<b>Razem</b>	<b>3 572</b>	<b>3 011</b>

## 27. ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW

ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW 30.09.2023	Zobowiązania wobec gospodarstw domowych	Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	Razem
Wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	158	50	13	221
Zobowiązania z tytułu krótkiej pozycji w papierach wartościowych	-	50	13	63
Zobowiązania z tytułu produktów ubezpieczeniowych	158	-	-	158
<b>Wyceniane według zamortyzowanego kosztu</b>	<b>297 564</b>	<b>64 289</b>	<b>14 116</b>	<b>375 969</b>
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N, w tym:	192 591	43 297	11 893	247 781
rachunki oszczędnościowe i inne środki oprocentowane	45 534	16 496	5 810	67 840
Depozyty terminowe	104 363	20 312	2 163	126 838
Pozostałe zobowiązania	592	680	60	1 332
Zobowiązania z tytułu produktów ubezpieczeniowych	18	-	-	18
<b>Zobowiązania wobec klientów (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)</b>	<b>297 722</b>	<b>64 339</b>	<b>14 129</b>	<b>376 190</b>
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej (nota „ <a href="#">Rachunkowość zabezpieczeń i pozostałe instrumenty pochodne</a> ”)	308	-	-	308
<b>Razem</b>	<b>298 030</b>	<b>64 339</b>	<b>14 129</b>	<b>376 498</b>

ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW 31.12.2022	Zobowiązania wobec gospodarstw domowych	Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	Razem
Wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	149	5	-	154
Zobowiązania z tytułu krótkiej pozycji w papierach wartościowych	-	5	-	5
Zobowiązania z tytułu produktów ubezpieczeniowych <sup>1</sup>	149	-	-	149
<b>Wyceniane według zamortyzowanego kosztu</b>	<b>262 948</b>	<b>58 634</b>	<b>17 188</b>	<b>338 770</b>
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N, w tym:	180 298	40 290	16 224	236 812
rachunki oszczędnościowe i inne środki oprocentowane	41 953	12 933	11 615	66 501
Depozyty terminowe	82 127	17 748	913	100 788
Pozostałe zobowiązania	505	596	51	1 152
Zobowiązania z tytułu produktów ubezpieczeniowych	18	-	-	18
<b>Zobowiązania wobec klientów (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)</b>	<b>263 097</b>	<b>58 639</b>	<b>17 188</b>	<b>338 924</b>
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej (nota „ <a href="#">Rachunkowość zabezpieczeń i pozostałe instrumenty pochodne</a> ”)	(56)	-	-	(56)
<b>Razem</b>	<b>263 041</b>	<b>58 639</b>	<b>17 188</b>	<b>338 868</b>

<sup>1</sup> Zobowiązania z tytułu produktów ubezpieczeniowych na dzień 31 grudnia 2022 roku zostały skorygowane z tytułu wdrożenia MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe” (patrz nota 8 „[MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe](#)”)

ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW WEDŁUG SEGMENTU KLIENTA	30.09.2023	31.12.2022
Zobowiązania wobec klientów (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)	376 190	338 924
bankowości detalicznej i prywatnej	268 513	234 382
korporacyjne	58 238	55 812
firm i przedsiębiorstw	49 262	48 562
pozostałe zobowiązania (w tym zobowiązania z tytułu produktów ubezpieczeniowych)	177	168
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej (nota „Rachunkowość zabezpieczeń i pozostałe instrumenty pochodne”)	308	(56)
<b>Razem</b>	<b>376 498</b>	<b>338 868</b>

## 28. OTRZYMANE FINANSOWANIE

OTRZYMANE FINANSOWANIE	30.09.2023	31.12.2022
<b>Otrzymane kredyty i pożyczki od:</b>	<b>1 798</b>	<b>2 294</b>
banków	64	309
międzynarodowych organizacji finansowych	1 722	1 972
innych instytucji finansowych	12	13
<b>Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych:</b>	<b>17 437</b>	<b>15 510</b>
hipoteczne listy zastawne wyemitowane przez PKO Bank Hipoteczny SA	10 105	12 057
obligacje wyemitowane przez PKO Bank Hipoteczny S.A.	1 825	1 265
obligacje wyemitowane przez PKO Bank Polski SA	3 595	-
obligacje wyemitowane przez Grupę Kapitałową PKO Leasing S.A.	1 912	2 188
<b>Zobowiązania podporządkowane</b>	<b>2 719</b>	<b>2 781</b>
<b>Razem</b>	<b>21 954</b>	<b>20 585</b>

- OTRZYMANE KREDYTY I POŻYCZKI**

W okresie dziewięciu miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku Grupa Kapitałowa nie zaciągnęła nowych kredytów. Jednocześnie Grupa Kapitałowa dokonała spłaty kredytów na kwotę 33 miliony EUR i 330 milionów PLN.

- LISTY ZASTAWNE ORAZ OBLIGACJE WYEMITOWANE PRZEZ PKO BANK HIPOTECZNY S.A.**

W okresie dziewięciu miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku spółka przeprowadziła nowe emisje listów zastawnych na kwotę 999 milionów PLN i dokonała wykupu listów zastawnych na kwotę 2 859 milionów PLN oraz przeprowadziła nowe emisje obligacji na kwotę 2 050 milionów PLN i dokonała wykupu obligacji na kwotę 1 567 milionów PLN.

- OBLIGACJE WYEMITOWANE PRZEZ PKO BANK POLSKI S.A.**

8 sierpnia 2022 roku Zarząd Banku podjął uchwałę w sprawie ustanowienia programu emisji euroobligacji przez Bank jako emitenta (program Euro Medium Term Notes – „Program EMTN”), o wartości do 4 mld euro (EUR). W ramach Programu EMTN możliwa będzie emisja niezabezpieczonych euroobligacji w dowolnej walucie, w tym takich, z których zobowiązania mogą być zaliczane do zobowiązań kwalifikowalnych lub do funduszy własnych Banku.

Emitowane w ramach Programu EMTN obligacje zostaną zarejestrowane w międzynarodowym systemie rejestracji papierów wartościowych (ICSD) prowadzonym przez Euroclear Bank SA/NV lub Clearstream Banking société anonyme. Bank może ubiegać się o dopuszczenie poszczególnych serii euroobligacji do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Luksemburgu, Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.

W dniu 16 grudnia 2022 roku agencja ratingowa Moody's Investors Service przyznała rating (P)Baa3 dla Programu EMTN, w ramach niezabezpieczonych obligacji oznaczonych jako Senior Non Preferred.

20 grudnia 2022 roku został zatwierdzony, przez Commission de Surveillance du Secteur Financier (CSSF) w Luksemburgu Prospekt do programu EMTN. 20 stycznia 2023 CSSF zatwierdziła pierwszy Suplement do prospektu emisyjnego Programu EMTN.

Bank 1 lutego 2023 roku, w ramach emisji inauguracyjnej spod Programu EMTN pozwalającej na pokrycie wymogu w części uprzywilejowanej (będącej różnicą pomiędzy wyrażonymi kwotowo wymogami MREL w ujęciu skonsolidowanym oraz MREL w ujęciu jednostkowym), wyemitował 3-letnie obligacje uprzywilejowane w formie „Senior Preferred Notes” o łącznej wartości 750 mln EUR, z możliwością wykonania wcześniejszego wykupu po dwóch latach od emisji. Kupon emisji jest stały, na poziomie 5,625%, płatny rocznie do daty wcześniejszego wykupu, a po tym czasie zmienny, z płatnościami kwartalnymi. Agencja Moody's Investors Service przyznała emisji rating na poziomie A3. Obligacje dopuszczone zostały do obrotu na rynku regulowanym na Giełdzie Papierów Wartościowych w Luksemburgu oraz na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

- **OBLIGACJE WYEMITOWANE PRZEZ GRUPĘ KAPITAŁOWĄ PKO LEASING S.A.**

W okresie dziewięciu miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku spółka przeprowadziła nowe emisje obligacji na kwotę 3 556 milionów PLN i dokonała wykupu obligacji na kwotę 3 841 milionów PLN.

- **ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE PKO BANKU POLSKIEGO S.A. (OBLIGACJE PODPORZĄDKOWANE)**

Wartość nominalna	Waluta	Oprocentowanie	Okres	Wartość bilansowa	
				30.09.2023	31.12.2022
1 000	PLN	WIBOR 6M+0,0150	05.03.2018 - 06.03.2028	1 006	1 029
1 700	PLN	WIBOR 6M+0,0155	28.08.2017 - 28.08.2027	1 713	1 752
<b>RAZEM</b>				<b>2 719</b>	<b>2 781</b>

## POZOSTAŁE NOTY UZUPEŁNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ I ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE

### 29. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ ORAZ WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ

WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ	2023-01-01 - 2023-09-30				2022-01-01 - 2022-09-30			
	Majątkowe ochronne	Na życie ochronne	Pozostałe	Razem	Majątkowe ochronne	Na życie ochronne	Pozostałe	Razem
Przychody z działalności ubezpieczeniowej (bez reasekuracji)	571	323	8	902	518	330	13	861
Koszty działalności ubezpieczeniowej (bez reasekuracji)	(184)	(92)	1	(275)	(142)	(92)	-	(234)
Komponenty inwestycyjne wyłączone z przychodów z ubezpieczeń i kosztów usług ubezpieczenia (bez reasekuracji)	(34)	(30)	(51)	(115)	(13)	(10)	136	113
Wynik z działalności reasekuracyjnej	(28)	(8)	-	(36)	(20)	(5)	-	(25)
Zmiana wartości godziwej aktywów bazowych dla kontraktów z bezpośrednim udziałem w zysku	-	-	50	50	-	-	(138)	(138)
<b>Wynik z działalności ubezpieczeniowej w rachunku zysków i strat</b>	<b>325</b>	<b>193</b>	<b>8</b>	<b>526</b>	<b>343</b>	<b>223</b>	<b>11</b>	<b>577</b>
Przychody i koszty finansowe z tytułu działalności ubezpieczeniowej (bez reasekuracji) w innych dochodach całkowitych	(15)	(16)	-	(31)	12	17	-	29
Przychody i koszty finansowe z tytułu działalności reasekuracyjnej w innych dochodach całkowitych	2	-	-	2	(2)	-	-	(2)
<b>Zmiany w okresie rozpoznane w rachunku zysków i strat oraz w innych całkowitych dochodach razem</b>	<b>312</b>	<b>177</b>	<b>8</b>	<b>495</b>	<b>353</b>	<b>240</b>	<b>11</b>	<b>604</b>

UBEZPIECZENIA (BEZ REASEKURACJI)	Zobowiązania z tytułu ochrony ubezpieczeniowej z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług (LRC)		Zobowiązania z tytułu poniesionych szkód (LIC)	Razem
	Z wyłączeniem komponentu straty	Komponent straty		
31 grudnia 2022	2 690	19	169	2 878
30 września 2023	2 678	18	183	2 879

REASEKURACJA	Aktywa z tytułu reasekuracji (z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług LRC)		Aktywa z tytułu poniesionych szkód (LIC)	Razem
	Z wyłączeniem komponentu straty	Komponent straty		
31 grudnia 2022	88	-	27	115
30 września 2023	61	-	32	93

UBEZPIECZENIA (BEZ REASEKURACJI)	Szacunki wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych	Korekta ryzyka niefinansowego	Marża kontraktowa	Razem
30 września 2023	1 594	78	1 207	2 879

REASEKURACJA	Szacunki wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych	Korekta ryzyka niefinansowego	Marża kontraktowa	Razem
30 września 2023	48	9	36	93

### 30. REZERWY

ZA OKRES 9 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 WRZEŚNIA 2023 ROKU	Rezerwy na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne <sup>1</sup>	Rezerwy na nierozstrzygnięte sprawy sporne, z wyłączeniem spraw spornych dotyczących spłaconych kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych	Rezerwy na sprawy sporne przeciwko bankowi dotyczące kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych <sup>2</sup>	Rezerwy na zwrot kosztów dla klientów z tytułu przedterminowej spłaty kredytów konsumenckich i hipotecznych	Rezerwy na emerytury i inne zobowiązania z tytułu zdefiniowanych świadczeń po okresie zatrudnienia	Restrukturyzacja	Rezerwa na niewykorzystane urlopy wypoczynkowe	Inne rezerwy, w tym rezerwy na sprawy sporne pracownicze	Razem
Wartość na początek okresu	833	103	851	18	66	35	119	65	2 090
Zwiększenia, w tym zwiększenia istniejących rezerw	7	10	937	-	2	-	29	3	988
Wykorzystane kwoty	-	(2)	(174)	(7)	(4)	(4)	(11)	(39)	(241)
Niewykorzystane kwoty rozwiązane w okresie	(128)	(2)	-	-	(2)	-	(3)	(1)	(136)
Inne zmiany i reklasyfikacje	(1)	(1)	-	-	-	-	(1)	-	(3)
<b>Wartość na koniec okresu</b>	<b>711</b>	<b>108</b>	<b>1 614</b>	<b>11</b>	<b>62</b>	<b>31</b>	<b>133</b>	<b>28</b>	<b>2 698</b>
Rezerwa krótkoterminowa	559	6	-	10	7	31	132	8	753
Rezerwa długoterminowa	152	102	1 614	1	55	-	1	20	1 945

<sup>1</sup> Patrz nota „[Ryzyko kredytowe – Informacje finansowe](#)”

<sup>2</sup> Patrz nota „[Koszt ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych](#)”.





ZA OKRES 9 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 WRZEŚNIA 2022 ROKU	Rezerwy na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne <sup>1</sup>	Rezerwy na nierozstrzygnięte sprawy sporne, z wyłączeniem spraw spornych dotyczących spłaconych kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych	Rezerwy na sprawy sporne przeciwko bankowi dotyczące kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych <sup>2</sup>	Rezerwy na zwrot kosztów dla klientów z tytułu przedterminowej spłaty kredytów konsumenckich i hipotecznych	Rezerwy na emerytury i inne zobowiązania z tytułu zdefiniowanych świadczeń po okresie zatrudnienia	Restrukturyzacja	Rezerwa na niewykorzystane urlopy wypoczynkowe	Inne rezerwy, w tym rezerwy na sprawy sporne pracownicze	Razem
Wartość na początek okresu	675	106	595	17	57	47	111	49	1 657
Zwiększenia, w tym zwiększenia istniejących rezerw	105	6	258	13	1	-	33	15	431
Wykorzystane kwoty	-	(6)	(96)	(10)	(4)	(7)	(12)	(29)	(164)
Niewykorzystane kwoty rozwiązane w okresie	(2)	(3)	-	-	(1)	-	(2)	(2)	(10)
Inne zmiany i reklasyfikacje	6	-	-	-	-	-	-	-	6
<b>Wartość na koniec okresu</b>	<b>784</b>	<b>103</b>	<b>757</b>	<b>20</b>	<b>53</b>	<b>40</b>	<b>130</b>	<b>33</b>	<b>1 920</b>
Rezerwa krótkoterminowa	654	6	-	19	5	40	130	7	861
Rezerwa długoterminowa	130	97	757	1	48	-	-	26	1 059

<sup>1</sup> Patrz nota „[Ryzyko kredytowe – Informacje finansowe](#)”

<sup>2</sup> Patrz nota „[Koszt ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych](#)” .

### 31. ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE ORAZ POZABILANSOWE ZOBOWIĄZANIA OTRZYMANE I UDZIELONE

- ZOBOWIĄZANIA UMOWNE

WARTOŚĆ ZOBOWIĄZAŃ UMOWNYCH DOTYCZĄCYCH	30.09.2023	31.12.2022
wartości niematerialnych	91	81
rzeczowych aktywów trwałych	135	141
<b>Razem</b>	<b>226</b>	<b>222</b>

- UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE I GWARANCYJNE

UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE I GWARANCYJNE 30.09.2023	Razem	Rezerwy według MSSF 9	Wartość netto
<b>Linie i limity kredytowe</b>	<b>77 581</b>	<b>(613)</b>	<b>76 968</b>
na nieruchomości	4 174	(16)	4 158
gospodarcze	56 918	(448)	56 470
konsumpcyjne	10 840	(149)	10 691
z tytułu faktoringu	5 083	-	5 083
z tytułu leasingu finansowego	566	-	566
Pozostałe	4 277	-	4 277
<b>Razem udzielone zobowiązania finansowe, w tym:</b>	<b>81 858</b>	<b>(613)</b>	<b>81 245</b>
zobowiązania nieodwołalne	32 422	(319)	32 103
<b>Udzielone gwarancje i poręczenia</b>			
gwarancje w obrocie krajowym i zagranicznym	10 250	(92)	10 158
dla podmiotów finansowych	2 684	-	2 684
dla podmiotów niefinansowych	7 463	(92)	7 371
dla podmiotów budżetowych	103	-	103
obligacje korporacyjne krajowe dla podmiotów niefinansowych	175	-	175
obligacje komunalne krajowe (podmioty budżetowe)	1 137	(3)	1 134
akredytywy dla podmiotów niefinansowych	1 400	(3)	1 397
gwarancja zapłaty dla podmiotów finansowych	71	-	71
<b>Razem udzielone gwarancje i poręczenia, w tym:</b>	<b>13 033</b>	<b>(98)</b>	<b>12 935</b>
zobowiązania nieodwołalne	4 591	(83)	4 508
gwarancje dobrego wykonania umowy	3 305	(60)	3 245
<b>Razem udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne</b>	<b>94 891</b>	<b>(711)</b>	<b>94 180</b>

UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE I GWARANCYJNE 31.12.2022	Razem	Rezerwy według MSSF 9	Wartość netto
<b>Linie i limity kredytowe</b>	<b>70 380</b>	<b>(590)</b>	<b>69 790</b>
na nieruchomości	3 683	(21)	3 662
gospodarcze	52 455	(414)	52 041
konsumpcyjne	10 650	(155)	10 495
z tytułu faktoringu	2 749	-	2 749
z tytułu leasingu finansowego	843	-	843
Pozostałe	2 825	-	2 825
<b>Razem udzielone zobowiązania finansowe, w tym:</b>	<b>73 205</b>	<b>(590)</b>	<b>72 615</b>
zobowiązania nieodwołalne	30 579	(301)	30 278
<b>Udzielone gwarancje i poręczenia</b>			
gwarancje w obrocie krajowym i zagranicznym	10 578	(236)	10 342
dla podmiotów finansowych	2 735	-	2 735
dla podmiotów niefinansowych	7 772	(236)	7 536
dla podmiotów budżetowych	71	-	71
obligacje komunalne krajowe (podmioty budżetowe)	315	-	315
akredytywy dla podmiotów niefinansowych	1 514	(7)	1 507
gwarancja zapłaty dla podmiotów finansowych	71	-	71
<b>Razem udzielone gwarancje i poręczenia, w tym:</b>	<b>12 478</b>	<b>(243)</b>	<b>12 235</b>
zobowiązania nieodwołalne	4 812	(234)	4 578
gwarancje dobrego wykonania umowy	3 640	(203)	3 437
<b>Razem udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne</b>	<b>85 683</b>	<b>(833)</b>	<b>84 850</b>

Informacje w zakresie ekspozycji na ryzyko kredytowe zostały szerzej opisane w nocie „[RYZYO KREDYTOWE – INFORMACJE FINANSOWE](#)”.

- **POZABILANSOWE ZOBOWIĄZANIA OTRZYMANE**

POZABILANSOWE ZOBOWIĄZANIA OTRZYMANE WEDŁUG WARTOŚCI NOMINALNEJ	30.09.2023	31.12.2022
Finansowe	162	110
Gwarancyjne	19 861	9 516
<b>Razem</b>	<b>20 023</b>	<b>9 626</b>

Wzrost gwarancyjnych pozabilansowych zobowiązań otrzymanych wynika m.in. z zawartej przez Grupę Kapitałową 27 lutego 2023 roku umowy gwarancji, która zapewnia niezachwianą ochronę kredytową w odniesieniu do portfela wyselekcjonowanych korporacyjnych wierzycielności kredytowych Banku, zgodnie z rozporządzeniem CRR. Całkowita wartość portfela wierzycielności Banku objętego tą gwarancją wynosi ponad 12 292 miliony PLN, a portfel składa się z portfela obligacji o wartości 1 515 milionów PLN (Portfel A) oraz portfela pozostałych wierzycielności o wartości 10 777 milionów PLN (Portfel B). Wskaźnik pokrycia gwarancją wynosi 100% - w odniesieniu do Portfela A oraz 80% - w odniesieniu do Portfela B, w związku z czym całkowita kwota gwarancji wynosi 10 137 milionów PLN. Maksymalny okres obowiązywania gwarancji wynosi 60 miesięcy, przy czym Grupa Kapitałowa uprawniona jest do jej wypowiedzenia przed upływem okresu jej obowiązywania.

## 32. SPRAWY SPORNE

Na 30 września 2023 roku łączna wartość przedmiotu sporu w postępowaniach sądowych (procesach) w toku, w których spółki Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. są pozwany, wynosiła 11 750 milionów PLN (na 31 grudnia 2022 roku: 8 254 miliony PLN), a łączna wartość przedmiotu sporu w postępowaniach sądowych (procesach) w toku z powództwa spółek Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. na 30 września 2023 roku wynosiła 2 859 milionów PLN (na 31 grudnia 2022 roku: 2 808 milionów PLN).

- **POSTĘPOWANIA SĄDOWE PRZECIWKO BANKOWI DOTYCZĄCE KREDYTÓW HIPOTECZNYCH W WALUTACH WYMIENIALNYCH**

Na 30 września 2023 roku przeciwko Bankowi toczyło się 27 773 postępowań sądowych (na 31 grudnia 2022 roku: 19 522) dotyczących kredytów hipotecznych udzielonych w ubiegłych latach w walucie obcej o łącznej wartości przedmiotu sporu 10 656 milionów PLN (na 31 grudnia 2022 roku: 7 725 miliony PLN), w tym jedno postępowanie grupowe, w którym liczba umów kredytowych wynosi 72. Przedmiotem wystąpień klientów Banku są przede wszystkim roszczenia o stwierdzenie nieważności umowy lub o zapłatę kwot zapłaconych przez klienta Bankowi w wykonaniu nieważnej umowy. Klienci zarzucają abuzywność postanowień lub sprzeczność umów z przepisami prawa. Żadna z klauzul stosowanych przez Bank w umowach nie została wpisana do rejestru klauzul niedozwolonych. Na liczbę pozwów wnoszonych przez klientów przeciwko Bankowi istotny wpływ ma intensywna kampania reklamowa kancelarii prawnych, która zachęca kredytobiorców do zlecenia im – za wynagrodzeniem – usług prowadzenia spraw przeciwko bankom.

Grupa monitoruje na bieżąco stan orzecznictwa sądowego w sprawach kredytów indeksowanych lub denominowanych do waluty obcej pod kątem kształtowania się i ewentualnych zmian linii orzeczniczych.

Do 30 września 2023 roku w sprawach przeciwko Bankowi sądy wydały 2 125 prawomocne orzeczenia (w tym 2 082 orzeczeń po 3 października 2019 roku). 128 z tych orzeczeń (w tym w 87 orzeczeń wydanych po 3 października 2019 roku) jest dla Banku korzystnych.

29 stycznia 2021 roku, w związku z rozbieżnościami w wykładni przepisów prawa w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych i aby zapewnić jednolitość orzecznictwa, Pierwsza Prezes Sądu Najwyższego, przedstawiła wniosek o rozstrzygnięcie przez skład całej Izby Cywilnej Sądu Najwyższego następujących zagadnień prawnych dotyczących tematyki kredytów denominowanych i indeksowanych w walutach obcych (podstawa prawna art. 83 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 roku o Sądzie Najwyższym):

1. Czy w razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie wiąże konsumenta, możliwe jest przyjęcie, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów?

W razie odpowiedzi przeczącej na powyższe pytanie:

2. Czy w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego do takiej waluty umowa może wiązać strony w pozostałym zakresie?
3. Czy w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu denominowanego w walucie obcej umowa ta może wiązać strony w pozostałym zakresie?

Niezależnie od treści odpowiedzi na pytania 1-3:

4. Czy w przypadku nieważności lub bezskuteczności umowy kredytowej, w wykonaniu której bank wypłacił kredytobiorcy całość lub część kwoty kredytu, a kredytobiorca dokonywał spłat kredytu, powstają odrębne roszczenia z tytułu nienależnego świadczenia na rzecz każdej ze stron, czy też powstaje jedynie jedno roszczenie, równe różnicy spełnionych świadczeń, na rzecz tej strony, której łączne świadczenie miało wyższą wysokość?
5. Czy w przypadku nieważności lub bezskuteczności umowy kredytowej z powodu niedozwolonego charakteru niektórych jej postanowień, bieg przedawnienia roszczenia banku o zwrot kwot wypłaconych z tytułu kredytu rozpoczyna się od chwili ich wypłaty?
6. Czy, jeżeli w przypadku nieważności lub bezskuteczności umowy kredytowej którejkolwiek ze stron przysługuje roszczenie o zwrot świadczenia spełnionego w wykonaniu takiej umowy, strona ta może również żądać wynagrodzenia z tytułu korzystania z jej środków pieniężnych przez drugą stronę?

Posiedzenie pełnego składu Izby Cywilnej dla rozpoznania ww. wniosku odbyło się 11 maja 2021 roku. Sąd Najwyższy zdecydował o pozyskaniu przed wydaniem uchwały opinii 5 instytucji publicznych. Opinie te zostały sporządzone i przesłane do Sądu Najwyższego. 2 września 2021 roku Sąd Najwyższy zdecydował o zwróceniu się do TSUE z pytaniami prejudycjalnymi, które dotyczą regulacji ustrojowych sądownictwa i nie dotyczą bezpośrednio zagadnienia kredytów walutowych.

W 2021 roku zapadły dwie istotne z punktu widzenia roszczeń kredytobiorców frankowych uchwały Sądu Najwyższego oraz orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. 7 maja 2021 roku Sąd Najwyższy w składzie siedmiu sędziów Izby Cywilnej podjął uchwałę w sprawie III CZP 6/21 o treści:

- 1) Niedozwolone postanowienie umowne (art. 385<sup>1</sup> § 1 k.c.) jest od początku, z mocy samego prawa, dotknięte bezskutecznością na korzyść konsumenta, który może udzielić następnie świadomej i wolnej zgody na to postanowienie i w ten sposób przywrócić mu skuteczność z mocą wsteczną.
- 2) Jeżeli bez bezskutecznego postanowienia umowa kredytu nie może wiązać, konsumentowi i kredytodawcy przysługują odrębne roszczenia o zwrot świadczeń pieniężnych spełnionych w wykonaniu tej umowy (art. 410 § 1 w związku z art. 405 k.c.). Kredytodawca może żądać zwrotu świadczenia od chwili, w której umowa kredytu stała się trwale bezskuteczna.

Uchwale nadano moc zasady prawnej, co oznacza, że zwykły skład Sądu Najwyższego nie może odstąpić od interpretacji przedstawionej we wcześniejszej uchwale, która posiada moc zasady prawnej. Jeżeli jakkolwiek skład Sądu Najwyższego zamierza odstąpić od zasady prawnej, musi przedstawić powstałe zagadnienie prawne do rozstrzygnięcia pełnemu składowi Izby. Uzasadniając ww. uchwałę Sąd Najwyższy przychylił się do wcześniej wyrażanego w orzecznictwie (uchwała III CZP 11/20 z 16 lutego 2021 roku) poglądu, zgodnie z którym bieg terminu przedawnienia roszczeń wynikających z nieważnej, na skutek usunięcia postanowień abuzywnych, umowy kredytu rozpoczyna się dopiero po wyrażeniu przez konsumenta świadomej woli niezwiązania go postanowieniami abuzywnymi. Sąd Najwyższy uznał, że skoro konsument jest uprawniony, aby sanować wadliwą (abuzywną) klauzulę umowną i wyrazić wolę bycia nią związanym, to do czasu podjęcia tej decyzji kredytodawca pozostaje w niepewności co do obowiązywania umowy, a sama umowa znajduje się w stanie bezskuteczności zawieszony. Dopiero wraz z ustaniem tego stanu, co następuje co do zasady na skutek oświadczenia kredytobiorcy, mogą powstać roszczenia kredytodawcy i tym samym rozpocznie się bieg ich przedawnienia.

Mając na uwadze treść uchwały Sądu Najwyższego III CZP 6/21 oraz zapadające na jej tle niejednolite orzeczenia sądów powszechnych, Bank skierował pozwy przeciwko klientom, których umowy zostały prawomocnie unieważnione, albo których pozwy zostały Bankowi doręczone przed 31 grudnia 2019 roku, o zwrot kwot wypłaconych w związku z zawarciem umowy, której ważność została zakwestionowana.

W wyroku z dnia 15 czerwca 2023 roku wydanym w sprawie C-520/21 TSUE orzekł, że w przypadku uznania umowy kredytu zawierającej nieuczciwe warunki za nieważną, dyrektywa 93/13: (i) nie stoi na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą konsument ma prawo żądać od instytucji kredytowej rekompensaty wykraczającej poza zwrot miesięcznych rat i kosztów zapłaconych z tytułu wykonania tej umowy oraz poza zapłatę ustawowych odsetek za zwłokę od dnia wezwania do zapłaty, pod warunkiem poszanowania celów dyrektywy 93/13 i zasady proporcjonalności, oraz, że (ii) stoi na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą instytucja kredytowa ma prawo żądać od konsumenta rekompensaty wykraczającej poza zwrot kapitału wypłaconego z tytułu wykonania tej umowy oraz poza zapłatę ustawowych odsetek za zwłokę od dnia wezwania do zapłaty.

Zdaniem Banku, na gruncie przepisów krajowych i zasady proporcjonalności, klientom nie przysługują dodatkowe roszczenia wobec Banku, przede wszystkim dlatego, że nie świadczyli oni na rzecz Banku usługi finansowej polegającej na udostępnianiu kapitału. Nie jest też uzasadnione stwierdzenie, że Bank wzbogacił się kosztem klienta, a konsument został zubożony. Dzięki uzyskanym środkom klient zaspokoił swoje potrzeby mieszkaniowe, a Bank przez lata ponosił koszty pozyskania tych środków, ich udostępnienia i obsługi technicznej kredytu. Nawet gdyby uznać, że istnieją podstawy prawne dla roszczeń klientów, to roszczenia klienta nie muszą zostać uwzględnione, a sądy mogą skorzystać z przysługującej im kompetencji do oddalenia powództwa, gdy stanowi ono nadużycie prawa. Aktualnie brak orzecznictwa dotyczącego tego typu roszczeń klientów. Jednocześnie, zdaniem Banku, wyrok TSUE, nie pozbawia Banku prawa domagania się zwrotu od kredytobiorcy aktualnej równowartości wypłaconej kwoty kredytu. Roszczenie takie nie stanowi żądania od kredytobiorcy dodatkowej rekompensaty, ale jest żądaniem zwrotu tego kapitału w jego aktualnej wartości.

- **POSTĘPOWANIA SĄDOWE PRZECIWKO BANKOWI DOTYCZĄCE KREDYTÓW HIPOTECZNYCH OPARTYCH O ZMIENNĄ STOPĘ PROCENTOWĄ**

Na 30 września 2023 przeciwko Bankowi toczyło się 61 postępowań sądowych, w których klienci kwestionują oparcie umowy kredytu hipotecznego na konstrukcji oprocentowania zmiennego oraz zasady ustalania stopy referencyjnej WIBOR. Bank kwestionuje zasadność roszczeń podnoszonych w tych sprawach.

- **POSTĘPOWANIA SĄDOWE PRZECIWKO BANKOWI DOTYCZĄCE SANKCJI KREDYTU DARMOWEGO**

Na 30 września 2023 przeciwko Bankowi toczyło się 866 postępowań sądowych dotyczących sankcji kredytu darmowego o wartości przedmiotu sporu 15,4 miliona PLN. Postępowania te są inicjowane przez klientów lub podmioty, które nabyły od nich wierzytelności i dotyczą zapisów umów pożyczek gotówkowych. Bank kwestionuje zasadność roszczeń podnoszonych w tych sprawach. Dotychczasowe orzecznictwo w przeważającej części jest korzystne dla Banku.

- **DZIAŁANIA GRUPY KAPITAŁOWEJ PODEJMOWANE W ZWIĄZKU Z PROPOZYCJĄ PRZEWODNICZĄCEGO KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO ORAZ OCZEKIWANYM POSIEDZENIEM SĄDU NAJWYŻSZEGO W ZAKRESIE KREDYTÓW UDZIELANYCH W WALUTACH OBCYCH.**

W grudniu 2020 roku Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego (dalej: Przewodniczący KNF) przedstawił propozycję, która zmierza do systemowego rozwiązania problemu kredytów mieszkaniowych we frankach szwajcarskich. Rozwiązanie to zakłada, że banki dobrowolnie zaoferują klientom możliwość zawierania ugód, na mocy których klienci rozliczaliby się z bankiem tak, jak gdyby ich kredyty od początku były kredytami złotowymi oprocentowanymi według stawki referencyjnej WIBOR powiększonej o stosowaną historycznie dla takich kredytów marżę.

Grupa Kapitałowa przeanalizowała korzyści i ryzyka związane z możliwymi wariantami postępowania w sprawie walutowych kredytów mieszkaniowych. W ocenie Grupy Kapitałowej osiągnięcie kompromisu i zawarcie ugody jest zarówno dla Banku, jak i dla jego klientów, korzystniejsze niż angażowanie się w długotrwałe procesy sądowe z niepewnym rozstrzygnięciem.

23 kwietnia 2021 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy zaakceptowało możliwość oferowania Klientom ugód. Następnie, uchwałą z dnia 27 maja 2021 roku Rada Nadzorcza zaakceptowała warunki oferowania ugód na zasadach zaproponowanych przez Przewodniczącego KNF. Proces ugodowego kończenia sporów dotyczących ważności umów kredytów mieszkaniowych został uruchomiony 4 października 2021 roku. Ugody są proponowane w toku postępowań mediacyjnych prowadzonych przez Centrum Mediacji przy Sądzie Polubownym przy KNF, w toku postępowań sądowych i postępowań wywołanych wnioskiem o zawiązanie do próby ugodowej (patrz nota: [KOSZT RYZYKA PRAWNEGO KREDYTÓW HIPOTECZNYCH W WALUTACH WYMIENIALNYCH](#)).

- **POSTĘPOWANIA PROWADZONE PRZED PREZESEM URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW (UOKiK)**

Przed Prezesem UOKiK prowadzone są dwa postępowania wszczęte z urzędu przez Prezesa UOKiK:

- Postępowanie wszczęte 26 lipca 2017 roku w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Zarzucane Bankowi naruszenie polega na pobieraniu od konsumentów wyższych rat kredytów oraz pożyczek denominowanych do walut obcych niż wynikające z informacji o ryzyku kursowym przedstawianych konsumentom przed zawarciem umów oraz przerzuceniu na konsumenta możliwego ryzyka walutowego. Bank ustosunkował się do zarzutów w piśmie z 23 września 2017 roku. Pismem z 14 marca 2019 roku Prezes UOKiK wezwał Bank do udzielenia odpowiedzi na 16 szczegółowych pytań w celu ustalenia okoliczności niezbędnych dla rozstrzygnięcia sprawy, na które Bank udzielił odpowiedzi pismem z 10 maja 2019 roku. Pismem z 9 czerwca 2021 roku Prezes UOKiK poinformował o przedłużeniu terminu zakończenia postępowania do 30 września 2021 roku, a następnie postanowieniem z 18 listopada 2021 roku Prezes UOKiK wezwał Bank do przedstawienia dalszych informacji, przedłużając termin zakończenia postępowania do 31 grudnia 2021 roku. Wezwanie Prezesa UOKiK zostało wykonane 6 grudnia 2021 roku. Na 30 września 2023 roku Grupa nie utworzyła rezerwy na to postępowanie.

- Postępowanie wszczęte 12 marca 2019 roku o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone. Postępowanie dotyczy klauzul modyfikacyjnych wskazujących okoliczności, w których Bank jest uprawniony do zmiany warunków umownych, w tym wysokości opłat i prowizji. W ocenie Prezesa UOKiK stosowane przez Bank klauzule modyfikacyjne umożliwiają Bankowi jednostronną, nieograniczoną i dowolną możliwość zmiany sposobu wykonania umowy. W konsekwencji, Prezes UOKiK stoi na stanowisku, że klauzule stosowane przez Bank kształtują prawa i obowiązki konsumentów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają ich interesy, co uzasadnia stwierdzenie ich abuzywności. Pismem z 31 maja 2019 roku Bank ustosunkował się do zarzutów Prezesa UOKiK wskazując, że są one bezzasadne. Bank zwrócił uwagę m.in. na fakt, że zakwestionowane klauzule są skonkretyzowane oraz precyzyjnie określają okoliczności uprawniające Bank do zmiany wzorca. Postanowieniem z 7 czerwca 2022 roku UOKiK wezwał Bank do przedstawienia szeregu informacji dotyczących spornych klauzul, obrotu Banku oraz przychodu uzyskanego tytułem zmian opłat i prowizji w oparciu o kwestionowane klauzule. Wezwanie UOKiK zostało wykonane 11 lipca i 30 września 2022 roku. Kolejnymi postanowieniami Prezes UOKiK przedłużał termin zakończenia postępowania. Aktualny, wskazany przez Prezesa UOKiK termin to 29 grudnia 2023 roku. Na 30 września 2023 roku Grupa nie utworzyła rezerwy na to postępowanie.
- **POSTĘPOWANIA PROWADZONE PRZED SĄDEM OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

Przed Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów toczą się dwa postępowania z udziałem Banku:

- **POSTĘPOWANIE DOTYCZĄCE KLAUZUL SPREADOWYCH**

Postępowanie zostało zainicjowane odwołaniem Banku (złożonym w dniu 13 listopada 2020 roku) od decyzji Prezesa UOKiK z 16 października 2020 roku. Przedmiotową decyzją Prezes UOKiK uznał postanowienia wzorca umowy „Aneks do umowy kredytu mieszkaniowego/pożyczki hipotecznej” w części „Załącznik do aneksu Zasady ustalania spreadu walutowego w PKO BP S.A.” za postanowienia niedozwolone i zakazał ich wykorzystywania. Dodatkowo, Prezes UOKiK nakazał poinformować wszystkich konsumentów będących stronami ocenianych aneksów o uznaniu ich za niedozwolone i skutkach z tego wynikających, najpóźniej w terminie dziewięciu miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji oraz nakazał złożyć oświadczenie, o treści wskazanej w decyzji, w terminie najpóźniej 1 miesiąca od uprawomocnienia się decyzji, utrzymywanego na stronie internetowej przez okres 4 miesięcy. Ponadto Prezes UOKiK nałożył na Bank karę w wysokości 41 milionów PLN, płatną na rzecz Funduszu Edukacji Finansowej.

W odwołaniu od wskazanej decyzji Bank wniósł o jej zmianę poprzez uznanie, że nie doszło do naruszenia zakazu stosowania niedozwolonych klauzul umownych, względnie poprzez umorzenie postępowania. Wniesiono również o uchylenie decyzji lub jej zmianę poprzez odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej lub jej znaczące obniżenie. W odwołaniu podniesiono szereg zarzutów materialnych i procesowych. Zasadnicze argumenty Banku sprowadzają się do zwrócenia uwagi, że decyzja Prezesa UOKiK stanowi przejaw niezgodnej z prawem i pozbawionej podstaw ingerencji w politykę cenową Banku, wskazania na brak merytorycznych podstaw do ingerencji Prezesa UOKiK, to jest brak podstaw do uznania, iż Bank stosował niedozwolone postanowienia umowne oraz wskazania, że nałożona na Bank kara jest rażąco wysoka. W odpowiedzi na odwołanie, Prezes UOKiK podtrzymał stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji. Wyrokiem z dnia 10 października 2023 r. Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uchylił w całości decyzję Prezesa UOKiK. Wyrok nie jest prawomocny. Na 30 września 2023 roku Grupa ujmuje rezerwę na to postępowanie w wysokości 41 milionów PLN.

- **POSTĘPOWANIE DOTYCZĄCE STOSOWANIA PRAKTYK OGRANICZAJĄCYCH KONKURENCJĘ NA RYNKU PŁATNOŚCI ZA POMOCĄ KART PŁATNICZYCH W POLSCE**

Bank jest stroną postępowania wszczętego przez Prezesa UOKiK postanowieniem z 23 kwietnia 2001 roku na wniosek Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji – Związek Pracodawców przeciwko operatorom systemu płatniczego Visa, Europay oraz bankom – emitentom kart Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard.

Postępowanie dotyczy praktyk ograniczających konkurencję na rynku płatności za pomocą kart płatniczych w Polsce, mających polegać na wspólnym ustalaniu opłaty interchange za transakcje dokonane kartami systemu Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard, a także ograniczaniu dostępu do rynku podmiotom zewnętrznym. 29 grudnia 2006 roku UOKiK uznał praktyki polegające na wspólnym ustalaniu opłaty interchange za ograniczające konkurencję oraz nakazał ich zaniechania, jednocześnie nakładając m.in. na Bank karę pieniężną w kwocie 16,6 miliona PLN. Bank odwołał się od wyżej wymienionej decyzji Prezesa UOKiK do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (SOKiK). Wyrokiem z 21 listopada 2013 roku SOKiK zmniejszył karę wymierzoną Bankowi do kwoty 10,4 miliona PLN.

Strony postępowania wniosły apelacje. Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z 6 października 2015 roku przywrócił pierwotną wysokość nałożonych kar pieniężnych określonych w decyzji UOKiK, tj. karę w kwocie 16,6 miliona PLN (kara nałożona na PKO Bank Polski S.A.) i karę w kwocie 4,8 miliona PLN (kara nałożona na Nordea Bank Polska S.A., której PKO Bank Polski S.A. jest następcą prawnym w drodze połączenia w trybie art. 492 § 1 pkt 1 Kodeksu spółek handlowych). Kara została zapłacona przez Bank w październiku 2015 roku. Na skutek wniesionej przez Bank skargi kasacyjnej Sąd Najwyższy wyrokiem z 25 października 2017 roku uchylił zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia. Kara zapłacona przez Bank została zwrócona Bankowi 21 marca 2018 roku. 23 listopada 2020 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie wydał wyrok, w którym uchylił do ponownego rozpoznania wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z 21 listopada 2013 roku. Aktualnie, postępowanie w sprawie prowadzone jest w I instancji przed Sądem Okręgowym w Warszawie. Na 30 września 2023 roku Grupa ujmuje rezerwę na to postępowanie w wysokości 21 milionów PLN.

- **POSTĘPOWANIA PRZED KOMISJĄ NADZORU FINANSOWEGO**

- Przeciwno Bankowi toczy się, wszczęte z urzędu, postępowanie administracyjne prowadzone przez Komisję Nadzoru Finansowego (KNF). Z pism KNF wynika, że zidentyfikowane zostały nieprawidłowości świadczące o naruszeniu przez Bank (jako agenta ubezpieczeniowego) przepisów dotyczących organizacji oraz nadzorowania czynności agencyjnych u agenta ubezpieczeniowego, w zakresie związanym z realizacją obowiązku doskonalenia zawodowego przez osoby fizyczne wykonujące czynności agencyjne w imieniu Banku. W toku postępowania Bank podjął działania mające na celu usunięcie nieprawidłowości w obszarze nadzoru nad wykonywaniem czynności agencyjnych przez działające na rzecz Banku osoby fizyczne, w tym w zakresie przestrzegania realizacji przez te osoby obowiązków doskonalenia zawodowego w kolejnych latach. Postępowanie było wielokrotnie przedłużane, ostatnio postanowieniem z 1 września 2023 roku przedłużono je o kolejne trzy miesiące. Formalnie KNF nie sformułowała konkretnych zarzutów stanowiących przedmiot postępowania.

- KNF prowadzi postępowanie w sprawie nałożenia na Bank, prowadzący działalność maklerską poprzez wyodrębnioną organizacyjnie jednostkę - Biuro Maklerskie, kary administracyjnej w związku z podejrzeniem niedopełnienia obowiązku w zakresie przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu (dalej: „AML”). Bank odpowiedział na wezwanie KNF do złożenia pisemnych wyjaśnień w zakresie skali korzyści osiągniętych lub strat unikniętych przez Bank w związku z naruszeniami ustawy AML, strat poniesionych przez osoby trzecie w związku z naruszeniem ustawy AML, ewentualnych kar administracyjnych nałożonych na podstawie przepisów ustawy AML. Ponadto, KNF przekazał do wiadomości Banku pismo skierowane do GIFF z prośbą o przekazanie informacji dotyczących dotychczasowych naruszeń przepisów ustawy AML przez Bank. 24 sierpnia 2023 roku KNF przekazał zawiadomienie, że z uwagi na konieczność dokonania pogłębionej analizy zebranego materiału dowodowego, zakończenie postępowania administracyjnego planowane jest do 30 października 2023 roku.

- **ROSZCZENIA ODSZKODAWCZCIE ZWIĄZANE Z OPŁATĄ INTERCHANGE**

Bankowi doręczono osiem wezwań do wzięcia udziału w charakterze interwenienta ubocznego po stronie pozwanej w sprawach dotyczących opłaty interchange. Po stronie pozwanej występują inne banki, a w części spraw także organizacje kartowe. Roszczenia wobec pozwanych banków opiewają aktualnie na łączną kwotę 898 milionów PLN i dochodzone są tytułem odszkodowania za różnice w wysokości opłat interchange wynikających z zastosowania praktyk ograniczających konkurencję. Ponieważ postępowania te nie toczą się przeciwko Bankowi, ich wartość nie została uwzględniona w łącznej wartości przedmiotu sporu spraw przeciwko Bankowi.

Konsekwencją uznania przez sądy roszczeń za zasadne może być wystąpienie przez pozwanych w odrębnym procesie z roszczeniami regresowymi przeciwko innym bankom, w tym PKO Bankowi Polskiemu S.A. Na 30 września 2023 roku Bank wstąpił do ośmiu postępowań w charakterze interwenienta ubocznego. W dwóch z tych postępowań zapadły korzystne dla pozwanych prawomocne wyroki oddalające roszczenia powodów, w kolejnych dwóch nieprawomocne wyroki oddalające powództwo w całości, a w jednym nieprawomocny wyrok oddalający powództwo w znacznym zakresie. Oddalenie roszczeń nastąpiło z uwagi na uwzględnienie zarzutu przedawnienia.



• **ROSZCZENIA REPRYWATYZACYJNE W STOSUNKU DO NIERUCHOMOŚCI UŻYTKOWANYCH PRZEZ GRUPĘ KAPITAŁOWĄ**

Na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego prowadzone są:

- dwa postępowania, których stroną jest Bank. W jednym postępowaniu, Bank wniósł skargę kasacyjną od niekorzystnego prawomocnego wyroku oddalającego roszczenia Banku. Drugie postępowanie, którego przedmiotem jest stwierdzenie nieważności decyzji odmawiającej wnioskodawcy przyznania prawa własności czasowej do nieruchomości Banku, toczy się przed Naczelnym Sędzią Administracyjnym, ponieważ druga strona wniosła skargę kasacyjną;
- trzy postępowania, w tym dwa zawieszono, których stroną są pozostałe spółki Grupy Kapitałowej Banku. Dwa postępowania są na etapie administracyjnym, jedno na etapie sądowno-administracyjnym.

Prawdopodobieństwo zaistnienia poważnych roszczeń wobec Grupy Kapitałowej z tytułu powyższych postępowań jest niewielkie.

### 33. AKCJONARIAT BANKU

Zgodnie z informacjami PKO Banku Polskiego S.A. na dzień przekazania raportu akcjonariuszami posiadającymi bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji (co najmniej 5%) są trzy podmioty: Skarb Państwa, Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny, Grupa funduszy Allianz Otwarty Fundusz Emerytalny.

Według informacji posiadanych na 30 września 2023 roku akcjonariat Banku jest następujący:

NAZWA PODMIOTU	liczba akcji	liczba głosów %	Wartość nominalna 1 akcji	Udział w kapitale podstawowym %
<b>Na 30 września 2023 roku</b>				
Skarb Państwa	367 918 980	29,43%	1 zł	29,43%
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny <sup>1</sup>	113 978 220	9,12%	1 zł	9,12%
Grupa funduszy Allianz Otwarty Fundusz Emerytalny <sup>1</sup>	104 137 594	8,33%	1 zł	8,33%
Pozostali akcjonariusze <sup>3</sup>	663 965 206	53,12%	1 zł	53,12%
<b>Razem</b>	<b>1 250 000 000</b>	<b>100%</b>	<b>---</b>	<b>100%</b>
<b>Na 31 grudnia 2022 roku</b>				
Skarb Państwa	367 918 980	29,43%	1 zł	29,43%
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny <sup>1</sup>	108 266 112	8,66%	1 zł	8,66%
Grupa funduszy Allianz <sup>1,2</sup>	106 567 559	8,53%	1 zł	8,53%
Pozostali akcjonariusze <sup>3</sup>	667 247 349	53,38%	1 zł	53,38%
<b>Razem</b>	<b>1 250 000 000</b>	<b>100%</b>	<b>---</b>	<b>100%</b>

<sup>1</sup> Wyliczenia według stanów posiadania akcji na koniec danego okresu publikowanych przez PTE w informacjach półrocznych lub rocznych o strukturze aktywów funduszu i kursu z Biuletynu Statystycznego GPW.

<sup>2</sup> W skład Grupy wchodzi: Allianz Polska Otwarty Fundusz Emerytalny, Allianz Polska Dobrowolny Fundusz Emerytalny, Drugi Allianz Polska Otwarty Fundusz Emerytalny.

<sup>3</sup> W tym Bank Gospodarstwa Krajowego, który na dzień 30 września 2023 roku i na 31 grudnia 2022 roku posiadał 24 487 297 akcji, co stanowi 1,96% udziału w liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu.

Akcje Banku są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

• STRUKTURA KAPITAŁU AKCYJNEGO PKO BANKU POLSKIEGO S.A.:

Seria	Rodzaj akcji	Ilość akcji	Wartość nominalna 1 akcji	Wartość serii według wartości nominalnej
Seria A	akcje zwykłe imienne	312 500 000	1 zł	312 500 000
Seria A	akcje zwykłe na okaziciela	197 500 000	1 zł	197 500 000
Seria B	akcje zwykłe na okaziciela	105 000 000	1 zł	105 000 000
Seria C	akcje zwykłe na okaziciela	385 000 000	1 zł	385 000 000
Seria D	akcje zwykłe na okaziciela	250 000 000	1 zł	250 000 000
<b>Razem</b>	- - -	<b>1 250 000 000</b>	- - -	<b>1 250 000 000</b>

W okresie dziewięciu miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku oraz w 2022 roku nie wystąpiły zmiany w wysokości kapitału zakładowego PKO Banku Polskiego S.A. Wyemitowane akcje PKO Banku Polskiego S.A. nie są uprzywilejowane i są w pełni opłacone.

## WARTOŚĆ GODZIWA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

### 34. HIERARCHIA WARTOŚCI GODZIWEJ

AKTYWA WYCENIANE DO WARTOŚCI GODZIWEJ 30.09.2023	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Pozostałe techniki wyceny
Pochodne instrumenty zabezpieczające	1 362	-	1 362	-
Pozostałe instrumenty pochodne	8 619	2	8 617	-
<b>Papiery wartościowe</b>	<b>94 998</b>	<b>85 257</b>	<b>9 085</b>	<b>656</b>
<b>przeznaczone do obrotu</b>	<b>496</b>	<b>487</b>	-	<b>9</b>
dłużne papiery wartościowe	460	451	-	9
akcje w innych jednostkach - notowane na giełdach	33	33	-	-
jednostki uczestnictwa w fundusze inwestycyjne oraz certyfikaty inwestycyjne, prawa do akcji, prawa poboru	3	3	-	-
<b>nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat</b>	<b>1 619</b>	<b>1 123</b>	<b>126</b>	<b>370</b>
dłużne papiery wartościowe	610	542	21	47
akcje w innych jednostkach - notowane na giełdach	111	111	-	-
udziały i akcje w innych jednostkach - nienotowane na giełdach	324	-	1	323
jednostki uczestnictwa w fundusze inwestycyjne oraz certyfikaty inwestycyjne, prawa do akcji, prawa poboru	574	470	104	-
wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite (dłużne papiery wartościowe)	92 883	83 647	8 959	277
<b>Kredyty i pożyczki udzielone klientom</b>	<b>2 975</b>	-	-	<b>2 975</b>
<b>nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat</b>	<b>2 975</b>	-	-	<b>2 975</b>
kredyty na nieruchomości	2	-	-	2
kredyty gospodarcze	80	-	-	80
kredyty konsumpcyjne	2 893	-	-	2 893
<b>Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem</b>	<b>107 954</b>	<b>85 259</b>	<b>19 064</b>	<b>3 631</b>

ZOBOWIĄZANIA WYCENIANE DO WARTOŚCI GODZIWEJ 30.09.2023	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Pozostałe techniki wyceny
Pochodne instrumenty zabezpieczające	3 198	-	3 198	-
Pozostałe instrumenty pochodne	8 266	1	8 265	-
Zobowiązania z tytułu krótkiej pozycji w papierach wartościowych	64	64	-	-
Zobowiązania z tytułu produktów ubezpieczeniowych	158	-	158	-
<b>Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem</b>	<b>11 686</b>	<b>65</b>	<b>11 621</b>	<b>-</b>

AKTYWA WYCENIANE DO WARTOŚCI GODZIWEJ 31.12.2022	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Pozostałe techniki wyceny
Pochodne instrumenty zabezpieczające	1 042	-	1 042	-
Pozostałe instrumenty pochodne	13 162	1	13 161	-
<b>Papiery wartościowe</b>	<b>67 106</b>	<b>52 864</b>	<b>13 198</b>	<b>1 044</b>
<b>przeznaczone do obrotu</b>	<b>193</b>	<b>193</b>	-	-
dłużne papiery wartościowe	164	164	-	-
akcje w innych jednostkach - notowane na giełdach	27	27	-	-
jednostki uczestnictwa w fundusze inwestycyjne oraz certyfikaty inwestycyjne, prawa do akcji, prawa poboru	2	2	-	-
<b>nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat</b>	<b>1 702</b>	<b>1 180</b>	<b>120</b>	<b>402</b>
dłużne papiery wartościowe	578	511	22	45
akcje w innych jednostkach - notowane na giełdach	115	115	-	-
udziały i akcje w innych jednostkach - nienotowane na giełdach	358	-	1	357
jednostki uczestnictwa w fundusze inwestycyjne oraz certyfikaty inwestycyjne, prawa do akcji, prawa poboru	651	554	97	-
<b>wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite (dłużne papiery wartościowe)</b>	<b>65 211</b>	<b>51 491</b>	<b>13 078</b>	<b>642</b>
<b>Kredyty i pożyczki udzielone klientom</b>	<b>3 590</b>	-	-	<b>3 590</b>
<b>nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat</b>	<b>3 590</b>	-	-	<b>3 590</b>
kredyty na nieruchomości	4	-	-	4
kredyty gospodarcze	85	-	-	85
kredyty konsumpcyjne	3 501	-	-	3 501
<b>Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem</b>	<b>84 900</b>	<b>52 865</b>	<b>27 401</b>	<b>4 634</b>

ZOBOWIĄZANIA WYCENIANE DO WARTOŚCI GODZIWEJ 31.12.2022	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Pozostałe techniki wyceny
Pochodne instrumenty zabezpieczające	7 469	-	7 469	-
Pozostałe instrumenty pochodne	12 978	-	12 978	-
Zobowiązania z tytułu krótkiej pozycji w papierach wartościowych	7	7	-	-
Zobowiązania z tytułu produktów ubezpieczeniowych	149	-	149	-
<b>Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem</b>	<b>20 603</b>	<b>7</b>	<b>20 596</b>	<b>-</b>

WPŁYW PARAMETRÓW ESTYMOVANYCH NA WYCENĘ DO WARTOŚCI GODZIWEJ INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH NA POZIOMIE 3	30.09.2023		31.12.2022	
	Wartość godziwa według		Wartość godziwa według	
	scenariusza pozytywnego	scenariusza negatywnego	scenariusza pozytywnego	scenariusza negatywnego
Akcje Visa Inc. <sup>1</sup>	82	74	145	133
Pozostałe inwestycje kapitałowe <sup>2</sup>	218	197	189	171
Obligacje korporacyjne <sup>3</sup>	326	325	681	679
Kredyty i pożyczki udzielone klientom <sup>4</sup>	3 124	2 826	3 770	3 410

<sup>1</sup> scenariusz zakładający współczynnik z tytułu dyskonta dotyczącego przyszłych warunków zamiany akcji serii C na akcje zwykłe na poziomie odpowiednio 0%/100%

<sup>2</sup> scenariusz zakładający zmianę wartości wyceny o +/-5%

<sup>3</sup> scenariusz zakładający zmianę spreadu kredytowego o +/- 10%

<sup>4</sup> scenariusz zakładający zmianę stopy dyskontowej o +/- 0,5 p.p.

UZGODNIENIE ZMIAN W TRAKCIE OKRESÓW WARTOŚCI GODZIWEJ NA POZIOMIE 3 HIERARCHII WARTOŚCI GODZIWEJ	01.01-30.09.2023	01.01-30.09.2022
Bilans otwarcia na początek okresu	4 634	5 711
Zwiększenie zaangażowania w instrumenty kapitałowe	42	82
Zmniejszenie zaangażowania w instrumenty kapitałowe	(79)	(87)
Zwiększenie zaangażowania w obligacje korporacyjne	9	59
Zmniejszenie zaangażowania w obligacje korporacyjne	(364)	(71)
Zwiększenie zaangażowania w kredyty i pożyczki udzielone klientom	638	713
Zmniejszenie zaangażowania w kredyty i pożyczki udzielone klientom	(1 062)	(1 375)
Reklasyfikacja z kategorii wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat do wycenianych według zamortyzowanego kosztu	(140)	-
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	(17)	(11)
Zmiana wyceny ujęta w innych dochodach całkowitych	-	25
Inne, w tym różnice kursowe	(30)	(149)
<b>Stan na koniec okresu</b>	<b>3 631</b>	<b>4 897</b>

### 35. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE, KTÓRE W SKONSOLIDOWANYM SPRAWOZDANIU Z SYTUACJI FINANSOWEJ NIE SĄ PREZENTOWANE W WARTOŚCI GODZIWEJ

30.09.2023	wartość bilansowa	wartość godziwa		
		Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Kasa, środki w Banku Centralnym	16 469	4 524	11 945	-
Należności od banków	15 152	-	15 147	-
<b>Papiery wartościowe (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)</b>	<b>80 696</b>	<b>64 789</b>	<b>8 855</b>	<b>2 262</b>
obligacje skarbowe PLN	56 366	52 591	-	-
obligacje skarbowe walutowe	1 044	1 043	-	-
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	12 083	11 155	-	-
obligacje komunalne PLN	7 038	-	7 326	-
obligacje korporacyjne PLN	2 425	-	-	2 262
obligacje korporacyjne walutowe	1 740	-	1 529	-
Transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży	69	-	69	-
<b>Kredyty i pożyczki udzielone klientom (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)</b>	<b>236 772</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>239 094</b>
kredyty na nieruchomości	107 305	-	-	106 919
kredyty gospodarcze	77 490	-	-	79 582
kredyty konsumpcyjne	29 052	-	-	29 709
należności z tytułu faktoringu	3 876	-	-	3 876
należności z tytułu leasingu finansowego	19 049	-	-	19 008
Inne aktywa finansowe	1 530	-	-	1 530
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	10	-	10	-
Zobowiązania wobec banków	3 572	-	3 572	-
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	5	-	5	-
<b>Zobowiązania wobec klientów (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)</b>	<b>375 969</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>375 526</b>
zobowiązania wobec gospodarstw domowych	297 564	-	-	297 058
zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	64 289	-	-	64 352
zobowiązania wobec jednostek budżetowych	14 116	-	-	14 116
Otrzymane kredyty i pożyczki	1 798	-	-	1 799
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	17 437	9 927	5 406	1 973
Zobowiązania podporządkowane	2 719	-	2 755	-
Inne zobowiązania finansowe	4 620	-	-	4 620

31.12.2022	wartość bilansowa	wartość godziwa		
		Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Kasa, środki w Banku Centralnym	15 917	4 215	11 702	-
Należności od banków	16 101	-	16 098	-
<b>Papiery wartościowe (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)</b>	<b>68 556</b>	<b>49 891</b>	<b>7 779</b>	<b>1 733</b>
obligacje skarbowe PLN	45 893	38 773	-	23
obligacje skarbowe walutowe	713	708	-	-
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	12 100	10 410	-	-
obligacje komunalne PLN	6 182	-	6 332	-
obligacje korporacyjne PLN	1 989	-	-	1 710
obligacje korporacyjne walutowe	1 679	-	1 447	-
Transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży	7	-	7	-
<b>Kredyty i pożyczki udzielone klientom (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)</b>	<b>229 377</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>230 438</b>
kredyty na nieruchomości	109 137	-	-	108 642
kredyty gospodarcze	71 103	-	-	72 955
kredyty konsumpcyjne	27 382	-	-	27 152
należności z tytułu faktoringu	3 591	-	-	3 592
należności z tytułu leasingu finansowego	18 164	-	-	18 097
Inne aktywa finansowe	1 850	-	-	1 850
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	9	-	9	-
Zobowiązania wobec banków	3 011	-	3 009	-
<b>Zobowiązania wobec klientów (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)</b>	<b>338 770</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>337 983</b>
zobowiązania wobec gospodarstw domowych	262 948	-	-	262 128
zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	58 634	-	-	58 667
zobowiązania wobec jednostek budżetowych	17 188	-	-	17 188
Otrzymane kredyty i pożyczki	2 294	-	-	2 283
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	15 510	11 798	1 265	2 187
Zobowiązania podporządkowane	2 781	-	2 603	-
Inne zobowiązania finansowe	4 385	-	-	4 385

## ZARZĄDZANIE RYZYKIEM W GRUPIE KAPITAŁOWEJ

### 36. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM W GRUPIE KAPITAŁOWEJ

Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych zarówno w Banku, jak i w pozostałych podmiotach Grupy Kapitałowej.

Celem zarządzania ryzykiem jest zapewnienie (przy zmieniającym się otoczeniu) rentowności działalności biznesowej, przy jednoczesnej kontroli i utrzymaniu poziomu ryzyka w ramach systemu limitów i przyjętej przez Bank i Grupę Kapitałową tolerancji na ryzyko i systemu limitów w zmieniającym się otoczeniu makroekonomicznym. Poziom ryzyka stanowi ważny składnik procesu planistycznego.

Grupa Kapitałowa identyfikuje ryzyka w swojej działalności oraz analizuje wpływ poszczególnych rodzajów ryzyka na swoją działalność biznesową. Wszystkie ryzyka podlegają zarządzaniu, część z nich ma istotny wpływ w odniesieniu do dochodowości i kapitału niezbędnego do ich pokrycia. Za istotne ryzyka Grupa Kapitałowa uznaje ryzyko kredytowe, ryzyko walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych, ryzyko walutowe, ryzyko stopy procentowej, ryzyko płynności (w tym ryzyko finansowania), ryzyko operacyjne, ryzyko biznesowe, ryzyko zmian makroekonomicznych oraz ryzyko modeli. Regularnie, co najmniej w cyklu rocznym, Grupa Kapitałowa przeprowadza ocenę istotności wszystkich zidentyfikowanych ryzyk.

Szczegółowy opis zasad zarządzania istotnymi rodzajami ryzyka zawarty jest w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku i raporcie „[ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA ORAZ INNE INFORMACJE PODLEGAJĄCE OGŁASZANIU W GRUPIE KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO S.A.](#)”.

W okresie dziewięciu miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku:

- Grupa Kapitałowa monitorowała sytuację klientów oraz dostosowywała politykę kredytową mając na uwadze zabezpieczenie dobrej jakości portfela kredytowego. W ramach wyceny ekspozycji kredytowych Grupa Kapitałowa uwzględniła szczególnie informacje dotyczące powiązań gospodarczych klientów z kontrahentami z Ukrainy, Białorusi i Rosji. Specyficzne działania podejmowane przez Grupę Kapitałową w obszarze zarządzania ryzykiem w związku z sytuacją w Ukrainie zaprezentowane zostały w nocie [„WPLYW SYTUACJI GEOPOLITYCZNEJ W UKRAINIE NA PKO BANK POLSKI S.A.”](#).
- W zakresie ryzyka stopy procentowej wyzwaniem dla sektora bankowego jest reforma wskaźników referencyjnych, w tym w szczególności zaproponowana przez Narodową Grupę Roboczą „mapa drogowa” zastąpienia wskaźników WIBID/WIBOR indeksem WIRON. Reforma może mieć istotny wpływ na wycenę instrumentów finansowych oraz efektywność posiadanych transakcji zabezpieczających ryzyko stopy procentowej. Reforma będzie miała także istotny wpływ na produkty oferowane klientom oraz na strukturę przeszacowania aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych Grupy Kapitałowej, determinującą poziom ryzyka stopy procentowej, na jakie narażona jest Grupa (szczegóły patrz nota: [„Reforma wskaźników stóp procentowych”](#)).
- Grupa Kapitałowa utrzymywała wskaźniki płynności na wysokim, bezpiecznym poziomie, znacznie powyżej limitu nadzorczego oraz poziom płynności, który umożliwiał szybką i skuteczną reakcję na potencjalne zagrożenia. Grupa Kapitałowa odpowiednio kształtowała swoje źródła finansowania poprzez dostosowywanie oferty depozytowej (w szczególności oprocentowania depozytów) do bieżących potrzeb oraz spłatę wymagalnych środków pozyskanych z rynku finansowego w drodze emisji (szczegóły patrz nota: [„Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej, walutowym i płynności”](#)).
- Realizowane były zadania mające na celu rozbudowę systemów informatycznych, pozwalających na gromadzenie danych w zakresie ESG, w szczególności dotyczących ryzyka środowiskowego oraz przygotowanie do systemowego ujawniania tych danych.

### 37. RYZYKO KREDYTOWE – INFORMACJE FINANSOWE

- NALEŻNOŚCI OD BANKÓW

Na 30 września 2023 roku i 31 grudnia 2022 roku wszystkie należności od banków znajdowały się w Fazie 1.

- PAPIERY WARTOŚCIOWE

PAPIERY WARTOŚCIOWE (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej) 30.09.2023 Wycena: do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCl
<b>Wartość brutto</b>	<b>92 284</b>	<b>585</b>	<b>14</b>	<b>92 883</b>	-
bony pieniężne NBP	16 483	-	-	16 483	-
obligacje skarbowe PLN	50 972	-	-	50 972	-
obligacje skarbowe walutowe	4 253	287	-	4 540	-
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	10 054	-	-	10 054	-
obligacje komunalne PLN	5 067	267	-	5 334	-
obligacje korporacyjne PLN	2 516	31	14	2 561	-
obligacje korporacyjne walutowe	2 939	-	-	2 939	-
<b>Odpisy na oczekiwane straty kredytowe</b>	-	-	-	-	-
<b>Wartość netto</b>	<b>92 284</b>	<b>585</b>	<b>14</b>	<b>92 883</b>	-
bony pieniężne NBP	16 483	-	-	16 483	-
obligacje skarbowe PLN	50 972	-	-	50 972	-
obligacje skarbowe walutowe	4 253	287	-	4 540	-
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	10 054	-	-	10 054	-
obligacje komunalne PLN	5 067	267	-	5 334	-
obligacje korporacyjne PLN	2 516	31	14	2 561	-
obligacje korporacyjne walutowe	2 939	-	-	2 939	-



PAPIERY WARTOŚCIOWE (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej) 30.09.2023 Wycena: wg zamortyzowanego kosztu	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCl
<b>Wartość brutto</b>	<b>80 347</b>	<b>419</b>	<b>-</b>	<b>80 766</b>	<b>-</b>
obligacje skarbowe PLN	56 373	-	-	56 373	-
obligacje skarbowe walutowe	1 044	-	-	1 044	-
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	12 086	-	-	12 086	-
obligacje komunalne PLN	6 904	164	-	7 068	-
obligacje korporacyjne PLN	2 328	112	-	2 440	-
obligacje korporacyjne walutowe	1 612	143	-	1 755	-
<b>Odpisy na oczekiwane straty kredytowe</b>	<b>(51)</b>	<b>(19)</b>	<b>-</b>	<b>(70)</b>	<b>-</b>
obligacje skarbowe PLN	(7)	-	-	(7)	-
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	(3)	-	-	(3)	-
obligacje komunalne PLN	(28)	(2)	-	(30)	-
obligacje korporacyjne PLN	(4)	(11)	-	(15)	-
obligacje korporacyjne walutowe	(9)	(6)	-	(15)	-
<b>Wartość netto</b>	<b>80 296</b>	<b>400</b>	<b>-</b>	<b>80 696</b>	<b>-</b>
obligacje skarbowe PLN	56 366	-	-	56 366	-
obligacje skarbowe walutowe	1 044	-	-	1 044	-
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	12 083	-	-	12 083	-
obligacje komunalne PLN	6 876	162	-	7 038	-
obligacje korporacyjne PLN	2 324	101	-	2 425	-
obligacje korporacyjne walutowe	1 603	137	-	1 740	-

PAPIERY WARTOŚCIOWE (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej) 30.09.2023	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCl
<b>Wartość brutto</b>	<b>172 631</b>	<b>1 004</b>	<b>14</b>	<b>173 649</b>	<b>-</b>
<b>Odpisy na oczekiwane straty kredytowe</b>	<b>(51)</b>	<b>(19)</b>	<b>-</b>	<b>(70)</b>	<b>-</b>
<b>Wartość netto</b>	<b>172 580</b>	<b>985</b>	<b>14</b>	<b>173 579</b>	<b>-</b>

PAPIERY WARTOŚCIOWE (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej) 31.12.2022 Wycena: do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCl
<b>Wartość brutto</b>	<b>64 413</b>	<b>422</b>	<b>374</b>	<b>65 209</b>	<b>359</b>
bony pieniężne NBP	80	-	-	80	-
obligacje skarbowe PLN	43 066	-	-	43 066	-
obligacje skarbowe walutowe	3 977	420	-	4 397	-
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	9 373	-	-	9 373	-
obligacje komunalne PLN	5 052	2	-	5 054	-
obligacje korporacyjne PLN	2 476	-	374	2 850	359
obligacje korporacyjne walutowe	389	-	-	389	-
<b>Odpisy na oczekiwane straty kredytowe</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>2</b>	<b>2</b>	<b>2</b>
obligacje korporacyjne PLN	-	-	2	2	2
<b>Wartość netto</b>	<b>64 413</b>	<b>422</b>	<b>376</b>	<b>65 211</b>	<b>361</b>
bony pieniężne NBP	80	-	-	80	-
obligacje skarbowe PLN	43 066	-	-	43 066	-
obligacje skarbowe walutowe	3 977	420	-	4 397	-
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	9 373	-	-	9 373	-
obligacje komunalne PLN	5 052	2	-	5 054	-
obligacje korporacyjne PLN	2 476	-	376	2 852	361
obligacje korporacyjne walutowe	389	-	-	389	-

PAPIERY WARTOŚCIOWE (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej) 31.12.2022 Wycena: wg zamortyzowanego kosztu	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCl
<b>Wartość brutto</b>	<b>68 290</b>	<b>336</b>	<b>-</b>	<b>68 626</b>	<b>-</b>
obligacje skarbowe PLN	45 898	-	-	45 898	-
obligacje skarbowe walutowe	713	-	-	713	-
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	12 108	-	-	12 108	-
obligacje komunalne PLN	6 206	-	-	6 206	-
obligacje korporacyjne PLN	1 817	195	-	2 012	-
obligacje korporacyjne walutowe	1 548	141	-	1 689	-
<b>Odpisy na oczekiwane straty kredytowe</b>	<b>(45)</b>	<b>(25)</b>	<b>-</b>	<b>(70)</b>	<b>-</b>
obligacje skarbowe PLN	(5)	-	-	(5)	-
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	(8)	-	-	(8)	-
obligacje komunalne PLN	(24)	-	-	(24)	-
obligacje korporacyjne PLN	(4)	(19)	-	(23)	-
obligacje korporacyjne walutowe	(4)	(6)	-	(10)	-
<b>Wartość netto</b>	<b>68 245</b>	<b>311</b>	<b>-</b>	<b>68 556</b>	<b>-</b>
obligacje skarbowe PLN	45 893	-	-	45 893	-
obligacje skarbowe walutowe	713	-	-	713	-
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	12 100	-	-	12 100	-
obligacje komunalne PLN	6 182	-	-	6 182	-
obligacje korporacyjne PLN	1 813	176	-	1 989	-
obligacje korporacyjne walutowe	1 544	135	-	1 679	-

PAPIERY WARTOŚCIOWE RAZEM (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej) 31.12.2022	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCl
<b>Wartość brutto</b>	<b>132 703</b>	<b>758</b>	<b>374</b>	<b>133 835</b>	<b>359</b>
<b>Odpisy na oczekiwane straty kredytowe</b>	<b>(45)</b>	<b>(25)</b>	<b>2</b>	<b>(68)</b>	<b>2</b>
<b>Wartość netto</b>	<b>132 658</b>	<b>733</b>	<b>376</b>	<b>133 767</b>	<b>361</b>

• KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej) 30.09.2023	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCl
<b>Wycena: wg zamortyzowanego kosztu</b>					
<b>Wartość brutto</b>	<b>198 968</b>	<b>38 888</b>	<b>9 054</b>	<b>246 910</b>	<b>319</b>
kredyty na nieruchomości	95 531	12 325	1 686	109 542	89
kredyty gospodarcze	60 892	17 220	3 852	81 964	154
kredyty konsumpcyjne	25 859	3 342	2 392	31 593	72
należności z tytułu faktoringu	3 825	23	61	3 909	-
należności z tytułu leasingu finansowego	12 861	5 978	1 063	19 902	4
<b>Odpisy na oczekiwane straty kredytowe</b>	<b>(1 048)</b>	<b>(3 640)</b>	<b>(5 450)</b>	<b>(10 138)</b>	<b>30</b>
kredyty na nieruchomości	(103)	(942)	(1 192)	(2 237)	(9)
kredyty gospodarcze	(445)	(1 762)	(2 267)	(4 474)	(7)
kredyty konsumpcyjne	(406)	(701)	(1 434)	(2 541)	47
należności z tytułu faktoringu	(6)	-	(27)	(33)	-
należności z tytułu leasingu finansowego	(88)	(235)	(530)	(853)	(1)
<b>Wartość netto</b>	<b>197 920</b>	<b>35 248</b>	<b>3 604</b>	<b>236 772</b>	<b>349</b>
kredyty na nieruchomości	95 428	11 383	494	107 305	80
kredyty gospodarcze	60 447	15 458	1 585	77 490	147
kredyty konsumpcyjne	25 453	2 641	958	29 052	119
należności z tytułu faktoringu	3 819	23	34	3 876	-
należności z tytułu leasingu finansowego	12 773	5 743	533	19 049	3

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej) 31.12.2022	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCl
<b>Wycena: wg zamortyzowanego kosztu</b>					
<b>Wartość brutto</b>	<b>196 241</b>	<b>33 964</b>	<b>8 919</b>	<b>239 124</b>	<b>213</b>
kredyty na nieruchomości	98 541	11 033	1 860	111 434	94
kredyty gospodarcze	57 136	14 283	4 118	75 537	58
kredyty konsumpcyjne	24 447	3 231	1 895	29 573	57
należności z tytułu faktoringu	3 562	19	38	3 619	-
należności z tytułu leasingu finansowego	12 555	5 398	1 008	18 961	4
<b>Odpisy na oczekiwane straty kredytowe</b>	<b>(959)</b>	<b>(3 287)</b>	<b>(5 501)</b>	<b>(9 747)</b>	<b>16</b>
kredyty na nieruchomości	(118)	(837)	(1 342)	(2 297)	(14)
kredyty gospodarcze	(398)	(1 586)	(2 450)	(4 434)	(3)
kredyty konsumpcyjne	(356)	(654)	(1 181)	(2 191)	34
należności z tytułu faktoringu	(6)	-	(22)	(28)	-
należności z tytułu leasingu finansowego	(81)	(210)	(506)	(797)	(1)
<b>Wartość netto</b>	<b>195 282</b>	<b>30 677</b>	<b>3 418</b>	<b>229 377</b>	<b>229</b>
kredyty na nieruchomości	98 423	10 196	518	109 137	80
kredyty gospodarcze	56 738	12 697	1 668	71 103	55
kredyty konsumpcyjne	24 091	2 577	714	27 382	91
należności z tytułu faktoringu	3 556	19	16	3 591	-
należności z tytułu leasingu finansowego	12 474	5 188	502	18 164	3

• UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE I GWARANCYJNE

UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE I GWARANCYJNE 30.09.2023	FAZA 1		FAZA 2		FAZA 3		Razem	Rezerwy według MSSF 9	Wartość netto
	Wartość nominalna	Rezerwa	Wartość nominalna	Rezerwa	Wartość nominalna	Rezerwa			
<b>Linie i limity kredytowe</b>	69 365	(147)	8 119	(438)	97	(28)	77 581	(613)	76 968
na nieruchomości	4 007	(9)	163	(5)	4	(2)	4 174	(16)	4 158
Gospodarcze	50 554	(111)	6 299	(317)	65	(20)	56 918	(448)	56 470
Konsumpcyjne	9 169	(27)	1 653	(116)	18	(6)	10 840	(149)	10 691
z tytułu faktoringu	5 069	-	4	-	10	-	5 083	-	5 083
z tytułu leasingu finansowego	566	-	-	-	-	-	566	-	566
<b>Pozostałe</b>	4 277	-	-	-	-	-	4 277	-	4 277
<b>Razem udzielone zobowiązania finansowe, w tym:</b>	<b>73 642</b>	<b>(147)</b>	<b>8 119</b>	<b>(438)</b>	<b>97</b>	<b>(28)</b>	<b>81 858</b>	<b>(613)</b>	<b>81 245</b>
zobowiązania nieodwołalne	28 071	(78)	4 317	(231)	34	(10)	32 422	(319)	32 103
POCI	-	-	1	-	1	-	2	-	2
<b>Udzielone gwarancje i poręczenia</b>									
gwarancje w obrocie krajowym i zagranicznym	8 174	(14)	1 546	(59)	530	(19)	10 250	(92)	10 158
dla podmiotów finansowych	2 684	-	-	-	-	-	2 684	-	2 684
dla podmiotów niefinansowych	5 387	(14)	1 546	(59)	530	(19)	7 463	(92)	7 371
dla podmiotów budżetowych	103	-	-	-	-	-	103	-	103
obligacje korporacyjne krajowe dla podmiotów niefinansowych	175	-	-	-	-	-	175	-	175
obligacje komunalne krajowe (podmioty budżetowe)	1 137	(3)	-	-	-	-	1 137	(3)	1 134
akredytywy dla podmiotów niefinansowych	1 368	(2)	32	(1)	-	-	1 400	(3)	1 397
gwarancja zapłaty dla podmiotów finansowych	71	-	-	-	-	-	71	-	71
<b>Razem udzielone gwarancje i poręczenia, w tym:</b>	<b>10 925</b>	<b>(19)</b>	<b>1 578</b>	<b>(60)</b>	<b>530</b>	<b>(19)</b>	<b>13 033</b>	<b>(98)</b>	<b>12 935</b>
zobowiązania nieodwołalne	2 763	(7)	1 336	(58)	492	(18)	4 591	(83)	4 508
gwarancje dobrego wykonania umowy	2 388	(3)	757	(44)	160	(13)	3 305	(60)	3 245
POCI	-	-	-	-	224	(1)	224	(1)	223
<b>Razem udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne</b>	<b>84 567</b>	<b>(166)</b>	<b>9 697</b>	<b>(498)</b>	<b>627</b>	<b>(47)</b>	<b>94 891</b>	<b>(711)</b>	<b>94 180</b>

UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE I GWARANCYJNE 31.12.2022	FAZA 1		FAZA 2		FAZA 3		Razem	Rezerwy według MSSF 9	Wartość netto
	Wartość nominalna	Rezerwa	Wartość nominalna	Rezerwa	Wartość nominalna	Rezerwa			
<b>Linie i limity kredytowe</b>	<b>62 990</b>	<b>(137)</b>	<b>7 250</b>	<b>(406)</b>	<b>140</b>	<b>(47)</b>	<b>70 380</b>	<b>(590)</b>	<b>69 790</b>
na nieruchomości	3 568	(13)	107	(5)	8	(3)	3 683	(21)	3 662
Gospodarcze	47 016	(97)	5 332	(281)	107	(36)	52 455	(414)	52 041
Konsumpcyjne	8 818	(27)	1 807	(120)	25	(8)	10 650	(155)	10 495
z tytułu faktoringu	2 745	-	4	-	-	-	2 749	-	2 749
z tytułu leasingu finansowego	843	-	-	-	-	-	843	-	843
Pozostałe	2 824	-	-	-	1	-	2 825	-	2 825
<b>Razem udzielone zobowiązania finansowe, w tym:</b>	<b>65 814</b>	<b>(137)</b>	<b>7 250</b>	<b>(406)</b>	<b>141</b>	<b>(47)</b>	<b>73 205</b>	<b>(590)</b>	<b>72 615</b>
zobowiązania nieodwołalne	27 050	(60)	3 429	(211)	100	(30)	30 579	(301)	30 278
POCI	-	-	1	-	4	(1)	5	(1)	4
<b>Udzielone gwarancje i poręczenia</b>									
gwarancje w obrocie krajowym i zagranicznym	8 539	(5)	1 360	(72)	679	(159)	10 578	(236)	10 342
dla podmiotów finansowych	2 735	-	-	-	-	-	2 735	-	2 735
dla podmiotów niefinansowych	5 733	(5)	1 360	(72)	679	(159)	7 772	(236)	7 536
dla podmiotów budżetowych	71	-	-	-	-	-	71	-	71
obligacje komunalne krajowe (podmioty budżetowe)	315	-	-	-	-	-	315	-	315
akredytywy dla podmiotów niefinansowych	1 343	(1)	171	(6)	-	-	1 514	(7)	1 507
gwarancja zapłaty dla podmiotów finansowych	71	-	-	-	-	-	71	-	71
<b>Razem udzielone gwarancje i poręczenia w tym:</b>	<b>10 268</b>	<b>(6)</b>	<b>1 531</b>	<b>(78)</b>	<b>679</b>	<b>(159)</b>	<b>12 478</b>	<b>(243)</b>	<b>12 235</b>
zobowiązania nieodwołalne	2 903	(5)	1 262	(71)	647	(158)	4 812	(234)	4 578
gwarancje dobrego wykonania umowy	2 499	(2)	860	(54)	281	(147)	3 640	(203)	3 437
POCI	-	-	-	-	284	(5)	284	(5)	279
<b>Razem udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne</b>	<b>76 082</b>	<b>(143)</b>	<b>8 781</b>	<b>(484)</b>	<b>820</b>	<b>(206)</b>	<b>85 683</b>	<b>(833)</b>	<b>84 850</b>

### 38. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM WALUTOWYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH DLA OSÓB PRYWATNYCH

Grupa Kapitałowa w sposób szczególny analizuje portfel kredytów hipotecznych dla osób prywatnych w walutach wymiernalnych. Grupa Kapitałowa na bieżąco monitoruje jakość tego portfela i analizuje ryzyko pogorszenia się jakości tego portfela. Obecnie jakość portfela pozostaje na akceptowanym poziomie. Grupa Kapitałowa uwzględnia to ryzyko w zarządzaniu adekwatnością kapitałową i kapitałem własnym.

KREDYTY I POŻYCZKI NA NIERUCHOMOŚCI DLA OSÓB PRYWATNYCH (BANKOWOŚĆ DETALICZNA I PRYWATNA) WEDŁUG WALUT	30.09.2023			31.12.2022		
	Wartość bilansowa brutto	Odpis na oczekiwane straty kredytowe	Wartość bilansowa netto	Wartość bilansowa brutto	Odpis na oczekiwane straty kredytowe	Wartość bilansowa netto
<b>w walutach lokalnych</b>	<b>96 430</b>	<b>(1 451)</b>	<b>94 979</b>	<b>94 169</b>	<b>(1 400)</b>	<b>92 769</b>
PLN	96 177	(1 398)	94 779	93 836	(1 353)	92 483
UAH	253	(53)	200	333	(47)	286
<b>w walutach obcych</b>	<b>7 718</b>	<b>(680)</b>	<b>7 038</b>	<b>11 637</b>	<b>(765)</b>	<b>10 872</b>
CHF	5 667	(568)	5 099	9 353	(677)	8 676
EUR	2 015	(106)	1 909	2 244	(83)	2 161
USD	31	(6)	25	34	(5)	29
Inne	5	-	5	6	-	6
<b>Razem</b>	<b>104 148</b>	<b>(2 131)</b>	<b>102 017</b>	<b>105 806</b>	<b>(2 165)</b>	<b>103 641</b>

Kredyty i pożyczki na nieruchomości w walutach wymiernych udzielone osobom prywatnym według daty udzielenia		Indeksowane	Denominowane	Razem	Indeksowane	Denominowane	Razem
		30.09.2023			31.12.2022		
do 2002 roku	Wartość brutto	-	16	16	-	28	28
	Odpisy na straty kredytowe	-	-	-	-	(1)	(1)
	<b>Wartość netto</b>	-	16	16	-	27	27
	Liczba udzielonych kredytów (w sztukach)	-	2 181	2 181	-	2 737	2 737
od 2003 roku do 2006 roku	Wartość brutto	-	998	998	-	1 976	1 976
	Odpisy na straty kredytowe	-	(84)	(84)	-	(111)	(111)
	<b>Wartość netto</b>	-	914	914	-	1 865	1 865
	Liczba udzielonych kredytów (w sztukach)	-	23 957	23 957	-	30 771	30 771
od 2007 roku do 2009 roku	Wartość brutto	-	2 882	2 882	-	4 911	4 911
	Odpisy na straty kredytowe	-	(391)	(391)	-	(490)	(490)
	<b>Wartość netto</b>	-	2 491	2 491	-	4 421	4 421
	Liczba udzielonych kredytów (w sztukach)	-	27 920	27 920	-	35 811	35 811
od 2010 roku do 2012 roku	Wartość brutto	1 876	1 936	3 812	2 439	2 268	4 707
	Odpisy na straty kredytowe	(97)	(106)	(203)	(76)	(85)	(161)
	<b>Wartość netto</b>	1 779	1 830	3 609	2 363	2 183	4 546
	Liczba udzielonych kredytów (w sztukach)	7 782	9 782	17 564	8 741	10 344	19 085
od 2013 roku do 2016 roku	Wartość brutto	3	7	10	4	11	15
	Odpisy na straty kredytowe	-	(2)	(2)	-	(2)	(2)
	<b>Wartość netto</b>	3	5	8	4	9	13
	Liczba udzielonych kredytów (w sztukach)	13	29	42	18	34	52
<b>Razem</b>	<b>Wartość brutto*</b>	<b>1 879</b>	<b>5 839</b>	<b>7 718</b>	<b>2 443</b>	<b>9 194</b>	<b>11 637</b>
	<b>Odpisy na straty kredytowe</b>	<b>(97)</b>	<b>(583)</b>	<b>(680)</b>	<b>(76)</b>	<b>(689)</b>	<b>(765)</b>
	<b>Wartość netto</b>	<b>1 782</b>	<b>5 256</b>	<b>7 038</b>	<b>2 367</b>	<b>8 505</b>	<b>10 872</b>
	<b>Liczba udzielonych kredytów (w sztukach)</b>	<b>7 795</b>	<b>63 869</b>	<b>71 664</b>	<b>8 759</b>	<b>79 697</b>	<b>88 456</b>

\* Wartość bilansowa brutto ww. portfela kredytów uwzględnia korektę z tytułu ryzyka prawnego dotyczącego potencjalnych spraw spornych dla portfela kredytów hipotecznych w walutach wymiernych oraz istniejących spraw spornych dotyczących ekspozycji kredytowych ujętych na datę bilansową w sprawozdaniu z sytuacji finansowej (patrz noty „Koszt ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymiernych”, „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”)



### 39. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM STOPY PROCENTOWEJ, WALUTOWYM I PŁYNNOŚCI

- ZARZĄDZANIE RYZYKIEM STOPY PROCENTOWEJ

Wrażliwość dochodu odsetkowego w portfelu bankowym Grupy Kapitałowej na skokowe przesunięcie krzywej dochodowości o 100 p.b. w dół w horyzoncie jednego roku we wszystkich walutach	30.09.2023	31.12.2022
Wrażliwość dochodu odsetkowego (mln PLN)	(1 018)	(769)

Wrażliwość wartości ekonomicznej (stress-test) portfela bankowego Grupy Kapitałowej we wszystkich walutach	30.09.2023	31.12.2022
Wrażliwość wartości ekonomicznej (mln PLN)	(1 207)	(891)

Miara wartości zagrożonej IR VaR w portfelu handlowym	30.09.2023	31.12.2022
IR VaR 10 - dniowy przy poziomie ufności 99% (mln PLN):		
Wartość średnia	65	37
Wartość maksymalna	133	86
Wartość na koniec okresu	73	56

- ZARZĄDZANIE RYZYKIEM WALUTOWYM

FX VaR Banku, łącznie dla wszystkich walut	30.09.2023	31.12.2022
VaR 10 - dniowy przy poziomie ufności 99% (mln PLN) <sup>1</sup>	1	128

<sup>1</sup> Biorąc pod uwagę charakter prowadzonej działalności pozostałych spółek Grupy Kapitałowej generujących istotne ryzyko walutowe oraz specyfikę rynku, na którym działają, Podmiot dominujący nie wyznacza skonsolidowanej miary wrażliwości VaR. Spółki te wykorzystują własne miary ryzyka do zarządzania ryzykiem walutowym. Miarę VaR 10-dniowy stosuje KREDOBANK SA, jej wartość na 30 września 2023 roku wyniosła ok. 0,02 miliona PLN, a na 31 grudnia 2022 roku ok. 0,1 miliona PLN.

Wielkość pozycji walutowych w Grupie Kapitałowej prezentuje poniższa tabela:

POZYCJA WALUTOWA	30.09.2023	31.12.2022
EUR	(179)	(206)
CHF	(25)	(1 625)
Pozostałe (Globalna Netto)	20	3

Wielkość pozycji walutowych jest kluczowym (poza zmiennościami kursów walutowych) czynnikiem determinującym poziom ryzyka walutowego, na jakie narażona jest Grupa Kapitałowa. Na poziom pozycji walutowych wpływają wszystkie transakcje walutowe, jakie zostają zawarte, bilansowe i pozabilansowe, wyjątkiem są pozycje strukturalne w UAH (678,4 miliona PLN), na które Bank uzyskał zgodę KNF na wyłączanie z wyznaczania pozycji walutowych.

• ZARZĄDZANIE RYZYKIEM PŁYNNOŚCI

	a'vista	0 – 1 miesiąc	1 – 3 miesiące	3 – 6 miesiące	6 – 12 miesiące	12 – 24 miesiące	24 – 60 miesiące	pow. 60 miesiące
<b>30.09.2023</b>								
Urealniona luka okresowa	9 564	117 878	(15 111)	(2 817)	4 589	12 308	25 320	(151 731)
Urealniona skumulowana luka okresowa	9 564	127 442	112 331	109 514	114 103	126 411	151 731	
<b>31.12.2022</b>								
Urealniona luka okresowa	9 400	69 449	(8 423)	(576)	(316)	20 757	25 046	(115 337)
Urealniona skumulowana luka okresowa	9 400	78 849	70 426	69 850	69 534	90 291	115 337	

We wszystkich przedziałach urealniona skumulowana luka płynności Grupy Kapitałowej, która wyznaczona została jako suma urealnionej luki płynności Banku, PKO Banku Hipotecznego SA, PKO Leasing SA, KREDOBANK SA i PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA oraz kontraktowych luk płynności pozostałych spółek Grupy Kapitałowej wykazywała wartości dodatnie na 30 września 2023 roku oraz na 31 grudnia 2022 roku. Oznacza to nadwyżkę zapadających aktywów nad wymagalnymi zobowiązaniami.

NADZORCZE MIARY PŁYNNOŚCI	30.09.2023	31.12.2022
NSFR - wskaźnik pokrycia stabilnego finansowania	149,3%	131,5%
LCR - wskaźnik pokrycia płynności	233,9%	169,1%

W okresie zakończonym 30 września 2023 roku oraz 31 grudnia 2022 roku wartości wskaźników miar nadzorczych utrzymywały się powyżej limitów nadzorczych.

## ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM GRUPY KAPITAŁOWEJ

### 40. ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA

Minimalny poziom współczynników kapitałowych utrzymywanych przez Grupę, zgodnie z art. 92 rozporządzenia CRR	
• łączny współczynnik kapitałowy (TCR)	8,0%
• współczynnik kapitału Tier 1 (T1)	6,0%
• współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 (CET1)	4,5%

Wymóg połączonych bufora ponad minima określone w art. 92 rozporządzenia CRR, stanowiący sumę obowiązujących buforów	30.09.2023	31.12.2022
<b>Łącznie:</b>	<b>4,53%</b>	<b>4,52%</b>
• zabezpieczającego	2,5%	2,5%
• antycyklicznego	0,03%	0,02%
• ryzyka systemowego <sup>1</sup>	0%	0%
• z tytułu zidentyfikowania Banku jako instytucji o znaczeniu systemowym („O-SII”)	2%	2%

<sup>1</sup> 19 marca 2020 roku, w związku z epidemią COVID-19, weszło w życie Rozporządzenie Ministra Finansów znoszące bufor ryzyka systemowego. Tym niemniej wcześniej obowiązujący bufor w wysokości 3% uwzględniany jest w kalkulacji wymaganego poziomu współczynników do spełnienia warunków wypłaty dywidendy.

Adekwatność kapitałowa	30.09.2023	31.12.2022 (dane przekształcone)*	31.12.2022 (dane opublikowane)
<b>Kapitał własny</b>	<b>45 407</b>	<b>35 707</b>	<b>35 435</b>
kapitały: zakładowy, zapasowy, rezerwowy i fundusz ogólnego ryzyka	33 948	32 496	32 496
niepodzielony wynik finansowy	10 780	8 920	8 651
wynik roku bieżącego	4 822	3 312	3 333
inne całkowite dochody oraz udziały niekontrolujące	(4 143)	(9 021)	(9 045)
<b>Wyłączenia z kapitału własnego:</b>	<b>2 626</b>	<b>(1 987)</b>	<b>(2 154)</b>
dekonsolidacja - korekty z tytułu konsolidacji ostrożnościowej	(76)	(107)	(224)
wynik roku bieżącego	4 791	3 340	3 290
zabezpieczenie przepływów pieniężnych	(2 089)	(5 220)	(5 220)
<b>Inne pomniejszenia funduszy:</b>	<b>2 983</b>	<b>3 209</b>	<b>3 404</b>
wartość firmy	961	961	961
inne wartości niematerialne	1 443	1 508	1 508
pozycje sekurytyzacyjne	1	12	12
dotatkowe korekty aktywów (AVA, DVA, NPE, przekroczenie progów z art. 48 CRR) <sup>1</sup>	578	728	923
<b>Przejęciowe traktowanie niezrealizowanych zysków i strat od papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody zgodnie z art. 468 CRR</b>	<b>-</b>	<b>1 357</b>	<b>1 357</b>
<b>Przejęciowe odwrócenie wpływu MSSF 9</b>	<b>1 373</b>	<b>2 075</b>	<b>1 651</b>
<b>Wynik roku bieżącego zaliczony za zgodą KNF/po zatwierdzeniu podziału zysku przez ZWZ</b>	<b>1 697</b>	<b>3 258</b>	<b>946</b>
<b>Kapitał Tier 1</b>	<b>42 868</b>	<b>41 175</b>	<b>38 139</b>
<b>Kapitał Tier 2 (dług podporządkowany)</b>	<b>2 216</b>	<b>2 584</b>	<b>2 584</b>
<b>Fundusze własne</b>	<b>45 084</b>	<b>43 759</b>	<b>40 723</b>
<b>Wymogi w zakresie funduszy własnych</b>	<b>17 815</b>	<b>18 359</b>	<b>18 328</b>
Ryzyko kredytowe	15 641	15 625	15 594
Ryzyko operacyjne <sup>2</sup>	2 017	2 358	2 358
Ryzyko rynkowe <sup>3</sup>	116	339	339
Ryzyko korekty wyceny kredytowej	41	37	37
Ryzyko rozliczenia/dostawy	-	-	-
<b>Łączny współczynnik kapitałowy</b>	<b>20,25</b>	<b>19,07</b>	<b>17,78</b>
<b>Współczynnik kapitału Tier 1</b>	<b>19,25</b>	<b>17,94</b>	<b>16,65</b>

<sup>1</sup> AVA – dodatkowa korekta wyceny (additional valuation adjustment), DVA – korekta wartości kredytowej własnej (debt valuation adjustment), NPE – korekta z tytułu niewystarczającego pokrycia odpisami ekspozycji nieobsługiwanych (non-performing exposures).

<sup>2</sup> W okresie dziewięciu miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku nastąpił spadek wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego o 341 milionów PLN będący w głównej mierze konsekwencją wdrożenia indywidualnego skalowania kosztów ryzyka prawnego kredytów hipotecznych CHF w podejściu AMA zgodnie z uzyskaną decyzją KNF z 22 lutego 2023 roku. Celem zmiany jest zapewnienie, aby historycznie poniesione koszty portfela kredytów hipotecznych CHF były uwzględniane w modelu AMA w adekwatnej skali w relacji do ryzyka, które potencjalnie Grupa może jeszcze z tego tytułu ponieść.

<sup>3</sup> Spadek wartości wymogu na ryzyko rynkowe na koniec września 2023 roku w stosunku do 31 grudnia 2022 roku spowodowany był przede wszystkim spadkiem wymogu z tytułu ryzyka walutowego, który nie wystąpił na koniec września 2023 roku wobec 135 milionów PLN na koniec grudnia 2022 roku.

\* Dane wg stanu na 31 grudnia 2022 roku zostały przekształcone w związku z wdrożeniem MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe” (patrz nota 8 „MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe”) oraz w związku z wstecznym zaliczeniem zysku za rok 2022. Zgodnie z art. 26 ust. 2 Rozporządzenia CRR instytucje mogą włączyć zyski z bieżącego okresu lub zyski roczne do kapitału podstawowego Tier 1 po podjęciu formalnej decyzji potwierdzającej ostateczny wynik finansowy instytucji w danym roku lub, przed podjęciem ww. formalnej decyzji, po uzyskaniu uprzedniego zezwolenia właściwego organu. Zgodnie z wytycznymi Europejskiego Nadzoru Bankowego (EBA) zawartymi w jednolitym zbiorze pytań i odpowiedzi (single rulebook Q&A) przedstawiającymi stanowisko EBA dotyczące momentu rozpoznawania zysków rocznych oraz śródrocznych w danych dotyczących adekwatności kapitałowej (Q&A 2018\_3822, Q&A 2018\_4085 oraz Q&A 2013\_208), od momentu kiedy instytucja formalnie spełnia kryteria pozwalające jej zaliczyć zysk za dany okres do kapitału Tier 1, uznaje się, że zysk ten powinien być zaliczony na datę wsteczną (datę zysku a nie datę spełnienia kryterium) i należy dokonać korekty funduszy własnych na datę, której dotyczy zysk.

W przypadku gdyby nie były stosowane rozwiązania przejściowe dotyczące częściowego odwrócenia wpływu MSSF 9 zgodnie z art. 473a rozporządzenia CRR, Kapitał Tier 1 Grupy wyniósłby 41 494 mln PLN, łączny Kapitał 43 710 mln PLN, współczynnik kapitału Tier 1 byłby na poziomie 18,75%, łączny współczynnik kapitałowy 19,75%, a wskaźnik dźwigni 8,26%.

Zapisy dotyczące tymczasowego traktowania niezrealizowanych zysków i strat wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody zgodnie z art. 468 rozporządzenia CRR obowiązywały do 31 grudnia 2022 roku.

#### SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT ZGODNY Z ROZPORZĄDZENIEM CRR (KONSOLIDACJA OSTROŻNOŚCIOWA)

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT zgodny z rozporządzeniem CRR	01.01-30.09.2023	01.01-30.09.2022
<b>Wynik z tytułu odsetek</b>	<b>13 343</b>	<b>7 596</b>
Przychody z tytułu odsetek	23 293	12 782
Koszty z tytułu odsetek	(9 950)	(5 186)
<b>Wynik z tytułu prowizji i opłat</b>	<b>3 571</b>	<b>3 523</b>
Przychody z tytułu prowizji i opłat	4 827	4 667
Koszty z tytułu prowizji i opłat	(1 256)	(1 144)
<b>Wynik pozostały</b>	<b>238</b>	<b>352</b>
Przychody z tytułu dywidend	14	12
Wynik na operacjach finansowych	77	326
Wynik z pozycji wymiany	36	(76)
Zyski lub straty z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych	36	(15)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	75	105
<b>Wynik na działalności biznesowej</b>	<b>17 152</b>	<b>11 471</b>
Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe	(778)	(1 143)
Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	(60)	(24)
Koszt ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych	(3 441)	(1 176)
Koszty działania	(5 439)	(5 973)
Podatek od niektórych instytucji finansowych	(907)	(949)
Udział w zyskach i stratach jednostek zależnych, stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	265	181
<b>Zysk/(strata) brutto</b>	<b>6 792</b>	<b>2 387</b>
Podatek dochodowy	(2 001)	(804)
Zysk/(strata) netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)	4 791	1 583
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli	-	-
<b>Zysk/(strata) netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej</b>	<b>4 791</b>	<b>1 583</b>

#### 41. WSKAŹNIK DŹWIGNI

Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych			
	30.09.2023	31.12.2022 (dane przekształcone)	31.12.2022 (dane opublikowane)
<b>Kapitał i miara ekspozycji całkowitej</b>			
Kapitał Tier I	42 868	41 175	38 139
Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	503 541	454 588	454 490
<b>Wskaźnik dźwigni</b>			
Wskaźnik dźwigni	8,51	9,06	8,39

## 42. DYWIDENDY I PODZIAŁ ZYSKU

21 czerwca 2023 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku PKO Banku Polskiego S.A. (ZWZ) podjęło uchwałę w sprawie podziału zysku PKO Banku Polskiego S.A. osiągniętego w 2022 roku, zgodnie z którą kwotę:

- 1 629 138 013,50 PLN przeznaczono na kapitał rezerwowy z przeznaczeniem na wypłatę dywidendy, w tym dywidendy zaliczkowej zgodnie z § 30 Statutu Banku,
- 1 629 138 013,50 PLN pozostawiono jako niepodzieloną.

Jednocześnie ZWZ podjęło uchwałę dotyczącą pozostawienia niepodzielonego zysku PKO Banku Polskiego S.A. z lat poprzednich, w kwocie 7 808 836 372 PLN, zyskiem niepodzielonym.

Powyzsze uchwały są spójne z indywidualnym zaleceniem Komisji Nadzoru Finansowego („KNF”) otrzymanym 17 marca 2023 roku, w którym KNF potwierdziła, że Bank spełnia wymogi do wypłaty dywidendy na poziomie do 50% zysku netto za 2022 rok ale jednocześnie zaleciła Bankowi ograniczenie ryzyka występującego w jego działalności poprzez:

- ograniczenie przez Bank wysokości możliwej do wypłaty dywidendy z zysku wypracowanego w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 roku do 50% kwoty tego zysku,
- niewypłacanie przez Bank dywidendy z zysku wypracowanego w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 roku do czasu wydania rozstrzygnięcia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) w sprawie zwrotu dodatkowych środków ponad wypłacone w wykonaniu umowy unieważnionej na podstawie klauzul abuzywnych umowy kredytu frankowego (w związku z pytaniem Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie – sprawa C-520/21),
- niewypłacanie przez Bank dywidendy z zysku wypracowanego w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 roku po wydaniu rozstrzygnięcia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, o którym mowa w punkcie powyżej, bez uprzedniej konsultacji z KNF,
- niepodejmowanie, bez uprzedniej konsultacji z organem nadzoru, innych działań, w szczególności pozostających poza zakresem bieżącej działalności biznesowej i operacyjnej, mogących skutkować obniżeniem funduszy własnych, w tym również ewentualnych wypłat dywidend z niepodzielonego zysku z lat ubiegłych oraz odkupów lub wykupów akcji własnych.

Przyjęty przez ZWZ podział zysku za 2022 rok nie wyklucza możliwości podjęcia w przyszłości decyzji przez Zarząd Banku o wypłacie zysku dla akcjonariuszy w postaci zaliczki na poczet dywidendy i wykorzystaniu w tym celu kapitału rezerwowego.

W wyniku podjętych przez Bank konsultacji z Urzędem Komisji Nadzoru Finansowego („UKNF”) odnoszących się do możliwości wypłaty przez Bank części zysku z kapitału rezerwowego, 21 lipca 2023 roku Bank otrzymał negatywną opinię UKNF w tym zakresie. Biorąc pod uwagę liczne ryzyka, w tym między innymi utrzymującą się dużą niepewność związaną z potencjalnymi kosztami ryzyka prawnego dotyczącymi kredytów hipotecznych w CHF, możliwym pogorszeniem jakości kredytowej portfela związanym z podwyższoną inflacją, możliwym ograniczeniem wzrostu gospodarczego, a także wysokimi kosztami obsługi zadłużenia przez kredytobiorców oraz dążenie do zapewnienia stabilności działania Banku w kolejnych okresach, jak również jego dalszego rozwoju, UKNF w swojej opinii podtrzymuje ostrożne podejście w zakresie polityki dywidendowej i działań mogących skutkować zmniejszeniem bazy kapitałowej i nie rozważa możliwości akceptacji działań powodujących zmniejszenie bazy kapitałowej Banku na poziomie 1,6 miliarda PLN lub niższej.

## POZOSTAŁE NOTY

### 43. TRANSAKcje ZE SKARBEM PAŃSTWA I JEDNOSTKAMI POWIĄZANYMI

Skarb Państwa posiada 29,43% udziału w kapitale zakładowym Banku.

Na mocy ustawy z 30 listopada 1995 roku o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych oraz zmianie niektórych ustaw, PKO Bank Polski S.A. otrzymuje środki z budżetu państwa tytułem wykupu odsetek od kredytów mieszkaniowych.

TRANSAKcje ZE SKARBEM PAŃSTWA	01.01.- 30.09.2023	01.01.- 30.09.2022
Przychody memoriałowe	65	64
Przychody otrzymane kasowo	4	9
Przychody z tytułu przejściowego wykupu przez budżet państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych „starego” portfela	61	55

Od 1 stycznia 2018 roku w oparciu o przepisy ustawy z 30 listopada 1995 roku o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, udzielaniu premii gwarancyjnych oraz refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych, kredytobiorcy nabyli prawo do umorzenia w ciężar budżetu państwa pozostałego zadłużenia, co skutkować będzie sukcesywnym (do 2026 roku) całkowitym rozliczeniem zadłużenia z tytułu kredytów mieszkaniowych tzw. „starego” portfela. Bank prowadzi rozliczenia związane z wykupem odsetek od kredytów mieszkaniowych przez Budżet Państwa i z tego tytułu w okresie dziewięciu miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku oraz w analogicznym okresie 2022 roku Bank otrzymał prowizję poniżej 1 miliona PLN.

Od 1 stycznia 1996 roku Bank jest generalnym dystrybutorem znaków wartościowych, z którego tytułu otrzymuje prowizje od Budżetu Państwa – w okresie dziewięciu miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku oraz w analogicznym okresie 2022 roku Bank otrzymał prowizję z tego tytułu poniżej 1 miliona PLN.

Biuro Maklerskie PKO BP pełni funkcję agenta emisji skarbowych obligacji detalicznych na podstawie umowy zawartej 11 lutego 2003 roku z Ministrem Finansów. Biuro Maklerskie PKO BP na podstawie tej umowy otrzymuje wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji agenta emisji - w okresie dziewięciu miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku wynosiło ono 162 miliony PLN a w okresie dziewięciu miesięcy zakończonym 30 września 2022 roku wynosiło 219 milionów PLN.

- TRANSAKcje Z JEDNOSTKAMI POWIĄZANYMI KAPITAŁOWO (JEDNOSTKI STOWARZYSZONE I WSPÓLNE PRZEDSIĘWZIĘCIA)**

Transakcje Banku jako jednostki dominującej z jednostkami stowarzyszonymi i wspólnymi przedsięwzięciami zostały przedstawione w tabeli poniżej. Wszystkie opisane poniżej transakcje zostały zawarte na warunkach nieodbiegających istotnie od warunków rynkowych

30.09.2023 Nazwa spółki	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService sp. z o.o.	159	48	158	35
„Centrum Obsługi Biznesu” sp. z o.o.	11	9	3	-
Bank Pocztowy SA	-	-	-	1
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” sp. z o.o.	-	-	1	-
Operator Chmury Krajowej sp. z o.o.	-	-	9	469
<b>Razem jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia</b>	<b>170</b>	<b>57</b>	<b>171</b>	<b>505</b>

ZA OKRES 9 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 WRZEŚNIA 2023 ROKU Nazwa spółki	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService sp. z o.o.	622	577	147	145
„Centrum Obsługi Biznesu” sp. z o.o.	1	1	-	-
Operator Chmury Krajowej sp. z o.o.	-	-	31	-
<b>Razem jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia</b>	<b>623</b>	<b>578</b>	<b>178</b>	<b>145</b>

31.12.2022 Nazwa spółki	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService sp. z o.o.	64	-	206	63
„Centrum Obsługi Biznesu” sp. z o.o.	11	10	2	-
Bank Pocztowy SA	-	-	-	1
Operator Chmury Krajowej sp. z o.o.	-	-	31	917
<b>Razem jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia</b>	<b>75</b>	<b>10</b>	<b>239</b>	<b>981</b>

ZA OKRES 9 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 WRZEŚNIA 2022 ROKU Nazwa spółki	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService sp. z o.o.	623	529	150	150
Operator Chmury Krajowej sp. z o.o.	-	-	20	-
System Ochrony Banków Komercyjnych	-	-	956	-
<b>Razem jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia</b>	<b>623</b>	<b>529</b>	<b>1 126</b>	<b>150</b>



#### 44. WPŁYW SYTUACJI GEOPOLITYCZNEJ W UKRAINIE NA GRUPĘ KAPITAŁOWĄ PKO BANKU POLSKIEGO S.A.

Zbrojna agresja Federacji Rosyjskiej na Ukrainę ma poważne negatywne konsekwencje dla systemu finansowego i sektora bankowego Ukrainy. W 2022 roku PKB Ukrainy spadł o 29% r/r, a inflacja sięgnęła 26,6%. Ożywienie aktywności gospodarczej doprowadziły do wyhamowania spadku PKB w I kwartale 2023 roku do - 10,5% r/r. We wrześniu 2023 roku inflacja spowolniła do 7,1% r/r z 12,8% r/r w czerwcu z powodu słabego popytu konsumpcyjnego i stałego kursu walutowego.

Wiele firm działających na obszarze objętym działaniami wojennymi musiało zawiesić swoją działalność albo przenieść produkcję na inne terytoria kraju lub za granicę. Transport i logistyka między regionami jest utrudniona, infrastruktura została znacznie uszkodzona, a wielu obywateli Ukrainy zostało dotkniętych działaniami wojennymi i opuściło kraj. Wszystko to będzie miało długofalowe negatywne konsekwencje dla gospodarki Ukrainy, w tym jej sektora bankowego.

Działania wojenne wpłynęły niekorzystnie na ukraiński sektor bankowy zwłaszcza poprzez:

- zakłócenia w pracy ukraińskich oddziałów bankowych i bankomatów, znaczne uszkodzenia lub zniszczenia infrastruktury bankowej na obszarach objętych działaniami wojennymi;
- zmniejszenie portfela kredytowego w związku z istotnym ograniczeniem udzielania nowych kredytów (z wyjątkiem kredytowania w ramach państwowego programu „5-7-9” i kredytów udzielanych przez banki państwowe sektorom i przedsiębiorstwom o charakterze strategicznym). W 2022 roku portfel kredytowy sektora zmniejszył się o 3% nawet z uwzględnieniem przeszacowania portfela walutowego przy spadku oficjalnego kursu UAH/USD o 34% od początku roku. W okresie dziewięciu miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku portfel kredytowy nadal spadał – o 3% od początku roku;
- brak zdolności części kredytobiorców do obsługi kredytów, pogorszenie spłacalności kredytów w związku z zamknięciem wielu przedsiębiorstw, utrata źródeł dochodów przez osoby fizyczne, przymusowa relokacja milionów obywateli Ukrainy, co przekłada się na wzrost odpisów na oczekiwane straty kredytowe;
- ograniczenia rynku walutowego, w tym obrotu dewizowego.

Niemniej jednak po odplywie na początku wojny środków z banków, płynność systemu bankowego wzrasta. W 2022 roku depozyty detaliczne wzrosły o 28% (głównie w UAH), a depozyty korporacyjne o 18% (głównie w FX). W okresie dziewięciu miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku depozyty detaliczne wzrosły o 8%, a depozyty korporacyjne o 23%.

Dalej obowiązują regulacje Narodowego Banku Ukrainy (dalej: „NBU”) wprowadzające uproszczenia w zakresie wymogów dotyczące bieżącej działalności banków, niemniej jednak NBU wprowadza nowe zmiany zaostrzające wprowadzone poprzednio zmiany m.in. dodatkowe przesłanki default, które będą obowiązywać od listopada 2023 roku. Zmiany te mają na celu zapewnienie terminowej i adekwatnej oceny przez banki ryzyka kredytowego oraz niedopuszczenie do utraty przez banki płynności. Trwa ocena stabilności banków, która pozwoli poznać prawdziwy stan sektora po przejściu przez najostrejszą fazę obecnego kryzysu gospodarczego związanego z wojną. Dzięki ocenie stabilności, w szczególności prognozowaniu wskaźników działalności banków według scenariusza bazowego, NBU planuje ocenić aktualność modeli biznesowych banków oraz określić realne zapotrzebowanie na kapitał największych banków.

NBU przywrócił również wymóg przeprowadzenia aktualnej weryfikacji i wyceny majątku stanowiącego zabezpieczenie ekspozycji kredytowych. Począwszy od 31 sierpnia 2023 roku banki zobowiązane są do uwzględnienia istniejących informacji, w tym o stanie zabezpieczeń zlokalizowanych na terytoriach, objętych działaniami wojennymi. W przypadku pozyskania informacji o utracie lub uszkodzeniu zabezpieczenia, bank zobowiązany jest uwzględnić ten fakt w ocenie ryzyka kredytowego. Dodatkowo, w procesie kalkulacji odpisów na oczekiwane straty kredytowe nie uwzględniane są zabezpieczenia z regionów objętych okupacją lub w których prowadzone są działania wojskowe, chyba że zabezpieczenie zostało zweryfikowane oraz w ocenie banku spełnia kryteria ustalone przez NBU.

NBU obniżył również z 150% do 100% wagi ryzyka (RWA) z tytułu niezabezpieczonych kredytów konsumenckich, w celu umożliwienia bankom wykorzystania zgromadzonego kapitału na częściowe pokrycie strat a także przesunął termin wprowadzenia regulacji ICCAP i wyższych wymogów kapitałowych z tytułu operacyjnego na koniec 2023 roku. Współczynnik adekwatności kapitału regulacyjnego na koniec 3-go kwartału 2023 roku wynosi 32,6% (przy poziomie minimalnym nie mniej 10 %), współczynnik adekwatności kapitału podstawowego – 22,9% (przy poziomie minimalnym nie mniej niż 7 %).

Utrzymująca się w roku 2022 wysoka presja inflacyjna skłoniła NBU do zaostrzenia polityki monetarnej i tym samym podwyższenia stopy dyskontowej z poziomu 10%, utrzymującego się od początku stanu wojennego, do 25% począwszy od czerwca 2022 roku. Znaczące spowolnienie inflacji w I-II kwartale 2023 roku stwarzało przesłanki do rozpoczęcia cyklu obniżek stopy dyskontowej - w lipcu 2023 roku NBU obniżył stopę dyskontową do 22%, a we wrześniu 2023 roku do 20% rocznie.

Po rozpoczęciu zbrojnej agresji Federacji Rosyjskiej w Ukrainie wprowadzono ograniczenia w zakresie polityki kredytowej spółek ukraińskich Grupy Kapitałowej (Kredobank S.A). Udzielanie nowego finansowania obejmuje głównie klientów istniejących i realizowane jest poprzez analizę każdej pojedynczej transakcji przez analityków banku, włączając w proces analizy dodatkowe kryteria, takie jak:

- lokalizację miejsca prowadzenia biznesu, możliwość kontynuowania działalności gospodarczej w okresie stanu wojennego i obecnych ograniczeń; potencjalne zagrożenie wrogim przejęciem, na którym klient jest zarejestrowany i prowadzi działalność gospodarczą;
- uwzględnianie dla operacji kredytowych zabezpieczeń rzeczowych i/lub niematerialnych (np. zastaw na akcjach, zastaw na nieruchomości, zastaw na pojazdach, maszynach i urządzeniach, poręczenia i gwarancje) oraz instrumentów typu risk sharing.

Grupa Kapitałowa na bieżąco monitoruje regulacje sankcyjne i implementuje je w adekwatnym dla specyfiki swojej działalności zakresie.

W całej Grupie Kapitałowej zostały przyjęte do stosowania wytyczne dotyczące finansowania i prowadzenia usług bankowych dla:

- klientów prowadzących działalność gospodarczą, której model biznesowy bazuje na korzyściach płynących z aktywnego funkcjonowania na rynkach Rosji i Białorusi lub poprzez istotne powiązania (m.in. gospodarcze, osobowe),
- klientów, którzy są lub mogą zostać objęci sankcjami lub restrykcjami wprowadzonymi w związku z agresją Rosji w Ukrainie.

W 2023 roku Grupa Kapitałowa utrzymywała bezpieczny poziom płynności, który umożliwiał szybką i skuteczną reakcję na potencjalne zagrożenia. Analizy sytuacji płynnościowej Grupy Kapitałowej potwierdzają, że posiada ona bezpieczny poziom aktywów płynnych, przy jednocześnie utrzymywanej stabilnej, rozproszonej bazie depozytowej, pochodzącej głównie od klientów detalicznych, która charakteryzuje się umiarkowaną koncentracją podmiotową i jest w przeważającej części objęta gwarancjami BFG. W konsekwencji Grupa utrzymuje zarówno nadzorcze, jak i wewnętrzne miary ryzyka płynności na bezpiecznych poziomach. Sytuacja płynnościowa KREDOBANK S.A., pomimo trwającego konfliktu w Ukrainie, utrzymywała się na stabilnym i bezpiecznym poziomie. Spółka nie odnotowała spadku miar płynności i istotnego odpływu depozytów (LCR w walutach obcych około 300%, LCR we wszystkich walutach około 240%, NSFR blisko 220%).

Jednocześnie w związku z działaniami wojennymi w Ukrainie, w Grupie Kapitałowej działa Grupa Wsparcia pod przewodnictwem Szefa Sztabu Kryzysowego, która ma na celu m.in. niedopuszczenie do zakłócenia procesów krytycznych PKO Banku Polskiego S.A., wymianę informacji w Grupie Kapitałowej Banku, koordynację udzielanej pomocy.

Grupa na bieżąco podejmuje działania ograniczające zagrożenia związane z wojną w Ukrainie, w szczególności w zakresie zapewnienia dostępności systemów Grupy i cyberbezpieczeństwa, zapewnienia ciągłości obsługi gotówkowej oraz pozostałych procesów.

## 45. REFORMA WSKAŹNIKÓW STÓP PROCENTOWYCH

Na obszarze Unii Europejskiej wyznaczono nowy standard dla opracowywania, udostępniania oraz stosowania wskaźników referencyjnych. Podstawę prawną w tym zakresie stanowi Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 roku w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych i zmieniające dyrektywy 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014 (dalej „Rozporządzenie BMR”), które m.in.:

- określa reguły, według których powinny być opracowywane i stosowane przejrzyste, wiarygodne i rzetelne wskaźniki referencyjne,
- wskazuje rozszerzone mechanizmy kontroli nad wyznaczaniem wskaźników referencyjnych,
- oczekuje wyznaczenia wskaźników referencyjnych co do zasady w oparciu o rzeczywiste transakcje przeprowadzane na danym rynku.

W październiku 2020 roku ISDA, tj. międzynarodowa organizacja wyznaczająca standardy obrotu instrumentami pochodnymi opublikowała tzw. Protokół ISDA, opisujący procedurę zastąpienia w obecnych i nowych transakcjach pochodnych wskaźników z rodziny LIBOR nowymi wskaźnikami wolnymi od ryzyka. Bank przystąpił do tego Protokołu w listopadzie 2020 roku.

10 lutego 2021 roku Unia Europejska opublikowała zmianę do Rozporządzenia BMR, nadającą Komisji Europejskiej lub państwu członkowskiemu Unii kompetencje do wyznaczenia zamiennika dla wskaźnika referencyjnego, który przestanie być opracowywany - w przypadku gdy takie zdarzenie może zagrozić stabilności rynku Unii lub państwa członkowskiego.

Financial Conduct Authority (FCA) ogłosił, że stawki LIBOR USD dla terminów 1, 3 i 6 miesięcy w postaci syntetycznej będą publikowane do końca września 2024 roku, stawki LIBOR GBP w postaci syntetycznej dla terminów 1 i 6 miesięcy będą publikowane do końca marca 2023 roku a dla terminu 3 miesięcy do końca marca 2024 roku.

Komisja Europejska w Rozporządzeniu Wykonawczym Komisji (UE) 2021/1847 z 14 października 2021 roku w sprawie wyznaczenia ustawowego zamiennika dla niektórych terminów zapadalności stopy LIBOR dla franka szwajcarskiego (CHF LIBOR), które obowiązuje z mocy prawa i jest od 1 stycznia 2022 roku bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej, wyznaczyła zamienniki dla wskaźników LIBOR CHF. Zamiennikami tymi są odpowiednio 1-miesięczna albo 3-miesięczna stopa składana SARON ze wskazaną wartością spreadu korygującego. Stopa SARON zastąpiła stopę LIBOR CHF w każdej umowie i instrumencie finansowym na terenie Unii Europejskiej, a więc dotyczyło to również polskich kredytobiorców.

W 2020 roku nastąpiła reforma stawki WIBOR i dostosowanie do wymogów Rozporządzenia BMR. Reforma polegała min. na zmianie metodologii kalkulacji stawki w sposób analogiczny do przyjętej dla wskaźnika EURIBOR. Komisja Nadzoru Finansowego w dniu 16 grudnia 2020 roku wydała decyzję o udzieleniu GPW Benchmark S.A. zezwolenia na pełnienie roli administratora kluczowych wskaźników referencyjnych WIBID i WIBOR.

- **ZAPOWIEŹ STOSOWANIA ZAMIENNIKA DLA WSKAŹNIKA WIBOR**

Ustawa o finansowaniu społecznościowym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom z 7 lipca 2022 roku zapoczątkowała reformę wskaźnika WIBOR. Wskaźnik WIBOR zostanie wycofany i zastąpiony zamiennikiem. Ustawa zawiera prawną delegację do jego ogłoszenia w drodze rozporządzenia. Proces wyznaczenia zamiennika za WIBOR zostanie uregulowany ustawowo. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów zastąpienie stawki WIBOR dotyczyć będzie kontraktów i instrumentów finansowych, które spełniają wymogi określone w Rozporządzeniu BMR. Rozporządzenie Ministra Finansów określi również marżę korygującą oraz datę, od której obowiązywać będzie zamiana.

W lipcu 2022 roku powołana została Narodowa Grupa Robocza ds. reformy wskaźników referencyjnych (NGR), której prace mają na celu zapewnienie wiarygodności, przejrzystości i rzetelności opracowywania i stosowania nowego wskaźnika referencyjnej stopy procentowej.

W skład Narodowej Grupy Roboczej wchodzi przedstawiciele Ministerstwa Finansów, Narodowego Banku Polskiego, Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, Polskiego Funduszu Rozwoju, Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie, Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych, Banku Gospodarstwa Krajowego, GPW Benchmark, a także przedstawiciele banków, towarzystw funduszy inwestycyjnych, zakładów ubezpieczeń, firm faktoringowych i leasingowych, podmiotów będących emitentami obligacji, w tym korporacyjnych i komunalnych, izb rozliczeniowych.

Prace Narodowej Grupy Roboczej są koordynowane i nadzorowane przez Komitet Sterujący, w skład którego wchodzi przedstawiciele kluczowych instytucji: Komisji Nadzoru Finansowego, Narodowego Banku Polskiego, Ministerstwa Finansów, Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, Polskiego Funduszu Rozwoju, a także GPW Benchmark - administratora stóp referencyjnych - oraz Związku Banków Polskich.

Działania NGR prowadzone są w formule projektowej w której wyodrębnione zostały strumienie projektowe i w których pracach aktywnie uczestniczą przedstawiciele PKO Banku Polskiego S.A.

1 września 2022 roku Komitet Sterujący Narodowej Grupy Roboczej (KS NGR), powołanej w związku z planowaną reformą wskaźników referencyjnych, podjął decyzję o wyborze indeksu WIRON® jako alternatywnego wskaźnika referencyjnego stopy procentowej, który jest kalkulowany na podstawie rzeczywistych transakcji ON (overnight) zawieranych z dużymi przedsiębiorstwami oraz instytucjami finansowymi. WIRON® ma się stać kluczowym wskaźnikiem referencyjnym stopy procentowej w rozumieniu rozporządzenia BMR, który stosowany będzie w umowach i instrumentach finansowych.

27 września 2022 roku KS NGR przyjął Mapę Drogową określającą harmonogram działań, których celem jest zastąpienie wskaźnika referencyjnego WIBOR wskaźnikiem WIRON® zgodnie z Rozporządzeniem BMR. Mapa Drogowa wskazuje, iż reforma wskaźników referencyjnych zostanie zrealizowana do końca 2024 roku, z jednoczesnym wdrożeniem w latach 2023-2024 nowej oferty produktów finansowych opartych o WIRON® i pełną gotowością do zaprzestania opracowywania i publikowania wskaźników referencyjnych WIBOR i WIBID® od początku 2025 roku.

W styczniu 2023 roku Bank i ING Bank Śląski SA zawarły pierwszą na krajowym rynku finansowym transakcję, w której zastosowano indeks stopy procentowej WIRON. Jej przedmiotem był instrument finansowy będący kontraktem pochodnym dotyczącym stopy procentowej Overnight Index Swap (OIS). Dzięki zawartej transakcji banki sprawdziły zdolności operacyjne i technologiczne do stosowania WIRON w instrumentach finansowych.

Kontrakty pochodne dotyczące stopy procentowej, w tym OIS, mogą być używane przez banki do zabezpieczania ryzyka stopy procentowej pozycji własnych i klientów.

Zawarta transakcja wpisuje się w określony w Mapie Drogowej etap „Fazy Wprowadzania” reformy wskaźników referencyjnych, w ramach którego budowana ma być płynność na rynku instrumentów finansowych będących kontraktami pochodnymi odpowiadającymi charakterystyce OIS, dla których WIRON ma być wskaźnikiem referencyjnym stopy procentowej.

13 lutego 2023 roku Urząd Komisji Nadzoru Finansowego ogłosił, że WIRON stał się wskaźnikiem referencyjnym stopy procentowej. Banki mogą stosować wskaźnik referencyjny WIRON do określenia stopy oprocentowania kredytów konsumenckich lub hipotecznych.

Dotychczas Komitet Sterujący Narodowej Grupy Roboczej ds. reformy wskaźników referencyjnych przyjął rekomendacje:

- w zakresie standardowej transakcji OIS opartej na WIRON,
- w zakresie stosowania indeksu WIRON w emisjach zmiennoprocentowych papierów dłużnych,
- w zakresie zasad i sposobów stosowania wskaźnika referencyjnego WIRON (lub wskaźników referencyjnych z Rodziny Indeksów Składanych WIRON) przy zawieraniu nowych umów dla produktów w złotych bazujących na wskaźniku referencyjnym oferowanych przez podmioty rynku finansowego,
- w zakresie zasad i sposobów stosowania wskaźnika stopy procentowej WIRON (lub wskaźników z Rodziny Indeksów Składanych WIRON) przy zawieraniu nowych umów w złotych dla produktów faktoringowych (z wyłączeniem produktów dyskontowych) dla produktów bazujących na wskaźniku referencyjnym oferowanych przez podmioty rynku finansowego,

- w zakresie metod stosowania wskaźnika stopy procentowej WIRON (lub wskaźników z Rodziny Indeksów Składanych WIRON) przy zawieraniu nowych umów w złotych dla produktów leasingowych dla produktów w złotych bazujących na wskaźniku referencyjnym oferowanych przez podmioty rynku finansowego,
- w zakresie zastosowania stawki zastępczej dla wskaźnika referencyjnego WIBOR w instrumentach pochodnych stopy procentowej,
- w zakresie zasad i sposobów konwersji istniejących emisji papierów dłużnych, w których stosowany jest WIBOR.

Tym samym zakończone zostały prace nad rekomendacjami dotyczącymi nowych produktów, zarówno bankowych, leasingowych i faktoringowych, jak i dotyczących obligacji i instrumentów pochodnych. Oznacza to realizację niezwykle istotnego kamienia milowego Mapy Drogowej reformy, umożliwiającego instytucjom finansowym wykorzystanie wiedzy ekspertów NGR do opracowania i wdrożenia szeregu nowych rozwiązań wykorzystujących wskaźnik WIRON, w tym kluczowych z punktu widzenia gospodarstw domowych kredytów hipotecznych.

W ramach prac NGR trwają intensywne prace nad rekomendacją w zakresie zasad i sposobów zamiany wskaźników referencyjnych WIBOR/WIBID na wskaźnik referencyjny WIRON (lub wskaźnik z Rodziny Indeksów Składanych WIRON) dla dotychczasowego portfela produktów w złotych w zakresie podmiotów rynku finansowego.

25 października KS NGR ds. reformy wskaźników referencyjnych podjął decyzję o zmianie maksymalnych terminów realizacji Mapy Drogowej procesu zastąpienia wskaźników referencyjnych WIBOR i WIBID wskazując finalny moment konwersji na koniec 2027 roku. KS NGR poinformował, że ani kierunki reformy wskaźników referencyjnych w Polsce, ani zakresy planowanych dotychczas w Mapie Drogowej działań nie zmieniają się.

- **DOSTOSOWANIE GRUPY KAPITAŁOWEJ I BANKU**

Ewolucja otoczenia prawnego i migracja rynku na wskaźniki referencyjne zgodnie z Rozporządzeniem BMR mają wpływ na działalność Grupy Kapitałowej poprzez zawarte z klientami i kontrahentami umowy, zmianę wycen instrumentów finansowych i konieczność dostosowania procesów i systemów informatycznych.

Od III kwartału 2020 roku Grupa Kapitałowa prowadzi międzydyscyplinarny projekt nadzorowany przez Członków Zarządu, dostosowujący Grupę Kapitałową do wymogów Rozporządzenia BMR w tym reformy dot. wskaźnika WIBOR oraz m.in. interpretacji i wytycznych Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, w szczególności w zakresie:

- wypracowania i wdrożenia planu awaryjnego w Banku, w umowach i regulaminach bankowych,
- dostosowania oferty produktów i usług,
- dostosowania systemów transakcyjnych, księgowych, analitycznych, ryzyka i raportowych,
- dostosowania procesu stosowania rachunkowości zabezpieczeń,
- aneksowania umów i przystąpienia do wyłonionych na rynku standardów,
- współpracy z sektorem bankowym celem wypracowania jednolitej interpretacji przepisów i standardów ich wdrożenia.

W pracach tego projektu uczestniczą przedstawiciele wielu jednostek organizacyjnych Banku w tym w szczególności odpowiedzialni za obszary produktowe oraz kwestie związane z zarządzaniem ryzykiem oraz finansami. Ze strony spółek uczestniczą przedstawiciele PKO Banku Hipotecznego, PKO Leasing S.A i PKO Faktoring S.A. Struktura projektu uwzględnia podział na strumienie obejmujące produkty i procesy, w których występuje element stosowania wskaźnika referencyjnego WIBOR oraz cykliczne raportowanie statusów w zakresie poszczególnych strumieni. W obecnej fazie projektu, w Banku trwają intensywne prace związane z dostosowaniem infrastruktury technologicznej, jak również obejmujące przygotowanie procesów wewnętrznych oraz dokumentacji (w tym regulaminów).

Od 1 stycznia 2022 roku Grupa Kapitałowa kontynuowała obsługę portfeli kredytów oraz nowych umów kredytowych wykorzystujących WIBOR i EURIBOR bez zmian.

Grupa pracuje nad analizą ryzyk i monitoruje je na bieżąco, niemniej jednak, ze względu na wczesny etap reformy bardziej szczegółowe informacje dotyczące procesu przejścia będą przedstawiane w miarę postępu prac nad reformą wskaźnika WIBOR. Ponadto, ze względu na brak formalnych informacji w zakresie potencjalnego zdarzenia regulacyjnego, o którym mowa w art. 23c ust. 1 BMR, brak rozporządzenia Ministra Finansów, o którym mowa w art. 61c ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 roku o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym dotyczącego zamiennika lub choćby projektu takiego rozporządzenia, brak informacji o wysokości spreadu korygującego jak również brak rynku instrumentów zabezpieczających oraz biorąc pod uwagę obecny etap prac Narodowej Grupy Roboczej i realizacji mapy drogowej, aktualnie nie jest możliwe oszacowanie skutków finansowych reformy wskaźnika WIBOR.

Poniższe tabele przedstawiają ekspozycję Banku na 30 września 2023 roku i 31 grudnia 2022 roku na istotne rodzaje stóp procentowych będących przedmiotem wpływu reformy wskaźników referencyjnych stóp procentowych, których przejście na zmienione wskaźniki nie zostało jeszcze dokonane.

Aktywa finansowe	
30.09.2023	WIBOR PLN
Należności od banków	3 796
Papiery wartościowe	15 647
Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży	69
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	179 660
<b>Suma aktywów</b>	<b>199 172</b>

Zobowiązania finansowe oraz pozabilansowe	
30.09.2023	WIBOR PLN
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	5
Zobowiązania wobec klientów	147
Zobowiązania podporządkowane	2 719
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	3 732
Rezerwa na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancje	297
<b>Suma zobowiązań</b>	<b>6 900</b>
Udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	35 147

Aktywa finansowe	
31.12.2022	WIBOR PLN
Należności od banków	3 748
Papiery wartościowe	14 368
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	174 878
<b>Suma aktywów</b>	<b>192 994</b>

Zobowiązania finansowe oraz pozabilansowe	
31.12.2022	WIBOR PLN
Zobowiązania wobec klientów	6 979
Zobowiązania podporządkowane	2 781
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	4 873
Rezerwa na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancje	412
<b>Suma zobowiązań</b>	<b>15 135</b>
Udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	32 051

Dla nowych kredytów udzielanych Klientom korporacyjnym w walutach obcych opartych o zmienne stopy procentowe wykorzystane są nowe wskaźniki referencyjne, tzw. stopy wolne od ryzyka, np. SARON dla CHF, SOFR dla USD, SONIA dla GBP, przy czym zależnie od charakteru produktu naliczanie odsetek odbywa się to w trybie dziennym lub z zastosowaniem mechanizmu składania stóp procentowych „z góry”, tj. w oparciu o stawki historyczne lub „z dołu”, tj. na koniec okresu odsetkowego. W zakresie transakcji rynku finansowego Bank, jak wspomniano wcześniej, przystąpił do Protokołu ISDA i prowadzi obsługę i rozliczenie transakcji zgodnie z tym standardem, tj. z zastosowaniem składanych stóp wolnych od ryzyka.

- **RACHUNKOWOŚĆ ZABEZPIECZEŃ**

Zmiany w MSSF umożliwiają przyjęcie założenia, że przyszłe przepływy pieniężne – mimo że będą w przyszłości podlegały zmianom w wyniku przejścia na alternatywne stawki referencyjne – są nadal wysoce prawdopodobne i tym samym możliwe jest utrzymanie dotychczasowych powiązań zabezpieczających.

## 46. POZOSTAŁE INFORMACJE

- **SEZONOWOŚĆ LUB CYKLICZNOŚĆ DZIAŁALNOŚCI W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM**

Działalność Banku i pozostałych spółek Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. nie wykazuje istotnych cech sezonowości lub cykliczności.

- **STANOWISKO ZARZĄDU PKO BANKU POLSKIEGO S.A. W ZAKRESIE MOŻLIWOŚCI ZREALIZOWANIA WCZEŚNIEJ PUBLIKOWANYCH PROGNOZ WYNIKÓW NA DANY ROK**

PKO Bank Polski S.A. nie publikował prognoz dotyczących wyników finansowych za 2023 rok. W raportach bieżących Bank przekazywał informacje o istotnych zdarzeniach, które miały wpływ na wyniki Banku i Grupy Kapitałowej Banku.

- **ZNACZĄCE UMOWY ORAZ ISTOTNE UMOWY Z BANKIEM CENTRALNYM LUB ORGANAMI NADZORU**

PKO Bank Polski S.A. ma obowiązek informować w raportach o wszystkich umowach spełniających warunki definicji informacji poufnej określonej w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 w sprawie nadużyć na rynku.

W okresie dziewięciu miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku PKO Bank Polski S.A. zawarł umowę gwarancji zapewniającą niezachwianą ochronę kredytową w odniesieniu do portfela wyselekcjonowanych korporacyjnych wierzytelności kredytowych Banku, zgodnie z rozporządzeniem CRR. Szczegółowe informacje przedstawione są w Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. za okres dziewięciu miesięcy zakończony 30 września 2023 roku w nocie 31 „Zobowiązania warunkowe oraz pozabilansowe zobowiązania otrzymane i udzielone”.

PKO Bank Polski S.A. w marcu 2023 roku podpisał z Narodowym Bankiem Polskim umowę w sprawie uczestnictwa Banku w systemie Target-NBP, który służy do realizacji płatności nominowanych w euro.

Jednostki zależne PKO Banku Polskiego S.A. w okresie dziewięciu miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku nie zawarły znaczących umów oraz istotnych umów z bankiem centralnym lub organami nadzoru.

- **ZACIĄGNIĘTE KREDYTY I UMOWY POŻYCZEK, GWARANCJI I PORĘCZEŃ NIEDOTYCZĄCE DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ**

W okresie dziewięciu miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku PKO Bank Polski S.A. oraz jednostki zależne PKO Banku Polskiego S.A. nie zaciągały kredytów, pożyczek, a także nie otrzymały gwarancji i poręczeń niedotyczących działalności operacyjnej.

- **INFORMACJE O NIESPŁACENIU KREDYTU LUB POŻYCZKI LUB NARUSZENIU ISTOTNYCH POSTANOWIEŃ UMOWY KREDYTU LUB POŻYCZKI, W ODNIESIENIU DO KTÓRYCH NIE PODJĘTO ŻADNYCH DZIAŁAŃ NAPRAWCZYCH DO KOŃCA OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO**

Grupa Kapitałowa Banku nie identyfikuje niespłaconych kredytów lub pożyczek oraz naruszenia istotnych postanowień umownych kredytu lub pożyczki, w których występuje jako kredytobiorca lub pożyczkobiorca w odniesieniu do których do 30 września 2023 roku nie podjęto żadnych działań naprawczych.

- **INFORMACJE O ZAWARCIU PRZEZ EMITENTA LUB JEDNOSTKĘ OD NIEGO ZALEŻNĄ TRANSAKCIJ Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI, JEŻELI ZOSTAŁY ZAWARTE NA INNYCH WARUNKACH NIŻ RYNKOWE**

Grupa Kapitałowa Banku nie identyfikuje transakcji z podmiotami podporządkowanymi, które odbiegają istotnie od warunków rynkowych. Jednostki zależne PKO Banku Polskiego S.A. nie zawarły transakcji z podmiotami powiązаныmi, które odbiegają istotnie od warunków rynkowych.

- **INFORMACJE O ZNACZĄCYCH UMOWACH DOTYCZĄCYCH UDZIELENIA PRZEZ EMITENTA LUB PRZEZ JEDNOSTKĘ OD NIEGO ZALEŻNĄ PORĘCZEŃ KREDYTU LUB POŻYCZKI LUB UDZIELENIA GWARANCJI**

W okresie dziewięciu miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku PKO Bank Polski S.A. oraz jednostki zależne PKO Banku Polskiego S.A. nie zawarły znaczących umów dotyczących udzielenia gwarancji spłaty kredytu lub pożyczki oraz udzielenia poręczeń spłaty kredytu lub pożyczki.

- **WSKAZANIE ISTOTNYCH POSTĘPOWAŃ TOCZĄCYCH SIĘ PRZED SĄDEM, ORGANEM WŁAŚCIWYM DLA POSTĘPOWANIA ARBITRAŻOWEGO LUB ORGANEM ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ**

PKO Bank Polski S.A. za istotne uznał (biorąc pod uwagę wartość i przyrost liczby postępowań) postępowania sądowe dotyczące kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych. Opis głównych spraw spornych, w tym dotyczących kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych został przedstawiony w nocie „[Sprawy sporne](#)”.

- **INNE INFORMACJE, KTÓRE SĄ ISTOTNE DLA OCENY SYTUACJI KADROWEJ, MAJĄTKOWEJ, FINANSOWEJ, WYNIKU FINANSOWEGO EMITENTA I ICH ZMIAN**

W okresie dziewięciu miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku w PKO Banku Polskim S.A. oraz jednostkach zależnych PKO Banku Polskiego S.A. nie wystąpiły inne znaczące zdarzenia istotne dla oceny sytuacji kadrowej, majątkowej, finansowej i wyniku finansowego.



## JEDNOSTKOWE DANE FINANSOWE

### JEDNOSTKOWY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

	Nota	III kwartał okres od 01.07.2023 do 30.09.2023	3 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.09.2023	III kwartał okres od 01.07.2022 do 30.09.2022	3 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.09.2022
<b>Wynik z tytułu odsetek</b>		4 399	12 442	1 192	7 399
Przychody z tytułu odsetek i przychody o charakterze zbliżonym do odsetek	47	7 430	21 446	3 634	11 886
w tym obliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej		7 296	21 021	3 470	11 475
Koszty z tytułu odsetek	47	(3 031)	(9 004)	(2 442)	(4 487)
<b>Wynik z tytułu prowizji i opłat</b>		1 010	2 889	1 000	2 888
Przychody z tytułu prowizji i opłat	48	1 442	4 098	1 409	3 987
Koszty z tytułu prowizji i opłat	48	(432)	(1 209)	(409)	(1 099)
<b>Wynik pozostały</b>		77	752	210	688
Przychody z tytułu dywidend		8	639	9	474
Wynik na operacjach finansowych		43	49	148	333
Wynik z pozycji wymiany		22	46	(14)	(141)
Zyski lub straty z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych		12	35	2	(15)
w tym wycenianych wg zamortyzowanego kosztu		5	13	2	9
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto		(8)	(17)	65	37
<b>Wynik na działalności biznesowej</b>		<b>5 486</b>	<b>16 083</b>	<b>2 402</b>	<b>10 975</b>
<b>Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe</b>		<b>(207)</b>	<b>(687)</b>	<b>(415)</b>	<b>(819)</b>
Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych		(27)	(52)	(10)	(75)
Koszt ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych		-	(3 441)	-	(1 176)
<b>Koszty działania</b>		<b>(1 553)</b>	<b>(4 812)</b>	<b>(1 668)</b>	<b>(5 417)</b>
w tym wynik z tytułu obciążeń regulacyjnych		(42)	(436)	(408)	(1 753)
Podatek od niektórych instytucji finansowych		(286)	(863)	(310)	(895)
<b>Zysk brutto</b>		<b>3 413</b>	<b>6 228</b>	<b>(1)</b>	<b>2 593</b>
Podatek dochodowy		(917)	(1 784)	(12)	(824)
<b>Zysk netto</b>		<b>2 496</b>	<b>4 444</b>	<b>(13)</b>	<b>1 769</b>
Zysk na jedną akcję					
- podstawowy z zysku za okres (PLN)		2,00	3,56	(0,01)	1,42
- rozwodniony z zysku za okres (PLN)*		2,00	3,56	(0,01)	1,42
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w mln)*		1 250	1 250	1 250	1 250

\* Zarówno w okresie dziewięciu miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku jak i w analogicznym okresie 2022 roku nie występowały instrumenty rozładniające zysk przypadający na jedną akcję. W związku z powyższym wartość rozwodnionego zysku przypadającego na jedną akcję pokrywa się z wartością podstawowego zysku przypadającego na jedną akcję.

## JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Nota	II kwartał okres od 01.07.2023 do 30.09.2023	2 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.09.2023	II kwartał okres od 01.07.2022 do 30.09.2022	2 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.09.2022
Zysk netto		2 496	4 444	(13)	1 769
Inne dochody całkowite		1 492	4 681	1 160	(5 044)
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat		1 492	4 681	1 160	(5 044)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, netto		1 048	3 130	848	(2 812)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, brutto		1 293	3 863	1 047	(3 472)
Podatek odroczoney		(245)	(733)	(199)	660
Wartość godziwa aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite, netto		443	1 551	311	(2 233)
Aktualizacja wartości godziwej, brutto		554	1 937	384	(2 782)
Zyski/straty przeniesione do rachunku zysków i strat (z tytułu zbycia)		(7)	(22)	-	24
Podatek odroczoney		(104)	(364)	(73)	525
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		1	-	1	1
<b>Dochody całkowite netto</b>		<b>3 988</b>	<b>9 125</b>	<b>1 147</b>	<b>(3 275)</b>

## JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Nota	30.09.2023	31.12.2022
<b>AKTYWA</b>		<b>446 939</b>	<b>405 168</b>
Kasa, środki w Banku Centralnym		16 302	15 719
Należności od banków		18 592	19 442
Pochodne instrumenty zabezpieczające		939	217
Pozostałe instrumenty pochodne		9 169	13 745
Papiery wartościowe	49	170 058	130 986
Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży		69	7
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	50	217 048	208 918
Rzeczowe aktywa trwałe		2 670	2 505
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży		133	10
Wartości niematerialne		3 117	2 933
Inwestycje w jednostki zależne	52	3 440	3 560
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	53	275	275
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		12	47
- Banku		2	-
- jednostek zależnych wchodzących w skład Podatkowej Grupy Kapitałowej		10	47
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		3 234	4 694
Inne aktywa		1 881	2 110

		30.09.2023	31.12.2022
<b>ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY</b>		<b>446 939</b>	<b>405 168</b>
<b>Zobowiązania</b>		<b>403 730</b>	<b>371 084</b>
Zobowiązania wobec Banku Centralnego		10	9
Zobowiązania wobec banków		3 535	2 928
Pochodne instrumenty zabezpieczające		2 706	6 727
Pozostałe instrumenty pochodne		9 078	14 002
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu		5	-
Zobowiązania wobec klientów	51	371 810	334 856
Otrzymane kredyty i pożyczki		567	726
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych		3 595	-
Zobowiązania podporządkowane		2 719	2 781
Pozostałe zobowiązania		6 588	6 480
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		457	527
- Banku		457	379
- jednostek zależnych wchodzących w skład Podatkowej Grupy Kapitałowej		-	148
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego		3	
Rezerwy		2 657	2 048
<b>KAPITAŁ WŁASNY</b>		<b>43 209</b>	<b>34 084</b>
Kapitał zakładowy		1 250	1 250
Kapitały rezerwowe i skumulowane inne dochody całkowite		28 078	21 768
Niepodzielony wynik finansowy		9 437	7 808
Wynik roku bieżącego		4 444	3 258

## JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

ZA OKRES 9 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 WRZEŚNIA 2023 ROKU	Kapitał zakładowy	Kapitały rezerwowe i skumulowane inne dochody całkowite					Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał własny ogółem
		Kapitały rezerwowe			Skumulowane inne dochody całkowite	Kapitały rezerwowe i skumulowane inne dochody całkowite			
		Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe					
Wartość na początek okresu	1 250	22 468	1 070	6 746	(8 516)	21 768	7 808	3 258	34 084
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	3 258	(3 258)	-
Podział zysku z przeznaczeniem na wypłatę dywidendy, w tym dywidendy zaliczkowej	-	-	-	1 629	-	1 629	(1 629)	-	-
Dochody całkowite	-	-	-	-	4 681	4 681	-	4 444	9 125
<b>Wartość na koniec okresu</b>	<b>1 250</b>	<b>22 468</b>	<b>1 070</b>	<b>8 375</b>	<b>(3 835)</b>	<b>28 078</b>	<b>9 437</b>	<b>4 444</b>	<b>43 209</b>

ZA OKRES 9 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 WRZEŚNIA 2023 ROKU	Skumulowane inne dochody całkowite				
	Wartość godziwa aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Zyski i straty aktuarialne	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Razem
Wartość na początek okresu	(3 469)	(5 028)	(19)	-	(8 516)
Dochody całkowite	1 551	3 130	-	-	4 681
<b>Wartość na koniec okresu</b>	<b>(1 918)</b>	<b>(1 898)</b>	<b>(19)</b>	<b>-</b>	<b>(3 835)</b>

ZA OKRES 9 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 WRZEŚNIA 2022 ROKU	Kapitał zakładowy	Kapitały rezerwowe i skumulowane inne dochody całkowite					Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał własny ogółem
		Kapitały rezerwowe			Skumulowane inne dochody całkowite	Kapitały rezerwowe i skumulowane inne dochody całkowite			
		Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe					
Wartość na początek okresu	1 250	22 468	1 070	6 746	(5 557)	24 727	5 500	4 596	36 073
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	4 596	(4 596)	-
Podział zysku z przeznaczeniem na wypłatę dywidendy, w tym dywidendy zaliczkowej	-	-	-	-	-	-	(2 288)	-	(2 288)
Dochody całkowite	-	-	-	-	(5 044)	(5 044)	-	1 769	(3 275)
<b>Wartość na koniec okresu</b>	<b>1 250</b>	<b>22 468</b>	<b>1 070</b>	<b>6 746</b>	<b>(10 601)</b>	<b>19 683</b>	<b>7 808</b>	<b>1 769</b>	<b>30 510</b>

Skumulowane inne dochody całkowite					
ZA OKRES 9 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 WRZEŚNIA 2022 ROKU	Wartość godziwa aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Zyski i straty aktuarialne	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Razem
Wartość na początek okresu	(1 842)	(3 702)	(13)	-	(5 557)
Dochody całkowite	(2 233)	(2 812)	-	1	(5 044)
<b>Wartość na koniec okresu</b>	<b>(4 075)</b>	<b>(6 514)</b>	<b>(13)</b>	<b>1</b>	<b>(10 601)</b>

## JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	01.01- 30.09.2023	01.01- 30.09.2022
<b>Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej</b>		
Zysk brutto	6 228	2 593
Zapłacony podatek dochodowy	(1 340)	(948)
<b>Korekty razem:</b>	<b>20 084</b>	<b>13 367</b>
Amortyzacja	720	672
(Zysk) strata z działalności inwestycyjnej	(9)	(3)
Odsetki i dywidendy otrzymane	(4 442)	(2 320)
Odsetki zapłacone	273	330
<b>Zmiana stanu:</b>		
należności od banków	(138)	1 350
pochodnych instrumentów zabezpieczających	(4 743)	3 957
pozostałych instrumentów pochodnych	(348)	(190)
papierów wartościowych	(5 449)	(3 066)
kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(8 445)	(6 240)
transakcji z przyrzeczeniem sprzedaży	(62)	(23)
aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	(123)	12
innych aktywów	230	(66)
skumulowanych odpisów na oczekiwane straty kredytowe	191	812
skumulowanych odpisów na aktywa niefinansowe i innych rezerw	742	214
zobowiązań wobec Banku Centralnego	1	2
zobowiązań wobec banków	607	1 292
zobowiązań wobec klientów	36 954	18 133
transakcji z przyrzeczeniem odkupu	5	(15)
otrzymanych kredytów i pożyczek	(4)	838
zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych	64	-
zobowiązań podporządkowanych	(62)	5
pozostałych zobowiązań	302	1 086
Inne korekty	3 820	(3 413)
<b>Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej</b>	<b>24 972</b>	<b>15 012</b>

	01.01- 30.09.2023	01.01- 30.09.2022
<b>Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej</b>		
<b>Wpływy z działalności inwestycyjnej</b>	<b>518 642</b>	<b>65 921</b>
Wykup papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	511 200	56 966
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	2 662	915
Wykup papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	2 895	6 620
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	1 140	833
Zbycie wartości niematerialnych, rzeczowych aktywów trwałych oraz aktywów do zbycia	28	15
Inne wpływy inwestycyjne, w tym dywidendy	717	572
<b>Wydatki z działalności inwestycyjnej</b>	<b>(546 924)</b>	<b>(57 798)</b>
Nabycie papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	(532 693)	(56 266)
Nabycie papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	(13 190)	(407)
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	(1 041)	(422)
Inne wydatki inwestycyjne	-	(703)
<b>Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej</b>	<b>(28 282)</b>	<b>8 123</b>

	01.01- 30.09.2023	01.01- 30.09.2022
<b>Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej</b>		
Wypłata dywidendy	-	(2 288)
Wpływy z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	3 531	-
Splata kredytów i pożyczek	(155)	(5 219)
Płatności zobowiązań z tytułu leasingu	(190)	(181)
Splata odsetek od zobowiązań długoterminowych	(273)	(330)
<b>Środki pieniężne netto z działalności finansowej</b>	<b>2 913</b>	<b>(8 018)</b>
<b>Przepływy pieniężne netto</b>	<b>(397)</b>	<b>15 117</b>
w tym z tytułu różnic kursowych od środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(104)	290
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu	29 611	19 129
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	29 214	34 246

## WYBRANE NOTY JEDNOSTKOWEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

### 47. PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK

PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK I PRZYCHODY O CHARAKTERZE ZBLIŻONYM DO ODSETEK	III kwartał okres od 01.07.2023 do 30.09.2023	3 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.09.2023	III kwartał okres od 01.07.2022 do 30.09.2022	3 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.09.2022
Kredyty i inne należności od banków i Banku Centralnego <sup>1</sup>	513	1 471	440	889
Dłużne papiery wartościowe:	1 716	4 736	1 108	2 508
wyceniane według zamortyzowanego kosztu	566	1 535	424	1 062
wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	1 140	3 172	674	1 424
wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	10	29	10	22
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	5 201	15 239	2 080	8 464
wyceniane według zamortyzowanego kosztu	4 836	14 102	1 669	7 461
wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	241	741	257	614
wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	124	396	154	389
Zobowiązania wobec klientów	-	-	6	25
<b>Razem</b>	<b>7 430</b>	<b>21 446</b>	<b>3 634</b>	<b>11 886</b>
w tym: przychody z tytułu odsetek od instrumentów finansowych z utratą wartości	138	377	93	217
Przychody z tytułu odsetek obliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej od instrumentów finansowych wycenianych	7 296	21 021	3 470	11 475
według zamortyzowanego kosztu	5 915	17 108	2 539	9 437
do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	1 381	3 913	931	2 038
Przychody o charakterze zbliżonym do odsetek od instrumentów wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	134	425	164	411
<b>Razem</b>	<b>7 430</b>	<b>21 446</b>	<b>3 634</b>	<b>11 886</b>

<sup>1</sup> W tej pozycji Bank w okresie dziewięciu miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku ujął przychody z tytułu odsetek od środków na rachunkach typu call (centralne rozliczenia za pośrednictwem clearing brokera) w wysokości 181 milionów PLN (w okresie porównywalnym 201 milionów PLN) oraz przychody odsetkowe od środków na rachunku bieżącym w NBP w wysokości 583 miliony PLN (w okresie porównywalnym 363 miliony PLN).

KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK	III kwartał okres od 01.07.2023 do 30.09.2023	3 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.09.2023	III kwartał okres od 01.07.2022 do 30.09.2022	3 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.09.2022
Zobowiązania wobec banków	(26)	(72)	(51)	(111)
Pochodne instrumenty zabezpieczające <sup>1</sup>	(824)	(2 841)	(1 081)	(2 050)
Lokaty międzybankowe	-	-	(1)	(6)
Kredyty i pożyczki otrzymane	(10)	(36)	(68)	(185)
Leasing	(8)	(21)	(4)	(10)
Zobowiązania wobec klientów <sup>2</sup>	(2 056)	(5 731)	(1 191)	(2 021)
Emisja papierów wartościowych	(50)	(131)	-	-
Zobowiązania podporządkowane	(57)	(172)	(46)	(104)
<b>Razem</b>	<b>(3 031)</b>	<b>(9 004)</b>	<b>(2 442)</b>	<b>(4 487)</b>

<sup>1</sup> Wzrost kosztów odsetkowych związanych z pochodnymi instrumentami zabezpieczającymi o 791 milionów PLN dotyczy głównie transakcji IRS (płatności realizowane po zmiennej stopie przewyższając otrzymywane po stałej stopie)

<sup>2</sup> Wzrost kosztów o 3 710 miliony PLN wynika z podwyżek stóp procentowych prowadzących do dostosowania oferty depozytowej do sytuacji rynkowej i konwersji środków na rachunki terminowe, przy jednoczesnym wzroście średniego wolumenu depozytów o 36 miliardów PLN w porównaniu do analogicznego okresu 2022 roku



#### 48. PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT

PRZYCHODY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT	III kwartał okres od 01.07.2023 do 30.09.2023	3 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.09.2023	III kwartał okres od 01.07.2022 do 30.09.2022	3 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.09.2022
<b>Kredyty, ubezpieczenia</b>	<b>262</b>	<b>759</b>	<b>241</b>	<b>722</b>
udzielanie kredytów i pożyczek	204	596	190	565
oferowanie produktów ubezpieczeniowych	58	163	51	157
<b>Fundusze inwestycyjne, emerytalne i działalność maklerska</b>	<b>91</b>	<b>270</b>	<b>110</b>	<b>339</b>
obsługa funduszy inwestycyjnych oraz OFE (w tym opłaty za zarządzanie)	2	7	3	13
obsługa i sprzedaż produktów inwestycyjno-ubezpieczeniowych	1	4	3	5
prowadzenie działalności maklerskiej	88	259	104	321
<b>Karty</b>	<b>588</b>	<b>1 582</b>	<b>552</b>	<b>1 444</b>
<b>Marże na transakcjach wymiany walut</b>	<b>173</b>	<b>517</b>	<b>190</b>	<b>547</b>
<b>Rachunki bankowe i pozostałe</b>	<b>328</b>	<b>970</b>	<b>316</b>	<b>935</b>
obsługa rachunków bankowych	230	690	231	690
operacje kasowe	27	68	20	57
obsługa masowych operacji zagranicznych	33	93	27	74
zlecenia klientowskie	13	40	16	47
usługi powiernicze	2	7	2	7
Inne	23	72	20	60
<b>Razem, w tym:</b>	<b>1 442</b>	<b>4 098</b>	<b>1 409</b>	<b>3 987</b>
z tytułu przychodów od instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	1 413	4 023	1 388	3 901

KOSZTY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT	III kwartał okres od 01.07.2023 do 30.09.2023	3 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.09.2023	III kwartał okres od 01.07.2022 do 30.09.2022	3 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.09.2022
<b>Kredyty i ubezpieczenia</b>	<b>(29)</b>	<b>(77)</b>	<b>(21)</b>	<b>(70)</b>
prowinie poniesione na rzecz podmiotów zewnętrznych za sprzedaż produktów	(8)	(24)	(5)	(17)
kontrola inwestycji budowlanych i wycena nieruchomości	(13)	(27)	(6)	(21)
opłaty na rzecz Biura Informacji Kredytowej	(6)	(17)	(5)	(15)
obsługa kredytów	(2)	(9)	(5)	(17)
<b>Fundusze inwestycyjne, emerytalne i działalność maklerska</b>	<b>(7)</b>	<b>(22)</b>	<b>(7)</b>	<b>(22)</b>
<b>Karty</b>	<b>(343)</b>	<b>(963)</b>	<b>(344)</b>	<b>(901)</b>
<b>Rachunki bankowe i pozostałe</b>	<b>(53)</b>	<b>(147)</b>	<b>(37)</b>	<b>(106)</b>
usługi rozliczeniowe	(15)	(44)	(13)	(39)
prowinie za usługi operacyjne banków	(2)	(8)	(4)	(9)
wysyłka SMS	(14)	(41)	(13)	(38)
sprzedaż produktów bankowych	(1)	(1)	(1)	(1)
obsługa masowych operacji zagranicznych	(5)	(16)	(6)	(16)
inne	(16)	(37)	-	(3)
<b>Razem</b>	<b>(432)</b>	<b>(1 209)</b>	<b>(409)</b>	<b>(1 099)</b>

#### 49. PAPIERY WARTOŚCIOWE

PAPIERY WARTOŚCIOWE 30.09.2023	przeznaczone do obrotu	nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Razem
<b>Dłużne papiery wartościowe</b>	<b>476</b>	<b>355</b>	<b>89 280</b>	<b>79 632</b>	<b>169 743</b>
bony pieniężne NBP	-	-	16 483	-	16 483
obligacje skarbowe PLN	365	-	48 285	56 346	104 996
obligacje skarbowe walutowe	2	308	3 632	-	3 942
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	5	-	10 054	12 083	22 142
obligacje komunalne PLN	14	-	5 326	7 038	12 378
obligacje korporacyjne PLN <sup>1</sup>	82	47	2 561	2 425	5 115
obligacje korporacyjne walutowe <sup>2</sup>	-	-	2 939	1 740	4 679
hipoteczne listy zastawne	8	-	-	-	8
<b>Kapitałowe papiery wartościowe</b>	<b>36</b>	<b>309</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>345</b>
udziały i akcje w innych jednostkach – nienotowane na giełdach	-	289	-	-	289
akcje w innych jednostkach – notowane na giełdach	33	20	-	-	53
jednostki uczestnictwa w fundusze inwestycyjne oraz certyfikaty inwestycyjne, prawa do akcji, prawa poboru	3	-	-	-	3
<b>Razem (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)</b>	<b>512</b>	<b>664</b>	<b>89 280</b>	<b>79 632</b>	<b>170 088</b>
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	-	-	-	(30)	(30)
<b>Razem</b>	<b>512</b>	<b>664</b>	<b>89 280</b>	<b>79 602</b>	<b>170 058</b>

<sup>1,2</sup> Pozycja obejmuje obligacje międzynarodowych organizacji finansowych w kwocie 3 605 milionów PLN oraz 2 552 miliony PLN

PAPIERY WARTOŚCIOWE 31.12.2022	przeznaczone do obrotu	nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Razem
<b>Dłużne papiery wartościowe</b>	<b>171</b>	<b>366</b>	<b>62 286</b>	<b>67 821</b>	<b>130 644</b>
obligacje skarbowe PLN	89	-	40 649	45 870	86 608
obligacje skarbowe walutowe	2	321	3 977	-	4 300
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	3	-	9 373	12 100	21 476
obligacje komunalne PLN	14	-	5 046	6 182	11 242
obligacje korporacyjne PLN <sup>1</sup>	56	45	2 852	1 990	4 943
obligacje korporacyjne walutowe	-	-	389	1 679	2 068
hipoteczne listy zastawne	7	-	-	-	7
<b>Kapitałowe papiery wartościowe</b>	<b>28</b>	<b>344</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>372</b>
udziały i akcje w innych jednostkach - nienotowane na giełdach	-	324	-	-	324
akcje w innych jednostkach - notowane na giełdach	27	20	-	-	47
jednostki uczestnictwa w fundusze inwestycyjne oraz certyfikaty inwestycyjne, prawa do akcji, prawa poboru	1	-	-	-	1
<b>Razem (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)</b>	<b>199</b>	<b>710</b>	<b>62 286</b>	<b>67 821</b>	<b>131 016</b>
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	-	-	-	(30)	(30)
<b>Razem</b>	<b>199</b>	<b>710</b>	<b>62 286</b>	<b>67 791</b>	<b>130 986</b>

<sup>1</sup> Pozycja obejmuje obligacje od międzynarodowych organizacji finansowych w kwocie 3 550 milionów PLN.

30 września 2023 roku w pozycji obligacje skarbowe PLN i walutowe Bank ujmuje obligacje Skarbu Państwa Rzeczypospolitej Polskiej. Na 30 września 2023 roku i 31 grudnia 2022 roku pozycja „obligacje skarbowe walutowe” obejmuje również obligacje Skarbu Państwa Stanów Zjednoczonych odpowiednio w kwocie 2 587 milionów PLN i 2 164 milionów PLN.

## 50. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM 30.09.2023	nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Razem
<b>bankowości detalicznej i prywatnej</b>	<b>2 879</b>	<b>10 740</b>	<b>100 531</b>	<b>114 150</b>
na nieruchomości	2	10 740	72 448	83 190
konsumpcyjne	2 877	-	28 083	30 960
<b>firm i przedsiębiorstw</b>	<b>53</b>	<b>-</b>	<b>17 056</b>	<b>17 109</b>
na nieruchomości	-	-	5 145	5 145
gospodarcze	53	-	11 911	11 964
<b>korporacyjne</b>	<b>27</b>	<b>-</b>	<b>85 766</b>	<b>85 793</b>
na nieruchomości	-	-	146	146
gospodarcze	27	-	85 620	85 647
<b>Kredyty i pożyczki udzielone klientom (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)</b>	<b>2 959</b>	<b>10 740</b>	<b>203 353</b>	<b>217 052</b>
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	-	-	(4)	(4)
<b>Razem</b>	<b>2 959</b>	<b>10 740</b>	<b>203 349</b>	<b>217 048</b>

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM 31.12.2022	nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Razem
<b>bankowości detalicznej i prywatnej</b>	<b>3 480</b>	<b>11 895</b>	<b>98 475</b>	<b>113 850</b>
na nieruchomości	4	11 895	72 274	84 173
konsumpcyjne	3 476	-	26 201	29 677
<b>firm i przedsiębiorstw</b>	<b>44</b>	<b>-</b>	<b>17 011</b>	<b>17 055</b>
na nieruchomości	-	-	5 381	5 381
gospodarcze	44	-	11 630	11 674
<b>korporacyjne</b>	<b>41</b>	<b>-</b>	<b>77 980</b>	<b>78 021</b>
na nieruchomości	-	-	118	118
gospodarcze	41	-	77 862	77 903
<b>Kredyty i pożyczki udzielone klientom (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)</b>	<b>3 565</b>	<b>11 895</b>	<b>193 466</b>	<b>208 926</b>
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	-	-	(8)	(8)
<b>Razem</b>	<b>3 565</b>	<b>11 895</b>	<b>193 458</b>	<b>208 918</b>

## 51. ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW

ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW 30.09.2023	Zobowiązania wobec gospodarstw domowych	Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	Razem
<b>Wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - zobowiązania z tytułu krótkiej pozycji w papierach wartościowych</b>	<b>-</b>	<b>50</b>	<b>13</b>	<b>63</b>
<b>Wyceniane według zamortyzowanego kosztu</b>	<b>295 127</b>	<b>62 196</b>	<b>14 116</b>	<b>371 439</b>
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N, w tym:	190 907	41 815	11 893	244 615
rachunki oszczędnościowe i inne środki oprocentowane	45 346	15 695	5 810	66 851
Depozyty terminowe	103 633	19 701	2 163	125 497
Pozostałe zobowiązania	587	680	60	1 327
<b>Zobowiązania wobec klientów (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)</b>	<b>295 127</b>	<b>62 246</b>	<b>14 129</b>	<b>371 502</b>
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	308	-	-	308
<b>Razem</b>	<b>295 435</b>	<b>62 246</b>	<b>14 129</b>	<b>371 810</b>

ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW 31.12.2022	Zobowiązania wobec gospodarstw domowych	Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	Razem
Wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - zobowiązania z tytułu krótkiej pozycji w papierach wartościowych	-	5	-	5
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu	260 729	56 990	17 188	334 907
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N, w tym:	178 629	38 931	16 224	233 784
rachunki oszczędnościowe i inne środki oprocentowane	41 877	12 452	11 615	65 944
depozyty terminowe	81 600	17 481	913	99 994
pozostałe zobowiązania	500	578	51	1 129
Zobowiązania wobec klientów (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)	260 729	56 995	17 188	334 912
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	(56)	-	-	(56)
<b>Razem</b>	<b>260 673</b>	<b>56 995</b>	<b>17 188</b>	<b>334 856</b>

ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW WEDŁUG SEGMENTU KLIENTA	30.09.2023	31.12.2022
Zobowiązania wobec klientów (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)	371 502	334 912
bankowości detalicznej i prywatnej	266 782	232 858
korporacyjne	57 190	55 115
firm i przedsiębiorstw	47 530	46 939
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	308	(56)
<b>Razem</b>	<b>371 810</b>	<b>334 856</b>

## 52. INWESTYCJE W JEDNOSTKI ZALEŻNE, STOWARZYSZONE I WSPÓLNE PRZEDSIĘWZIĘCIA

30.09.2023	Wartość brutto	Utrata wartości	Wartość netto
<b>JEDNOSTKI ZALEŻNE</b>			
PKO Bank Hipoteczny SA	1 650	-	1 650
KREDOBANK SA	1 072	(845)	227
PKO Leasing SA	496	-	496
PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA	241	-	241
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	225	-	225
PKO VC - fizan <sup>1</sup>	200	-	200
PKO BP BANKOWY PTE SA	151	(37)	114
NEPTUN - fizan <sup>1</sup>	132	-	132
PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA	110	-	110
PKO Finance AB	24	-	24
PKO BP Finat sp. z o.o.	21	-	21
<b>WSPÓLNE PRZEDSIĘWZIĘCIA</b>			
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService sp. z o.o.	197	-	197
Operator Chmury Krajowej sp. z o.o.	78	-	78
<b>JEDNOSTKI STOWARZYSZONE</b>			
Bank Pocztowy S.A.	184	(184)	-
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” sp. z o.o.	2	(2)	-
<b>Razem</b>	<b>4 783</b>	<b>(1 068)</b>	<b>3 715</b>

<sup>1</sup> Bank posiada certyfikaty inwestycyjne funduszu umożliwiający, zgodnie z MSSF, sprawowanie kontroli nad funduszem.

30 września 2023 roku Merkury - fiz an został przeksięgowany z jednostek zależnych do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży.

31.12.2022	Wartość brutto	Utrata wartości	Wartość netto
<b>JEDNOSTKI ZALEŻNE</b>			
PKO Bank Hipoteczny SA	1 650	-	1 650
KREDOBANK SA	1 072	(845)	227
PKO Leasing SA	496	-	496
PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA	241	-	241
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	225	-	225
PKO VC - fizan <sup>1</sup>	200	-	200
PKO BP BANKOWY PTE SA	151	(37)	114
NEPTUN - fizan <sup>1</sup>	132	-	132
Merkury - fiz an <sup>1</sup>	120	-	120
PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA	110	-	110
PKO Finance AB	24	-	24
PKO BP Finat sp. z o.o.	21	-	21
<b>WSPÓLNE PRZEDSIĘWZIĘCIA</b>			
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService sp. z o.o.	197	-	197
Operator Chmury Krajowej sp. z o.o.	78	-	78
<b>JEDNOSTKI STOWARZYSZONE</b>			
Bank Pocztowy SA	184	(184)	-
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” sp. z o.o.	2	(2)	-
<b>Razem</b>	<b>4 903</b>	<b>(1 068)</b>	<b>3 835</b>

<sup>1</sup> Bank posiada certyfikaty inwestycyjne funduszu umożliwiające, zgodnie z MSSF, sprawowanie kontroli nad funduszem.

### 53. TRANSAKcje ZE JEDNOSTKAMI POWIĄZANYMI KAPITAŁOWO – JEDNOSTKI ZALEŻNE

Transakcje Banku jako jednostki dominującej z jednostkami zależnymi, stowarzyszonymi i wspólnymi przedsięwzięciami zostały przedstawione w tabeli poniżej. Wszystkie opisane poniżej transakcje zostały zawarte na warunkach nieodbiegających istotnie od warunków rynkowych.

30 września 2023 roku Merkury - fiz an został przeksięgowany z jednostek zależnych do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży.

30.09.2023 Nazwa spółki	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
KREDOBANK SA i jego spółka zależna	5	-	4	343
NEPTUN - fizan i jego spółki zależne	160	160	50	
PKO Bank Hipoteczny SA	5 679	5 600	308	5 914
PKO BP BANKOWY PTE SA	-	-	24	-
PKO BP Finat sp. z o.o.	-	-	25	20
PKO Leasing SA i jego spółki zależne	24 316	24 249	30	7 445
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	-	-	182	-
PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA	-	-	46	1
PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA i jego spółka zależna	-	-	107	1
<b>Razem jednostki zależne</b>	<b>30 160</b>	<b>30 009</b>	<b>776</b>	<b>13 724</b>

ZA OKRES 9 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 WRZEŚNIA 2023 ROKU Nazwa spółki	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji
KREDOBANK SA i jego spółka zależna	1	-	-	-
NEPTUN - fizan i jego spółki zależne	6	6	1	1
PKO Bank Hipoteczny SA	454	441	3	-
PKO BP BANKOWY PTE SA	1	-	-	-
PKO BP Finat sp. z o.o.	3	-	6	1
PKO Leasing SA i jego spółki zależne	1 147	1 143	32	32
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	2	-	8	8
PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA	57	57	2	2
PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA i jego spółka zależna	78	-	4	4
<b>Razem jednostki zależne</b>	<b>1 749</b>	<b>1 647</b>	<b>56</b>	<b>48</b>

31.12.2022 Nazwa spółki	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
KREDOBANK SA i jego spółka zależna	-	-	39	345
Merkury - fiz an i jego spółki zależne	-	-	21	-
NEPTUN - fizan i jego spółki zależne	151	151	30	-
PKO Bank Hipoteczny SA	5 506	5 470	509	7 735
PKO BP BANKOWY PTE SA	-	-	15	-
PKO BP Finat sp. z o.o.	-	-	38	15
PKO Finance AB	-	-	190	-
PKO Leasing SA i jego spółki zależne	21 805	21 778	27	5 305
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	-	-	223	-
PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA	-	-	16	1
PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA i jego spółka zależna	-	-	129	-
<b>Razem jednostki zależne</b>	<b>27 462</b>	<b>27 399</b>	<b>1 237</b>	<b>13 401</b>

ZA OKRES 9 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 WRZEŚNIA 2022 ROKU Nazwa spółki	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji
KREDOBANK SA i jego spółka zależna	2	2	-	-
NEPTUN - fizan i jego spółki zależne	1	1	-	-
PKO Bank Hipoteczny SA	557	544	-	-
PKO BP BANKOWY PTE SA	1	1	-	-
PKO BP Finat sp. z o.o.	3	-	6	-
PKO Finance AB	29	29	159	159
PKO Leasing SA i jego spółki zależne	380	378	-	-
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	145	2	4	4
PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA	30	30	-	-
PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA i jego spółka zależna	60	29	3	3
<b>Razem jednostki zależne</b>	<b>1 208</b>	<b>1 016</b>	<b>172</b>	<b>166</b>

## 54. ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA

Adekwatność kapitałowa	30.09.2023	31.12.2022 (dane przekształcone)*
<b>Kapitał własny</b>	<b>43 029</b>	<b>34 085</b>
kapitały: zakładowy, zapasowy, rezerwowy i fundusz ogólnego ryzyka	33 163	31 536
niepodzielony wynik finansowy	9 437	7 809
wynik roku bieżącego	4 444	3 258
inne całkowite dochody	(3 835)	(8 518)
<b>Wyłączenia z kapitału własnego:</b>	<b>2 546</b>	<b>(1 770)</b>
wynik roku bieżącego	4 444	3 258
zabezpieczenie przepływów pieniężnych	(1 898)	(5 028)
<b>Inne pomniejszenia funduszy:</b>	<b>2 871</b>	<b>4 203</b>
wartość firmy	755	755
inne wartości niematerialne	1 315	1 390
dotatkowe korekty aktywów (AVA, DVA, NPE, zaangażowania kapitałowe i DTA powyżej progów określonych w art. 48 CRR) <sup>1</sup>	801	2 058
<b>Przejściowe traktowanie niezrealizowanych zysków i strat od papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody zgodnie z art. 468 CRR</b>	<b>-</b>	<b>1 360</b>
<b>Przejściowe odwrócenie wpływu MSSF 9</b>	<b>1 232</b>	<b>1 836</b>
<b>Wynik roku bieżącego zaliczony za zgodą KNF/po zatwierdzeniu podziału zysku przez ZWZ</b>	<b>1 624</b>	<b>3 258</b>
<b>Kapitał Tier 1</b>	<b>40 648</b>	<b>38 105</b>
<b>Kapitał Tier 2 (dług podporządkowany)</b>	<b>2 216</b>	<b>2 584</b>
<b>Fundusze własne</b>	<b>42 864</b>	<b>40 689</b>
<b>Wymogi w zakresie funduszy własnych</b>	<b>15 225</b>	<b>15 884</b>
Ryzyko kredytowe	13 381	13 449
Ryzyko operacyjne <sup>2</sup>	1 694	2 043
Ryzyko rynkowe <sup>3</sup>	115	342
Ryzyko korekty wyceny kredytowej	35	50
<b>Łączny współczynnik kapitałowy</b>	<b>22,52</b>	<b>20,49</b>
<b>Współczynnik kapitału Tier 1</b>	<b>21,36</b>	<b>19,19</b>

<sup>1</sup> AVA – dodatkowa korekta wyceny (additional valuation adjustment), DVA – korekta wartości kredytowej własnej (debt valuation adjustment), NPE – korekta z tytułu niewystarczającego pokrycia odpisami ekspozycji nieobsługiwanych (non-performing exposures), DTA – nadwyżka zaangażowań kapitałowych i aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego (deferred tax assets)

<sup>2</sup> W okresie dziewięciu miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku nastąpił spadek wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego o 349 milionów PLN będący w głównej mierze konsekwencją wdrożenia indywidualnego skalowania kosztów ryzyka prawnego kredytów hipotecznych CHF w podejściu AMA zgodnie z uzyskaną decyzją KNF z 22 lutego 2023 roku. Celem zmiany jest zapewnienie, aby historycznie poniesione koszty portfela kredytów hipotecznych CHF były uwzględniane w modelu AMA w adekwatnej skali w relacji do ryzyka, które potencjalnie Bank może jeszcze z tego tytułu ponieść.

<sup>3</sup> Spadek wartości wymogu na ryzyko rynkowe na koniec września 2023 roku w stosunku do 31 grudnia 2022 roku spowodowany był przede wszystkim spadkiem wymogu z tytułu ryzyka walutowego, który nie wystąpił na koniec września 2023 roku wobec 138 milionów PLN na koniec grudnia 2022 roku.

\* Dane wg stanu na 31 grudnia 2022 roku zostały przekształcone w związku z wstecznym zaliczeniem zysku za rok 2022. Zgodnie z art. 26 ust. 2 Rozporządzenia CRR instytucje mogą włączyć zyski z bieżącego okresu lub zyski roczne do kapitału podstawowego Tier I po podjęciu formalnej decyzji potwierdzającej ostateczny wynik finansowy instytucji w danym roku lub, przed podjęciem ww. formalnej decyzji, po uzyskaniu uprzedniego zezwolenia właściwego organu. Zgodnie z wytycznymi Europejskiego Nadzoru Bankowego (EBA) zawartymi w jednolitym zbiorze pytań i odpowiedzi (single rulebook Q&A) przedstawiającymi stanowisko EBA dotyczące momentu rozpoznawania zysków rocznych oraz śródrocznych w danych dotyczących adekwatności kapitałowej (Q&A 2018\_3822, Q&A 2018\_4085 oraz Q&A 2013\_208), od momentu kiedy instytucja formalnie spełnia kryteria pozwalające jej zaliczyć zysk za dany okres do kapitału Tier I, uznaje się, że zysk ten powinien być zaliczony na datę wsteczną (datę zysku a nie datę spełnienia kryterium) i należy dokonać korekty funduszy własnych na datę, której dotyczy zysk.




W przypadku gdyby nie były stosowane rozwiązania przejściowe dotyczące częściowego odwrócenia wpływu MSSF 9 zgodnie z art. 473a rozporządzenia CRR, kapitał Tier 1 Banku wyniósłby 39 197 mln PLN, łączny kapitał 41 413 mln PLN, współczynnik kapitału Tier 1 byłby na poziomie 20,79%, łączny współczynnik kapitałowy 21,97%, a wskaźnik dźwigni 8,88%.

Zapisy dotyczące tymczasowego traktowania niezrealizowanych zysków i strat wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody zgodnie z art. 468 rozporządzenia CRR obowiązywały do 31 grudnia 2022 roku.

## 55. ZDARZENIA, KTÓRE WYSTĄPIŁY PO DNIU, NA KTÓRY SPORZĄDZONO SPRAWOZDANIE FINANSOWE


- 25 października 2023 roku KS NGR ds. reformy wskaźników referencyjnych podjął decyzję o zmianie maksymalnych terminów realizacji Mapy Drogowej procesu zastąpienia wskaźników referencyjnych WIBOR i WIBID wskazując finalny moment konwersji na koniec 2027 roku. KS NGR poinformował, że ani kierunki reformy wskaźników referencyjnych w Polsce, ani zakresy planowanych dotychczas w Mapie Drogowej działań nie zmieniają się.
- 31 października 2023 roku, PKO Bank Polski S.A. podjął decyzję o odstąpieniu od realizacji procesu inwestycyjnego dotyczącego ewentualnego nabycia przez Bank od Poczty Polskiej S.A. pakietu akcji Banku Pocztowego S.A. będących własnością Poczty Polskiej S.A., tj. 75%-10 akcji Banku Pocztowego S.A. („Transakcja”) i postanowił zakończyć wszelkie prace związane z Transakcją ([Raport bieżący nr 22/2023](#)).
- 2 listopada 2023 roku zostały wyemitowane przez PKO Bank Hipoteczny S.A. (spółkę zależną PKO Banku Polskiego S.A.) w ramach Międzynarodowego Programu Emisji Listów Zastawnych – hipoteczne listy zastawne o łącznej wartości nominalnej 750 000 000 PLN z terminem zapadalności 2 listopada 2026 roku.

## PODPISY WSZYSTKICH CZŁONKÓW ZARZĄDU BANKU



Podpisano przez:  
**Dariusz  
Szwed**  
2023-11-08  
Kwalifikowany podpis elektroniczny

**Prezes Zarządu**  
Dariusz Szwed




Podpisano przez:  
**Maciej  
Brzozowski**  
2023-11-08  
Kwalifikowany podpis elektroniczny

**Wiceprezes Zarządu**  
Maciej Brzozowski




Podpisano przez:  
**Marcin  
Eckert**  
2023-11-08  
Kwalifikowany podpis elektroniczny

**Wiceprezes Zarządu**  
Marcin Eckert



Podpisano przez:  
**Paweł  
Gruza**  
2023-11-08  
Kwalifikowany podpis elektroniczny

**Wiceprezes Zarządu**  
Paweł Gruza



Podpisano przez:  
**Wojciech  
Iwanicki**  
2023-11-08  
Kwalifikowany podpis elektroniczny

**Wiceprezes Zarządu**  
Wojciech Iwanicki




Podpisano przez:  
**Andrzej  
Kopyrski**  
2023-11-08  
Kwalifikowany podpis elektroniczny

**Wiceprezes Zarządu**  
Andrzej Kopyrski



Podpisano przez:  
**Artur  
Kurcweil**  
2023-11-08  
Kwalifikowany podpis elektroniczny


**Wiceprezes Zarządu**  
Artur Kurcweil



Podpisano przez:  
**Piotr  
Mazur**  
2023-11-08  
Kwalifikowany podpis elektroniczny

**Wiceprezes Zarządu**  
Piotr Mazur

## PODPIS OSOBY, KTÓREJ POWIERZONO PROWADZENIE KSIĄG RACHUNKOWYCH



Podpisano przez:  
**Danuta  
Szymańska**  
2023-11-08  
Kwalifikowany podpis elektroniczny

**Dyrektor Pionu Rachunkowości**  
Danuta Szymańska